(Innehåller fidd. 481—528.)

Pietisten.

Trettiondefjerde årgången,

innehållande

Predikningar öfwer wåra nya Högmessotexter.

Fjerde Häftet.

December 1875.

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1875.

☞ I bokhandeln har utkommit och kan hos Pietistens Expedition reqvireras:

Herren är from.

Betraktelser öfwer Davids 25 Ps. af P. Waldenström.
Pris: häft. 1: 15; wälskt band 1: 50; clotb. 2 kr.
Obs. Den fina upplagan är redan utgången.

Hos **Pietistens Expedition,** Stockholm, kunna deßutom reqvireras följande arbeten af P. Waldenström:

Predikningar öfwer Swenska Kyrkans nya högmessotexter.

Pris å ordinärt papper:

Häftad i	twenne delar	6	kronor	25	öre,
Bunden i	„ wälskt band . .	8	„	25	„
Dito i	„ halffranskt band	9	„	25	„
Dito i	„ dito med cloth	9	„	75	„

Pris å finare papper:

Häftad i	twenne delar	8	„	25	„
Bunden i	„ halffranskt med cloth	11	„	75	„
Dito i	praktband i äkta skinn . . .	22	„	—	„

Kristi öfwerstepresterliga förbön.

Betraktelser öfwer Joh. 17.
Pris: häft. 50 öre; wälskt band 75 öre; fint clotb. 1: 25.

Om försoningens betydelse.

Pris: häftad 50 öre.

Guds Lam.

Pris: häft. 25 öre; kart. 40 öre.

Lösepenningen.

Pris: häft. 20 öre; kart. 35 öre.

Guds barns trygghet och hopp.

Pris: 25 öre.

Nåd för de förlorade.

Pris: 12 öre.

Andliga Sånger.

Pris: häft. 30 öre; wälskt band 45 öre; clotb. 60 öre.
Samma sånger med Musik i notskrift af H. Beyer 1: 25.
Melodierna i sifferskrift serskildt 20 öre.

Obs. På alla dessa skrifter lemnas wid kontant reqvisition 25 proc. rabatt.

Hwad tron är.

I predikan på tjugufjerde söndagen efter trin. om den qwinna, som blef botad från sin blodgång genom att taga på Herrens Jesu klädefåll, säger Luther följande dyrbara ord:

"Denna qwinna hörde Herren predika och såg, att Han war en mild och saktmodig man, hwilken wisade sig wänlig mot alla. **Då började hon hålla sig intill Honom** och fattade den tillförsigten, att då Han icke wisade någon annan ifrån sig, så skulle ock hon få tillgodonjuta hans godhet och mildhet. Derföre lemnar hon alla apostlarna å sido, **ställer hela sitt hjertas förtroende och tillförsigt på Herren Jesus allena** och säger wid sig sjelf: Mätte jag allenast komma wid Hans kläder, så blefwe jag helbregda" (§ 19). Och åter i samma predikan § 28 f.: "Huru blef nu den arma qwinnan slutligen hulpen? Jo, när hon råkade den mannen, som hette Kristus, **och satte sitt hopp och sin förtröstan till Honom,** då blef hon helbregda. Men hwem wisade henne till denne mannen? Sannerligen icke läkarena. Hwem sade det då för henne? Hon lärer hafwa hört det af någon, som Han hade gjort helbregda, men icke af läkarena. Någon sådan har twifwelsutan berättat henne, huru på det och det stället fanns en, som hette Jesus. Han wore en mild och wänlig man, som hjelpte alla och lät ingen gå ohulpen ifrån sig, **och Han wore just derföre sänd af Gud, att Han skulle hjelpa alla.** Derjemte lär han hafwa uppräknat för henne många menniskor, hwilka Jesus hade hulpit, på det han måtte öfwertala henne att gå till Honom. När qwinnan fick höra detta, **så öfwergaf hon läkarena och skyndade till Kristus.** Så går det än i dag. Man predikar wäl icke Kristus utan idel gerningar. Dock warder det kunnigt bland folket, hwad Kristus är, hwad wi hafwa att wänta af honom, och att Han allena måste göra alltsammans utan några wåra gerningar eller förtjenster. När wi då få höra det ryktet, så följa wi detsamma, gifwa akt på detta ordet och **löpa med hela hjertats begär till denne mannen, som heter Kristus,** och säga då: Sannerligen måste man utan all förtjenst emottaga allt af denne mannen; och huru däraktigt har då icke jag burit mig åt, då jag kostat så mycket derpå. Sitt i frid, käre påfwe, faren wäl, kära biskopar, munkar och messare! Aldrig behöfwer jag mer edra läkemedel, edra gerningar och förtjenster, edra bud och stadgar. Länge nog hafwen I plågat mig dermed! Jag har nu **funnit en, som gifwer mig för intet,** hwad jag tillförene nödgades köpa af eder för mycket penningar. Han gifwer mig utan penningar eller förtjenst allt det, hwarpå jag förut nödgades wåga min kropps helsa och styrka. God natt! faren wäl! Aldrig kommer jag mer igen till eder!"

Gud ware lof för hans outsägliga gåfwa!
Den der will, han tage lifwets watten för intet,
alldeles för intet.

Till Pietistens läsare och wänner.

Det har gått ett år igen genom skröplighet, genom synd och uselhet, genom godt rykte och ondt rykte, genom ära och smälek — men det har ändå gått genom Guds barmhertighet. Hans nåd har warit hwarje morgon ny. Han har warit outtröttlig att förlåta synder, att bära och hjelpa, alldeles såsom en fader, hwars lust det är att göra wäl och frälsa. Nu går snart ett nytt år in med nya strider, nya synder, nya swårigheter samt en allting öfwerflödande ny nåd. Godhet och barmhertighet skola följa mig i alla mina lifsdagar — säger David. Dag för dag följa de med, år efter år följa de med, ja gå före oß och omsluta oß dessa tu: godhet och barmhertighet. Derföre behöfwa wi icke frukta oß. Komma wi än in i de aldra swåraste förhållanden, så låtom oß minnas, att **godhet och barmhertighet följa med.** Ära ware Gud i höjden!

Pietisten utkommer, will Gud, äfwen under år 1876 på samma sätt som hittills med fyra häften (neml. i Mars, Juni, September och December). Innehållet blir fortsättning af predikningarna öfwer de nya texterna. Priset blir detsamma som hittills neml. 1 kr. 25 öre för hwarje exemplar, **postarvodet deri inberäknadt.** Prenumeration kan ske både på postkontoren och hos **Pietistens expedition, Stockholm.** När tio exemplar tagas på en hand, så lemnas det elfte gratis, ifall prenumeration sker hos Pietistens Expedition.

Efter den nåd, Gud gifwer, wilja wi alltså i stillhet med wår lilla tidning ännu en tid gå omkring bland syndare och tala godt om den himmelske Fadren, som sändt Sonen werlden till en frälsare, samt om denne Sonen, hwilken kommit och gjort sin Faders wilja, förnedrat sig sjelf, warit lydig intill döden, ja intill korsets död. En hufwudsak skall det ock med Guds hjelp blifwa för oß att ju mer och mer i alla stycken se efter, huru det står skrifwet i Guds bok, den heliga skrift. Ty wi hålla så före, att det för själarna är tryggast att få hwila wid det, som Gud har talat. Wi weta ock, att bland de kristna i wårt land pågår ett flitigt ransakande i skrifterna. Der är ett ifrigt frågande: "Hwad är sanning?" Trots allt motstånd, trots alla warningar, alla bewisningar, alla inrotade menniskofunder, griper den frågan alltmer omkring sig: **Huru står det skrifwet?** Och Pietisten will wara med ibland dem, som i **Guds** bok ransaka efter swar på den frågan. Måtte Gud gifwa sin nåd dertill! Och I, käre wänner, hjelpen oß med edra böner!

Till wåra prenumerantsamlare hembära wi wår hjertliga tacksägelse för deras möda och deras tålamod. Måtte Gud gifwa eder nåd att icke förtröttas.

Slutligen tillönska wi alla wåra wänner nåd till en enfaldig tro, en brinnande kärlek och ett heligt lefwerne i Herrens fruktan. Amen.

Gefle den 21 December 1875.

P. Waldenström.

N:o 22.

Tredje Söndagen i Fastan.

Text: Luk. 4: 31—37.

Och Han kom ned till den staden Kapernaum i Galileen, och der lärde Han dem om sabbaterna o. s. w.

---

1. Denna händelse omtalas äfwen af Marcus (1: 21—28) samt är en tröstefull och lärorik händelse, emedan den wisar oß i en bild dels wår eländiga belägenhet under djefwulens wåld dels ock Herrens Jesu makt och willighet att hjelpa. Detta är ock de twenne hufwudstycken, hwilka wi framför allt måste studera och öfwa. Ty hwar det ena afkommer, der afkommer ock det andra, och det andliga lifwet dör ut. Derföre ser man ock, huru allt Guds ord wänder sig omkring dessa twenne punkter: synden och nåden.

2. Först heter det, att Herren kom ned till Kapernaum. Näst derförut berättas, huru Han hade warit i Nazareth, men blifwit utdrifwen derifrån, icke för det, att Han hade gjort någon ogerning, utan derföre att Han hade predikat evangelium. Ty ehuru evangelium icke ser efter något annat än att göra syndare saliga, så hatar dock den naturliga menniskan detsamma, wäl icke derföre, att hon icke will blifwa salig, utan derföre, att hon icke will låta straffa sig för synd. När derföre evangelium icke kan fara fram utan att på samma gång straffa, sönderrifwa, ja förtrampa all mensklig rättfärdighet, som sig upphäfwer inför Gud, så stöter det öfwerallt på motstånd och fiendskap. Ty hela werlden är full af sådana, som tycka sig wara fromma, och de fattiga syndare blifwa alltid få. Fördenskull bör man ock nu intet annat wänta. Om der uti en stad wore en mäktig man, som röfwade

från de rika deras egodelar, men gåfwe de fattiga nog och öfwernog, då skulle man få se de fattiga wälsigna honom men de rika göra allt för att wärja sig emot honom. Sammalunda sker ock med evangelium: det uppfyller de fattiga och hungriga med goda ting, medan det trampar på de fariseers och skriftlärdas helighet. Derföre warder det ock endast af de fattiga wälsignadt.

3. Widare säger evangelisten, att när Herren kommit ned till Kapernaum, så **lärde Han dem om sabbaterna** i synagogan. Der hade man nemligen det sättet, att sedan ett stycke af lagen och profeterna war läst, steg den upp, som hade något att tala till folkets uppbyggelse, samt utlade någon text eller höll annars något tal. Aldrig se wi heller i evangelium, att det wäckte någon synnerlig uppmärksamhet, att Jesus talade i synagogan — innehållet af hans tal wäckte wäl buller, men den omständigheten, att **en timmermanasson** talade i en synagoga, det ansågs icke såsom något oerhördt.

4. När nu Herren predikade, **förundrade sig folket öfwer hans lära.** Hos de flesta stadnade det wäl ock wid förundran, men hos somliga kom det widare, så att de trodde. Derföre är det godt, när evangelium uppwäcker sinnena så, att de börja undra och fundera. Sådant hade icke skett efter de skriftlärdas predikningar. Nej, för allt hwad de hade predikat, förblef det dock alltid lugnt och stilla bland folket. Der spordes intet bekymmer öfwer synden, ingen uppståndelse från de döda.

5. Att folket förundrade sig, ja, "häpnade" öfwer hans lära, det wisar, att de hittills icke hade fått höra sådan predikan. De hade wäl hört predikas förut, såsom wi nyss hafwa sagt, men den predikan, som de woro wana wid, hade warit en predikan om egna gerningar. Ty den andligen döda menniskan wet ingen annan wäg till saligheten än det, att man måste wara from samt göra, hwad Gud har befallt. Ja talar hon än om tron, så gör hon dock tron till ett nytt bud, med hwilket hon undanskjuter, ja helt och hållet upphäfwer evangelium eller förwandlar det till en ny lag. Derföre medan evangelium går omkring bland fattiga syndare och tillåter dem att tro, att Gud är dem nådig och af hjertat

har förlåtit dem deras synder, så komma deremot de skriftlärda och mena sig föra en rätt evangelii predikan, när de af denna Guds nåds förkunnelse göra ett lagbud om tron, på hwars uppfyllande det skall bero, om Gud skall blifwa syndare nådig. Sedan åberopa de sig på Skriften och säga: Har icke Gud befallt, att man skall tro? Säger icke apostelen, att utan tron är omöjligt att täckas Gud?

6. När derföre evangelium kommer och predikar tron icke såsom ett bud utan såsom en nåd samt låter syndare weta, att "tron är utaf nåden och nåden ej af tron", då låter sådant sällsamt, så att folket förundrar sig deröfwer, och de skriftlärda ropa, att ny lära är å färde. Såsom ock de skriftlärda wäl hörde, att Kristi predikan war något alldeles nytt d. ä. något som folket aldrig hade fått höra af deras egna predikningar. Men dermed skrefwo de sig sjelfwa ett dåligt betyg. Ty hwarhelst man ropar om ny lära, der Guds eget ord framdrages, der bekänner man öppet, att man sjelf predikar menniskofunder.

7. Derföre anmärker äfwen Marcus (1: 22) wid denna berättelse, att Herren icke lärde såsom de skriftlärda, och både Lucas och Marcus säga, att Herren lärde med myndighet, eller såsom den der hade makt och myndighet att lära. De skriftlärda gjorde sig ock utan twifwel möda, åberopade sig på sitt embete, woro stora i orden och wäldiga i åtbörderna, på det att folket skulle tro, att äfwen de woro myndiga. Men huru de än bemödade sig, blef det dock alltsammans idel sken. Men när denne Jesus af Nazareth kom, då woro der inga besynnerliga åtbörder eller stora ord utan en enkel och enfaldig predikan, men en predikan som uppwäckte samweten, som grep hjertan, som nederslog och upprättade syndare. Det arma folket war ju länge plågadt och förtyngdt af de skriftlärdas dunder och twång. Der kom då denne mannen och släppte ut fångarna ur kulan, så att de började fröjdas och sjunga och prisa Gud. Sådant hade man aldrig sett efter de skriftlärdas predikningar.

8. Här war derföre något alldeles nytt och oerhördt, en alldeles ny lära. Icke så som hade den icke

funnits under gamla testamentet. Twertom lära wi näst före wår text, huru Herren wid sin predikan i Nazareth hade tagit till text de orden ur Esaias: "Herrens Ande är öfwer mig, derföre att Han hafwer smort mig; till att förkunna evangelium för de fattiga hafwer Han sändt mig". I den meningen war det således det gamla goda Guds ord Herren predikade. Men eftersom de skriftlärda och fariseer genom sina stadgar och förklaringar hade borttagit nyckeln till kunskapen (Luc. 11: 52 grt.), samt så länge med sin lärdom och underwisning hållit på att förwilla det arma folket, tilldess både de sjelfwa och folket icke sågo annat, än att det war just deras sunder, som stodo i Skriften, fördenskull lät det såsom något alldeles nytt och oerhördt, när Herren kom och predikade Guds ord i sanning. Derföre hade hans predikan den werkan, att somliga blefwo förbittrade, somliga förskräckta och bekymrade, somliga förundrade och somliga glada.

9. Alltså bör man icke förundra sig, om ännu detsamma sker. Evangelium måste alltid blifwa en ny lära för det naturliga förnuftet. Endast de enfaldiga, några af lagen tryckta och bäfwande själar skola annamma det. De skriftlärda och fariseer äro alltid de, som ihärdigast skola stå det emot. När du derföre sådant ser, blif icke förskräckt, så att du skulle tänka: Si de äro dock lärda, fromma och wisa män, hwem skulle hafwa rätt om icke de? Skulle Gud låta så många heliga fara wilse? Nej, säg i stället så: Si det har alltid och allestädes sammalunda gått, derföre will jag med Guds nåd blifwa wid ordet, såsom det står skrifwet, och icke låta taga det ifrån mig. "Och om man än gjorde dig något så sannolikt inkast deremot, att du icke kunde wederlägga det, så borde du dock heldre bekänna, att du icke förstår det utan hemställer det åt Gud, än du skulle göra en eftergift, som wore i strid med de klara orden" (Luther).

10. När Herren predikade, war der i synagogan en man, besatt med en oren ande. Sådana besatta woro en underlig företeelse, alldenstund den orene anden icke allenast beherrskade deras hjerta, så att de efter hans wilja woro fångna i orättfärdighet, såsom fallet är med

alla dem, hwilka lefwa i otro, utan ock regerade hela deras lekamliga menniſka, ſå att han kaſtade dem i eld och watten, dref dem ut i ödemarker, gjorde dem wanſinniga o. ſ. w. Korteligen: de woro i allo en bild af djefwulens fullkomliga regimente öfwer en menniſka. Hwilket regimente han wäl ſkulle utöfwa öfwer alla ogudaktiga, om icke Gud hölle honom tillbaka.

11. När nu den beſatte hörde Herren predika, pinade det honom, ſå att han ropade: **Hej, hwad haſwa wi med dig Jeſus af Nazareth? Är du kommen till att förderſwa oß? Jag wet, hwem du är, nemligen den Guds Helige.** Sammalunda pinar det alltid de ogudaktiga att höra Herren Jeſus tala i evangelium. Ty ehuru evangelium är den allra enfaldigaſte och nådefullaſte predikan för ſyndare, den der intet annat wet att förkunna dem än Guds nåd och ſyndernas förlåtelſe, ſå ſticker och pinar det dem likwäl, emedan de uti denna predikan endaſt känna en dom öfwer hela ſin warelſe och hela ſitt tillſtånd. Såſom denne mannen ropar: Är du kommen till att **förderſwa** oß. Och tänk, hwilket förfärligt tillſtånd: att känna werldens Frälſare ſåſom en förderſware och evangelium ſåſom en pina! Sådant kan aldrig ſluta med annat än gråt och tandagnißlan. Och wore du än den i naturlig måtto frommaſte menniſka, tänk dock hwilket grufligt dödstecken, när evangelium i ſtället för att uppwäcka dig till fröjd och Guds loſ twertom ſticker uti dig och kännes ſåſom en dom!

12. Men ſe här, huru Herren Jeſus beter ſig emot den arme mannen! Det är dock hufwudlärdomen i denna text. Han hade ju kunnat wiſa honom bort, tycka wi. Här war ju en man ſå faſt i djefwulens bojor, att han till och med ropade emot Jeſus, och det med hög röſt. Och tänk, om du finge höra en menniſka wid ett tillfälle, der evangelium predikades, reſa ſig upp och ropa deremot ſamt kalla Jeſus en förderſware! Du ſkulle då kanſke wara färdig att förbittras och driſwa honom ut. Men ſådant war icke Herrens Jeſu ſinne. Nej, Han förbittrades wäl öfwer den orene ande, ſom regerade mannen, men öfwer mannen ſjelf warkunnade Han ſig och frälſte honom ur djefwulens wäld. Han kände ſig

icke kränkt, icke heller störd deraf, att mannen ropade. Derföre kände Han sig icke heller frestad att drifwa honom ut. Icke heller hade Han något sådant bud af sin Fader. Nej, Han såg mer på mannens nöd än på hans synd. Derföre brast Honom hans hjerta af förbarmande, så att Han halp honom — allt i enlighet med det bud Han hade fått af sin Fader.

13. Weta wi nu, att Herren Jesus är densamme i går, i dag och i all ewighet, då kunna wi i detta se, med hwilka ögon Han ännu skådar på syndare. Att syndare ropa emot Honom, det höra wi med wåra egna öron öfwer allt. Det kan ju skära ens hjerta sönder att höra all den förbannelse, försmädelse, bitterhet och hån, som af de ogudaktiga utöses öfwer Kristi evangelium. Och man wore färdig att wänta, att Herren skulle låta eld regna ned af himmelen öfwer dem. Men fråga wi Skriften, hwad Herren tänker med afseende på dem, så swarar hon: Han tänker uppå, huru Han måtte rädda dem. Det går wäl öfwer allt wårt begrepp och alla wåra tankar, men det står så skrifwet. När lärjungarna wille nedkalla eld af himmelen öfwer en samaritisk stad, som wägrade att emottaga Herren, då swarade Han: "Menniskans son är icke kommen till att förderfwa menniskornas själar utan till att frälsa dem". Men will du se det allra tydligast, då skall du betrakta, huru Han sätter sig ned på oljoberget och gråter öfwer Jerusalem, när det stod färdigt att dräpa Honom.

14. Fördenskull kan man alltid säga syndare, huru grofwa de än må wara, drinkare, horkarlar, swärjare, bespottare: Herren Jesus umgås med tankar på att frälsa eder. Huru mycket I än stormen och rasen emot Honom, ja gjorden I det ock mycket mer — det skolen I dock icke kunna förwandla, att Han ju ser efter det allena, huru Han måtte rädda eder. Att I med edert raseri bereden eder egen ofärd, det går Honom djupt till hjertat, men till det allra ytterSta har Han dock föresatt sig att försöka rädda eder. Det kan icke ändras. Ty dels är det hans eget sinne, dels är det hans Faders bud. Eftersom det är Fadrens bud, så **måste** Han göra det, ty huru wille det rimma sig, att Han icke skulle

lyda sin Fader? Men eftersom det är hans eget sinne, så är det icke ett twång, nej, det är hans mat att så göra, som Fadren Honom budit hafwer. Derföre hafwa wi här twå riktigt grundliga hälleberg att hwila på. När derföre mörka stunder komma, och allt annat will gå omkring i wåra hufwuden och hjertan och wi knappt weta, hwad wi skola tro eller predika, då är åtminstone detta säkert, att Sonen har Fadrens befallning att frälsa werlden, och rymmes jag icke under någon annan titel, så rymmes jag åtminstone under denna titeln: werlden. Och så kan jag alltid begynna från detta om och om igen.

15. Derföre kan jag här likasom ställa mig på ett högt tak midt i werlden samt ropa till alla, som fram och tillbaka gå, utan att behöfwa göra någon åtskilnad, utan att behöfwa fråga efter, huru de äro sinnade eller beskaffade, bara ropa till dem, att Gud har sett deras synd och elände, warkunnat sig öfwer dem och sändt dem sin enfödde Son med befallning att hjelpa dem ur deras synd och stora nöd. Såsom wi sjunga i en psalm: Till ende Sonen sade Han: jag måste mig förbarma; far ned uti det syndaland och lös de fångar arma från deras synd och stora nöd; fräls dem ifrån en ewig död och låt dem med dig lefwa. Så ock att enfödde Sonen haft och har sin lust i detta embete, ja att hela himmelens här är så intresserad i denna sak, att det blir en serskild glädje för Gud och hans änglar, närhelst en syndare will låta sig frälsas.

16. Det gifwes utan twifwel många i synden förhärdade, i djefwulens bojor fångna själar, hwilka tillbakahållas från att omwända sig till Herren Jesus just derigenom, att de icke weta detta. Ty när Herren klappar på deras hjertan, så att de känna, att det skulle wara godt, om de kunde omwända sig, så förekommer det dem, som wore de nu så långt komna i synd och orättfärdighet, att det icke är wärdt för dem att tänka på omwändelse. De känna det så bestämdt i sina samweten, att himmelens port måste wara stängd för dem. Af andra äro de icke heller wana att höra annat än sådant, som tyder på dom och ewig död, men nåd blott om de blifwa annorlunda, hwilket de känna, att de icke kunna

bliſwa. Så gå de bort i ſtum förtwiflan och giſwa ſig deß mer i ſyndens och djeſwulens wåld, ju mer förtwifladt det ſynes dem om deras egen räddning. Si till ſådana borde nu det ordet komma, ja icke allenaſt komma, nej det borde baſunas och trumpetas in i deras öron och hjertan, att midt under deras ſyndatjenſt röra ſig i Fadrens och Sonens hjerta inga andra tankar än om frälsning — om räddning och hjelp och det juſt för dem.

17. Man hör wäl talas om ſyndiga menniſkor, hwilka haſwa förlorade döttrar eller ſöner, men likwäl bliſwa ſå oförändrade i ſitt hjertelag mot dem, att de ock för deras ſynders ſkull äro uti ſådan nöd och hjerteqwal natt och dag, att de derigenom till och med ådraga ſig ſwåra ſjukdomar och förkorta ſitt lif. För att icke tala derom, huru de gerna ſkulle låta ſitt lif, om de dermed kunde rädda de förlorade. Men hwem tänker derpå, att Herren Gud ſkulle wara lika god och kunna göra detſamma efter — Han ſom dock icke ſkonat ſin enfödde Son utan giſwit Honom ut för oß alla? O Herre Gud, hwilket mörker har dock genom ſynden kommit in i wår natur, att wi trots alla dina gerningar och ord likwäl tänka och tala om dig ſåſom hedningar.

18. Men, ſäger du, huru går det ſålunda med Guds rättfärdighet? Ja tänk! Om du finge ſe en menniſka offra allt, ja gå i döden för en fiendes räddning, hwad ſkulle du derom ſäga? Jo, du ſkulle ſäga: en ſådan rättfärdig menniſka har aldrig förr gått på jorden. Se, det ſkulle du då weta att kalla rättfärdighet, men att **Gud** gör detſamma, derom undrar du, huruwida det kan wara enligt med hans rättfärdighet. Derföre ſkall du deruti ſe Guds allra högſta rättfärdighet, att Han älſkar ſina fiender, giſwer ſin enfödde Son ut i döden för dem, utſträcker ſina händer hela dagen efter dem, glädes ſåſom en moder, när någon förlorad ſon kommer hem, o. ſ. w. Hwilket allt du utaf evangelium ſer, att Gud har gjort och ännu gör.

19. Men, ſäger du, att Gud wredgas, dömer och låter ſina ſtraffdomar gå öfwer de ogudaktiga, är icke detta hans rättfärdighet? Swar: jo wisſerligen, detta är ock hans rättfärdighet. Men märk här åtſkilnaden: Sam-

ma Guds rättfärdighet, som emot synden yttrar sig deri, att Han hatar, wredgas och straffar, samma Guds rättfärdighet yttrar sig emot de i synden förlorade **barnen** deri, att Han icke skonar den enfödde Sonen, när det gäller deras räddning. Alldeles såsom du ser en rättfärdig fader i förhållande till sitt barns synd wredgas, döma och straffa, medan han dock i förhållande till barnet sjelft är så sinnad, att han gerna läte sitt hjerteblod rinna, om han dermed kunde rädda detsamma ur den synd, som han hatar och straffar.

20. Alltså skall du om Guds rättfärdighet icke döma efter menniskors teologi utan efter Guds ord, som lärer dig att söka den rätta bilden af hans rättfärdighet uti förhållandet mellan en fader och en förlorad son samt weta, att, hwad du der ser, är emot Guds rättfärdighet allenast såsom en dank emot den herrliga solen, så att Guds rättfärdighet är oändligt mycket högre och herrligare än en jordisk faders rättfärdighet. Tänk: att offra enfödde Sonen för att rädda fiender ur synden, som Han hatade och hwari Han såg dem förlorade, det är rättfärdighet så som intet annat. Det är Guds rättfärdighet.

21. Gör fördenskull denna åtskilnad, att hwareft i Skriften du ser, att Gud älskar syndare, du wet, att denna kärlek gäller deras person men icke deras synd, så ock att, hwar du ser, att Gud hatar syndare, du wet, att detta hat gäller deras synd och icke deras person. Hwilken åtskilnad Skriften gör, när hon säger, att Gud sändt sin Son för att frälsa syndare från deras synder. Der sätter hon syndaren såsom ett och synden såsom ett annat, eftersom hon ju säger, att den ene skall frälsas från den andra. Så ser du ock i denna text, huru Herren gör åtskilnad mellan denne besatte mannen och djefwulen, som har honom i sitt wåld, och det så, att han wredgas och straffar djefwulen men räddar och frälsar mannen. Hwilket ock är dig skrifwet till en lärdom, så att när du ser, huru djefwulen regerar någon i synd och orättfärdighet, du då wredgas och straffar djefwulen och hans gerningar men under tiden förbarmar dig öfwer den arme syndaren, som du ser wara bunden, samt låter honom weta om Guds kärlek och Jesu blod, som renar

från alla synder, beder för honom och gör, hwad du kan, för att rädda honom. Sådant wore en rätt Guds likhet.

22. Men ser jag, att Herren Jesus så förhåller sig emot dem, som ännu icke fråga efter Honom utan twertom ropa emot Honom, då förstår jag ock, huru Han måste wara sinnad emot dem, som ropa efter Honom. Tänk ett rop från en förlorad son, för hwilken Han gått i döden och som Han kanske tiotal af år sökt, det tar djupt i hans hjerta. En fader, som mistat sin son och som uppoffrat alla sina egodelar för att under årslånga resor söka honom igen — nog skulle han intill sin död minnas den stund, då han finge i fremmande land höra sin sons nödrop och se honom räcka ut armarna efter hjelp. Ja han skulle nödgas lefwa länge, innan han komme dertill, att han kunde utan tårar tala om den stunden. Derföre finnas ock inga ord, som kunna tillfyllest beskrifwa det förhållandet, att en syndare i sin nöd säger: Jag will gå hem och bekänna mina synder. Att en kejsare med wapenmakt underlade sig hela jorden, det wore i jemförelse med detta en högst obetydlig händelse.

23. Fördenskull finnes ingenting dåraktigare än det, att nödställda syndare hålla sig undan och äro rädda för Herren, så att de icke wåga gå fram till Honom. Alldeles så som wille Han dem något ondt. Att Han gått i döden för att rädda dem, det höra de. Men tänk då hwilken dårskap att akta detta mindre än det egna hjertats tycken och känslor! Sannerligen — hade Herren ämnat tillräkna dig dina synder, då hade Han icke gått i döden för dig. Nej, här kan den förnämligaste bland syndare taga fast i Kristi egna gerningar samt trotsa synden, döden, djefwulen och allt ondt. Känner han syndens förskräckelse, kan han säga: Nuwäl, det är förfärligt, wille Herren handla med mig efter mina synder, så wore jag wisserligen ewinnerligen förlorad, men nu har Han ju i stället gått i döden för att genom sitt blod frälsa mig från alla mina synder. Kommer lagen och säger: Du måste dock göra det och det, om du will hafwa Guds nåd och blifwa salig, så kan jag swara: Nuwäl, det borde jag hafwa gjort, men har deruti förbrutit mig, känner ock, att jag är wäl wärd alla dina domar, men här står

något, som sätter mig högt upp öfwer alla dina bud och domar, nemligen att min Herre Jesus är död för mig samt gifwit sitt eget lif till en återlösen för mig, och den gerningen skall du icke kunna klandra. Nej der måste du dock låta mig stå i fred. Kommer döden och djefwulen, hwad kunna de wäl göra? Mig komma de icke åt. Räck dina händer upp, så långt du kan — du kommer dock icke åt månen. Wet ock, att du i Kristi död är så högt satt upp öfwer döden och djefwulen, som månen är satt upp öfwer alla menniskohänder.

24. Men will nu sådant icke räcka till, då kan du taga ett tag ännu högre upp, nemligen så att du besinnar, huru Herren Jesus har sin Faders befallning att frälsa dig. Så att du kan säga: Nuwäl, hwad will jag göra? Är jag icke wärdig utan har syndat så, att Herren wisserligen hade all rätt och anledning att kasta mig bort, så har Han dock sin Faders bud att hjelpa mig. Och det måste ändtligen räcka till. Fördenskull kan du enfaldigt gå till Honom och säga: Käre Herre Jesu, jag ser nu wäl, att det är förloradt med mig. Jag har lefwat i allehanda synd och orenlighet, så att jag wäl förtjenat den ewiga döden. Men af evangelium hörer jag, att Gud har förordnat dig till min frälsare, att du skulle hjelpa mig från alla mina synder, från dödens och djefwulens wåld. Derföre kommer jag till dig. Käre Jesus, hjelp mig. Din Fader har wisat mig till dig.

25. Men wi fortsätta widare i berättelsen. Att Herren Jesus näpste och tystade djefwulen, ändock han inför allt folket ropade, att Jesus war den Guds Helige, det wisar, att Herren icke will hafwa någon bekännelse af djefwulen. Sammalunda berättas i Ap. G. 16, att en qwinna, som hade en spådomsande, följde efter Paulus och hans följeslagare, ropande: "Dessa männerna äro högsta Guds tjenare, de der eder förkunna salighetens wäg". Men ehuru den bekännelsen war riktig, tog dock Paulus illa wid sig, att hon så ropade, hwarföre han utdref den orene anden. Deraf skola ock wi utan twifwel kunna lära, att det icke behagar Herren, att de, som regeras af djefwulen, predika haus namn, äfwen om de predika efter bokstafwen rätt. Såsom Han ock säger i Ps. 50: "Hwar-

före predikar du mina rätter och tager mitt förbund i din mun, efter du dock hatar tuktan och kastar mina ord bakom dig". Det hjelper då icke, att de äro af menniskor insatta uti embetet att predika. Herren har mißhag till deras embete och predikan. Att hafwa medhåll af skrymtare kan hwarken behaga Herren eller dem, som äro hans rätta predikanter eller bekännare.

26. När nu djefwulen blef utdrifwen, slet han den arme mannen och ropade med hög röst (Marc. 1: 26) samt kastade honom midt ibland folket och gick ut af honom och gjorde honom ingen skada. Ut måste han, ty Herrens ord är allsmäktigt; skada fick han icke göra mannen, ty Jesus war tillstädes. Men rasade — det gjorde han, skrek och slet mannen — det gjorde han. Sådant bör man akta uppå, så att man icke heller nu förwånas eller tager anstöt deraf, att djefwulen rasar och ropar, och att själar blifwa slitna och rifna, der evangelium börjar lösgöra syndare från hans wälde. Det kan icke annorlunda wara. Ty djefwulen förswarar sig till det ytterста i sitt bo. Nu får wäl evangelium alltid bära skulden till sådan slitning och oro, så att djefwulen pekar på det buller, som han sjelf uppwäcker, och säger: Si der, kan wäl denna predikan wara af Gud, när hon upptänder en sådan eld, att de enfaldiga kunna förtäras deri o. s. w. Men med sådant måste man hafwa fördrag och af detta exempel lära, att djefwulen likwäl icke skall få göra någon skada, ehuru det i början ser så ut. Och när han är utdrifwen, skall man prisa Gud och icke så mycket tala om den slitning, som hans utdrifwande förorsakade. Ett krig kostar wäl blod och sår, men när segren är wunnen, då sjunger man om segren och icke om den nöd, som föregick.

27. Derföre är det en skön och rätt kristlig konst, att man icke gifwer sig öfwer utan har tålamod och bidar, tills Herren utfört domen till en seger. Att det ser förtwifladt ut, det betyder blott, att wi icke kunna hjelpa det. Men kunna wi intet hjelpa, så är det icke wärdt, att wi mycket blanda oß deri utan förhålla oß stilla och befalla det åt Herren, hwilken förut mer än en gång haft med sådant att göra. Under tiden må wi blifwa

fasta wid evangelii bekännelse samt sjunga Herrens Jesu lof så, som wore intet annat än godt å färde. Ty det gör djefwulen stor förtret, att han med allt sitt buller icke förmår skrämma oß. Kan han deremot göra oß ängsliga, bereda oß sömnlösa nätter och andra bekymmer, då har han alltid något för sin möda samt håller längre ut.

28. När nu folket sådant såg, förbluffades alla och samtalade med hwarandra, sägande: **Hwad är detta? En ny lära i wäldighet** (Marc. 1: 27). Sådant hade de aldrig förr sett. För allt hwad de skriftlärda hade predikat och lärt, aldrig hade deras lära utdrifwit orena andar. Twertom hade de gjort många till helwetets barn dubbelt mer, än de sjelfwa woro (Matth. 23). Derföre war det icke underligt, att alla blefwo slagna med häpnad.

29. Men se nu, huru de säga: **En ny lära i wäldighet.** Ny war hon, men wäldig war hon. Derföre är folket willrådigt. Skulle de wåga tro en ny lära? Det war ju ingen af öfwerstarna eller fariseerna eller de skriftlärda, som trodde. Skulle nu de, som woro simpla och olärda syndare, wåga tilltro sig bättre omdöme än dessa sina mästare, som fördömde Herren? Sådant kunde ju wara ett wådligt sjelfförtroende, det Gud komme att straffa dem för. Men när de sågo, att denna lära utdref djeflar, då kunde de icke heller riktigt komma ifrån det, att här war den rätta läran.

30. Af detta böra wi nu hemta en god och nyttig lärdom, nemligen att wi icke behöfwa förskräckas för de skriftlärdas anseende och lärdom, så att wi skulle blifwa rädda att annamma evangelium för det, att de skriftlärda resa sig deremot. Twertom wisar Guds rikes historia, att de skriftlärda wanligen warit de, som först rest sig och längst hållit ut i motstånd mot evangelium. I allmänhet har du skäl att mißtänka, huru det kan wara med evangelii sanning på den sida, der du ser de skriftlärda stå. Det är ibland de såkunniga, det som galet är för werlden, det som för intet aktadt är — det är ibland dem Gud plägar hålla till med hemligheten, på det intet kött skall förhäfwa sig.

31. Men hwad war det då för en ny lära, Herren förkunnade? Swar: hon war äldre än den lära, som

de skriftlärda förkunnade. Men såsom wi ofwan hafwa sagt, war hon genom de skriftlärdas sunder undanträngd. De hade genom sina förklaringar lärt folket att i Skriften se annat, än hwad der stod. Dermed hade de ock hållit på så länge, att deras lära nu gällde för att wara den gamla, bepröswade läran. När derföre Herren drog fram det, som af gammalt stod skrifwet, så förekom det folket såsom en ny lära. Och när sanns wäl en tid, då icke den gamla läran, att allt kött är hö, för de fariseer och skriftlärda gällde såsom en ny lära? Predika blott med eftertryck, att det är förloradt med all egen fromhet och gudaktighet, och du skall icke behöfwa wänta länge på ropet om ny lära. Predika ock, att Gud älskade werlden så, att Han utgaf sin Son — predika det så, att publikaner, skökor, drinkare och alla syndare få en öppen wäg utan penningar till Jesu kors, och snart skall det talas om ny lära. Den läran rinnar sig aldrig med det gamla wäsendet efter bokstafwen — det är orsaken.

32. Men wäldig är den läran, så att djefwulen och hans här måste fly för henne. Samma wäldighet bewisar hon äfwen nu. Upplyft allenast dina ögon och se! Der den läran går fram, får man se syndare komma i nöd öfwer sina synder, man får se dem fly till Jesu kors, tro nåd, fröjdas och glädjas i Jesus samt börja wandra i ett nytt lefwerne. Och det är ett insegel wida mer wärdt, än om alla skriftlärda stode upp och betygade, att du predikade såsom en mästare rent och helgjutet o. s. w.

33. Derföre blif du enfaldigt wid Guds ord, sådant det står skrifwet, så att du icke låter dig förbryllas af menniskors wisdom eller wärdighet, utan wet att allt sådant är fördömdt, der det något will gälla inför Gud till rättfärdighet, så ock att du låter all åtskilnad fara, eller om der skall wara någon åtskilnad, att du då gör den efter Guds ord, så att du wet, att hwad för menniskor högt är, det stygges Gud wid. Sammaledes att du, när det gäller Guds nåd och Kristi förtjenst, wet, att Guds nåd går så högt upp öfwer alla synder, som himmelen är hög öfwer jorden, samt att Jesu blod renar från blod-

röda synder, så att här är en widöppen brunn till syndernas förlåtelse och rättfärdiggörelse för allt, hwad syndare heter, för drinkare, swärjare, bespottare, röfware, wåldswerkare, allenast de wilja enfaldigt tro och annamma det. Ty så står det skrifwet: "Här är ingen åtskilnad". Och åter: "Kommen och låtom oß gå med hwarandra till rätta, om än edra synder wore blodröda, skola de dock warda snöhwita". Guds nåd är en nåd för de förlorade, för dem som hafwa stora, werkliga, ännu oöfwerwunna synder, så att de enligt egen förtjenst skulle höra döden och fördömelsen till.

34. Men när du sådant wet, så se widare till, att du icke allenast predikar det för andra, utan att du ock anwänder det för din egen räkning, så att du icke förhäfwer dig utan låter lagen framdraga, döma och straffa all din synd, så ock att du icke blifwer liggande i den domen och förtwiflar, utan att du har ditt bo och ditt fäste i Jesu kors, samt håller och wet, att du i Jesu blod har en orubblig rättfärdiggörelse från alla dina synder. Och ser du än, att du är den sämste, så släpp dock icke korset, utan fastmer: håll dig desto wissare wid korset, ju grufligare du ser din uselhet. Ty det är det rätta sättet, att ju mer du **behöfwer** nåd, du ock desto mer **tror** nåd, och icke följer naturen, hwilken har den arten att tro desto mindre och ostadigare, ju mer och ju stadigare man **behöfde** tro. Men kommer djefwulen och will skrämma dig med talet om ny lära, så blif icke förfärad utan wet, att det nya wäsendet efter anden är bättre än det gamla wäsendet efter bokstafwen, men det nya wäsendet efter anden är att hafwa rättfärdighet genom tron i Jesu blod utan lagens gerningar.

35. Slutligen förmäles här i denna text, huru ryktet om Jesus straxt gick ut omkring hela Galileen. Sådant rykte är ingenting annat än evangelium, hwilket kommer desto widare och längre ut, ju flere gerningar det gör. Ty wår Herre Gud will hafwa det bekant öfwer hela jorden, att Han sändt sin enfödde Son för att frälsa syndare. Wilja icke alla annamma det, så måste det dock för alla kungöras. Derföre befallde Herren sina lärjungar att gå ut i hela werlden och predika evangelium för

hela skapelsen. Är sjelfwa gerningen gjord för alla, då höra ock alla få weta derom, och är gerningeu gjord för dem, den tid de ännu woro owänner, då måste de få höra derom, medan de ännu äro owänner. Ja käre, det är alldeles wißt: medan du är owän, måste du få höra, att Gud är din wän, medan du går der midt i dina synder, måste du få höra, att Gud lagt alla dina synder på sin Son, medan du sitter i det fremmande landet wid swinen, måste du få höra, att hemmets port är öppen, att din Fader wäntar dig och ser efter dig, ja att det skulle wara hans lust och fröjd, om du blott wille komma, sådan du är.

36. Det kan wäl tyckas, att sådan predikan skulle föda af sig ett ogudaktigt wäsende, så att syndare skulle derigenom blifwa säkra i synden. Annorlunda kan icke heller naturen döma. Men det wissa är, hwad man ock ser af evangelium och all erfarenhet, att denna predikan drager syndare till Jesus och genom Honom hem till Gud igen, låter dem komma till frid samt gifwer dem ett nytt sinne. Också skall du alltid finna, att hwarhelst denna predikan går fram, der blir hon icke prisad af dem, som wilja lefwa i synden, utan allenast af några fattiga syndare, de der gerna wille wara rättfärdiga men icke kunna blifwa det, om det icke får ske utan penningar och för intet. Men sådana börja lefwa, och på dem winner Gud genom evangelium ära, ehuru den äran icke ser mycket ut för werlden. Dock är det bättre att blifwa salig på det föraktade evangelium än att gå förlorad på en sjelfgjord om än till skenet förträfflig fromhet.

O Herre Gud, dig ware tack och lof för ditt dyra evangelium, som gör syndare saliga! Hjelp att wi måtte flitigt och troget anwända det till tröst och kraft emot synden, döden, djefwulen och allt ondt. Genom din Son wår Herre Jesus. Amen.

N:o 23.

Midfasto-Söndag.

(Första predikan.)

Text: Joh. 6: 52—71.

Då kifwade Judarna mellan fig ſägande: Huru kan denne gifwa oß ſitt kött till att äta? o. ſ. w.

---

1. Denna text wilja wi afdela i twenne delar. Den är nemligen alltför rik, för att wi ſkulle kunna afhandla denſamma hel och hållen i en predikan. Till text för denna predikan taga wi derföre v. 52—59.

2. I det föregående af kapitlet talar Herren om ſig ſåſom det lefwande brödet, hwilket är nederkommet af himmelen, hwilket ock gifwer werlden lif. När Han ſålunda talade, kifwade Judarna d. ä. det emot Herren fiendtliga judepartiet och ſade: Huru kan denne gifwa oß ſitt kött till att äta? Märk: de frågade icke Herren, huru de ſkulle förſtå det ordet. Nej, ſanningen wille de icke weta. I ſina hjertan woro de fiendtliga mot Herren och lurade derföre efter något ord, ſom kunde wara anſtötligt ſamt derigenom gifwa dem ſtöd för deras fiendſkap. Och ſåſnart de funno ett ſådant, knorrade och kifwade de. Ända derhän kan djefwulen förblinda deras ſinnen, ſom icke wilja lyda ſanningen. Gud hjelpe oß wandra i fruktan! Den ſom will förblindas, han ſkall ock förhärdas.

3. Men Herren wek icke för deras knorrande. Will icke menniſkan böja ſig för ſanningen, ſå är det åtminſtone ſäkert, att Herren icke ſkall wika för henne. Är der någon ſyndare, ſom begär nåd, då är der hos Honom idel wänlighet, tålamod och hjertelig nedlåtenhet. Då wet Han icke, huru Han nog ſkall böja ſig ned, förlåta, rena, hugſwala, twå ſötterna, ja då är ingen ſå

fallen eller oren, att icke Herren med luft ſtiger ned i den grop, hwari han ligger, för att twå honom och hjelpa honom upp; då har ingen ett ſå wrångt hjerta, att icke Herren will med glädje erkänna honom för ſin broder, då är ingen ſå ſwag och eländig, att icke Herren med glädje ſäger: "War wid godt mod, dina ſynder äro dig förlåtna; det der ſkall jag hjelpa, lita blott på mig!" Då är ingen affälling ſå långt bortkommen, att icke Herren genaſt ſkall ſäga: "Det ſkola wi icke tala om; jag är icke kommen för att tillräkna ſynder; nu är allt godt igen; ſi du är min broder, min brud, min kära". Korteligen: inga ſynder äro ſå blodröda, att de icke ſkola bliſwa ſnöhwita, intet leſwerne ſå gräsligt, att icke allt ſkall wara glömdt och i Jeſu blod utſtruket, ſåſnart bara ſyndaren kommer med ſitt elände till nådeſtolen. Men giſwer man ſig upp till att trotſa Herren Jeſus, då ſtöter man emot ett hälleberg, ja en hörnſten, på hwilken man ſkall bliſwa krosſad.

4. Nu ſade Herren: **Utan att I äten menniſkans Sons kött och dricken hans blod, då haſwen I icke lif i eder.** Att här icke talas om nattwarden, det är uppenbart af tre omſtändigheter: för det förſta war nattwarden ännu icke inſtiftad, för det andra kan wäl en menniſka haſwa andligt och ewigt lif, innan hon ännu bliſwit delaktig af nattwarden, ſåſom ju lärjungarnas exempel wiſar, för det tredje är nattwarden inſtiftad för dem allena, ſom redan äro andligen leſwande.

5. Här är alltſå fråga om ett andligt ätande. Herren hade i det föregående talat derom, att Han ſkulle giſwa ſitt kött för werldens lif. Dermed ſyftar Han på ſin död. Ty genom ſin död war det Han ſkulle förloſſa oß från den död, hwari wi genom wåra ſynder hade råkat. Ty ſå lydde Guds dom: "På hwad dag du deraf äter, ſkall du döden dö". Der war ſålunda allt förloradt ewinnerligen, dereſt icke Herren ſjelf hade förbarmat ſig öfwer oß och ſändt oß hjelp. Men der ſtår nu det wälſignade ordet: Så älſkade Gud werlden, att Han gaf ſin enfödde Son, på det wi icke ſkulle dö utan leſwa. Ja, huru ſkulle Fadren kunna lida, att barnen förgingos, dereſt ännu möjlighet fanns att rädda dem? Och om en fader tager till det dyraſte han eger, ſå är det dock för hans hjerta

icke för dyrt. Nej, ut — ut med allt, om barnet kan räddas — det är fadershjertats språk. Och den himmelske Fadren — månne Han skulle wara sämre? Månne Han skulle säga: "Jag wet ett sätt — ett enda, men det är för dyrt?" Gud beware oß för sådana tankar! Alltså utgaf Han sin enfödde Son, kastade på Honom alla wåra synder, lät Honom gå i döden med dem, twå dem af i sitt blod samt åter uppstå rättfärdigad från dem.

6. Sålunda har Herren Jesus blifwit utgifwen, på det att werlden skall lefwa, d. ä. för att återställa werlden till det lif i Gud, från hwilket hon war genom synden affkuren. Aldrig skola wi heller rätt förstå Kristi werk, dereft wi icke wäl fasthålla det ändamål, hwartill det syftade: nemligen wårt fullkomliga återställande åt Gud, wår Fader i himmelen. Såsom Johannes hörde himlasången lyda: "Du är dödad och har återköpt oß åt Gud med ditt blod". Det war Gud, som wille hafwa oß lefwande tillbaka från den död, hwari wi hade fallit, och det war Sonens werk att genom sin död werkställa Fadrens wilja. Såsom ock Ebreerbrefwet säger: "Din wilja, min Gud, gör jag gerna; i hwilken wilja wi helgade äro en gång genom Jesu Kristi kropps offer". Se der: genom den wilja, som Fadren hade och som Sonen i sin kropps offer utförde, äro wi en gång helgade — en gång för alla renade från alla wåra synder. Och dermed war den skiljomur fallen och nedstörtad i grund, hwilken skilde oß från Gud och det ewiga lifwet. Sådan war den gerning, som Gud i Kristus gjorde för hela werlden. Ty för werldens lif war det Han gaf sitt kött. Det må låta orimligt, men skrifwet står det: för werldens. Och Johannes betonar det serskildt, att Sonen war förso-ningen icke blott för de trognas synder utan för hela werldens. Derom wißte ock redan Johannes döparen att predika: "Si Guds Lam, som borttager werldens synd". Will man icke erkänna det, så står det likwäl så.

7. Fördenskull ställer Skriften all wår salighet på denna enda grund: Jesu Kristi blod och kropps offer. Så säger apostelen: Wi hafwa förloßning i Jesu blod, och om helgonen i himmelen heter det, att de gjort sina kläder rena i Lammets blod. Och Ebreerbrefwet säger, att

Jesus ingått i det heliga genom sitt eget blod, sedan Han wunnit en ewig förloßning. Utan Jesu död och blod är ingen frälsning för syndare! Och frågar du efter grunden, så blir detta swaret: Gud har sådant beslutit och sådant gjort. Der äro alla widare frågor afklippta. Här kunna wi allenast utropa: O hwilket djup af rikedom i Guds wisdom och kunskap! Huru outransakliga äro hans wägar och obegripliga hans domar!

8. Sammalunda ställer Herren sjelf i denna text all wår salighet på sin död och wårt förhållande dertill. Du må hafwa alla helgons gerningar, du må läsa, bedja, predika och göra hwad som helst, äter du icke Jesu kött och dricker hans blod, d. ä. är icke Jesu död och blod det, hwari du har ditt lif, så har du intet sannt andligt lif. Med detta ordet uttalar alltså Herren en afgörande dom öfwer all werkrättfärdighet. Det må synas upprörande att tänka, att så många fromma, allwarliga, gudfruktiga menniskor skola gå ewinnerligen förlorade — för apostelen war det ock så upprörande, att han hade en idkelig pina deröfwer i sitt hjerta — men här stå orden klara: blott detta enda förhållande, att Jesu död och blod icke utgör ditt hjertas mat, tröst, rening, rättfärdighet, lif och allt, blott detta enda förhållande bryter all din rättfärdighet i spillror. Den som här stöter emot, han faller och blifwer krossad. Ty med Guds dom är intet skämt.

9. Tänk, hwilket förfärligt förhållande, att man skall kunna hafwa wändt werlden ryggen, skall kunna hafwa nit om Herren, om gudaktighet, bättring, tro och helgelse, att man skall kunna bedja, höra och läsa Guds ord, ja profetera i Jesu namn, i hans namn utdrifwa djeflar och göra under — och med allt detta ännu gå förlorad, blott genom det förhållandet, att man icke har sitt lif i Jesu blod. Wi weta ju, att många skola anse sådant öfwerdrifwet, men du som har någon räddhåga om din själ, tänk dock efter, om du werkligen wågar att ingå i ewigheten på det, som menniskor anse i strid med det, som Gud har talat? Eller, när du går in i ewigheten, tänk efter: är det inför menniskors eller inför Guds dom du då skall ställas? Herrens ord blifwer ewinnerligen, både när det gäller dom och när det gäller för-

kunnelse af nåd. Gud öppne dina ögon, att du icke må gå bort och tro, att allt är wäl, medan denna Herrens dom hwilar öfwer dig: "Du har icke lif". Du har kanske gerningar, så att du kan mäta dig med hwem som helst bland de kristna, men lif — har du lif? — det är hufwudfrågan. Utan lif äro alla dina gerningar döda gerningar. De fem owisa jungfrur hade ock bekännelse och gerningar så, att ingen menniska såg något falskt i dem. Men just i det ögonblick, när det gällde att ingå i bröllopssalen, då uppdagades det, att de woro falska.

10. Deremot säger Herren: **Hwilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han hafwer ewinnerligt lif, och jag skall uppwäcka honom på ytterste dagen.** Hwilken d. ä. eho det wara må, som äter mitt kött o. s. w. Här behöfwer du icke tänka på, huru du har lefwat, så att du skulle säga: om jag blott hade lefwat annorlunda, så stode ock för mig tillträdet till nåden öppet! Eller: om jag blott icke warit en sådan wanmäktig slaf under synden — grofwa och swåra synder — om jag icke trots bättre wetande, trots alla föresatser och ansträngningar gång efter annan fölle i dryckenskap, otukt och andra styggelser, om jag blott icke wore en affälling — o huru gladt skulle jag då icke tro! Nej, icke så, icke så! Eho du är — kom och ät! Ty här är det så långt ifrån, att du skulle wara förbjuden, att du twertom är trugad. Herren blyges icke för att mottaga förfallna syndare. Menniskor kunna wäl blygas för att se dig wid sitt bord, kunna wäl ock wara färdiga att förbjuda dig nalkas Herren Jesus. Men eho du är — i Jesu blod är rening från alla synder. Kom och ät! Hör och tro! Ty tror du icke, så är det ändå sannt.

11. "Ja, säger du, men jag har syndat och fallit." Nuwäl, derföre bjuda wi dig desto mer: kom, ät och drick. "Ja, säger du åter, men jag har fallit i dag". Nuwäl, derföre bjuda wi dig desto ifrigare: Kom då i dag. "Ja, säger du, men icke går det wäl an att falla på detta sätt?" Nej, det går icke an, och just derföre bjuda wi dig desto ifrigare: Kom och ät! I Jesu blod allena är bot. Will du hafwa kraft mot synden, så måste du börja med att taga nåd för synden och det just

den dag, då du blifwit af synden öfwerrumplad och besegrad. "Ja, säger du åter, om jag blott hade blifwit öfwerrumplad! Men nej, jag har med berådt mod gifwit mig i synden." Hwad säger du: med berådt mod! Det war rysligt. Käre, då måtte du wäl se, att om det för någon är nödigt att komma och äta och taga nåd för nåd, så är det för dig. Derföre, när du handlat så gräsligt, skynda dig deß mer till det blodet, som renar från alla synder. Ty i det ordet: "alla synder", ingå äfwen sådana, som äro med berådt mod bedrifna. Och hisnar du för det, så står det ändock: "alla synder." Ja, hwar skulle du eljest blifwa af med de uppsåtliga synderna, om icke i Jesu blod? Dugde det blodet icke till rening från dem, då blefwe ingen enda menniska salig.

12. Men att tron kallas ett ätande af Jesu kött och drickande af hans blod, det sker till den ändan, att man måtte skilja den rätta tron från all falsk tro. Den falska tron är af tre slag neml. dels en sådan tro, som blott är en öfwertygelse i hufwudet, dels en sådan tro som är en gerning, dels en sådan tro, hwars tillit till Kristus hwilar på den egna bättringen och helgelsen. Den tro, som endast är en öfwertygelse i hufwudet, finner man öfwerallt, synnerligen hos de skriftlärda. Den kan ock wara en mycket fast och wiß öfwertygelse, medan hjertat likwäl är alldeles dödt och fremmande för Herren Jesus. Se de den sanna tron framträda hos syndare, så hålla de allt för swärmeri, och om någon warnar dem för deras fara, så heter det, att man dömer. Den tro, som är en gerning, finner man hos dem, för hwilka evangelium intet annat är än en ny lag, hwilken utom eller i stället för de gerningar, som lagen befaller, äfwen bjuder den gerningen, att man skall tro. De predika ock bättring, tro och helgelse såsom gerningar, hwilka wi å wår sida måste göra, om Gud å sin sida skall kunna wara nådig och förlåta synder. Sådana äro fariseer med kristet namn, och när man will warna dem för deras willfarelse, så heter det, att man förkastar bättring och tro och Andens werk. Den tredje sorten af falsk tro är den, der man wäl inser, att det är icke ett bud, utan en nåd att få tro, men der man bygger denna nåd på det, att

man genomgått en riktig bättring och kommit till en rätt helgelse. Denna tro hwilar då icke på Kristi werk och ord utan på bättringen och helgelsen, är derföre wiß, sålänge man icke känner någon synnerlig synd, eller sålänge man är wiß på sin bättrings riktighet. Denna wißhet åter hwilar på det, att man känner igen sig uti de kännetecken, hwilka af dem, som man håller för fäder, uppgifwas såsom bewis på en sann bättring. Får man åter känna synd, då är det slut med all tröst i Jesus, och kommer man i twifwel om sin bättring, så är all frid borta, tills man åter kan blifwa förwissad, icke att Jesus är försoningen för hela werldens synder, utan att den bättring, som man då och då hade, war en riktig bättring. Sådan allt är falsk tro, och är så mycket mer förföriſk, ju starkare hon är.

13. I motsats deremot är den rätta tron en sådan tro, som har sitt lif och sin frid icke i det, att man bär frukt, icke i det att man wet med sig en riktig bättring, utan allenast i det att Jesus Kristus är försoningen för alla wåra synder samt har frälsat oß, icke fromma och gudfruktiga utan förtappade och fördömda menniſkor — från alla synder, från döden och djefwulens wåld, och det icke genom wår bättring eller helgelse utan genom sitt heliga och dyra blod samt sin oſkyldiga pina och död, och det icke den stund wi blefwo troende, utan den stund wi ännu woro owänner och fiender med sinnet i onda gerningar. Det wore ju i lekamlig måtto en eländig mat, om någon började lefwa på läkarens intyg, att det gått alldeles rätt till med hans födelse, eller på medwetandet derom, att han arbetar. På sådan koſt ſkulle man snart dö och fara hädan. Sammalunda förhåller det sig ock i andlig måtto. O att alla de, som här sofwa, wille wakna upp rätteligen! Ty att sofwa uti en falsk tro och i denna gälla såsom en kriſten, ja en fader i Kristus, det är wida wärre än att wara helt ogudaktig. Ty om publikaner och skökor kan man alltid hafwa bättre hopp än om sådana, som mena sig wara rika, hafwa nog och behöfwa intet.

14. Fördenſkull är det, såsom sagdt, den rätta enfaldiga tron, att du bekänner dina synder, lefwer i Jesu

död och blod samt har din tillförsigt till Gud och din tröst mot synden, döden och alla lagens domar i det, att Jesu blod renar från alla synder. Ty att tro — det är intet annat än att enfaldigt lita på det, som man hör. Såsom du i Ap. G. så ock i evangelierna finner, huru de, som der sägas hafwa trott, ingenting annat gjort än enfaldigt hört och satt lit till det, som blifwit dem af Kristus och hans apostlar förkunnadt. Sådant synes wisserligen för förnuftet wara en alltför enkel och simpel wäg till himmelen, synnerligen för sådana, som weta med sig swåra och grofwa synder. Tänk bara, menar du det skulle rimma sig med förnuftet, att publikaner och skökor skulle blifwa saliga blott genom det, att de tro på Jesu blod? Men låt du fara de wisas wisdom, hwilken Gud har gjort till galenskap, och blif wid Skriftens ord och exempel, så att när du hör, huru Herren Gud har förbarmat sig öfwer dig och sändt dig sin Son, på det Han skulle hjelpa dig, du då icke gör några konster utan följer de i Skriften omtalade syndarenas exempel, så att du tror, som det står, tackar Gud och börjar wandra i ett nytt lefwerne. Men kommer någon och säger dig, att du tror för snart, så klaga du fastheldre deröfwer, att du stått emot så länge, som du gjort, och icke längesedan trott det, som ju i alla fall warit sannt äfwen på den tid, då du icke trott det.

15. Men se nu widare, hwad Herren säger, nemligen att den som äter hans kött och dricker hans blod, han har ewinnerligt lif. Det heter icke, att han framdeles skall få det, utan att han allaredan har det, wisserligen icke ännu uti sig fullkomnadt men likwäl uti en begynnelse samt med full säkerhet, att han ock en gång skall hafwa det uti ewig fullkomlighet. Men det ewiga lifwet är intet annat än en ewig rättfärdighet och renhet från all synd samt en ewig förening med Gud uti oändlig frid, fröjd och salighet. Sådant lif är nu här uti sin begynnelse, i det att de trogna i Jesu blod hafwa en daglig rening genom syndernas förlåtelse, hafwa ock den Helige Ande i sina hjertan, hwilken uppenbarar och bestraffar alla deras synder samt gör dem heligt sinnade, hafwa ock genom tron frid med Gud, ja stundom en sa-

lig fröjd af Guds nåd och wänskap samt af hoppet att få wara hos Herren i ewighet.

16. Men hwad sålunda är uti en begynnelse här, det skall en gång blifwa ewigt fulländadt. Det werk, som Kristus hade fått af Fadren, gällde intet mindre än syndares fullständiga återställelse åt Gud i ewig rättfärdighet, oskuld och salighet. Och derhän skola alla de komma, hwilka här hafwa trott på Honom. Huru fulla af synd deras hjertan än äro, huru swaga och eländiga de än äro, huru bittert än djefwulen må uppbjuda all sin förmåga för att förderfwa dem — ett är ändå alltid säkert: till himmelen skola de, till de många boningarna i Fadrens hus deruppe. Fadren skall en gång wälkomna och wälsigna dem derhemma och sluta porten till efter dem, att de icke åter må komma bort. Och de skola kasta sina kronor till marken och sjunga lof och ära åt Lammet, som genom sitt blod detta uträttat, och åt Fadren, som sändt Honom dertill. Det är den ewiga fulländningen. Och den är så wiss, att ock Paulus säger, att wi i tron kunna berömma oss af Guds herrlighet. Ja, Herren uppmanar ock sina lärjungar att glädjas deröfwer, att deras namn äro skrifna i himmelen. Så alldeles wiss är saken.

17. **Och jag skall uppwäcka honom på den yttersta dagen,** tillägger Herren. Icke nog dermed, att wåra själar skola återställas rena åt Gud, nej, till hela wår warelse, till ande, själ och kropp, skola wi blifwa fria från allt, hwad synd heter, och allt hwad synden fört in i werlden. Det ser wäl besynnerligt ut, när kroppen nedlägges i jorden för att multna och uppätas af maskar, men derur skall dock uppstå en förklarad kropp. Ty så säger Gud. Se på en garfware, när han af en hud skall göra fint läder. Då lägger han huden i de stinkande karen, så att det ser ut, som hölle han på att förderfwa dem. Men när han gjort sitt werk färdigt, då kan det wara ett läder så fint, att det ock pryder en konungs drägt. Så låt dig nu icke heller förbryllas deraf, att Herren Gud gör sitt werk med din kropp på ett grost och för dina sinnen wederwärdigt sätt, utan håll dig wid ordet, som säger, att din kropp skall en gång uppstå i

ewig ära och herrlighet. Hwarföre skall du grubbla öfwer sättet, när du likwäl wet utgången?

18. Men nu förklarar Herren saken, när Han tillägger: **Ty mitt kött är den rätta maten och mitt blod är den rätta drycken,** eller närmare grundtexten: mitt kött är werklig mat och mitt blod är werklig dryck. Det är icke ett sken eller ett bedrägeri utan full werklighet, will Han säga, att mitt kött och blod föder och uppehåller själar till ewinnerligt lif. Allt annat, som tyckes göra själar lefwande och förändra menniskor, är blott en skenbar andlig spis, och den deraf uppkomna förändringen är blott skenbar och tillfällig men är icke den födelse af Gud, som har ewigt lif med sig. Derföre ser man ock ofta meningar uppstå på sidan om Guds ord, hwilka tyckas föda af sig ett märkeligt lif och en synnerlig lifaktighet, och så fladdra de en tid men lemna efter sig endast tomhet. Der war uti dem ingen werklig mat, ty de woro icke fast grundade på den lefwande Gudens wissa ord. Endast den förändring och det lif och den lifaktighet, som kommer af det fasta ordet om Jesu kött och blod, Jesu Kristi död och uppståndelse för oss, den stund wi ännu woro owänner, endast det är det sanna lifwet, som består. Ty det är det ewiga lifwet. Derföre är det af wigt att wid all predikan se efter, om det ock så står skrifwet i Guds ord, så att man icke låter sig förföras af det, som ingen mat är utan endast sken. Och om än skenet kan så bemäktiga sig en menniska, att hon ock låter sitt lif derför, så blif du likwäl enfaldigt wid Guds ord. Ty menniskomeningar, huru spetsfundiga, huru solklara, huru bländande de än må synas, och huru mycket de än må tyckas uträtta, duga dock till intet, när de sakna denna grund: Så står det skrifwet.

19. Widare tillägger Herren såsom förklaring: **Hwilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han blifwer i mig och jag i honom.** Detta är den hemlighet, hwarpå det beror, att den, som äter Kristi kött och dricker hans blod, skall lefwa ewinnerligen. Genom denna tro på Jesus blir nemligen menniskan inplantad i Honom. För det naturliga sinnet synes det wisserligen besynnerligt, att man så ihärdigt ropar på tron och så ihärdigt fördömer lagens gerningar.

Ty för förnuftet synas alltid gerningarna wara något högre och bättre än tron. Derföre stöter sig ock den naturliga menniskan på trons predikan, dereft man icke i henne inblandar gerningarna. Men här förklarar Herren saken. I Jesus allena är ewigt lif. Hwad som derföre inplantar mig i honom, det är, hwad som gifwer mig lifwet. Men det göra icke gerningarna. Ehwad de än må uträtta, och huru högt de än må gå — inplanta mig i Kristus, det kunna de icke. Deremot, hwareft någon i sin syndanöd tager sin tillflykt till Herren Jesus, så att han genom tron på hans död och blod får frid med Gud, der blir ock densamme genaft ett med Jesus. Sådant wisar sig ock. Hwareft någon wandrar gerningarnas wäg, der lefwer hjertat alltid uti det att göra och wara, men så snart någon kommit till Jesus, straxt är Jesus, Jesu död och blod, det lifselement, hwari hans hjerta lefwer, röres och hafwer sin warelse. Denna åtskilnad är så uppenbar, att aldrig någon sann förening är möjlig mellan de ena och de andra. Det folk, som är af lagens gerningar, förstår sig aldrig på det folk, som lefwer af Jesu kött och blod.

20. Men att wara i Jesus och hafwa Jesus boende i sig, det är ett så herrligt och stort förhållande, att inga ord kunna beskrifwa det. Ty är jag i Jesus och Jesus i mig, då är jag wisserligen delaktig af hans lif, renhet, rättfärdighet, wälbehag inför Fadren, salighet och allt, hwad Han eger. Då är icke Herren Jesus och då har Han icke något, hwaraf jag icke kan berömma mig. Ty allt hwad Han är och har, det är och har Han mig till godo såsom min Frälsare. Derföre säger ock Herren: Fader, jag will, att der jag är, der skola de ock wara med mig, som du mig gifwit hafwer, att de skola se min herrlighet, den du mig gifwit hafwer. Jag kan då med Paulus sjunga: Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig. Ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i tron på Guds Son, hwilken har älskat mig och gifwit sitt lif för mig. Och då kan jag triumfera och jubilera emot alla synder, all död och fördömelse.

21. Denna enhet med Kristus framställes i Skriften under många olika bilder. Så heter det, att de kristna

äro i Kristus såsom grenar i ett winträd eller såsom lemmar i en lekamen, hwars hufwud är Kristus, dels liknas de kristna wid en brud, hwars brudgum är Kristus o. s. w. Är ock detta lif ofta fördoldt, så är det ändå till. Känner jag icke alltid utaf det, så ser jag likwäl, att det står så skrifwet, och det är hufwudsaken. Det är då alldeles wißt, att jag nu icke lefwer blott det lekamliga lifwet, utan att jag ock börjat lefwa ett nytt andligt och ewigt lif med Kristus. Ty den synd, som drog döden öfwer mig — hon är nu borta, ewigt borta, i det jag lefwer under en daglig, alltid wiß och orubblig nåd, som är wäldig öfwer alla mina synder. Den död, som genom synden tryckte mig, den är nu borta, ty huru skulle jag ännu dö, när jag ingen synd har? Nej, den rättfärdiggörelse, under hwilken jag lefwer, är en lifwets rättfärdiggörelse d. ä. en sådan rättfärdiggörelse, som har med sig lif. Ty hwar står det wäl skrifwet, att de rättfärdiga skola dö? Och hwilka äro wäl rättfärdiga om icke de, hwilka Gud sjelf har rättfärdigat? Den lag, som låg och tryckte och dömde mig, medan jag ännu war en syndare, han måste nu, när han ser mig rättfärdig, låta fara sina domar och i stället förklara mig salig. Ty hwem gälla wäl lagens löften på ewigt lif om icke dem, som äro rättfärdiga? Eller månne lagen skulle hafwa makt att döma min Herre Kristus, med hwilken jag nu är så alldeles ett, att allt, hwad Han är och har, hör mig till? Men har han icke makt att döma Honom, huru skulle han då hafwa makt att döma mig, när jag nu är död i Kristi död samt i hans uppståndelse uppstånden rättfärdigad från alla mina synder? Nej, lika litet som Herren Kristus har att skaffa med lagens domar, lika litet har jag det, och lika litet som Herren Kristus har att frukta för döden och helwetet, lika litet har jag det. Ty det jag nu lefwer, det lefwer jag i Kristus, och i Honom är idel rättfärdighet, lif och salighet, ingen synd, dom eller död.

22. Tänk, huru långt wåra hjertan äro från att ännu hafwa fattat de första bokstäfwerna af tron. Ty här borde ju, när wi sådant weta, uti oß wara en hurtig, glad och frimodig ande, den der aldrig fruktade eller

bäfwade. Derföre säger David: "Herren är mitt ljus och min helsa, för hwem skall jag frukta mig? Herren är min lifs kraft, för hwem skulle jag grufwa mig?" (Ps. 27: 1). Och Paulus triumferar: "Är Gud för oß, ho kan då wara emot oß? Hwilken ock icke har skonat sin egen Son utan gifwit Honom ut för oß alla; huru skulle Han icke ock gifwa oß allting med Honom? Jag är wiß derpå, att hwarken död eller lif eller änglar eller furstadömen eller wäldigheter eller de ting, som nu äro, eller de ting, som tillkomma skola, eller höghet eller djuphet eller något annat kreatur skall skilja oß från Guds kärlek, som är i Kristus Jesus wår Herre" (Rom. 8). Si det är musik, som kan passa dem, hwilka äro i Jesus. Starka eller swaga — det går här på ett ut. Kristi starkhet är det, hwarpå sången hwilar, och det passar de swaga lika wäl som de starka att sjunga om Kristi starkhet. Ja, böra några sjunga riktigt starkt om den starkheten, så är det de swaga.

23. Men tänk ock widare, hwad hjelp till ett heligt lefwerne det wore, om du rätt besinnade, att Kristus är i dig och du i Kristus! Först och främst ligger neml. uti sjelfwa det sakförhållandet den rätta roten och källan till all sann gudaktighet. All den gudaktighet, som kommer från någon annan källa, är falsk, äfwen om den synes herrlig och lysande. För det andra finnes intet, som så kan gifwa lust och kraft att afläggja all ogudaktighet och werldslig lusta samt löpa Guds buds wägar som det, att du besinnar det höga och herrliga förhållande, hwari du står till Herren Kristus, att du nu genom tron är så alldeles ett med Honom, att all hans helighet, rättfärdighet och salighet är din ewiga egendom. Käre, se på din kallelse! Du är Kristi brud — huru skulle du då wandra din kallelse owärdigt uti någon synd? Du är husbonde eller tjenare, köpman, embetsman, fader, moder, arbetare eller hwad som helst, och du skulle wara i ditt hus, din tjenst, ditt arbete girig, hård, otrogen, oärlig, försumlig — käre, huru tänker du? Du är ju Kristi brud! Och du skulle wandra uti sådana stycken, uti hwilka du icke wille, att din brudgum skulle träffa dig! Gud beware dig derifrån! Käre,

tänk dock för Herrens skull på, hwad du är, så att du ock wandrar derester samt med ett heligt och gudaktigt lefwerne pryder och förherrligar din brudgum!

24. Serskildt wigtig må denna sak blifwa, när det gäller ditt förhållande till dina bröder och systrar i nåden! Ty det förhållandet är djefwulen synnerligen angelägen att förstöra. Men när han sålunda will uppfylla dig med onda mißtankar eller olust och bitterhet emot dem eller förföra dig till sqwaller, förtal eller hårda domar eller owänlighet o. s. w., kom då ihåg, att du är Kristi brud och att det icke är Kristi sätt att sqwallra, förtala eller döma, utan twertom att öfwerskyla, utstryka, twå fötterna, frälsa och wälsigna med allt tålamod och all kärlek. Besinna ock widare, att äfwen dessa dina bröder, mot hwilka djefwulen försöker förleda dig till synd, genom tron äro Kristi brud, och att Herren är rädd om sin brud, mer än någon annan brudgum kan wara det. Hafwa de ock syndat, så är Han dock lika rädd om dem samt will af dig heldre hafwa det, att du förlåter och twår deras fötter, än att du sqwallrar och dömer. Ack att Herren finge djupt inskrifwa sådant i wåra hjertan, på det wi icke blott måtte lära och höra sådant och sucka deröfwer, utan att wi ock måtte börja öfwa det uti hela wårt lefwerne, ja dag för dag börja ånyo dermed.

25. Ytterligare tillägger Herren: **Såsom lefwande Fadren hafwer mig sändt och jag lefwer för Fadrens skull, så ock den som äter mig, han skall ock lefwa för min skull.** Här betonar Herren åter, att Fadren har sändt Honom, på det wi aldrig måtte glömma, att allt hwad wi i Honom hafwa, lif, syndernas förlåtelse, nåd, rättfärdighet, frid o. s. w., det hafwa wi allt af Fadren. För det andra sammanställer Han sitt lif och wårt lif och säger, att på samma sätt som Fadren är grunden till hans lif, på samma sätt är ock **Han** grunden till allas deras ewiga lif, hwilka äta Honom. Det är nemligen genom delaktigheten i hans eget lif, som de lefwa. Detta är en högst märkwärdig jemförelse. Tänk: lika wißt som hans lif är grundadt i Fadren, lika wißt är de troendes lif grundadt i Honom. Också wet den heliga Skrift icke af något annat, i hwilket syndare skulle kunna hafwa lif,

än Jesus allena. Den Sonen hafwer, han har lifwet, den som icke tror Sonen, han skall icke få se lifwet. Detta är wittnesbördet, att Gud har gifwit oß det ewiga lifwet, och det lifwet är i hans Son. Så tala apostlarna. Men å andra sidan wet Skriften icke heller af någon owißhet om deras ewiga lif, som äro i Kristus. Deras lif är icke mer twifwelaktigt än Herrens Jesu eget lif. Den som äter mig, han **skall** lefwa för min skull. Icke wåra bättre eller sämre gerningar, icke wår gudaktighet, nej Jesus allena är grunden till wårt lif. En annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd, hwilken är Jesus Kristus.

26. Men på det att folket måtte desto bättre lägga märke dertill, upprepar Herren åter detsamma sägande: **Detta är det brödet, som af himmelen nederkommet är, icke såsom edra fäder åto manna och äro blifna döda; den som äter detta brödet, han skall lefwa ewinnerligen.** Dermed will Herren uppwäcka oß till att rätt besinna, hwad det är Han säger. Ty det är ju för grufligt, att wåra hjertan kunna wara hårda som sten, midt under det wi höra de allra största och herrligaste ting! Hwad kan större wara att höra, än det Herren här säger, nemligen att du, som med dina synder förtjenat den ewiga döden, nu af Guds barmhertighet har fått en frälsare, i hwilken du får lefwa ewinnerligen utan all din egen förtjenst eller wärdighet allenast derigenom, att du äter hans kött och dricker hans blod d. ä. tror, att Han är för dig död och uppstånden. Sådant bör du ju en gång börja akta högre än alla dina synder eller goda gerningar, så att du icke ständigt går der suckande och pustande utan börjar något litet fröjdas öfwer så stor Guds barmhertighet, hwilken är så wäldig öfwer alla dina synder, att du skall hafwa ewinnerligt lif utan penningar och för intet.

Ja, Herre Gud, dig ware tack och lof för allt. Herre gif oß alltid det lefwande brödet till wåra själars lif. Amen.

N:o 24.

Midfasto-Söndag.

(Andra predikan.)

Text: Joh. 6: 60—71.

Men många af hans lärjungar, när de detta hörde, sade: Detta är ett hårdt tal, ho kan det höra? o. s. w.

---

1. Det första, wi här märka, är något så förskräckligt, att det wäl må uppwäcka oß till att ropa, det Herren måtte pröfwa wåra hjertan. Att det uti v. 52 står, att Judarna kifwade, det är ju icke något besynnerligt, men tänk: här står, att ock **många af hans lärjungar** knorrade. Tänk, t. o. m. ibland dem, hwilka i yttre mått hade slutit sig till Honom såsom lärjungar, funnos sådana, som i werkligheten woro fiendtliga mot det evangelium, som Han predikade. Gud öppne oß ögonen. Det är lätt gjordt, att man somnar öfwer detta förhållande samt börjar tro, att allt är wäl med det, att man håller en utwertes bekännelse, läser och hör Guds ord samt för en kristlig wandel. Det synes ju wara obarmhertigt att der döma, och dereft man dömer, betraktas man snart såsom ensidig, partisk, och det säges, att man stör friden samt åstadkommer twedrägt och kif i Guds församling. Men hwad deraf följer, att man låter allt, som ser andligt ut, gälla för kristendom, det wisar sig snart. Ty hwarhelst sådant förhållande inträdt, der följer ock småningom en sådan utjemning, och utwattning af det andliga lifwet, att i de kristnas umgängelse inbördes allt sannt brödraförhållande upphör, så att der är ibland dem ingen gemensam fröjd i Jesus, ingen bestraffning, intet aktande på hwarandra, korteligen, ingen andens meddelelse, utan ett kallt, dödt och likgiltigt wä-

sende. Man träffar tillsammans gång efter annan och skiljes åt utan att hafwa warit hwarandra till någon uppbyggelse eller lärdom, blir ock ändtligen så wan derwid, att man icke widare tycker, att det är ledsamt och förfärligt utan alldeles i sin ordning, så att man alls intet lider deraf. Guds ord läser och hör man wäl samt gör allehanda gudaktighetsöfningar, men det blifwer alltsammans idel gerningar och wana, ett dödt och liflöst werk utan ande eller must.

2. Men det stadnar icke derwid. Upplösning af brödrabandet werkar ock swaghet i förhållande till werlden, så att äfwen der blir en utjemning, och det en sådan utjemning, att hwarken de kristna äro i sina sammweten störda af umgänget med werlden, eller werlden oroad af dem och deras umgänge, ja att werlden kan wara tillsammans med dem aldrig än så länge utan att märka, att de äro kristna. I början kan man wäl känna sig orolig öfwer detta, men så småningom blir man wan derwid, tills man ock förswarar det med sådana Guds ord som t. ex.: Hafwen frid med alla o. s. w. Dermed följer ytterligare det, att man blir ju mer och mer fremmande, ja, skygg för det fria evangelium samt will helst hafwa sådan predikan, som talar om eget görande och warande. Ty der lifwet håller på att dö ut, der blir man alltid rädd för evangelium, alldenstund evangelium frågar efter lif. Och af naturen är man alltid rädd för det ord, som frågar efter, hwad man icke har. Deremot lider man gerna talet om gerningar, ty på sådana är man ju icke så alldeles utblottad, att man icke har något samt ämnar göra mer. Gud förbarme sig öfwer oß!

3. Men att dessa lärjungar säga, att det är ett **hårdt** tal, dermed mena de, att Herren icke bort wara så skarp och bestämd emot Judarna, utan att Han borde hafwa warit fogligare och något litet fallit undan. Men Herren, som kände deras hjertan, har här gifwit oß ett exempel, huru wi, när det gäller evangelii sanning, icke få gifwa bort en enda bokstaf. Blifwa wi ock derigenom beskyllda för att wara hårda, oböjliga, egensinniga och annat sådant, måste wi dock detta heldre lida än jemka med evangelium för att göra fienderna något litet till

freds. Ty om man ock börjar jemka, så winner man ingenting annat derpå, än hwad nu sagdt är, nemligen att der inträder försoffning och blir ett owißt ljud i hela bekännelsen. Det talet om korset är alltid för den naturliga menniskan ett hårdt och widrigt tal, alldeles såsom det war för Judarna.

4. När nu Herren såg, att de woro stötta, sade Han: **Förtörnar detta eder? Hurn skall då ske, när I warden seende menniskans Son uppstiga dit, der Han förr war?** Såsom wille Han säga: Om nu redan det stöter eder, att jag talar om ätandet af mitt kött, huru mycket mer skall det då icke stöta eder, när I sån se mig dö och i döden gifwa mitt kött för werldens lif? Wi weta nemligen, att det war och är ännu i dag Judarnas stötesten: en korsfäst Messias. De hade ju alltid wäntat att i Honom få se en stor och herrlig konung. Men att Herren om sin död säger: "Uppstiga dit, der Han förr war", dermed will Han uppmuntra alla sina rätta lärjungar, att de icke af hans död skulle låta sig förskräckas utan, när de sågo den, weta, att det blott war ett återuppstigande till Fadren. Oß gifwer ock detta talesätt en nyttig lärdom, huru wi icke af Kristi rikes ringhet och smälek böra förskräckas utan weta, att det genom denna smälek bär uppåt till himmelen, till Jesus, till Fadren. Derför säger ock Herren: "Frukta dig icke, du klena hjord." Helwetets portar skola icke wara Guds rike öfwermäktiga. Nej, när alla jordens riken äro störtade och deß wäldigheter krossade, då skall Kristi rike jubla i ewig seger och herrlighet.

5. **Anden är den, som gör lisaktig, köttet är till intet nyttigt,** tillägger Herren ytterligare. Derwid förstå wi först, att Han med kött menar något annat än i de föregående werserna, der Han säger, att ingen kan hafwa lif utan att äta hans kött. Men hwad Han då här menar med köttet, det framgår ur sammanhanget. Judarna och med dem de här omtalade lärjungarna wäntade en köttslig d. ä. **lekamlig** frälsare; derföre stötte det dem att höra om hans död. Derpå swarar Herren: Wore jag en lekamlig eller köttslig frälsare efter eder önskan, då kunde jag icke gagna eder; dermed kunde jag

icke göra eder lefwande ewinnerligen. Anden är den, som gör lefwande, och skolen I genom min Ande blifwa lefwande gjorda, då måste först mitt kött utgifwas i döden. Herren betonar alltså här, hwad ock hela Skriften wittnar, att det är hans **död**, som utgör grundwalen för wår frälsning. Genom sin död är det, Han har borttagit wåra synder; genom tron på hans död och uppståndelse är det, som syndaren rättfärdigas samt undfår Kristi Ande, hwilken gör honom andligen lefwande. Wißt hörde ock Kristi hela lekamliga lif till wår frälsning. Ty hade Han icke i hela sitt lif uppfyllt Guds lag och derigenom warit ren från all synd, då hade Han icke genom sin död kunnat frälsa oß från synden. Det hörde ock till försoningsoffret, att offerdjuret skulle wara utan wank och att öfwerstepresten sjelf skulle wara ren från synd, innan han kunde offra för folkets synder, ty annars dugde hwarken offerdjuret till offer eller presten till att offra. Men det war genom offerdjurets **död**, som sjelfwa försoningen skedde. Derföre heter det ock om helgonen i himmelen, att de twagit sina kläder och gjort dem hwita i Lammets blod. Blodet är det, som renar från synden. I Kristi död är det, som wår rättfärdiggörelse ligger, såsom Paulus säger: "Om rättfärdigheten wore af lagen, så wore Kristus fåfängt **död**." Och åter: "Wi äro rättfärdiga gjorda i hans **blod**" (Rom. 5). Genom tron på Kristi död är det, som Anden kommer och syndaren blir lefwandegjord. Deraf kommer ock den mycknа sången om Jesu död och blod både här och i himmelen.

6. **De ord, som jag har talat med eder, äro ande och äro lif, men några af eder äro, som icke tro.** Likasom wille Han säga: Det är fördenskull icke rätt, att I stöten eder på de ord, som jag har talat med eder om min död, ty de äro ande och äro lif d. ä. i dem ligger och genom dem meddelas Anden och lifwet — såsom wi ofwanföre sagt: det är i predikan om den korsfäste Jesus, som Anden bor, det är genom predikan om Jesu kött och blod, den lefwandegörande Anden meddelas, samt genom tron på den predikan, som Anden annammas till lif. — Men det är felet, att några af eder icke tro. Der gifwer Herren den rätta förklaringen på den förargelse och

anstöt, som evangelium åstadkommer. Det är icke i evangelium, som orsaken ligger; det ser man nogsamt deraf, att hwareft det annammas, medför det Anden och gör själen lefwande. Nej, skulden till anstöten ligger i deras otro, som höra evangelium. Derföre må man icke förskräckas för sådan förargelse utan twertom desto mer predika evangelium.

7. Men, säger någon, kan man då icke på ett sådant sätt predika evangelium, att man derigenom gifwer berättigad anledning till anstöt? Eller är all anstöt, som de åstadkomma, hwilka berömma sig af evangelium, att anse såsom anstöt för evangelii skull? Swar: förwisso kan man genom ett oskickligt och lättsinnigt sätt att framställa evangelium förorsaka förargelse. Hwar sådant sker, der får man sjelf bära skulden, och den som på evangelium skyller den förargelse, hwilken af sådant kommer, samt menar, att den förargelsen kommer endast af fiendskap mot evangelium, han wet ännu icke, hwad evangelii förargelse är. Genom sådant war det icke Kristus och hans apostlar åstadkommo anstöt. Nej, det enkla, enfaldiga budskapet om "nåd för nåd", framburet i brinnande kärlek till själarna, i ett heligt och himmelskt sinne, samt på ett sätt, som wittnade om denna kärlek och detta sinne — det war, hwad som ådrog Herren och hans lärjungar den grufligaste fiendskap samt upptände den eld, hwarom Herren säger: "Jag är kommen att upptända en eld på jorden." Och war wiß: predika ännu i dag detsamma enfaldiga budskapet på samma sätt och i samma sinne, och du skall wisserligen få se förargelse, och det icke blott hos de "ogudaktiga" utan ock hos många "lärjungar", ja ock hos sådana, som för något räknade äro. Att predika evangelium på ett lättsinnigt, gycklande och oskickligt sätt samt fröjdas öfwer den förargelse, som man derigenom wäcker, det är något, hwarom man måste säga: Så gjorde icke Herren Jesus. Nej, så predikade Han icke, och öfwer dem, som förargades, skrattade Han aldrig, gycklade aldrig utan grät. Paulus såg ock dem, som togo anstöt af evangelii predikan, men icke gycklade eller skrattade han öfwer dem. Nej, twertom kände han en sådan pina för deras skull i sitt hjerta, att han hade

önskat sig sjelf bortkastad från Kristus, om han dermed kunnat hjelpa dem. Der ser du Kristi sinne, spegla dig deri, och när det blir förargelse efter din predikan, war icke för hastig att döma utan pröfwa, huruwida det är **du** eller **evangelium**, som gjort den förargelsen. Och blygs aldrig att döma dig sjelf, der du är skyldig! Blygs aldrig att göra bättring. Att se på Jesus och wandra efter Honom äfwen i detta stycke är säkert det tryggaste.

8. Nu tillägger evangelisten, att Jesus af begynnelsen wißte, hwilka de woro, som icke trodde, och hwilken som skulle förråda Honom. Att Han detta wißte och ändock icke afskilde dem från lärjungakretsen, det kom deraf, att Han älskade deras själar och wille gerna hjelpa dem. Dermed gifwer Han äfwen oß ett exempel, huru wi uti den utwertes församlingen måste lida sådana, som icke äro werkliga kristna, när de dock med munnen bekänna Kristus samt uti lefwernet wandra såsom kristna. Ty wi kunna icke pröfwa hjertan utan måste hålla oß wid de yttre tecknen. Gud allena dömer öfwer hjertan. Men der de yttre tecknen äro emot Guds ord, der måste man afskilja en sådan från församlingens gemenskap, såsom Paulus gjorde med blodskändaren i Korinth. Men att tänka som så: Eftersom Kristus och hans apostlar måste i lärjungakretsen tåla sådana, som icke woro rätta kristna, så måste äfwen wi uti kyrkan lida uppenbara förnekare, drinkare, swärjare o. s. w., det är twert i strid emot Guds ord. De tålde aldrig i Guds församling sådana, som lefde i uppenbar ogudaktighet.

9. **Och Han sade: Fördenskull sade jag eder, att ingen kan komma till mig, utan det warder honom gifwet af min Fader.** Dermed fäller Han en afgörande dom öfwer all sådan gudaktighet, som menniskan i egen kraft åstadkommer. Det är fåfängt allt arbete i bättring, bön, tårar och annat sådant, der icke Fadrens gifwande är. Sedan du i åratal hållit på att tränga och tränga, ja kanske äfwen länge trott, att du redan trängt igenom, så är det med all din gudaktighet förloradt, der hon war ditt eget werk. Det är sannt, hwad Luther säger: "Jag tror, att jag icke af mitt eget förnuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till Honom."

Derföre ser man ock alltid en ganska stor hop af sådana, hwilka under åratal winnlagt sig om gudaktighet men aldrig kommit till lif, aldrig till rättfärdighet, frid och fröjd i den Helige Ande. Hela deras gudaktighet är deras egen gerning efter fädernas stadgar. Och i den gå de och sofwa samt söfwa andra. Deras fridsgrund är icke den korsfäste Jesus, syndares frälsare, utan medwetandet om eget allwar, ånger, bön och andra tecken, hwilka enligt deras mening skola utmärka en rätt nådens ordning. Sålunda sträfwa de wäl efter rättfärdigheten, men finna den icke, emedan de **fara en wäg, på hwilken det icke är dem af Fadren gifwet att komma fram.** Och medan de gå och trösta sig med det, att Gud, som uti dem ett godt werk begynt, skall ock fullborda det, så se de icke, huru de fara wilse, såsom ock säkert lärjungarna i denna text trodde, att allt stod wäl till med dem, och woro dock inga rätta lärjungar.

10. Men äro sådana ord en dom öfwer all egen gudaktighet, så utgöra de ock en herrlig tröst för alla dem, som kommit till korta på sin egen gudaktighet. Ty hwad de förgäfwes utarbetat sig för att kunna taga, det skall nu blifwa dem gifwet af Fadren utan penningar och för intet. Ett gammalt ordspråk säger: "Det som är den enes död, det är ock den andres bröd." Och om Herren Jesus heter det, att Han är satt till ett fall och en uppståndelse för många i Israel. Guds ewiga frälsningsråd, att i Sonen allena är lifwet, det är en hörnsten, på hwilken de eländiga blifwa uppbyggda och lefwande gjorda, och mot hwilken alla werkhelgon skola blifwa krossade. Derföre se wi ock, huru Skriften å ena sidan är full af de allra herrligaste nådetillsägelser till de elända syndare, å andra sidan deremot full af de allra bestämdaste domar öfwer dem, som umgå med lagens gerningar. Så se wi ock i erfarenheten, huruledes genom predikan om detta Guds frälsningsråd de elända syndare, publikaner och skökor, blifwa upprättade, pånyttfödda och saliga, medan deremot de fariseer alltid af samma predikan känna sig klämda och stötta.

11. Detta är dock icke så att förstå, som wille den himmelske Fadren icke, att alla, äfwen de fariseer, skola

bliſwa ſaliga. Ty Han will ju enligt Skriftens klara ord ingen enda ſyndares död, utan att han omwänder ſig och leſwer. Men uti det förhållande, hwari de ſtälla ſig emot hans ewiga frälsningsråd, är det dem icke gifwet att ingå i Guds rike. På den wägen kunna de icke komma till Kriſtus, och utan genom Kriſtus är omöjligt att komma till Gud eller att ingå i hans rike. Det må förekomma för naturen uppſkakande och förkrosſande, men det är Guds ewiga råd. Man må ſträfwa, huru mycket man will: allt ſträfwande ſlutar dock med ewig död, der ſyndaren ſträfwar att med egna gerningar ingå i Guds rike och will icke böja ſig och taga nåd för nåd.

12. När nu Herren ſådant talade, **gingo många af hans lärjungar till rygga och wandrade intet längre med Honom.** Dittills hade de kunnat följa Honom, ingen hade heller ſett annat, än att de woro rätta lärjungar, men när evangelii fulla klarhet lyſte dem i ögonen, då gingo de ifrån Honom. Wi hafwa alltſå här ett exempel på det förhållande, ſom alltid inträffar, hwarhelſt evangelii ljus i ſin fulla klarhet uppgår, att nemligen evangelium förorſakar en rensning ibland dem, ſom i yttre måtto annars ſyntes wilja wara lärjungar. Dittills hade Herren talat mer i "förtäckta ord", hwilket gjorde, att deſſa falſka lärjungar icke hade kännt ſig ſtötta, men nu talade Han otwetydigt om ſin död ſamt om ätandet af hans kött ſåſom wilkoret för lif; och då gingo de ſin wäg. Sammalunda ſker ock ännu, att när evangelium mer dunkelt warder predikadt, många ſälla ſig till de troendes hop, hwilka icke leſwa i Jeſus. När då evangelium kommer i full klarhet, bliſwa de, ſom leſwat i Jeſus, glada och ſaliga. Ty för dem är det en fröjd att få mer af det ljus, ſom gjort dem till Guds barn. De åter, ſom woro orätta lärjungar, de bliſwa ſtötta och draga ſig tillbaka, menande att det är förwillelſe å färde. De triſwas då icke widare i den hopen, ſom "högtid håller", ty de kunna icke dela deras glädje. Och ingenſtädes triſwes man mindre än der, hwareſt en ſådan glädje råder, ſom man icke kan dela.

13. Men, ſäger någon, kan det då icke hända, att en werklig förwillelſe uppkommer, hwilken bliſwer kallad

evangelium, samt att de, som inse förwillelsen och måste draga sig tillbaka derifrån, blifwa betraktade såsom fiender och falska lärjungar? Och huru skall man weta, om det är ljus eller förwillelse å färde? Swar: Sådant icke allenast kan hända utan händer ock ofta; men huruwida det är ljus eller förwillelse å färde, det skall du se af Guds ord. Ty kommer någon med ett annat eller högre ljus, än som förut warit, men har icke klara och otwetydiga Guds ord att stödja sig på utan allenast slutsatser och annat sådant, så låt dig icke förwillas deraf, att det synes blifwa lif, fröjd och jubel, utan håll du dig derwid, att det står ingenstädes skrifwet, och drag dig tillbaka, tilldeß stormen går öfwer. Och synas än deras slutsatser och bewis klara, så wakta dig! Djefwulen kunde ock bewisa Eva, att Gud endast af afund hade förbjudit dem att äta af kunskapens träd. Säg derföre: "Det synes wäl wara klart, hwad I sägen, men jag töres dock icke bygga derpå, så länge I icke kunnen wisa mig, att Gud så har talat i sitt ord. Ty att det synes klart, så att jag icke kan wederlägga eder, att det ock gör eder glädje, det är ännu icke bewis derpå, att det ock står så skrifwet." Men kommer någon med klara och tydliga Guds ord, så att du ser, att det werkligen står så skrifwet, så prisa du Gud derför och låt icke förwilla dig deraf, att man kallar det en ny lära, eller att man drager fram emot dig fäderna, eller att man med allehanda slutsatser och frågor söker snärja dig. Ännu mindre må du låta dig förbryllas deraf, att man ropar på Skriftens ande. Ty att ropa på Skriftens ande, der man saknar Skriftens ord, det har alltid warit swärmeandars sed. Låt du derföre allt sådant fara och blif wid Guds ord så, som de stå skrifna, wetande, att Skriftens ande aldrig är något annat, än hwad som står skrifwet.

14. Men att Herren icke jemkar och prutar med sina ord för att behålla endrägt bland lärjungarna, dermed gifwer Han oß den lärdom, huru ock wi böra stå fasta wid evangelii bekännelse, äfwen om wi måste se söndring derigenom uppkomma bland dem, som tillförene syntes utgöra en lärjungahop. Det är wäl bittert att

se sådan söndring samt att blifwa beskylld för att åstadkomma parti och twedrägt bland Guds barn, men det kan icke hjelpas, det har så af begynnelsen warit. Deßutom är det alltid emot sådana beskyllningar en tröst att weta, att när strid och twedrägt uppstår derigenom, att evangelii sanning framdrages, så är det icke sanningen utan den tillförene inrotade willfarelsen, som bär answaret derför. Herrens ord kan icke wika, utan får det icke gälla, så krossar det all wäldighet, som sig deremot reser. Någon jemkning fördrager det icke, ty drages wägen aldrig än så litet på sned, så leder den snart icke fram till fadershusets port.

15. Nu wände sig Herren till sina tolf och sade: **Icke wiljen I ock gå bort?** Herren kände dem wäl, ställer ock frågan på ett sådant sätt, att Han gör sig förwissad, att de skola swara nej. Men att Han likwäl frågar, det gör Han för att bereda dem tillfälle till en klar och bestämd bekännelse, på samma gång Han wäl äfwen sjelf till sin egen hugswalelse wille höra deras bekännelse.

16. O att denna Herrens Jesu fråga ginge djupt ned i wåra hjertan! Kära, du som står der och håller på att medla med werlden eller de fariseer och skriftlärda, hör: icke will du wäl gå bort? Tänk, om du, som nu kanske många år lefwat i en enfaldig tro på Herren Jesus, skulle insomna i den andliga döden! Du tager kanske blott ett enda litet steg i sender, ett enda steg om året, är wäl orolig ibland men lugnar dig så igen, tilldeß det går bättre och bättre att wara med och wandra efter werlden, och du känner ingen nöd. Hör, Herren Jesus frågar: Icke will wäl du ock gå bort? Du tycker kanske, att icke något sådant är i fråga, utan allenast det att icke onödigt förarga, att man wäl icke behöfwer wara sträf och frånstötande mot werlden. O, om du är i ett sådant tillstånd, hör åter Herrens fråga: Icke will wäl äfwen du gå bort? Wakta dig, ty du håller på att snärjas i djefwulens snara. Herren will icke förlora dig.

17. Sådant må nu ock lända de elända till tröst, hwilka understundom frukta, att det skall göra Herren

lika om dem. De tycka nemligen, att det är så förlo=radt och uselt med dem, att Herren omöjligt skall kunna wara angelägen om dem. Men sådant är en ingifwelse från djefwulen. Det wore icke rätt, om ett swagt, elän=digt barn började tänka, att deß moder wore alls intet eller åtminstone föga angelägen om detsamma, medan hon dock dag och natt offrade sig för deß wäl. Men ännu mer owärdig är hwarje sådan tanke om wår Herre Gud och hans Son Jesus. Der är i hans hjerta den allra mest brinnande åtrå efter de arma syn=darena, samt den allra ömmaste och innerligaste omsorg om de får, som Han redan igenhemtat. Der inkommer i hans hjerta aldrig en skymt af någon sådan tanke som den, att det icke skulle röra Honom så mycket, om den eller den själen ginge bort. Nej, har du sett, huru det tager i en moder att se sitt barn falla i sjön, då har du sett en liten flik af Herrens Jesu hjerta.

18. **Swarade Honom Simon Petrus: Herre, till hwem skola wi gå? Du hafwer ewiga lifwets ord.** Här se wi nu ett uttryck af den rätta trons sinne. Petrus och de andra hade ock den föreställningen, att Kri=stus skulle blifwa en stor jordisk konung. Wißt slog det derföre äfwen dem att höra om hans död, men det lössslet dem icke från Honom. Ty det war icke tan=ken på h.ns jordiska herrlighet, som hade bundit dem wid Honom, såsom fallet war med de andra. När Herren alltså frågar, om de wilja gå bort, blifwa de bestörta och weta icke, till **hwem** de skola gå. Så omöj=ligt synes det dem nu att kunna wara hos någon annan än Herren Jesus. Likasom wille de säga: Herre, huru skulle wi kunna lefwa utan dig?

19. Se huru alldeles detsamma sinne här gifwer sig till känna som hos alla Guds barn i alla tider. Ty wißt kan det blifwa mörkt och swårt för dem hos Jesus, så att de äro färdiga att förtwifla, men öfwergifwa Honom — det kunna de icke. De tycka, att deras hjerta är så wrångt, att det will endast den orätta wägen, så att det stundom kännes, som wore de lemnade i ett wrångt sinne, men öfwergifwa Herren — det kunna de icke. Nej, bjödes dem all werldens guld, så skulle de

dock icke wilja släppa Honom. De weta icke, hwart de skulle taga wägen, om de skulle nödgas lemna Jesus. Nej, få de blott wara med, så må de då gerna wara de ytterſta; kunde de blott wara wissa, att Herren Jesus wille hafwa dem, sådana de äro, så att Han wille se på dem, låta sig wårda om dem, förlåta dem deras synder och icke utkasta dem — o, så wille de alls intet mer begära. Derföre är det för dem en riktigt hjertegripande fråga detta: om de wilja gå bort från Honom. Deras fruktan och bekymmer är ju fastmer, att de icke genom djefwulens list och sitt eget hjertas illfundighet tilläfwentyrs måtte blifwa bortdragna mot sin wilja. Och tänk ändå: när en menniska, en syndares hjerta sitter så fast i Herren Jesus, att han är alldeles rådlös och ser sig ingen utwäg, dereſt han icke får wara hos Jesus, wißt är det ett annat sinne, än werlden har. Jo, midt under den allra störſta uselhet och skröplighet både i tron och lefwernet är det dock det rätta lärjungasinnet.

20. Men se ock widare, hwad det är, som så bundit och så fast håller lärjungarnas hjertan wid Jesus. Du har ewiga lifwets ord, säga de. Det är icke beräkning på utwertes glans och rikedom eller annan fördel utan blott det lifgifwande ordet om det ewiga lifwet, som skapat uti dem detta sinne. De hafwa lärt känna, att de äro swaga, eländiga syndare, de der behöfwa Guds nåd och syndernas förlåtelse. I denne Jesus hafwa de nu funnit den mannen, som predikar evangelium för de fattiga, och det har bundit deras hjerta wid Honom. Alltid är det ock detta, som för Guds barn utgör den rätta hållhaken: evangelium om Guds nåd och den frälsning, som är skedd i Jesus. Genom detta ord äro de födda, i detta ord består deras frid, ja på detsamma beror hela deras lif. Försumma de detta ord, så blir äfwen deras hjerta fremmande för Herren Jesus, men ju mer de umgås med detsamma, desto mer hårdt blifwa de fästa wid Honom. Och detta först derföre, att, ju mer de umgås med ordet, desto mer lära de känna sin uselhet, hwaraf följer, att ock Han blir desto mer oumbärlig för dem, för det andra derföre, att ju mer de umgås med ordet, desto mer få de blicka in i nådens och

frälsningens hemligheter, och desto kärare blir Han för dem. Sådant förstå icke de, öfwer hwilkas ögon täckelset ännu hänger, utan dem tyckes det allenast wara ett swärmeri detta Guds barns behof af och umgänge med ordet. Ty för dem är Guds ord ännu en lexa allenast, och huru skulle de då förstå, hwad det är att hafwa lif deri?

21. Märk derföre den stora och wäsendtliga åtskilnad, som är emellan de ogudaktigas och Guds barns förhållande till Guds ord: de förra söka i ordet endast kunskap, de sednare söka **Jesus** deri. Medan de förra låta sig nöja dermed, att de få läran klarare och klarare för sitt hufwud, så se de sednare efter, huru de ju mer och mer måtte lära känna Herren Jesus för sina hjertan, huru de måtte ju mer och mer blifwa grundade och rotade i Honom. Att få weta, hwad Gud tänker om dem, att få weta, huru det är med deras eget tillstånd, att blifwa förwissade om syndernas förlåtelse, att få kraft att waka och wandra i gudaktighet o. s. w. — det är, hwad **de** söka i Guds ord. Derföre se ock de ogudaktiga, att det med Guds barns bruk af ordet förhåller sig helt annorlunda än med deras eget. Ja, man kan få läsa, huru mycket man will, hålla andakt, tala andligt o. s. w. och med detta allt alls icke wäcka något uppseende utan få gälla såsom en from man, men blir man lefwande gjord, då blir det annat, ty då märker werlden genast, att man börjat läsa Guds ord på ett helt annat sätt, så att man nu synes henne hafwa blifwit en swärmare o. s. w.

22. Men att Petrus kallar det ord, som Herren predikade, för ewiga lifwets ord, dermed will han säga, icke blott att detta ord handlar om, utan ock att det gifwer det ewiga lifwet. Ja, så underligt det än låter, sannt är det likwäl, att det ewiga lifwet icke kommer genom något annat än genom hörande. Derföre säger Herren: "Hören, så får eder själ lefwa!" Och Paulus: "Hafwen I fått Anden genom lagens gerningar eller genom trons predikan?" Och åter säger Herren: "Nu ären I rena för det tals skull, som jag har talat med eder." Och åter: "De döda skola höra menniskans Sons röst, och de Honom höra, de skola lefwa." Hör derföre du, som

ſträfwar med egna gerningar och gudaktighetsöfningar för att winna det ewiga lifwet, det är fåfängt allt ditt arbete, du lägger ut dina penningar, der intet bröd är. Will du fatta ewinnerligt lif, ſå måſte du låta dina gerningar fara ſamt i ſtället öppna öronen och höra dig till lifs. Du måſte höra, huru Herren Gud har älſkat dig midt i dina ſynder och gifwit dig ſin Son, huru Sonen har kommit, har burit och borttagit dina ſynder, huru Han ock nu har Guds bud att hjelpa de elända och hjelplöſa ſyndare, och detta allt utan penningar och för intet; du måſte höra, huru Gud nu will, att du ſkall hålla dig till denne Frälſaren, Jeſus, ſamt wißt weta och tro, att du i hans blod är ren och ſkär och täck för Gud, innan du ännu förmått att ſjelf göra dig ren från en enda ſynd. Du hisnar kanſke, men war wiß, förrän du hör dig lefwande, blir du aldrig lefwande. Fråga alla, ſom äro Guds barn, om de blifwit lefwande gjorda genom något annat än att höra evangelium, och du ſkall få höra den ene med den andre bekänna: Det och det ordet, det och det ſpråket, den och den predikan war det, ſom gjorde mig lefwande. Aldrig ſkall någon ſäga: Genom den och den gerningen fick jag lif.

23. Men ſåſom detta ord gifwer lif, ſå behåller det ock ſjälen wid lif. "Om icke ditt ord hade warit min tröſt, ſå wore jag längeſedan förgången i mitt elände", ſäger David. Men nu war han icke förgången, ty ordet hade behållit honom lefwande. Så ſäger äfwen profeten: "Ditt ord håller oß uppe, när wi det få". Och Salomo: "Alla Guds ord äro genomluttrade och äro en ſköld för dem, ſom tro på Honom." Ja, i detta ord är det, ſom Guds folk har ſitt rätta wapen, med hwilket de winna ſeger öfwer ſynd, död, werld, djefwul och allt ondt. Ty det är Andens ſwärd, hwilket nederſlår allt, ſom reſer ſig deremot. Ja, huru mäktigt det ordet är, det kan man ſe deraf, att det hjelper och bär den ene efter den andre af de allra eländigaſte ſyndare trots allehanda uſelhet in i det ewiga lifwet. Och intill den ytterſta dagen ſkall det aldrig hända, att en ſjäl, ſom har ſitt lif i detta ord, ſkall blifwa förtappad. Wore

du ock beſtämdt den uſlaſte, ſom funnits ſedan Adams fall, ordet ſkall dock icke ſlå felt. Hälleberget håller lika bra för de ſwaga ſom för de ſtarka att ſtå på.

24. Men Petrus tillägger: **Och wi tro och haſwa förnummit, att du är Kriſtus, leſwande Guds Son.** Att Petrus wißte, att det ord, ſom Herren hade, war ewiga liſwets ord, det kom deraf, att Han genom tron hade erfarit det. Detta är ock det enda, ſom kan gifwa riktig wißhet med afſeende på Kriſtus och hans ord. Bewis, ſådana ſom de lärda förebringa, kunna wäl tjena till att än ytterligare befäſta den wißhet, ſom man redan genom tron har, men att **gifwa** full wißhet, det förmå de icke, der ſamwetet är waket ſå, att det blifwit icke blott en kunſkapsfråga utan en lifsfråga, hwem Jeſus är. Derföre blir ock aldrig någon på wetenſkaplig wäg eller öfwerbewisningens wäg en kriſten. Det högſta man på den wägen kan blifwa är teolog, men aldrig kriſten. Det ſynes wäl för denna werldens wiſa wara beſynnerligt, huru man kan tro utan att tillförene haſwa full wißhet om det, hwarpå man ſkall tro, men hwarhelſt någon på det ſättet will genom bewis komma till riktig wißhet förſt och ſedan tro, der blir han antingen en fritänkare eller en teolog, eller ock, der han har något djupare andligt behof, blir han alldeles ſönderſliten och upplöſt af twifwel — men kriſten blir han icke. Nej, att blifwa en kriſten, det går en helt annan wäg, nemligen ſå, att man blir en ſyndare, ſom behöfwer nåd och ſom ropar efter ſyndernas förlåtelſe. Ty der ſyndanöd är, der ſker genom uppenbarelſe af Guds Ande, hwad ſom aldrig på egen forſknings wäg kunde ſke, nemligen att man får **erfara**, att Jeſus är Kriſtus, Guds Son, Frälſaren. Derföre må ock de ogudaktiga bewiſa, ſå mycket de wilja emot Kriſtus, Guds barn må ock ofta ſe ſig ur ſtånd att förklara alla ſpetsfundiga frågor, ſom de framkaſta, men dermed är icke deras wißhet rubbad. Stode Guds barns tro på menſklig konſt och bewisning, ſå wore den ſnart bortbewiſad, men nu haſwa de på ſina egna hjertan erfarit, att Jeſus är Guds Son, och då ſtår deras wißhet all menſklig konſt och lärdom till trots.

25. Deraf kan man då se, att tron icke är en tom inbillning, som någon gör sig, utan att hon är en wiß och innerlig tillförsigt till Herren Jesus, att Han är Frälsaren. Trons wäsende l'igger fördenskull icke deri, att man är i hufwudet förwissad om Guds ords sanning, utan deri, att hjertat har sitt lif och sin frid i Jesus, hans död och uppståndelse. Deraf följer, att man å ena sidan kan hafwa den renaste kunskap och den allra wissafste öfwertygelse men likwäl wara utan tro, medan man å andra sidan kan wara i hufwudet behäftad med mycken fåkunnighet och willfarelse och dock i hjertat enfaldigt lefwa i Jesus. Att såsom syndare lefwa hos Jesus och i hans blod hafwa frid mot all lagens dom, mot alla synder, som förskräcka samwetet, mot döden, djefwulen och allt ondt — det är att lefwa i tron. Den tron är det, som omskapar hjertat och "gör oß till helt andra menniskor i hjerta, håg och sinne och hela wår warelse", såsom Luther säger.

26. På denna Petri bekännelse swarade Herren: **Hafwer jag icke eder tolf utwalt, och en af eder är en djefwul.** Såsom wille Han säga: "Du säger "wi" och menar, att det är wäl med eder alla; men nej, wißt har jag utkorat eder alla till mina apostlar, men en af eder är dock en djefwul." Dermed will Han gifwa Judas en warning till wäckelse. Ty ehuru det icke hjelpte, wille dock Herren icke lemna något oförsökt. Han war ock kommen för att frälsa Judas, och det gick Honom fördenskull djupt till hjertat, att den arme mannen skulle förderfwa sig sjelf och gifwa sin själ till spillo. Äfwen wid nattwardsbordet gaf Han honom en warning, och i Getsemane, när Judas förrådde Honom, sökte Han honom ännu en gång sägande: "Min wän, hwarefter kommer du?" Deraf kan man förstå, hurudant hjerta Han har, och att det är sannt, hwad Skriften säger, att Herren will ingen syndares död. Men att Han kallar honom en djefwul, dermed will Han utmärka den djefwulska fiendskap, som uppfyllde Judas hjerta och gjorde honom till en förrädare.

27. Detta är wisserligen ett förhållande, som wore egnadt att uppfylla oß med förskräckelse. Ty tänk, hwad

det will säga, att en af de tolf, utan att någon af de öfriga anar det, icke allenaft är en fjelfbedragen skrymtare utan ock uppfylld med djefwulsk fiendskap emot Herren! Deraf kan man lära, huru det är möjligt att under åratal umgås med Herren samt wara räknad icke allenaft bland hans lärjungar i allmänhet utan ock till hans förnämsta och mest framstående lärjungar och ändå i fjelfwa werket wara en fiende. Sådant ser Herren, hwilken pröfwar hjertan och ransakar njurar. Gud förbarme sig öfwer oß. Och wet du med dig någon falskhet, kåre, blif icke längre deri, ty ju längre du dröjer, desto hårdare blir du bunden. Blygs icke att bekänna allt! Bekänn det genaft och tag nåd! Annars går du förlorad, och Herren har dock icke lust till din död.

28. Sålunda må nu denna text lära oß, huru wi allenaft i Jesu blod hafwa syndernas förlåtelse och ewigt lif, på det wi måtte lemna alla egna werk och endaft enfaldigt hålla oß wid det, som Han har gjort. Ty hans gerning är mer än alla mina synder eller goda gerningar, så att jag nu, när det gäller min salighet, icke bör eller får weta annat än detta, att Jesus är korsfäst och har wid sitt kors naglat hela mitt skuldregister, sedan ock uppstått ifrån de döda och återwändt till himmelen, så att jag nu icke alls behöfwer twifla utan kan wara fullwiß om min salighet, ja så wiß, att jag ock redan nu må börja öfwa mig sjunga den segersång, som ewinnerligen skall ljuda i himmelen. Sedan hafwa wi ock här en god lärdom om den rätta tron, huru hon allra förnämligaft yttrar sig deri, att man icke kan undwara Herren Jesus, ändtligen ock en helsosam warning mot all falskhet samt maning att wandra i Herrens fruktan och såsom inför hans ögon.

Ja, Herre Jesu, gif du oß en rätt enfaldig tro, att wi måtte lefwa af dig allena! Bewara oß för all falskhet och allt bedrägeri samt hjelp oß att wandra uti din fruktan. Amen.

N:o 25.

Femte Söndagen i Fastan.

Text: Joh. 8: 31—45.

Då sade Jesus till de judar, som trodde på Honom: Om I bliswen wid mina ord, så ären I mina rätta lärjungar, och I stolen förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fria o. s. w.

---

1. I den näst föregående versen heter det, att när Herren Jesus talade, så trodde många på Honom. Ibland dessa befunno sig ock några judar, d. ä. några af det mot Herren Jesus annars så bittert fiendtliga judepartiet. Ty med uttrycket: **judar** menar Johannes öfwerallt samma parti, som de öfriga evangelisterna kalla: De öfwerstepresters, fariseer och skriftlärda, samt deras anhang. Detta kunna wi serskildt se af kap. 7: 2—13, der det heter, att ibland folket war mycket mummel om Jesus, men att ingen wågade tala öppet om Honom af rädsla för **judarna**. Der göres en bestämd skilnad mellan **folket** och **judarna** d. ä. emellan folket i allmänhet och deras öfwerstar, de fariseer, öfwerstepresters och skriftlärda. Det är för ett rätt förstånd af Johannis evangelium wigtigt att ihågkomma detta. Evangelisten kallar detta parti med serskildt eftertryck "judar", emedan de ihärdigt stodo på den gamla judendomen emot Kristus och hans evangelium.

2. Af dessa judar hade genom Herrens ord några kommit till tron, heter det. Dermed menas icke den sanna tron, såsom wi kunna se af det följande, der de sjelfwa ådagalägga, huru obrutet deras **hjerta** war. Deras tro bestod således blott deri, att de genom Herrens tal hade efter förståndet bliswit öfwertygade derom, att Han war Messias, hwilken öfwertygelse dock snart gaf wika, när Herren, som genomskådade deras hjertan, började gå

dem på lifwet. Dessa såkallade troende judar äro derföre en bild af sådana själar, hwilka wid andliga wäckelser komma med, komma till ett slags tro, erkänna och bekänna Kristus, men hwilkas tro icke är annat än en öfwertygelse i förståndet, medan hjertat är obrutet. De hålla med evangelium, men blott sålänge detta evangelium icke går dem själfwa in på lifwet. Kommer det deremot in på lifwet på dem och börjar fråga efter, huruwida de äro frigjorda, då ställa de sig fiendtliga deremot. O mätte Gud ransaka wåra hjertan! Sådant är icke de rätta kristnas sinne. Nej, de wilja gerna, att evangelium skall gå dem in på lifwet, de wilja gerna låta sig ransakas, wilja gerna weta det wärsta om sig, blott de få weta sanningen.

3. Nu sade Jesus till dessa judar: **Om I blifwen i mina ord, så ären I mina rätta lärjungar.** Icke den tillfälliga rörelsen af Guds ord, icke den teologiska öfwertygelsen, icke förståndets wißhet, icke det förändrade lefwernet, icke gudaktighetsöfningarna eller dylikt är det, som gör den rätte lärjungen. Nej, den, som är en rätt lärjunge, är wäl efter förståndet wiß på Guds ords sanning, förer wäl ett annat lefwerne än förut o. s. w., men hwad som gör honom till lärjunge, det är hjertats förblifwande i Herrens Jesu evangelium, så att evangelium är det element, uti hwilket hans hjerta lefwer, röres och hafwer sin warelse. Att hafwa Guds ord till en gerning och gudaktighetsöfning eller till ett rättesnöre allenast, det är något helt annat än att hafwa det såsom sitt hjertas lif och bröd. Det wisar ock den evangeliska historien. Inga umgingos wäl med Guds ord flitigare än de skriftlärda, men allt deras bruk af Guds ord war blott en gerning för rättfärdighetens skull; det war något, som de måste göra för att kunna stå i nåd hos Gud. Något behof af Guds ord, någon hunger derefter hade de icke. Lärjungarna deremot hade det så, att de icke kunde lefwa utan Guds ord. Ordet war för dem icke ett medel, hwarmed de skulle tjena Gud, för att kunna wara wissa om hans nåd, utan ett medel, hwarmed Gud tjenade dem, meddelande dem deruti nåd, syndernas förlåtelse, lif och salighet. Ett sådant sinne uttryckte ock David med de

orden: "Herre, om icke din lag hade warit min tröst, så wore jag förgången uti mitt elände."

4. Denna åtskilnad gifwer sig ännu alltid på samma sätt till känna. Der äro många allwarliga, nitiska och på wißt sätt gudfruktiga menniskor, hwilka hafwa insett, att om man föraktar Guds ord, så kan man omöjligt komma till himmelen. Derföre hafwa de nu wändt om, börjat flitigt och allwarligt bruka Guds ord, kämpa för detsamma emot otron och förnekelsen o. s. w. samt tänka nu icke annat, än att det ju måste wara wägen till himmelen. Der äro åter andra, fattiga och eländiga syndare, hwilka hafwa waknat upp öfwer sin förtappade belägenhet, behöfwa nåd och hafwa för sin nöds skull ingen annan utwäg än att kasta sig på de förlorades, de ogudaktigas frälsare, sådan Han i evangelium förkunnas. När de förra samlas omkring Guds ord, samlas de till en gudaktighetsgerning, när de sednare samlas omkring ordet, samlas de för att höra om Jesus, hwars blod nu för deras synders skull har blifwit dem ett lifsbehof; de förra samlas för att **göra** rättfärdighet, de sednare samlas för att **höra** rättfärdighet, för att höra om det blodet, som renar af alla synder, samt genom detta hörande finna frid mot sin uselhet samt kraft att öfwerwinna synden. Tänk hwilken himmelswid skilnad!

5. Det ord, som Herren här begagnar, betyder egentligen: qwardröja, qwarblifwa: om I **qwardröjen** i mitt ord. I sjelfwa detta uttryck ligger en wigtig lärdom. Det ser man ofta, att själar annamma evangelium, ja till och med gladeligen komma till tron, såsom det tyckes, samt stå till en tid men falla sedan af. Omsom är det werldens lockelser, girighetens swek, ögonens begärelse, köttets begärelse och ett högfärdigt lefwerne, som åter insöfwer dem. I början kunna de wäl känna sig oroliga, men de taga ett enda litet steg i sender, i början med fruktan, men blifwa så småningom allt djerfware och djerfware, tills de äro helt borta igen. Omsom komma de bort på en helt annan wäg. Det börjar blifwa dem gammalt och enformigt det enfaldiga evangelium, de tröttna så småningom att såsom fattiga syndare dagligen lefwa på fri nåd, och steg för steg dragas de

ned i lagens gerningar igen. O ett sorgligt slut, och det så mycket sorgligare, som det synes dem sjelfwa hafwa blifwit bättre med deras andliga tillstånd! Ja, när de skåda tillbaka på sitt förra enfaldiga lif i Jesus, så synes dem den tiden såsom en tid af förwillelse, och nu blifwa de ju mer och mer fremmande för det folket, hwars **hela** lif är i blodet. O du som börjat en gång, du som nu fröjdas i Jesu Kristi evangelium — war på din wakt! Wet att äfwen för dig skall djefwulen utlägga den snaran. Ja, det är allwar med det ordet: om I **qwardröjen** i mitt ord. Och tänk, huru saligt, när en syndare trots all uselhet, trots alla förwillelser och stormwäder, trots de fariseers och skriftlärdas förförelser likwäl intill ändan har qwar sitt bo i Jesu evangelium! Gud beware hwar och en själ, som en gång börjat.

6. Hwad Herren här uttrycker sålunda: Om I qwardröjen i mitt ord, det uttrycker Han i Joh. 15 med dessa ord: **Om I qwarblifwen i mig och mina ord qwarblifwa i eder.** Der förklarar Han, på hwad sätt det kan ske, att en syndare qwarblifwer i hans ord, nemligen derigenom att ordet qwarblifwer i honom. Det är ordet, som qwarhåller själen wid ordet. Det wisar ock erfarenheten. Ju sparsammare ordet förkunnas, desto mer wacklande, halft och owißt blir själarnas förhållande till detsamma, men ju rikligare ordet förkunnas, desto fastare blifwa själarna deri. Deraf skall man förstå, huru wigtig ordets fortfarande predikan är för de själar, som äro omwända och troende. Att själar blifwa wäckta, omwända och frigjorda — det är en herrlig frukt af Guds ords predikan, men att betrakta detta ensamt såsom frukt, det är willfarelse, ehuru det ofta förekommer, att man tycker, att predikan ingen frukt burit, dereft ingen blifwit omwänd. Nej, att de troende blifwa qwarhållna i ordet, blifwa rotade och befästa deri, det är en lika wäsendtlig frukt, som att några blifwa omwända, fastän det förra mindre synes än det sednare.

7. Men af hwad wigt det är att qwarblifwa i Jesu ord, det säger Herren sålunda: **Då ären I mina lärjungar i sanning.** I dessa ord ligger först något pröfwande sedan ock något öfwermåttan trösteligt. När Herren talar om

"lärjungar i sanning", så antyder Han dermed, att det ock gifwes "lärjungar till skenet" d. ä. sådana som synas wara lärjungar men äro det icke, sådana som hafwa namnet, att de lefwa, men äro döda. De höra Guds ord, läsa, sjunga och bedja, hålla sig ibland de kristna, äro äfwen af dessa ansedda för kristna, tro det ock sjelfwa men äro aldrig födda, aldrig lefwande gjorda, eller ock igen affallna. De kunna hafwa allt så rätt efter kunskapen, ja ofta rättare än många sanna Guds barn, men äro bundna i någon andens falskhet, någon hemlig skötesynd, som de icke wilja låta Guds ord döma. Det är derföre alltid någon del af Guds ord, som de gå förbi, och alltid utmärkas de deraf, att de äro skygga för den frågan: Huru hafwen I det werkligen? Hafwen I ock frid med Gud? Den frågan drifwer icke dem så som de sanna lärjungarna till Herren för att bedja: Herre Jesu, öppna mig ögonen, att jag icke må gå bunden i någon falskhet! Nej, antingen undwika de henne eller ock resa de sig upp emot henne, och evangelium om den Guds nåd, som är i Jesus, anwända de icke till att komma upp ur döden utan till att öfwerskyla den död, hwari de äro fångna. Käre, säg: huru hafwer du det? Det ligger wigt på den frågan. O huru ofta känner man icke, när man är tillsammans med sådana, som bekänna Kristus — huru ofta känner man icke en så besynnerlig, fremmande, ytlig ande, som man icke kan förklara. Lefwernet är godt, bekännelsen är ren men anden — den kännes så fremmande. Nu är det wäl icke sagdt, att denna känsla alltid är riktig — den kan ju wara en frestelse den ock — men nog är det skäl att undersöka saken.

8. Men äro dessa Herrens Jesu ord pröfwande, så äro de ock trösteliga. Ty tänk, huru ofta det förekommer, att uppriktiga själar kunna komma i nöd öfwer den frågan: Huru skall jag weta, om jag är en lärjunge i sanning eller blott till skenet? På den frågan lemna dessa ord ett bestämdt swar. Tänk, när en själ icke kan lefwa utan evangelium utan dagligen behöfwer bo deruti såsom en fattig utarmad syndare, när hon icke kan blifwa i mörkret med sina synder utan måste fram i ljuset med allt, när all hennes frid hwilar på ordet om den förloßning, som

är i Jesus — när hon nu intet högre önskar, än att Herren måtte uppenbara allt för henne, ja låta henne weta det wärsta, blott hon får weta sanningen — wißt är det ett bewis på det sanna lärjungaskapet. Skröpliga och usla kunna de wara, så att de äro färdiga att döma ut sig sjelfwa mången gång, men de kunna dock aldrig låta bli evangelium; i stället för att gå till helwetet med sina synder, gå de till Jesus med dem. Är der någon, som fördömer dem, så kunna de wäl blifwa förskräckta; men lemna evangelium — det kunna de omöjligt. Nej, det ordet är deras hus, deras fäste, deras enda tillflykt och bo. Och det wittnar mer än allt annat derom, att de äro lärjungar i sanning.

9. Men Herren tillägger: **Och I skolen förstå sanningen.** Sålänge man följer det egna hjertats ingifwelser, kan man aldrig förstå sanningen. Den boken, som heter "wårt eget hjerta" — den är full med alla willfarelser, och likwäl en mycket förförisk bok. Läser man i den om Gud, då får man icke en sådan Gud, som älskar och will frälsa syndare, utan en sådan som tänker att förderfwa och bortkasta, och som måste blidkas, om Han skall kunna blifwa nådig och förbarma sig. Läser man i det egna hjertat om wägen till lifwet, då får man endast weta om gerningar, som man måste göra o. s. w. Korteligen idel willfarelser, hwilket ock alla de bewisa, som ännu icke förstått evangelium. Ty för deras ögon står Gud alltid såsom en wred domare, hwilken icke will blifwa nådig, dereft man icke är from och gör goda gerningar, såsom Han har befallt i sin heliga lag. Ja äfwen Guds barn kunna ofta genom den falska boken, det egna hjertat, så förwirras, att allt Guds ord blir för deras ögon ett oredigt wirrwarr. Derföre gäller det här att desto mer öfwa Guds ord samt sluta ögon och öron till för allt, hwad som står att läsa i det egna hjertat. Annars skall man aldrig förstå sanningen.

10. **Och sanningen skall göra eder fria.** Detta war för dessa judar en alldeles ny predikan. Ty de tyckte sig ingalunda wara några fångar. Derföre swarade de: **Wi äro Abrahams barn och hafwa aldrig någons trälar warit; huru säger då du: I skolen blifwa fria.** Så tycker

ock werlden alltid, att hon är fri, och förstår sig aldrig på det talet, att evangelium will göra henne fri. Synnerligen om hon i det utwertes är from, tror och brukar Guds ord såsom dessa judar samt öfwar all den gudaktighet, som Gud i ordet befaller — synnerligen då är hon bitter emot det talet om frigörelse. Hon känner, att det talet innehåller något, som hon aldrig har erfarit, och derföre kan hon icke lida det.

11. Men Herren swarar: **Den som synden gör, han är syndens träl** d. ä. den som lefwer i synden, han är syndens träl. Synden är icke något, som man efter behag kan göra eller låta. Nej, lifwet i synden är werkligen en träldom, och ju mer menniskan fortfar deri, desto mer befästes den träldomen. Men det märker man icke, förrän man börjar försöka bryta den träldomen. Derom säger ock Paulus, att det war en tid, då han icke wißte sig wara någon syndens träl. Men så kom lagen och sade: Du skall icke begära, och nu waknade begärelsen, som förr hade warit död. Och när han skulle bekämpa och öfwerwinna henne, då stärktes hon ju mer och mer genom lagen, besweк honom och drap honom, och han wardt död. Då först förstod han, att han war syndens träl. Och när man ser på werldens wäsende, wißt ser man deri den allra förskräckligaste träldom. Se huru hon willigt lemnar sina lemmar åt orättfärdigheten till werktyg, ja jublar och triumferar i sina synder samt hånar och föraktar det ord, som ropar till henne att wända om. Wisserligen lefwa icke alla lika grost i utwertes mått, men alla hafwa de det gemensamt, att deras hjertan älska werlden och de ting, som i werlden äro. Säger man dem, att de äro syndens trälar, så hålla de sådant för en smädelse, synnerligen om de äro af det finare slaget. Ty det hör såsom det allra grufligaste till träldomen, att deras wilja är fången till att tjena synden, så att de finna sig wäl i sin tjenst, samt att deras ögon äro förblindade, så att de icke se, att de äro trälar. Men det blifwer wid apostelens ord: "Hwem I gifwen eder för tjenare till att lyda, hans tjenare ären I, som I lyden, ehwad det är mer åt synden till döden eller åt lydnaden till rättfärdigheten." Du må drömma om frihet, så mycket

du will, men wet: ingen träldom är så förfärlig som den, hwari man finner sig wäl och tror, att man är fri.

12. Men nu tillägger Herren: **Trälen bliſwer icke i huſet ewinnerligen.** Herren tager här en bild från de borgerliga förhållanden, som rådde bland judarna. En träl måſte låta ſig säljas, bortbytas, utſtötas, när helbſt det behagade husherren. Han hade ingen beſtändig utan blott en tillfällig plats i huſet, war utan eganderätt och utan arfsrätt i huſet. Sammalunda förhåller det ſig med ſyndens trälar. De äro wäl här uti Guds nåderike till en tid, leſwa midt ibland Guds barn, kunna ock wara i det yttre ganſka lika barnen. Ja, ſtundom kunna de ſe bättre och herrligare ut än barnen. Det händer, när man kommer till en konungs palats, att man får ſe konungen och hans ſöner i enkla kläder, medan tjenarena haſwa både ſilfwer och guld på ſina rockar. Men de haſwa ingen beſtändig plats i huſet utan ſkola på det ſiſta utdriſwas. Ty det är ingen lek med Herrens ord. Och det är bättre, att wi wakna upp öfwer det förſkräckliga allwaret i denna Herrens dom — det är bättre, att wi i tid wakna upp deröfwer, än att wi öfwerſkyla det, tills intet rum mer är till bättring.

13. Men hwad det är att utdriſwas, det kan ingen menniſka uttala. Herren uttrycker det på andra ſtällen ſålunda: Gå bort uti ewinnerlig eld, ſom är tillredd åt djeſwulen och hans änglar, utkaſtas i det ytterſta mörkret, der det ſkall wara gråt och tandagniſſlan, der deras maſk icke dör och elden icke utſläckes o. ſ. w. Käre, du ſom wandrar borta från Herren, wågar du werkligen ännu gå widare och widare mot detta ſlut? Du närmar dig det ſlutet med hwarje dag, du är kanſke ſnart framme, och du har ändå mod att fara fort deri? Du tänker, att det icke är ſå farligt, och du darrar icke för att haſwa Guds ord emot dig? Eller du tänker, att det ännu är tid, och att du framdeles ſkall wända om, och du wågar ännu låta en nådedag gå dig ur händerna? Om de fördömdas rop kunde nå dina öron, ſkulle du höra tuſen ſinom tuſen, hwilka här i nådetiden alltid tänkte, att de ſkulle framdeles wända om, men läto dag efter dag gå, tills natten kom och de lågo i det ewiga mörkret. Och

du will nu wåga detsamma, tills ock du en gång får blanda ditt rop med deras? Tänk dig en fånge, som war dömd till döden men blef benådad och gick bort och hängde sig sjelf. Du ryser derwid, men under tiden gör du sammalunda. Sannerligen bland alla de underliga ting, som tilldraga sig på jorden, är dock ingenting underligare än det, att friköpta själar gå och gifwa sig sjelfwa till spillo åt den ewiga döden.

14. Deremot heter det: **Sonen blifwer i huset ewinnerligen; om Sonen således gör eder fria, så ären I rätteligen fria.** Såsom wille Herren säga: Sålänge I gören synden, ären I trälar, som skola utdrifwas; skolen I kunna förblifwa i huset ewinnerligen, måsten I göras fria, men sådan frihet kunnen I icke winna annorledes än genom Sonen, åt hwilken Fadren har öfwerlemnat makten i detta hus. Hwad Herren alltså med dessa ord åsyftar, är att inskärpa nödwändigheten af en frigörelse såsom wilkor för saligheten, så ock att denna frigörelse icke kan winnas genom egna krafter utan endast genom Honom.

15. Det är nödwändigt, säger Han, att I blifwen frigjorda. Om beskaffenheten af denna frihet se wi ock här, att det är en frihet från synden. Denna frihet från synden är twåfaldig, nemligen dels en frihet genom syndernas förlåtelse, dels en frihet genom syndens öfwerwinnande. Syndaförlåtelsen är en frigörelse från synden så, att Gud icke tillräknar syndaren hans miſsgerningar. Derom heter det: "Säll är den, hwilken öfwerträdelsen förlåten är, hwilken synden öfwerskyld är, säll är den menniska, hwilken Herren icke tillräknar miſsgerning" (Ps. 32: 1). Och åter: "Jag, jag utstryker din öfwerträdelse för min skull och kommer dina synder intet ihåg" (Es. 43: 25). Och åter: "Jag utstryker dina miſsgerningar såsom ett moln och dina synder såsom en dimma" (Es. 44: 22). Och åter: "Jag will förlåta dem deras miſsgerningar och aldrig komma deras synder mer ihåg" (Jer. 31: 34). Och åter: "Jag skall rena dem af all miſsgerning, dermed de emot mig syndat hafwa, och skall förlåta dem all miſsgerning, der de med emot mig syndat och öfwerträdt hafwa" (Jer. 33: 8). Och åter: "Han skall ännu förbarma sig

öfwer oß, slå wåra miſsgerningar neder och kasta alla wåra synder uti hafwets djup" (Mich. 7: 19).

16. Denna syndaförlåtelse är en werklig frigörelse från synden. Ty der jag förlåter någon hans synd, der gör jag honom i mina ögon ren från synden. Derföre kallas ock syndaförlåtelsen en rening från synden. Såsom det hette i det anförda språket: "Jag skall rena dem af all miſsgerning." I Joh. 1: 7 heter det: "Jesu Kristi blod renar från alla synder". I Sach. 3 framställes detta under en bild. Jehosua stod der inför ängelen i orena kläder; ängelen befallde, att man skulle taga af honom de orena kläderna, hwarefter han sade till Jehosua: "Jag hafwer tagit dina synder ifrån dig och hafwer klädt dig uti högtidskläder". Paulus kallar ock syndernas förlåtelse för en tillräknelse af rättfärdighet, då han säger, att David i 32 Ps. prisar den menniska salig, som Gud tillräknar rättfärdighet utan gerningar (Rom. 4). Ty det att förlåta synder, det är att rättfärdiga syndare. Derföre säger ock Luther i predikan på 19:de söndagen efter trefald.: "All min fromhet inför Gud består i syndernas förlåtelse"; och åter: "Den kristliga rättfärdigheten är intet annat, som tänkas eller nämnas kan, än syndernas förlåtelse." Den som har syndernas förlåtelse, han står förwisso inför Gud rättfärdig och ren, helig och fullkomlig från all synd. Det är en underlig renhet och frihet, men en sann renhet. Ty det Gud har rent gjort, det skall man icke kalla orent. Lofwad ware Herren wår Gud för den renheten! Hwilken will sedan åklaga, när Gud rättfärdigar? Det är mot Honom, wi hafwa syndat, och med den saken har ingen mer än Han att skaffa; och Han rättfärdigar d. ä. förlåter.

17. Denna frihet är ock derigenom en frihet från lagen. Ty den som är rättfärdig, han är kommen till lagens ände, ty hwad lagen will, det är rättfärdighet. Derföre säger ock Paulus, att de kristna icke äro under lagen utan äro friade från lagen, dödade, ja tillintetgjorda från honom, såsom den lefwande makan är fri från den aflidne mannen. Hwad lagen säger, det gäller de orättfärdiga, dem dömer och fördömer han. Men de som äro rättfärdiga genom syndernas förlåtelse, de kunna wäl i

lagen se, hwad Guds wilja är med afseende på deras lefwerne, de kunna ock i honom dagligen se sina synder — men hans domar äro fjerran ifrån dem. Dundret på Sinai angår icke dem, som bo på Golgatha, och bäfwa de stundom derför, så är det säkunnighet.

18. Men denna frihet är widare en frihet från syndens herrawälde. Ty genom syndernas förlåtelse är det, som syndens herrawälde brytes. Wißt är hon ännu qwar såsom en frestande makt, hwilken ock kan här eller der öfwerrumpla själen, så att hon faller i synd, såsom Skriften wittnar, men makt öfwer anden och sinnet har hon icke widare. Falla kan wäl en kristen göra, men faller han, så faller han såsom i eld eller watten, så att han måste genast upp igen och börja på nytt. Att lefwa i synden — det **kan** han icke, det wore för honom att göra lifwet till ett helwete, och det icke för fördömelsens skull, som han hade att frukta, utan derföre att hans sinnesart nu är sådan, att han icke **kan**. Om en fisk hade förstånd och kunde tala och du både honom komma upp på land och lofwade, att ingen skulle slå honom eller göra honom någon skada, så skulle han swara: Jag är icke så beskaffad, att jag **kan** lefwa på land. Komme jag upp på land, så skulle jag qwäfwas. Sammalunda är det ock för de kristna omöjligt att lefwa i synden. De skulle qwäfwas deri, såsom de ock ofta, om de komma i werldsliga sällskap, känna en beklämning, så att det bokstafligen blifwer dem swårt att andas. Och såsom en fisk, om han biter på en krok och blir dragen upp på land, genast sprattlar för att komma i wattnet igen, så blir der ock för en kristen rop och nöd för att komma till Jesus igen, dereft någon frestelse öfwerwunnit honom. Syndens wälde i honom är brutet, ty i honom bor nu en ande utan falskhet, hwilken ande i honom blifwit född just genom syndernas förlåtelse.

19. Nu säger Herren, att endast genom Honom en sådan frihet kan erhållas. Derom wittnar ock hela Skriften. Qwinnans säd war det, som skulle söndertrampa ormens hufwud, i Abrahams säd war det, som alla slägten skulle wälsignas; Marias son war det, som skulle frälsa werlden. I ingen annan är derföre salighet. Det är åt Honom, som

Gud Fadren gifwit makt öfwer allt kött. Derföre bewisar ock alla tiders erfarenhet fåfängligheten af alla sträfwanden att utan Honom komma till frihet. Se på lagträlen! Der är wißt arbete och kamp men alltid träldom. Efter allt arbete är han ännu aldrig kommen till begynnelsen. Han skulle ju ändå hafwa en rätt ånger samt wara allwarlig och uppriktig. Det wore ju det första, men huru han än kämpar och beder och läser, så är han alltid lika hård, lika skrymtaktig och derföre alltid lika fridlös och lika wanmäktig mot synden. O att alla sådana trälar wißte, att i Jesu namn warder dem förkunnad syndernas förlåtelse, och att hwar och en, som tror på denne Jesus, blir derigenom rättfärdigad från allt, hwarifrån han icke kunde genom Mose lag rättfärdigas (Apg. 16).

20. Men, säger någon, skall jag då icke hafwa en rätt ånger och ett uppriktigt allwar, innan jag kan få tillförse mig nåd och syndaförlåtelse? — Ja, hwarföre ångrar du då icke riktigt dina synder? — Jag kan icke, säger du. — Och hwarför kan du icke? — Du har ingen rätt allwarlig wilja dertill, säger du. — Och hwarföre will du då icke riktigt? — Ja, der ser du, huru du werkligen sitter så hårdt fången, att du icke på något sätt kan komma lös utan måste, just så fången och bunden du är, tro syndernas förlåtelse utan penningar och för intet. Men, säger du, jag har ingen riktig tro heller. Swar: att hafwa en riktig tro — det är intet annat än att enfaldigt tro syndernas förlåtelse i Jesu blod. Derföre skall du ock taga saken på det allra enfaldigaste, så att när du hör, huru Jesus dött och uppstått ifrån de döda för att wara din frälsare, samt huru Gud will, att du skall hålla dig till Honom — att du då, säga wi, enfaldigt tager det, som det står, och tror, att äfwen du i Honom har syndernas förlåtelse och ewigt lif. Fråga alla dem, som före dig hafwa trott på Jesus, och du skall få höra, att det war icke deras ånger, allwar, bön, kamp eller annat sådant, som hjelpte dem igenom, utan att de alla hafwa trott såsom andligen döda, skrymtaktiga syndaträlar samt först igenom tron funnit lif och frid och fått ett annat sinne. Gå du

derföre och gör sammaledes. Det är endast djefwulen, som står dig i wägen.

21. Att Herren säger: **rätteligen** fria, dermed påpekar Han, att denna frihet är en **werklig** frihet till skilnad från den skenbara och bedrägliga frihet, som de hafwa, hwilka genom nedsättande af lagens kraf tyckas komma till en stor och märkelig fromhet, ja ofta ända derhän, att de icke widare beswäras af någon synd. Der de nu skulle inse, att de äro förblindade, så att hela deras frihet icke består uti annat än det, att de icke inse sin trälldom, äro de twertom så förwissade, att deras frihet är den rätta friheten, att de ock hålla de sanna Guds barns frihet för bedrägeri och lösaktighet. Sådant oroar ofta Guds barn, synnerligen när de känna, huru usla de äro och huru illa de anwända Guds nåd. Men låt du sådana helgon fara och war wiß, att deras fromhet endast är ett sken, hwarmed djefwulen bedrager dem. De hafwa aldrig blifwit frigjorda utan endast bytt om rum i fängelset. Den rätta friheten finnes endast i blodet. Derföre hwar någon genom Jesu blod allena har tröst och frid samt genom samma blod fått det sinne, att han nu icke widare kan lefwa i någon synd — der är frihet men icke annorstädes.

22. Derefter tillägger Herren: **Jag wet, att I ären Abrahams säd, men** det hjelper eder icke, efter som **I faren efter att döda mig.** Sammalunda äro nu ock många, hwilka berömma sig deraf, att de inga hedningar äro utan kristna o. s. w., men äro under tiden fiendtliga emot Kristi evangelium, och då hjelper den berömmelsen dem icke. Men att de foro efter att döda Honom, det förklarar Han sålunda: **Ty mitt ord har intet rum** (eg. ingen framgång) **i eder.** Det är ock alltid förhållandet, att hwarhelst evangelium förkunnas, der skall det antingen hafwa ingång och framgång i själarna samt göra syndare saliga eller ock wäcka bitterhet och försoffning.

23. **Jag talar, det jag hafwer sett hos min Fader.** Med dessa ord åberopar sig Herren uppå sin sändning af Fadren. Kort förut hade Han ock sagt: "När I hafwen upphöjt menniskans Son, då skolen I förstå, att det är jag, och att jag gör intet af mig sjelf, utan hwad

Fadren hafwer lärt mig, det talar jag". Detta är ett af de många ställen, der Herren med serskildt eftertryck betonar, att allt, hwad Han talar och gör, är Fadrens ord och gerningar. Sådant bör man ock synnerligen akta, på det att man derigenom måtte lära känna Fadren. Der du hör Sonen döma, der hör du Fadrens dom, der du hör Sonen förlåta, aflösa, predika evangelium för de fattiga o. s. w., der hör du Fadren tala, der du ser Sonen gå omkring, göra wäl och hjelpa alla, ändtligen ock lida och dö för syndare, der ser du Fadrens gerningar, ty det är Han, som sändt Sonen till allt detta. Sådant framhåller Herren för dessa judar, på det Han måtte desto bjertare wisa dem det förfärliga i deras fiendskap. Derföre tillägger Han ock: **Och I gören det, som I hafwen hört,** det som I hafwen blifwit befallda, **af eder fader.** När de derpå swarade: **Abraham är wår fader,** så sade Jesus åter: **Woren I Abrahams barn, då gjorden I Abrahams gerningar. Nu faren I efter att döda mig, som är den man, den eder sagt hafwer sanningen, hwilken jag hört hafwer af Gud; det gjorde icke Abraham.** Dermed gör Han med ens om intet deras berömmelse. Såsom ock Johannes döparen predikade: "Tagen eder icke för att säga: Wi äro Abrahams barn, ty jag säger eder, att Gud är mäktig att af dessa stenar uppwäcka barn åt Abraham".

24. Den lärdom, som i dessa ord ligger, uttrycker Herren annorstädes sålunda: "Af frukten känner man trädet". Det hjelper icke, hwad du tror om dig sjelf, eller hwad bekännelse du förer i munnen, dereft ditt lefwerne och dina gerningar bära wittne om motsatsen. Det hjelper icke, att du med många ord om evangelium söker öfwerskyla hemliga skötesynder eller andens falskhet. Der någon rent af hyllar en synd, söker ursäkt för densamma, ja emot den trofaste Andens slag i samwetet tröstar sig med ordet om de kristnas anfäktelser, der är icke andens frihet utan falskhet.

25. När nu judarna hörde, att Herren menade någon annan fader, swarade de: **Wi äro icke oäkta födda, wi hafwa en fader, nemligen Gud.** Likasom wille de säga: Wi äro uti lekamlig mätto Abrahams barn och ingen

annans, ty wi äro icke oäkta födda; menar du derföre någon annan såsom wår fader, så kan det ingen annan wara än Gud, af hwilken wi med wår fader Abraham äro. Nog förstodo de, att Herren menade en helt annan fader. Men de wille icke förstå det, ty för den naturliga menniskan är ingenting så motbjudande som det att låta sig dömas brottslig, isynnerhet om hon sjelf tycker sig wara andlig och gudfruktig. De, som lefwat ogudaktigt i laster och brott, hafwa wida lättare för att låta sig öfwerbewisas om sitt förtappade tillstånd än sådana, som hafwa ett fint, fromt och andligt lefwerne utan lif att framwisa. Derföre säger ock Herren, att det är lättare för publikaner och skökor att ingå i Guds rike än för fariseer och skriftlärda. Ty det är werldens förtappelse, icke att hon är syndig och brottslig, utan att hon will heta from. Ty gåfwe hon sig blott skyldig och komme i ljuset till Jesus med sina synder, så wore allt på stunden hjelpt.

26. Derföre tillägger Herren: **Wore Gud eder fader, så älskaden I ju mig,** d. ä: Huru mycket I än berömmen eder af att wara Guds barn, så bewisen I dock med edra gerningar motsatsen, eftersom I icke älsken mig. Der förklarar Herren alltså, att menniskans förhållande till Honom är det, som bestämmer hennes ställning till Gud. Man må göra, huru stora och lysande gerningar som helst — till sist kommer dock allt derpå an, i hwad förhållande du stått till Jesus. Derföre nämnas ock i domen inga andra gerningar än sådana, som wittna om din ställning till Jesus. Det är Guds ewiga domslut: I ingen annan är salighet än i enfödde Sonen.

27. Men att Herren tillägger: **Af Gud är jag utgången och kommen, ty jag är icke heller kommen af mig sjelf, men Han hafwer mig sändt,** dermed förklarar Han orsaken, hwarföre wår ställning till Gud är beroende af wårt förhållande till Honom. Men icke blott det, utan Han förklarar här åter, hurudan Fadrens ställning är till Sonens werk, nemligen att Fadren icke är den, som fordrar och kräfwer, utan den som gifwer och sänder Sonen, och att Sonen kommer icke af sig sjelf, utan på Fadrens bud och fullmakt för att å Fadrens wägnar och

för Fadrens räkning frälsa werlden ifrån synden genom sitt eget blod. Allt hwad Han talar och gör, det är Fadrens ord och gerning. Och på grund deraf är det, Han kan med full sanning säga: "Den mig ser, Han ser Fadren". Derföre är alltid willfarelse å färde, så snart du tänker dig Fadren annorlunda beskaffad, än du ser Sonen wara. Och tänk huru saligt det är, att om Fadren få tro lika mycket godt som om Sonen samt uti Sonen hafwa icke en hjelp emot Fadren och hans rättfärdighet, utan en Frälsare, som kommer från Fadren med hjelp, näd, rättfärdighet och lif till de i synden förlorade och döda barnen! Då kan man i sanning börja säga: Abba, käre Fader.

28. Ytterligare säger Herren: **Hwarföre känner I icke mitt tal** (utan missförstån och förwänden det gång på gång)? Det sker **derföre, att I icke kunnen höra mitt ord** (grt.). Liksom wille Han säga: Eder ständiga missuppfattning af mina ord kommer deraf, att I icke kunnen höra utan ären fiendtliga emot den sak, som jag har att säga eder. När menniskan är fiendtlig emot det, som ordet **innehåller**, då är hon ock obeqwäm att fatta, hwad ordet **säger**. Deraf kan man förklara, huru det kommer till, att de mest lärda och skarpsinniga teologer kunna wandra i det tjockaste andliga mörker, just när det gäller de första bokstäfwerna af evangelium, medan de allra enfaldigaste kunna ega ljuset. Sålänge **hjertat** är förstoffadt, så länge hänger täckelset öfwer **ögonen** och blir icke borttaget förr, än syndaren omwänder sig.

29. Derpå förklarar Herren med öppna ord: **I ären af den fadren djefwulen.** Dermed fäller Han ock domen öfwer alla dem, som icke tro på Honom. Det är ett hårdt tal, hwilket förbittrar werlden, men det är sannt. Wi weta wäl, att många begabba det talet om djefwulen, menande att ingen djefwul finnes, men o huru förfärligt de bedraga sina själar. En tjuf inbillar gerna menniskorna, att han är i allo ärlig, ty ju mer de lita på hans ärlighet, desto tryggare kan han bestjäla dem. Sammalunda inbillar ock djefwulen de arma själarna, att der från hans sida ingen fara är, ty ju säkrare han kan göra dem, desto wissare för han dem ned i döden, och när änden kommer

och de förgås, då skall han le åt deras ofärd. Men att de äro djefwulens barn, det bewisa de dermed, att de efterfölja hans begär, och icke det allenast utan ock wilja efterfölja dem. De hafwa sin lust uti sådant, som ock djefwulen älskar. Under tiden tycka de, att det skulle wara obarmhertigt af Gud att fördöma dem. Men säg: hwem är det, som är obarmhertig och som är skulden till din ofärd: Gud, som bjuder dig frälsning, ja som har offrat allt för din frälsning, eller du sjelf, som föraktar den frälsningen? O att du en stund wille stadna för den frågan!

30. Hwad Herren sålunda sagt: "Eder faders begär wiljen I efterfölja", det tillämpar Han serskildt på den fiendskap emot sanningen samt den mordlust, som nu uppfyllde judarnas hjertan, sägande: **Han hafwer warit en mandråpare af begynnelsen och står icke i sanningen, ty sanning är icke i honom** (grt.). Att djefwulen warit en mandråpare af begynnelsen, dermed åsyftar Herren det, att djefwulen, genom att i begynnelsen förleda menniskan till synd, bragte döden öfwer hela menniskoslägtet. De derefter följande orden utwecklar Herren sålunda: **När han talar lögnen, talar han af sitt eget, emedan han är en lögnare och deß fader.** All lögn i tankar, ord och gerningar är af djefwulen, och allt lögnaktigt wäsende är en djefwulstjenst, det må yttra sig gröfre uti skrymteri, bedrägeri, lögnaktigt tal o. s. w., eller finare uti smicker, falsk wänlighet, skrymtad artighet och annat dylikt. Och hwarheldst en menniska öfwar och lefwer i lögnen, der är hon djefwulens barn, ty han är lögnaren och hwarje lögnares fader, säger Herren här. Werlden må polera sitt lögnaktiga wäsende huru fint som heldst, ja rent af göra det intagande — det kan dock icke ändra domen. Nej, när allt är ändadt, då skall det ordet gå i fullbordan: "Hwad menniskan sår, det skall hon ock uppskära".

31. För oß, som tro på Jesus, äro äfwen dessa Herrens ord wigtiga. Ty hwad werlden lefwer uti, det frestas Guds barn till. Och det går otroligt lätt att säga en half sanning, att i sin umgängelse wara half eller falsk, att wisa en falsk wänlighet, att så förhålla sig till werlden, att man undansticker sanningens udd o. s. w.

O lätom oß bekänna wåra synder och omwända oß från dem! Allt sådant wäsende är af djefwulen och ingen mindre synd än ware sig hor eller stöld eller annat. Och dock hwem tänker derpå? Gud hjelpe oß wakna upp rätteligen! Ja, fråga dig allenast sjelf hwarje dag: Har jag i dag warit i mina ord och min umgängelse sann emot dem, med hwilka jag haft att göra? Den frågan kanske gör du dig sällan, men o hwad dom hon skall draga öfwer dig, och o hwad hon skulle tränga dig intill Herrens Jesu kors, om du blott will wara uppriktig! Det skall swida men wara helsosamt.

32. Slutligen tillägger Herren: **Men jag, emedan jag säger sanningen, tron I mig icke.** Der skulle man ju wänta, att Han hade sagt: **ehuru** jag säger sanningen — men nej! Han säger: **emedan.** Ty det är just, **emedan** Han säger sanningen, som Han icke blir trodd. Werlden **hatar** nemligen sanningen. Det bewisa hennes barn dagligen. Ty när de blifwa bittra emot hwarandra samt wilja kränka hwarandra, då säga de hwarandra sanningen. Den naturliga menniskan kan söka och forska efter sanningen i historien, i filosofi, theologi — korteligen i alla wetenskaper och om alla menniskor och ting. Men sanningen om sig sjelf will hon icke weta. Ty eftersom evangelii sanning innehåller en dom öfwer hela werldens wäg, derföre hatar hon den, derföre tror hon den icke. Hon wet, att om evangelium är sanningen, så är hon förlorad, och emedan hon nu älskar sin wäg — derföre hatar hon sanningen och arbetar för att undslippa den, emedan hon annars icke skulle kunna wandra i ro på den wäg, som hon älskar. Derföre förblifwer det wisserligen sannt: Just emedan Herren i ordet talar sanningen, just derföre blifwer Han icke trodd i werlden. Men djefwulen som bedrager werlden, han blir trodd, ty han talar sådant, som menniskan älskar.

O Herre Gud, förbarma dig nådeligen öfwer oß! Hjelp oß, att wi måtte rätt älska och wandra i sanningen! Bewara oß för djefwulens försåt och list och allt ondt. För ditt namns skull, genom din Son, wår Herre Jesus. Amen.

N:o 26.

Palmsöndagen.

Text: Luc. 22: 14—22.

Och då tid war, satte Jesus sig ned, och de tolf apostlar med' Honom. Och Han sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förrän jag lider o. s. w.

---

1. David säger i Ps. 111: 4: "Han hafwer gjort en åminnelse till sina under, den nådelige och barmhertige Herren." Och wäl må dessa ord tillämpas äfwen på den heliga nattwarden. Ty uti densamma har Han gjort en åminnelse till det största af alla sina under, nemligen det undret, att Han utgaf sin enfödde Son för att genom sitt blod rena oss från alla wåra synder. Alla Herrens öfriga under hafwa kostat Honom allenast ett ord. Han sade, och det blef. Men wåra synder — de gjorde Honom möda och arbete. När det gällde att nedbryta den skiljemur, som i dem war mellan oss och Honom, då måste Han utgifwa den enfödde Sonen uti en blodig död. Och då war det ju alldeles i sin ordning, att Han ock gjorde en åminnelse till detta sitt under. Gud gifwe oss nåd att kunna betrakta det rätteligen!

2. Evangelisten Lucas berättar här, huru det har tillgått med nattwardens instiftelse. Sedan nemligen Petrus och Johannes på Herrens befallning gått in i staden och tillredt påskalamsmåltiden, kom Jesus sjelf med de andra lärjungarna, och när tiden war inne, satte Han sig till bords med de tolf. **Och Han sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förrän jag lider. Ty jag säger eder, att jag härefter icke skall äta deraf, tilldess det fullkomnadt warder**

i Guds rike. Dermed tillkännagifwer Han för dem, att det för denna tiden war sista gången Han åt påskalammet med dem, men att en annan tid skulle komma, då Han åter skulle sitta med dem till bords i Guds herrlighets rike och äta med dem en måltid, hwaraf påskalammet allenast war en mycket ofullkomlig skugga. Och tänke allenast hwar och en efter! Det skall komma en dag, när Guds folk, förlossadt ur all uselhet, ur all synd, bedröfwelse och fara, skall sitta med Jesus till bords i Guds herrlighets rike. Der skola sitta Abraham, Isak och Jacob, David, Mose och alla Guds helgon, komna den ene ur den ena bedröfwelsen, den andre ur en annan — de skola sitta der alla och med ewig glädje och salighet likasom äta ett fullkomligt påskalam, en måltid till åminnelse af alla de under, hwari deras Guds och Faders trofasthet wisade sig till deras frälsning. Der skall icke wara jude eller grek, icke tjenare eller fri, utan alla skola de wara konungar och prester för Gud. Och der skall genom himmelen ljuda ett ewigt hallelujah!

3. Derefter tog Herren kalken, tackade och sade: **Tagen honom och skiften mellan eder; ty jag säger eder, att jag icke skall dricka det af winträd kommet är, tilldeß Guds rike kommer.** Der upprepar Han detsamma igen. Med Guds rikes kommande menar Han den tid, då Han lagt alla sina fiender till sin fotapall. Denna tid är ännu icke kommen. Ännu befinner sig hans rike uti strid. Men denna strid skall sluta med en ewig seger. Nu pågår insamlandet öfwer hela jorden af dem, som beskärda äro till ewinnerligt lif (Apg. 13: 48) d. ä. af alla dem, som Fadren förutsett skola tro på Jesus. Och sedan, när det insamlandet är färdigt, då skola de, som ännu motstå, krossas och förgöras, såsom wi läsa i Uppenbarelseboken. Och med detsamma är hela det werk färdigt, som Fadren uppdragit åt sin Son. Då skola Herrens förlösta komma igen och församlas till det himmelska Zion; ewig glädje skall wara öfwer deras hufwud, wärk och suckan måste bortgå, och ingen död skall sedan wara. Då skall Herren åter sitta till bords med de sina, den oändliga skaran af allehanda publikaner och syndare, af allehanda tungomål, slägten och folk, som Johannes såg inför thronen.

4. O du, som ännu går fjerran — till sådan ewig herrlighet är du bjuden, och att du ännu fått en nådedag, det betyder intet annat, än att Herren ännu will försöka få dig med. Och hwarföre dröjer du? Du är bjuden att komma i dag, du är bjuden att komma, sådan som du är. Är du en förfallen drinkare, swärjare, horkarl, fiska — du är bjuden och bjuden att komma i dag utan penningar och för intet. Är du en farise — du är bjuden och bjuden att komma i dag utan penningar och för intet. Är du en försmädare och bespottare — du är bjuden och bjuden att komma i dag utan penningar och för intet. Herren hafwer med mycken åstundan begärat få se dig wid sitt bord i sin ewiga herrlighets rike. Allt är redo! Allenast kom! Saulus, en farise, en bespottare och wåldswerkare, blef bjuden och kom. Nikodemus, en öfwerste för de fariseer, blef bjuden och kom. Levi, en publikan, blef bjuden och kom, Zacheus, en öfwerste för de publikaner, blef bjuden och kom. Synderskan i Simons hus och hon, som war gripen på bar gerning — de blefwo bjudna och kommo; röfwaren på korset blef bjuden och kom — och af ingen af dem fordrades inträdesafgift; alla kommo de för intet, alla blefwo de mottagna för intet, alla skola de i Guds rike sitta till bords med Jesus för intet. Bjudningen lyder så här: "Den der will, han komme, och den der törstar, han tage lifwets watten för intet!" Och de som icke på bjudningen wilja komma, om dem är Herrens befallning, att de skola nödgas och trugas att komma härin.

5. Men för dem, som tro på Jesus, ligger häri ock ett haf af salighet. I weten det; men hören det ännu engång: I himmelen betraktar man eder såsom Kristi brud. Herren Jesus wet af eder; på händerna har Han tecknat eder; Fadren wäntar eder; Han håller eder wid handen, att ingen må komma bort; den Helige Ande, som utgår af Fadren, will wara eder lärare, ledare och hugswalare, att ingen må blifwa efter eller komma på willowäg. Guds tjenare, de heliga änglarna, äro på hans befallning ute för att bära eder på händerna, att I icke mågen stöta eder fot emot stenen. Allt är wäl beställdt. Porten är öppen, den nya, lefwande wägen,

på hwilken "de enfaldiga icke skola fara wilse", är färdig, rummet är beredt, bordet är dukadt, Fadren, Sonen och den Helige Ande äro ense i det beslutet, att I skolen wara med i det rike, som är eder tillredt från werldens begynnelse. Och detta allt för intet. Hafwen allenast tålamod något litet! Arfwet har Han i förwar åt eder, och eder har Han i förwar för arfwet. Ser det än ofta bekymmersamt ut, så betäcker eder dock det löftet: "Ingen skall rycka eder utur min hand." Och det är nog, mer än nog att få ega för intet.

6. Om nattwardens instiftande berätta Mattheus, Marcus, Lucas och Paulus (1 Cor. 11: 23—25). Det heter först, att **Herren tog brödet, tackade och bröt och gaf dem, sägande: Detta är min lekamen, som för eder gifwen warder.** Att Herren säger om brödet och winet: Detta är min lekamen, detta är mitt blod, det förklarar Paulus sålunda: "Wälsignelsens kalk, som wi wälsigna, är icke han Kristi blods gemenskap, och det brödet, som wi bryta, är icke det Kristi lekamens gemenskap?" Det will säga: med brödet och winet följa Kristi lekamen och blod samt meddelas dem, som äta och dricka det wälsignade brödet och winet. Att apostelen ock haft full mening med sina ord, det kan man se deraf, att han annorstädes säger, att den som äter och dricker owärdigt, han blir saker på Herrens lekamen och blod, hwilket ju icke kunde ske, om icke Kristi lekamen och blod wore werkligen tillstädes. Att wi icke kunna begripa detta, det kan aldrig förwandla saken. Nej, när menniskor uttömt all sin skarpsinnighet för att göra ordet om intet, så står det ändå till sist, som det står, både i detta och i andra stycken. Derföre säger Luther härom: "Min kära Herre Jesu, det har uppstått strid öfwer dina ord: några wilja, att de skola annorlunda förstås, än de lyda. Men emedan de, som så wilja, icke lära mig något wisst utan allenast förwirra mig och göra mig owiss, icke heller på något sätt wilja eller kunna förklara sin text, så har jag blifwit wid din text, såsom orden lyda. Är det något mörkt deri, så har du welat hafwa det så mörkt, ty du har icke gifwit någon annan förklaring deröfwer eller befallt den gifwas."

7. Derföre blifwer det wisst, att uti denna natt-

ward meddelas oß Kristi lekamen och blod. För ögonen synes wäl intet annat än bröd och win, munnen smakar ock intet annat, allt ser simpelt och ringa ut, men här står ett ord, ett ewigt och fast ord om något mer, nemligen att den Kristi kropp, som för mig på korset utgafs, och det Kristi blod, som för mig på korset utgöts, är, hwad jag här egentligen äter och dricker. Der gäller det alltså antingen att följa ögonen och stöta sig på denna måltid, eller att följa ordet och låta ögonen och allt, som strider deremot, fara. Herren kan dock icke ljuga, för Honom är ock intet omöjligt. Och tänk: det är ju i alla fall dårskap att låta förnuftet mästra Herren för det, att Han will gifwa oß något, som är så stort och herrligt, att det öfwergår allt mensktligt förstånd. O huru mycket bättre är det icke då att taga emot allt, hwad man får, samt med glädje säga den käre Herren ett enfaldigt tack derför. Om en konung gåfwe dig uti en grof och simpel påse ett eller flere tusen guldmynt, tillsägande dig, att du icke finge öppna påsen, förrän du komme hem, icke skulle du bortkasta penningarna för det, att påsen wore grof. Nej, du skulle skramla på påsen och lägga örat dertill och höra efter, om det läte som guld. Och när du det hört, så skulle du med glädje ropa: Jag hör tydligt, att det är guld. Ruwäl, gör sammalunda här: Lägg örat dertill d. ä. akta på ordet, så får du höra, hwad det är, som gömmer sig under den grofwa ytan. När du kommer hem engång, skall du få se, att det war allt sannt, hwad du här hörde.

8. Men när Herren säger: "Min lekamen, som för eder utgifwes", och: "Mitt blod, som för eder utgjutes till syndernas förlåtelse", då will Han å ena sidan för sina lärjungar uppenbara, att det är till deras frälsning, Han går i döden, å andra sidan säga dem, att de skola hafwa denna måltid såsom en ständig pant på syndernas förlåtelse. Såsom wille Han säga: "Si jag måste nu lemna eder och gå i döden. Det skall göra edert hjerta ondt, men det är eder Faders ewiga råd, hwilket I ännu icke förstån. Derföre när det kommer, så besinnen, att det sker alltsammans till eder frälsning. Och så ofta I behöfwen förwissas om syndernas förlåtelse, så hållen

denna måltid. Här skolen I under eder kommande lefnad hafwa ett ständigt dukadt bord, en ständigt flödande källa, en alltid trygg och säker hwilostad för edra själar. När I kännen behof att riktigt helt få blifwa ett med mig, riktigt helt få sjunka in i mig, kommen då härtill, äten och dricken. Mitt kött är den rätta maten och mitt blod är den rätta drycken för sådana, som hungra och törsta efter rättfärdigheten."

9. Men att Herren, när Han framräcker kalken, säger: Detta är mitt blod det nya testamentets (Marc. 14: 24) eller: Detta är det nya testamentet i mitt blod (Luc. 22: 20, 1 Cor. 11: 25), dermed gör Han en hänwisning på det gamla testamentet. Detta hade ock sina offer och sitt offerblod, men allt, hwad det hade, war blott en skugga till det tillkommande goda och icke sjelfwa warelsen. Ty det offerblodet kunde aldrig borttaga synder. Men nu, säger Herren, är det nya förbundet kommet, och det är upprättadt i mitt blod, hwilket werkligen renar från alla synder. Om detta förbund hade ock Gud tillförene genom Jeremias talat sålunda: "Detta skall wara förbundet: Jag skall gifwa min lag i deras hjerta och skrifwa den uti deras sinne, och de skola wara mitt folk, så will jag wara deras Gud. Och ingen skall lära den andre och säga: Känn Herren — utan de skola alla känna mig. Ty jag will förlåta dem deras miſsgerningar och aldrig komma deras synder mer ihåg" (Jer. 31: 33). Se der: det nya förbundet skall icke wara en träldom under allehanda bud och stadgar, de der dock aldrig kunna göra syndaren rättfärdig, utan en sannskyldig frihet och rättfärdighet genom syndernas förlåtelse samt ett deraf werkadt nytt och heligt sinne. Och detta förbundets blod stänker icke Herren på sina lärjungar, såsom i gamla testamentet offerdjurets blod stänktes på folket, nej Han gifwer det åt dem till att **dricka**. Ty här war icke fråga om ett utwertes wäsende och en utwertes renhet såsom uti gamla testamentet, utan här war fråga om ett sannskyldigt inre andligt och ewigt lif samt en sann och werklig rening från alla synder. Derföre wille Herren nu, att lärjungarna, när de mottogo kalken, deri skulle se "det nya förbundet uti hans blod",

samt weta, att de uti detta förbund och deß blod hade wäsendet af den rättfärdighet, som det gamla förbundet med sina offer och utwertes stadgar hade förebildat men aldrig kunnat gifwa.

10. Om ändamålet med denna måltid tillägger Herren: **Gören det till min åminnelse.** Såsom wille Han säga: "När I kommen tillsammans till denna måltid, så erinren eder mig, huru jag wandrat och lefwat ibland eder, förlåtit eder edra synder, twagit edra fötter samt warit eder såsom en fader, moder och broder, huru jag ock gått i döden för att frälsa eder från alla edra synder. Låten derföre denna måltid alltid wara eder en stadig förwißning och påminnelse derom, att I uti mig hafwen den rätte Messias, hwilken är eder af Gud gifwen och förordnad till en frälsare, på det att I skolen genom tron hafwa lif i mitt namn. Djefwulen skall wäl försöka på allehanda sätt förföra eder samt göra eder wacklande och ängsliga, men när sådant sker, samlen eder då hit och stärken eder igen wid denna måltid, der jag alltid will spisa eder med min lekamen och blod, på det I mågen se, ja riktigt med eder mun smaka, att det är alldeles sannt och wißt, att mitt kött är utgifwet och mitt blod utgjutet eder till godo, till syndernas förlåtelse, till lif och salighet."

11. Af detta förstå wi ock, för hwilka denna måltid är inrättad. Först är det uppenbart, att han icke är inrättad för dem, som lefwa i uppenbara synder och förakta Herren. När det derföre hos oß är kommet derhän, att alla utan åtskilnad, drinkare, swärjare och andra släppas till den heliga nattwarden, då är det wisserligen för Herren en styggelse. Sådant böra wi bekänna öppet och med allt allwar, ty annars lärer det aldrig blifwa bot derpå. Att man aldrig kan åstadkomma en ren församling, så att icke många skrymtare inblanda sig bland Guds barn, det är ingen ursäkt för det, att man icke utrensar sådana, hos hwilka förhärdelsen af tydliga utwertes tecken är uppenbar. Nej, här är intet annat råd än att bekänna, öppet och ärligt bekänna samt ropa till Herren om hjelp, så ock utan återwändo wittna emot sådant oskick och styggelse. För det andra är ock denna

nattward icke ämnad för de fariseer, hwilka "tycka sig wara rika, hafwa nog och behöfwa intet". Ty om de än ställa sig fromma samt hafwa mycken möda med gudaktighet och goda gerningar, så lefwa de dock icke i Jesus och hafwa fördenskull wid detta bordet intet att skaffa, hafwa deraf icke heller någon nytta utan endast dom och skada. Ty då de komma dertill, komma de för att göra en gudaktighetsgerning. Men ingenting kan wara mer i strid mot denna måltids wäsende än att komma på det sättet. Tänk om en konung gjorde sina wänner ett gästabud, och de toge saken så, som gällde det att **göra konungen en tjenst** dermed, att de komme — tänk — huru owärdigt!

12. Deremot äro till denna måltid alltid wälkomna de, som för sina synders skull äro eländiga, jämmerliga och fattiga, de der icke kunna lefwa utan Jesus. Ty eftersom Herren Jesus är kommen för att uppsöka och frälsa de förtappade, så will Han ock se detta bord fullt af sådana syndare, som behöfwa Honom. Fördenskull skola sådana utan återwändo bjudas och dragas härtill genom evangelium. Så böra de ock sjelfwa icke stå på afstånd eller hålla sig tillbaka utan låta sig willigt dragas. Ty eftersom de äro bjudna samt wäl behöfwa all den nåd och alla de skatter, som här utdelas, så är det ju däraktigt, att de bäfwa och hålla sig undan. Att de äro owärdiga en sådan gåfwa — det bör ju desto mer tränga dem fram. Ty ju uslare och owärdigare de äro, desto bättre behöfwa de nåd, och när de behöfwa nåd, då är ju intet klokare än det att gifwa sig af dit, hwarest det bjudes på nåd. Här gäller ock, hwad David säger: "De elända skola äta, så att de mätta blifwa" (Ps. 22).

13. Men weta wi detta, då weta wi ock, när och huru wi böra bruka denna måltid. Det hörer till wår egenrättfärdiga natur, har ock af de skriftlärda blifwit inplantadt uti oß, att wi icke må nalkas detta dyra bord, dereft wi icke känna oß serskildt fromma och allwarliga o. s. w. Det gör ock, att enfaldiga själar ofta mer ängslas för än glädjas öfwer den heliga nattwarden samt betrakta den icke såsom ett nådebord, der de skulle gå fram och äta utan penningar och för intet, utan såsom ett han-

delsbord, dit de skulle komma fram med allehanda allwarliga föresatser, med en rätt grundlig ånger, ett rätt fromt hjerta o. s. w. Korteligen såsom ett bord, dit det för dem gällde att frambära åt Herren något offer. Fördenskull när de känna sig fulla af all orenlighet, känna sig kalla, döda och eländiga eller hafwa fallit uti någon synd, så att de wäl behöfde komma till detta nådebordet för att hemta nåd till rening och kraft till bättring, så wika de i stället tillbaka och tänka, att nu kunna de icke gå dit, emedan de icke äro fromma. Sådant är en omätelig skada. Och ehuru det ser gudeligt och allwarligt ut, så är det dock ifrån djefwulen.

14. Fördenskull böra wi weta, att detta nådebord är inrättadt såsom en hjelp emot synder och allt elände, och att man derföre bör komma dit, när man är af synder beswärad. Derföre just då, när du känner dig ogudaktig och gerna wille weta någon hjelp till att blifwa from, då bör du komma hit; just då när du har syndat och fallit och behöfde någon hjelp till upprättelse, då bör du komma hit; just då när du känner dig kall, död och sömnaktig och gerna wille weta någon hjelp till att blifwa warm och lefwande och waken, då bör du komma hit; just då när du känner dig wanmäktig mot synden, så att hon gång på gång slår dig omkull, och du wäl behöfde någon hjelp till kraft att öfwerwinna synden, då bör du komma hit; just då när du känner dig swag i bekännelsen, så att du af menniskofruktan gång efter annan öfwerwinnes till att förtiga eller förneka Herren, och du gerna wille weta någon hjelp till frimodighet i bekännelsen, då bör du komma hit; just då när det ser ut, som wille Guds ord icke mer bita på dig, då bör du komma hit. Korteligen: när det blir mörkt och bekymmerfullt, när det blir förtwifladt, ja när det ser ut, som wore du öfwergifwen i ett wrångt sinne, då bör du se dig om, hwar du mände få komma till den heliga nattwarden för att äta och dricka dig till lifs igen. Ty tänk ändå, hwad det will säga, att när Herren instiftar denna måltid och räcker lärjungarna kalken, så påpekar Han serskildt, att Han räcker dem det blod, som utgjutes till syndernas förlåtelse. Der hör du då, att Han wid detta bord will

hafwa att göra icke med fromt folk utan med sådana, som behöfwa syndernas förlåtelse.

15. Härom talar Luther följande tänkwärda ord: "Låt fara alla de galenskaper, hwarmed högskolorna bry sig, och håll dig allenast wid ordet och låt det wara dig angeläget, att du får nattwardens nytta och frukt, den nemligen att dina synder förlåtas dig. Du måste derföre så skicka dig dertill, att orden angå dig. Och det sker då, när du känner, att synden orvar och förskräcker dig, och att du ligger i anfäktning af köttet, werlden och djefwulen. Än är du wredsint och otålig, än åter anfäktas du af girighet och näringsbekymmer o. s. w., så att du oupphörligen har den ena anstöten efter den andra och stundom låter rätt swåra saker komma dig till last, hwarigenom själen såras. Så är du då en fattig, eländig menniska, som fruktar för döden, är modfälld och kan icke wara glad. Då är det för dig hög tid och orsak nog att gå till nattwarden, bekänna dina synder och klaga din nöd för Gud och säga: Herre, du har till den ändan instiftat din lekamens och blods sakrament, att man der skall få syndernas förlåtelse; nu känner jag, att jag är i behof deraf; jag har fallit i synd och är nu i fruktan och misströstan; jag har icke mod att bekänna ditt ord, och mina synder äro så och så många, derföre kommer jag nu, att du må hela, trösta och styrka mig".

16. Alltså när du kommer till denna måltid, så se icke efter, huru from och allwarlig du måste wara, utan allenast derpå, huru from Herren Kristus är, hwilken så har älskat dig, att Han utgifwit sin lekamen för dig och utgjutit sitt blod till dina synders förlåtelse, samt nu will gifwa sig sjelf och allt sitt åt dig till att äta och dricka. Men will djefwulen draga dina ögon ned på dig sjelf, så wisa honom tillbaka och säg: "Denna måltid är icke instiftad till Mose åminnelse utan till min Herres Kristi åminnelse, derföre will jag nu icke förderfwa hela saken dermed, att jag kommer ihåg mig sjelf eller syßlar med Mose lag; när jag kommer härifrån ut i mitt lefwerne igen, då will jag med Guds hjelp tänka på att wara from, men här har jag icke tid dermed, emedan min Herre Kristus will, att jag här skall komma ihåg Honom allena.

Lemna mig derföre här i fred, ty jag är hit bjuden icke för att göra gerningar utan för att äta och dricka." Si det wore en enfaldig tro, att du sålunda kunde blifwa wid ordet, så att du icke weke derifrån. Då skulle du ock få smaka stor salighet i denna måltid.

17. Ja, säger du, men Paulus talar dock allwarliga ord om att äta owärdigt samt befaller, att man skall pröfwa sig sjelf, innan man äter. Nuwäl, det säga wi ock, komma sådana hit, hwilka förakta Herren samt hafwa sin lust i ett ogudaktigt wäsende, då wilja wi wisa dem tillbaka samt låta dem weta, att de med sitt ätande förtrampa Kristi blod och ådraga sig en swår dom. Komma ock sådana hit, hwilka äro fariseer, då wilja wi säga äfwen dem detsamma. Se wi ock en kristen komma hit på ett lättsinnigt sätt, då wilja wi äfwen bedja honom hejda sig något litet och pröfwa sig inför Gud. Men se wi syndare komma, som begära nåd, som söka hjelp i Jesu blod emot sin uselhet, då måste wi ropa till dem: Kommen, kommen driftigt härtill! Ty här är icke fråga om sådan wärdighet, hwari skulle ligga någon förtjenst, nej utan en sådan wärdighet, att du kommer på ett sätt, som motswarar nattwardens ändamål. Nu är nattwardens ändamål det att meddela nåd, derföre är det att komma på ett wärdigt sätt, när syndaren kommer, såsom den der behöfwer nåd. Kommer du, såsom den der har någon fromhet att uppwisa, då kommer du owärdigt, men kommer du, såsom den der behöfwer Jesu blod till syndernas förlåtelse, då kommer du wärdigt. Alltså: ju mer du behöfwer nåd, skynda dig desto ifrigare hit.

18. Det ordet om att wärdigt eller owärdigt gå till den heliga nattwarden är alltså icke sagdt för att skrämma bort arma syndare, som behöfde någon hjelp af Herren Jesus emot sin uselhet, utan twertom för att draga dem härtill. Derföre skall man hit fram hafwa alla arbetande och betungade själar, de der "uti stoft ligga och med bekymmer lefwa". Och när du har pröfwat dig sjelf, såsom Paulus säger, och funnit, att du icke är from, då ser du, huru wäl du behöfwer nåd, samt huru wäl du behöfwer komma hit, der nåd utan alla wilkor eller inskränkningar bjudes. Ty du ser ju af Herrens instif-

telseord, att det här icke är fråga om någon gerning, som du skall göra åt Herren, utan om en gerning, som Han gör åt dig, emedan Han ser, att du är eländig, så att du behöfwer den gerningen. Men när så är, då är det owärdigt, att du håller dig tillbaka. Det enda sätt, hwarpå du kan wärdigt förhålla dig till denna måltid, är då alltid det, att du kommer hit, tager, äter, dricker, tror och prisar Gud för det, att Han dukat ett sådant bord.

19. Herren will icke, att hans arma lärjungar här på jorden skola gå suckande, pustande och fridlösa, utan Han will, att de skola hafwa frid. Det är Honom kärt att se oß wara trygga på Honom. Att det gör oß ondt, ja är oß bittert, att wi äro syndare, det är wäl i sin ordning, men att wi gå och gräfwa ned oß i wårt elände i stället för att gå med allt direkt till Jesus och lemna det der, det är icke rätt. När Herren låter sin nåd öfwerflöda öfwer wåra synder, då will Han ock, att wi skola låta det i wåra hjertan wara wißt, att wi icke widare äro i wåra synder. Och till sådan wißhet will Han sjelf hjelpa oß äfwen genom den heliga nattwarden. Derföre, såsom sagdt är, när du behöfwer frid, så kom till denna måltid och det så, att du icke tänker på tron utan allenast ser uppå, huru Herren Jesus burit och borttagit alla dina synder samt will alltid wara din Frälsare, till hwilken du må hålla dig, will dagligen i sitt blod rena dig från alla dina synder, hjelpa, bära, stödja, leda, upprätta och sköta dig så, som du behöfwer det. Ty här will Han gifwa dig pant och sigill på sina nådetillsägelser, alldeles såsom man under en handling sätter sigill för att gifwa mer eftertryck åt det, som handlingen innehåller.

20. Detta är nu den första frukten af den heliga nattwarden, att wi deri warda förwissade om syndernas förlåtelse, blifwa öfwade och stärkta i tron samt få frid. Såsom Luther säger: "När du nu har undfått detta sakrament, så fortfar att öfwa din tro. Ty dertill tjenar detsamma, att du då kan säga: Här har jag Guds tydliga tillsägelse, att mina synder äro mig förlåtna, och äfwen med min mun har jag annammat det synliga tecknet dertill; detta kan jag nu betyga, såsom jag ock uppenbarligen har bekänt det emot djefwulen och hela werlden. När

nu döden och ett ondt samwete anfäkta dig, så kan du driftigt härpå trotsa emot djefwulen och synden samt sålunda stärka din tro och göra dig ett godt samwete inför Gud." Deraf skulle ock följa en ny kraft till bekännelse och ett heligt lefwerne. Ty om du alltjemt will gå och skäda på din tro och din skröplighet, icke är det då underligt, att du får gå modlös och wanmäktig. Sådant gifwer ingen kraft. Fröjd i Herren skall wara eder starkhet, säger apostelen. Men huru skall du någonsin få fröjd, om dina ögon alltjemt hänga på din egen uselhet? Derföre när du känner dig swag och märker, att det går illa med lefwernet och bekännelsen, se dig då om efter den heliga nattwarden, att du må få någon hjelp emot din swaghet, och låt icke djefwulen skrämma dig, såsom wore här en måltid allenast för sådana, som äro fromma och starka.

21. Nu följer ock det andra stycket, som Herren will, att wi skola hafwa såsom frukt af den heliga nattwarden, nemligen att såsom wi se, att Herren Jesus här tjenar och hjelper oß samt gifwer sig sjelf åt oß till att äta och dricka, wi ock lära att göra sammalunda emot wår nästa, synnerligen dem som äro wåra medbröder i tron. Om denna nattwardens nytta säger Paulus: "Emedan det är ett enda bröd, så äro wi, ehuru många, likwäl en enda kropp" (1 Cor. 10: 17). Herren will nemligen, att det, som kallas de trognas enhet, icke skall wara ett wackert tal allenast eller ett önskningsmål utan lif och werklighet. Hwad wigt Han derpå lägger, det kan man synnerligen se af hans afskedtal till sina lärjungar. Se der, huru Han förmanar dem att älska hwarandra, att twå hwarandras fötter o. s. w. Ja, när Han ändtligen bad för dem, war det ett af hufwudföremålen för hans bön, att de skulle alla wara ett och wara fullkomnade till ett. Wigten af denna enhet inskärper ock Paulus, när han liknar de kristna wid lemmar i en och samma kropp, hwars hufwud är Kristus. Såsom nu lemmarna hänga så tillsammans, att de alla äro hela lekamen till tjenst, och den ena lemmen icke förbittras emot eller rifwer eller trampar den andra, så borde det ock wara i Kristi lekamen.

22. Nu skulle sådant gå ganska lätt, om alla lemmarna wore felfria. Men eftersom den ena har det felet, en annan ett annat, så kan icke annat ske, än att de stöta ihop på allehanda sätt. Dertill kommer ock djefwulen, hwilken har sin lust uti att sönderrifwa Guds församling. Ty han wet, att om han blott kan bringa de kristna i harnesk emot hwarandra, så winner han genom sådant mycket mer, än om han kunde uppresa hela werlden emot dem. Nuwäl, der gäller det då att öfwa kärlek. Och till hjelp äfwen i den delen har Herren Jesus insatt sin nattward. Alltså när du ser, huru din broder är swag, felar eller far wilse på ett eller annat sätt, så tänk då efter, huru Herren Jesus såwäl annars som isynnerhet uti nattwarden beter sig emot dig, när du är swag, huru Han då genast skyndar dig till undsättning, ja, bjuder dig till sitt bord, på det du icke må gå förlorad utan blifwa upphjelpt igen. Si, när du besinnar sådant, då skall det ock beweka dig att sammalunda tjena din broder uti hans swaghet, förlåta, trösta, twå fötterna o. s. w., på det han åter må blifwa upprättad och icke förgås i sitt elände. Med sådant skulle du ock prisa Herren och hans nattward mer än med tusende lofsånger.

23. Härom talar åter Luther sålunda: "Såsom Herren här säger: Här är jag sjelf, som för dig utgifwes, och jag är sjelf den skatt jag gifwer dig; hwad jag har, det skall ock du hafwa, fattas dig något, så skall det ock fattas mig; der har du min rättfärdighet, lif och saligbet, så att hwarken synd eller död eller helwete eller något ondt skall blifwa dig öfwermäktigt; sålänge jag är rättfärdig och lefwer, sålänge skall ock du wara rättfärdig och lefwa — alltså skola wi ock säga till wår nästa och det icke med munnen allena utan med gerningen, nemligen så: Si min käre broder, jag har undfått Herren; Han är nu min, och jag har nu öfwernog och allt till fylleft; så tag nu ock du, hwad jag har, det skall allt tillhöra dig, och jag will nu äfwen utgifwa det för dig; ja om det behöfwes, will jag ock dö för dig".

24. Det wore sålunda, såsom sagdt är, det rätta bruket af den heliga nattwarden, att du genom densamma lärde dig att tro på Herren Jesus samt älska och hafwa

fördrag med skröpliga och swaga bröder, såsom du ser Herren göra. Wille Herren endast hafwa sådana till lärjungar, som wore fullkomliga ware sig i tron eller lefwernet, så måste Han äfwen förskjuta dig. Men nu will Han i stället wara de eländas frälsare, will ock hafwa fördrag med dig och din uselhet, will ock göra allt, hwad Han kan, för att hela dina sår, gifwa dig frid och behålla dig wid sig. Derföre bjuder Han dig ock fram till sitt nådebord, icke på det Han måtte hålla räkenskap med dig efter din förtjenst eller fromhet, utan på det Han måtte få wisa dig sin fromhet och utgjuta öfwer dig all andlig wälsignelse. På samma sätt har Han ock bjudit din broder, eftersom Han ser, att äfwen din broder är eländig och behöfwer hjelp. Och då will Han, att äfwen du skall förbarma dig och hafwa fördrag med samme din broder, så att du icke ser snedt på honom, suckar emot honom, tänker eller talar illa om honom, utan ser derefter, huru du må wara honom till någon tjenst eller wälsignelse. O tänk, hwad salighet du sjelf skulle få smaka, om du så gjorde! Det wore wägen att göra lifwet till ett riktigt paradis. Men sålänge hwar man will blott kräfwa och blifwa tjenad och ingen will gifwa sig ut för den andre till att tjena honom synnerligen då, när han som bäst behöfwer det, d. ä. när han syndat eller farit wilse — sålänge kan det icke annat blifwa än kif, parti, trätor och olust emellan de kristna. Käre bröder, låtom oss bekänna synderna samt flitigt bruka denna måltid till hjelp både i tron och i kärleken.

O Herre Jesu, twå oss du rena och förlåt oss wår uselhet! Herre Jesu, du wår broder, som gått i döden för oss, förbarma dig öfwer oss och hjelp oss genom din dyra lekamen och blod att öfwerwinna synden, djefwulen och allt ondt samt prisa ditt heliga namn, på det werlden må se, att wi äro ett i dig. Amen.

N:o 27.

Långfredagen.

Text: Ebr. 2: 9.

Kristus skulle af Guds nåd smaka döden för alla.

---

1. Wi fira i dag minnet af Kristi lidande och död. Det historiska förloppet af denna dags händelser omtalas af de fyra evangelisterna med en sådan widlyftighet, som de aldrig egna åt någon händelse uti hans lif. Och när wi läsa deras berättelser, då tränger sig den frågan på oss: Hwad betydde det lidandet? Hwad war meningen med den döden? På denna fråga erhålla wi ock bestämda swar såwäl i evangelierna som uti de apostoliska breswen. Ett sådant swar gifwer oss äfwen det här till text walda språket: "Af Guds nåd skulle Han smaka döden för alla."

2. Hwad wi här först se, det är, att den i Kristi död skedda frälsningen har utgått från Gud wår Fader. Detta är ett förhållande, hwilket både Kristus och hans apostlar med synnerligt eftertryck framhålla. "Jag gick ut af Fadren och kom i werlden" — säger Herren till lärjungarna (Joh. 16: 28); "af Gud är jag utgången och kommen", betygar Han för fienderna (Joh. 8: 42), och i sin öfwerstepresterliga förbön säger Han till Fadren: "De ord, du hafwer mig gifwit, hafwer jag gifwit dem, och de togo wid dem och hafwa sannerligen förstått, att jag är utgången af dig, och hafwa trott, att du mig sändt hafwer" (Joh. 17: 8). I 2 Cor. 5: 17 säger Paulus: "Alltsammans är det af Gud, den oss med sig sjelf försonat hafwer genom Jesus Kristus." Derom säger ock Johannes: "Wi betyga, att Fadren hafwer sändt Sonen werlden till

en frälsare" (1 Joh. 4: 14.) Derföre kallas och ofta i Skriften det frälsningswerk, som Herren i sitt offer utförde, en **lydnad**, emedan Han gjorde det allt i lydnad för sin Fader, som hade anbefallt Honom det werket (Ebr. 10: 9, 10). När wi woro bortkomna, då war det Fadrens werk att uppsöka oß, när wi woro fallna, då war det Fadrens werk att upprätta oß, när wi woro förlorade,. då war det Fadrens werk att frälsa oß, och det werket utförde Han derigenom, att Han sände Sonen. Han är Fader öfwer allt, hwad Fader heter i himmelen och på jorden, ja så att ock Herren säger: "I skolen ingen kalla eder fader på jorden, ty en är eder Fader, som är i himmelen." Wid sidan af Honom är ingen widare wärd det dyra namnet Fader.

3. Men om bewekelsegrunden till Sonens sändande säger apostelen här: **Af Guds nåd.** Hwad wi deraf lära är först, att Sonens sändning icke hade till ändamål att förwärfwa oß Guds nåd, utan att Guds nåd war grunden dertill, att Sonen blef sänd. Derom säger Herren: "Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin enfödde Son" (Joh. 3: 16). Derom säger Johannes: "Deruti står kärleken, icke det wi hafwa älskat Gud, men det Han hafwer älskat oß och sändt sin Son till en försoning för wåra synder" (1 Joh. 4: 10). Och åter: "Derpå känna wi Guds kärlek, att Han hafwer låtit sitt lif för oß" (1 Joh. 3. 16). Widare lära wi här, att Sonens sändning icke hade till ändamål att göra det möjligt för Gud att **bewisa** oß sin nåd, ty sjelfwa Sonens sändning är den allra högsta bewisning af Guds nåd emot syndare, som någonsin gifwits. Derom säger Paulus: "Deruti bepriſar Gud sin kärlek till oß, att Kristus är död för oß, den stund wi ännu wore syndare" (Rom. 5). Ändtligen lära wi här ock, att Sonens sändning icke hade sin grund och orsak i någon Fadrens wrede öfwer menniskan eller något behof hos Fadren af godtgörelse eller upprättelse för den kränkning, som Han genom wår synd skulle hafwa lidit. Sådant står ingenstädes skrifwet. Nej, hela Skriften är enig i det att återföra wår frälsning till denna enda grund och utgångspunkt: **Fadershjertat wille hafwa igen de förlorade barnen.** Och så brinnande war hans hjertas åtrå,

att Han ock icke skonade enfödde Sonen, när de fallnas frälsning icke kunde ske utan genom hans död.

4. "Men", säger någon, "är det då ingen skilnad mellan Guds kärlek och Guds nåd? Bör man icke lära så här: Utan Kristi död hade Gud wäl kunnat älska men icke wara nådig mot syndare"? Derpå swara wi: Gud ware lof, att wi weta, att sådant står ingenstädes skrifwet. Nej, det att Gud **älskar** syndare, det är **nåd**, och det att Gud gör något för syndare, det är nåd, och det att Gud utgifwer ende Sonen för syndare, det är nåd öfwer allt, hwad nåd heter i himmelen och på jorden. Ty med nåd menas intet annat än en sådan kärlek och godhet, som man icke har förtjent. Men will man icke annars se det, så må man lära det af wår text. Ty hwad annars i Skriften säges wara skedt af Guds **kärlek**, det säges här wara skedt af Guds **nåd**. Och så blifwer ändå **nåden** före och bakom detta werk, som heter Kristi död.

5. Derföre se flitigt dertill, att du behåller den rätta bilden af wår Herre Gud, så att du uti Honom ser ingenting annat än en Fader, den der älskar barnen, fastän de äro affälliga, samt ser derefter, huru Han måtte frälsa dem utur deras elände, ja som ock redan, innan de hafwa fallit, har hjelp och frälsning i beredskap åt dem. Djefwulen skall wäl ständigt wilja måla dig en annan bild af Honom, så att du skall förskräckas för Honom samt se dig om efter hjelp emot Honom. Men när sådant kommer dig före, så se på detta språk och andra dylika ställen, hwilka wisa dig en så oföränderlig och öfwerswinnelig Guds nåd, att Han, medan du är hans fiende, tager till det ytterSta Hau eger för att frälsa dig, kastar dina synder på sin enfödde Son samt twår dig ren från allt uti hans blod. Den som sådant gör, Han heter med rätta Fader, och det begär Han af dig, att du må hålla honom för att wara, hwad Han är.

6. "Men", säger du, "Gud är ju ock rättfärdig, och hans kärlek är en rättfärdig kärlek." Swar: Deruti säger du sannt, och det bör göra dig ändå wissare. Ty att älska så, att man för fienders frälsning utgifwer det dyraste man eger, sin egen enda Son, det är att älska, såsom endast en rättfärdig kan göra. En sådan rättfär-

dighet har endaſt en gång uppenbarat ſig på jorden, och det war den gången, då Guds hjerta ſå braſt af barmhertighet öfwer det fallna ſlägtet, att Han lät ſin enfödde Son ſmaka döden för alla. Men will du ſe detta wißt, ſå betrakta noga Guds heliga lag. Lagen är ju ett uttryck af Guds egen rättfärdighet, och den rättfärdighet, ſom lagen äſkar, är derföre en rättfärdighet, ſom är lik hans egen rättfärdighet. Men hwad heter då den rättfärdighet, ſom lagen äſkar? Jo den heter ſå här: Du ſkall älſka — älſka ſyndare — älſka owänner men hata ſynden. Deraf wet du då, att den rättfärdighet, ſom är i Gud, intet annat är eller heter än kärlek till ſyndare och hat till ſynden. Derföre ſäger ock David: "Fräls mig efter din rättfärdighet" (Pſ. 31), och om Herrens ankomſt heter det: "Si din Konung kommer till dig, rättfärdig och en hjelpare" (Matth. 21). Der ſer du då, att Herrens Jeſu rättfärdighet beſtår deri, att Han förbarmar ſig öfwer ſyndare och kommer för att hjelpa dem. Men ſådan ſom hans rättfärdighet är, ſådan är ock Fadrens rättfärdighet. Såſom Herren ſäger: "Den mig ſer, han ſer Fadren." Detta ligger ock i ſjelfwa namnet Fader. Fördenſkull när du will hafwa en rätt bild af Gud, ſå wänd dig icke till de ſkriftlärda, de ſkola genaſt föra dig wilſe; derföre har ock Herren aldrig wiſat dig till dem. Nej, när det gäller den ſaken, då wiſar Han dig in i familjen, att du må ſe efter, huru en rättfärdig fader är ſinnad, hwad han will och hwad han gör med affeende på förlorade barn. Och der ſkall du finna en ſådan rättfärdighet, ſom bewiſar både ſitt hat till ſynden och ſin kärlek till de fallna barnen, ſamt bewiſar begge delarna juſt uti denna brinnande angelägenhet om barnens räddning, hwilken dag och natt uppfyller hans hjerta ſamt leder och ſtyr alla hans gerningar, äfwen då när han måſte tillgripa ris och plågor. O måtte Gud öppna wåra ögon till att ſe ljus i hans ljus!

7. Alltſå när du betraktar Kriſti lidande, ſkall du deruti intet annat ſe än en gerning af Guds nåd till din frälsning. Men hurudan war wäl den frälsning, ſom behöfdes? Det är en wigtig fråga, till hwars beſwarande det förſt är nödigt att betänka, för hwad ändamål en

frälsning behöfdes. Om detta ändamål säger Herren sjelf: "Icke har Gud sändt sin Son i werlden, på det att Han skall döma werlden, utan **på det att werlden skall blifwa salig genom Honom**" (Joh. 3: 17). Och åter: "Det brödet, som jag gifwa skall, är mitt kött, hwilket **jag gifwa skall för werldens lif**" (Joh. 6: 51). Om samma sak wittnar Johannes: "Deruti är Guds kärlek uppenbarad på oß, att Han har sändt sin enfödde Son i werlden, på det att **wi skola lefwa genom Honom**" (1 Joh. 4: 9). Och åter: "Detta är wittnesbördet, att **Gud gaf oß ewigt lif**", och detta lif är i hans Son (1 Joh. 5: 11). Derom säger Paulus: "Guds nådegåfwa är **det ewiga lifwet** i Jesus Kristus, wår Herre" (Rom 6: 23). Hwad alla dessa Guds ord bära wittne om, det är, att den i Kristus skedda frälsningen afsåg wårt återställande till det ewiga lifwet d. ä. wår återställelse till ewig och fullkomlig förening med Gud. Ty deri består det ewiga lifwets wäsende. Derom heter det i Uppb. 5: 9: "Du är dödad och har igenlöst oß åt Gud med ditt blod." Derom säger Luther i företalet till nya testamentet, att Kristi werk war "att låta oß komma till frid och **komma hem till Gud igen**". I utläggningen af den andra trosartikeln angifwer ock Luther det såsom frälsningens ändamål: "Att jag skall wara hans egen, blifwa och lefwa under Honom i hans rike och Honom tjena i ewig rättfärdighet, oskuld och salighet, såsom Han ifrån döden uppstånden är, lefwer och regerar i ewighet." Och det är af wigt, att wi fasthålla, att detta och intet annat war ändamålet med den frälsning, som skedde i Kristus.

8. "Men", säger du, "det står ju i alla fall, att Kristus har **offrat sig åt Gud**." Ja, så står det. Men betyder då icke det, att Gud krafde det offret såsom en upprättelse för sin kränkta rättfärdighet? Nej, sådant står ingenstädes skrifwet. Det heter aldrig om Gud, att Han **krafde** Kristi blod, nej, utan blott att Han **utgaf** Honom, men att utgifwa är icke detsamma som att utkräfwa. Och se nu, låtom oß tala efter menniskosätt. När Gud såg de arma barnen fallna, då braft hans hjerta, och Han sade till sin Son: "Jag måste rädda dem, och du skall utföra det werket, det skall kosta ditt lif, men det kan icke

hjelpas; de fallna måste räddas". Denna sin Faders wilja lydde Sonen, steg ned, tog mandom och gaf sitt lif. Och åt hwem war det då, Han offrade sig? Swar: åt Fadren; ty det war på hans bud och för att rädda hans barn, som Han gaf det offret. Tänk, om du hade ett förloradt barn och du både någon om hjelp för det barnets räddning. Tänk då, om denne åtoge sig saken och räddade ditt barn men sjelf derwid satte lifwet till — åt hwem wore det då, han hade offrat sitt lif? Swar: åt dig, ty det wore ju för din sak, han hade utgifwit det. Och så har Herren Jesus offrat sig sjelf åt Gud, att Han med uppoffring af sitt eget lif har åt Gud, sin Fader, frälsat de förlorade barnen.

9. Men gällde det nu i Kristi werk en återställelse till det ewiga lifwet, då frågas: Hwarigenom hade wi kommit bort från detta lif? Derpå swarar Skriften: "Edra synder äro de, som skilja eder och eder Gud ifrån hwarandra." Det war skiljemuren. I synden ligger en skilsmessa från Gud, och skilsmessa från Gud — det är död, andlig och ewig död. Den ewiga fördömelsen är intet annat än den fulla och ewiga uppenbarelsen af det förfärliga i denna skilsmessa, hwilken redan här eger rum genom synden. Men, säger du, war der icke äfwen å Guds sida någon skiljemur? Swar: Sådant står ingenstädes skrifwet. Och att å Guds sida ingen sådan skiljemur fanns, det bewisade Han sjelf, då Han sände ende Sonen för att nedbryta den skiljemur, som wi med wåra synder hade rest.

10. Men war nu synden den skiljemur, som skilde oss från Gud och det ewiga lifwet, då kunde ock wår återställelse åt Gud icke ske genom något annat än synens borttagande. Derom wittnar ock Skriften: "Si Guds Lam, som borttager werldens synd" (Joh. 1: 29). "Han bar sjelf i sin kropp wåra synder på trädet" (1 Petr. 2: 24). "Han är en gång offrad för att bära mångas synder" (Ebr. 9: 28). "Detta är det af mig dem gifna förbundet, då jag borttager deras synder" (Rom. 11: 27). "I weten, att Han uppenbarades, på det att Han skulle borttaga wåra synder" (1 Joh. 3: 5). "Han är en gång uppenbarad till att borttaga synden genom offret af sig

sjelf" (Ebr. 9: 26). I Daniels profetia heter det: "Då skall öfwerträdelsen blifwa borttagen och synden betäckt och missgerningen försonad och den ewiga rättfärdigheten framhafd" (Dan. 9: 24). Om det förebildande försoningsoffret heter det i 3 Mos. 16: "På den dagen sker eder försoning, så att I warden rena gjorda, från alla edra synder warden I rena gjorda inför Herren." Igenom hela Skriften går om denna sak en enda öfwer allt likljudande ton. Allt rör sig omkring detta: borttaga synder, rena från synder, återställa de förlorade barnen rättfärdiga åt deras Fader igen. Wi woro i Adam och syndade och dogo, Gud war i Kristus och plånade wåra synder ut och gaf oss lifwet igen.

11. "Men", säger du, "hade Kristi werk ingen betydelse för Gud?" O hwilken dåraktig fråga! Har du sett en fader eller moder, som haft en son, hwilken warit förlorad men blifwit räddad? Fråga dem, om den gerning, genom hwilken deras barn blef räddadt, icke hade någon betydelse för dem. Och du skall sannerligen få höra, att af allt hwad som i deras lif tilldragit sig har ingenting för dem haft så stor betydelse som den gerning, hwarigenom deras son blef räddad, och i deras ögon skall ingen framstå så stor och ingen i deras hus wara så kärkommen och herrlig hållen som den person, hwilken genom sin gerning räddade deras son. "Men", säger någon, "på det sättet gör du ju Gud rent af till en menniska." Nej, ingalunda gör jag Gud till en menniska, jag endast säger om Gud så mycket godt, som man skulle kunna få se hos en menniska, och det måtte ju icke wara för mycket sagdt om Honom, som är Fader öfwer allt, hwad fader heter i himmelen och på jorden. När Skriften will gifwa oss en rätt bild af Gud, då liknar hon Honom wid en fader, en moder, en herde, en kyckling-höna, och hwarföre skulle wi då icke få behålla de bilderna?

12. Det är wigtigt, att wi i hjertat fasthålla, att när Skriften talar om syndens borttagande, så menar hon, precis hwad hon säger, och ingenting annat. Det stora mål, hwartill hela Kristi embete syftade, och för hwilket alla hans gerningar, hans lidande och död tje-

nade såsom medel, war just det samma stora mål, hwartill ock de trognas längtan står, och hwilket de i kraft af den förloßning, som är i Kristus, engång med full wißhet skola hinna. Och hwad är detta mål, dit deras hjertas längtan står? Swar: att blifwa återställda åt Gud i ewig rättfärdighet, oskuld och salighet. Under tiden hafwa de här i samma Kristi werk en daglig rättfärdiggörelse genom syndernas förlåtelse samt Anden — den Helige Ande, hwilken på samma gång utgör en pant på deras förloßning samt är den, hwilken leder dem wid handen och bereder dem till den salighet, hwilken engång skall uppenbaras på dem såsom den fulländade frukten af förloßningen i Jesus. Det arf, som gafs werlden i Kristi död, war en ewig rättfärdighet, renhet och salighet hos Gud, och den dagliga rättfärdiggörelse, som de trogna här hafwa uti syndernas förlåtelse, är likasom räntan på arfwet, hwilken ränta de hafwa att lefwa utaf intill den dag, då de få, för ewigt fria och fullkomnade, träda in i det arfwets fulla besittning.

13. Den frälsning, som skedde i Kristi död, kallas i Skriften: försoning och återlösning. Hwad nu beträffar det förra namnet, frågas: Hwem är den försonande? och Skriften swarar: **Gud**; hwem är det, som försonas? och Skriften swarar: **menniskan**; med hwem är det menniskan försonas? och Skriften swarar: **med Gud**; hwem är den medelperson, genom hwilken Gud försonar menniskan med sig? och Skriften swarar: **genom Kristus**; hwad betyder då menniskans försoning med Gud? och Skriften swarar: den betyder **menniskans rening från synden inför Gud.** Ty så står det skrifwet: "Alltsammans är det af **Gud**, hwilken **oß med sig sjelf** försonat hafwer **genom Jesus Kristus.**" Der står alltsammans på en gång. Likaså heter det i Col. 1: 19, 20: "Det behagade Fadren, att Han genom Kristus skulle försona allting med sig." Och i Eph. 2: 16: "Kristus skulle försona både judar och hedningar med Gud uti en kropp genom korset."

14. Men att ordet försona i Skriften betyder rena ifrån synder, det säger hon sjelf med klara ord. I lagen om försoningsoffret i 3 Mos. 16 står det, att öfwerstepresten skulle "försona" helgedomen och altaret, hwil-

ket genast förklaras så, att han genom blodet skulle rena helgedomen och altaret från Israels barns missgerningar. Och hwilken ordförklaring skulle wi wäl hålla för säker och pålitlig om icke Skriftens? I samma lag heter det ock om folkets försoning: "På den dagen sker eder försoning, **så att I warden rena gjorda**; från alla edra synder warden I rena gjorda inför Herren." Der höra wi alltså: att bliswa försonad, det är att bliswa rengjord från synd. Och det är, hwad Gud gjort med oss i Kristus.

15. Det andra namn, hwarmed den i Kristus skedda frälsningen benämnes i Skriften, är återlösning eller återköpning. Derwid frågas: hwem war det, som blef köpt? och Skriften swarar: **menniskan**; åt hwem war det, som menniskan blef köpt? och Skriften swarar: **åt Gud**; hwem war det, som köpte menniskan åt Gud? och Skriften swarar: **Kristus**; hwarmed war det Kristus köpte menniskan åt Gud? och Skriften swarar: **med sitt blod**; hwarifrån är det Kristus har köpt menniskan åt Gud? och Skriften swarar: **från synden och lagens förbannelse och djefwulens wäld.** Låtom oss nu se, huru det står skriswet.

16. Att den heliga Skrift, när hon kallar frälsningen en återlösning, icke tänker på någon affär, der Gud är den säljande och Kristus den köpande, utan att hon då framställer frälsningen under **bilden** af ett köp, det synes af de ställen, som wi längre ned skola anföra. Här wilja wi nu anmärka, att denna bild är ganska wanlig i Skriften, så att hwarje förloßning framställes såsom en återköpning. Såsom exempel derpå skola wi anföra följande ställen: Luc. 2: 38 heter det om Hanna, att hon prisade Gud och talade om Honom till alla dem, som wäntade Jerusalems återlösning (grt.) d. ä. frälsning eller förloßning. I Luc. 21: 28 heter det i Herrens tal till lärjungarna angående hans återkomst: "Men när detta begynner ske, sen upp och lyften edra hufwuden upp, ty då nalkas eder återlösning" (grt.) d. ä. förloßning. I Rom. 8: 23 säger Paulus: "Äfwen wi sjelfwa, som hafwa Andens förstling, sucka i oss sjelfwa, wäntande barnaskapet, wår kropps återlösning" (grt.) d. ä. förloßning. I 1 Cor. 1: 30 säger han: "Kristus är oss af Gud gjord till wisdom, till rättfärdighet, till helgelse

och till återlösning" (grt.) d. ä. förloßning. I Eph. 1: 14 säger han: "Den helige Ande är wårt arfs pant till hans egendomsfolks återlösning" (grt.) d. ä. förloßning. I Eph. 4: 30 säger han: "Bedröfwen icke Guds Helige Ande, med hwilken I ären beseglade till en återlösnings dag" (grt.) d. ä. till förloßningens dag. I Ebr. 11: 35 heter det: "Andra blefwo pinade, sedan de icke hade emottagit återlösning" (grt.) d. ä. befrielse eller frälsning. På alla dessa ställen begagnas såsom uttryck för "befrielse", "frälsning", "förloßning" samma ord, som Skriften brukar, när hon kallar försoningen en återlösning. Äfwen i wårt språk är bilden af en återköpning ganska wanlig, när man will uttrycka en menniskas räddning eller befrielse. Om en konung i krig räddar sin här genom att offra sitt eget lif, så säger man: "Krigshären blef räddad, men **dyrköpt** war den räddningen; den köptes med konungens lif". Det will nu icke säga, att konungen tog sitt lif och betalade det åt någon; nej, när någons frälsning framställes under bilden af en återköpning, så blir det, hwarigenom frälsningen skedde, likasom en lösepenning. Derföre säger man ock: "Krigshärens räddning **kostade** konungen lifwet". Sammalunda framställes ock Jesu blod såsom en lösepenning, emedan det war genom det blodet, wår frälsning skedde; wår förloßning **kostade** Herrens Jesu blod.

17. Att det är **menniskan**, som är köpt, det synes af hwart enda bibelställe, der frälsningen framställes såsom en återköpning. I Uppb. 14: 3 heter det: "Ingen kunde lära den sången utom de etthundra fyra och fyratio tusen, som blifwit köpta från jorden." I 1 Cor. 6: 20 säger Paulus: "I blefwen dyrt köpta." Att Kristus skulle hafwa köpt Gud åt oß eller något af Gud åt oß, att Han åt oß skulle hafwa köpt Guds nåd, syndernas förlåtelse, rättfärdighet, barnaskap eller dylikt, det är alltsammans uttryck, som äro fullkomligt fremmande för Skriften. Allt hwad wi fått af Gud, såsom nåd, rättfärdighet, syndaförlåtelse, barnaskap, lif, salighet — det hafwa wi allt fått **till skänks** af Gud, wår Fader, **genom** Kristus, wår broder. Det finnes i hela Skriften icke ett enda ställe, der det heter, att Gud har **sålt** något af allt detta åt oß.

Nej, så heter det: wi hafwa fått det, Han har gifwit det åt oß icke för betalning utan för intet — efter sin wiljas goda behag — sin herrliga nåd till lof o. s. w., och Kristus är den person, i hwilken och genom hwilken Han gifwit oß det efter sin nåds öfwerswinneliga rikedomar. När frälsningen framställes under bilden af ett köp, då är det alltid wi, som framställas såsom köpta åt Gud.

18. Att det är åt Gud wi äro köpta, och att det är Kristus, som köpt oß, derom sjunga de saliga i himmelen sålunda: "Du är dödad och har köpt oß åt Gud med ditt blod" (Uppb. 5: 9). Det war åt Gud, wi skulle räddas — ty Han war wår Fader äfwen då, när wi woro fallna. I 1 Tim. 2: 6 säger Paulus: "Kristus har gifwit sig sjelf till en lösepenning för alla." I 2 Petr. 2: 5 heter det: "De förneka Herren, som har köpt dem." Icke så som skulle Kristus hafwa kommit af sig sjelf. Nej på ingenting lägger Han så stor wigt som på det, att det är Fadren, som har sändt Honom. Såsom det war åt Gud wi skulle räddas, så war det ock Gud, som ombesörjde wår räddning genom Sonens utsändande. Derom står det skrifwet: "Lofwad ware Herren, Israels Gud, derföre att Han har besökt och gjort återlösning åt sitt folk och upprest ett frälsningshorn åt oß i Davids, sin tjenares, hus, såsom Han talat genom sina heliga profeters mun" (Luc. 1: 68 grt.). Alltsammans är det åt Gud, och alltsammans är det af Gud, ty Han är wår Fader; och alltsammans är det genom Sonen, ty Han blef af Fadren förordnad att utföra det werket. I Uppb. 14: 4 heter det ock om de etthundra fyra och fyratio tusen, att de äro köpta åt Gud och Lammet såsom en förstling. Ty Sonen war ju ett med Fadren i det, att hans hjerta uppfylldes af samma åtrå efter brödernas frälsning som Fadrens hjerta efter barnens.

19. Men att det war från synden wi utköptes, det säga sådana språk som följande: "Kristus är ett nytt förbunds medlare, på det att, sedan döden skett till återlösning från de öfwerträdelser, som blifwit begångna under det förra förbundet, de kallade måtte få det ewiga arfwets löfte" (Ebr. 9: 15 grt.). I 1 Petr. 1: 18 (grt.) heter det: "Weten, att I icke med förgängligt silfwer eller guld

igenlösta ären från eder fåfänga, från fäderna ärfda umgängelse." I Tit. 2: 14 säger Paulus: "Kristus har gifwit sig sjelf ut för oss, på det att Han skulle återlösa oss från all orättfärdighet samt rena åt sig sjelf ett egendomsfolk." I Rom. 3: 24 framställer apostelen rättfärdiggörelsen såsom frukten af den återlösning, som är i Jesus Kristus. Återlösningen war alltså en återlösning från synd till rättfärdighet. — Att frälsningen war en återlösning från lagens förbannelse, det säger Paulus i Gal. 3: 13: "Kristus utköpte oss från lagens förbannelse, när Han blef en förbannelse för oss." Och åter: "När tiden war fullkommen, sände Gud sin Son, född af qwinna, född (grt.) under lagen, på det att Han skulle utköpa dem, som woro under lagen, att wi skulle få barnaskapet." Så länge wi woro i wåra synder, woro wi under lagen och hans förbannelse. Derföre innebär förloßning från synden alltid en förloßning från förbannelsen. Hwad lagen kräfde, det war, att wi skulle wara rättfärdiga, om wi skulle blifwa saliga; hwad oss i Kristus gafs, det war rättfärdiggörelse, och dermed woro wi utagna ur lagens förbannelse samt försatta i ett sådant tillstånd, som icke träffas af någon lagens förbannelse; ty den som är försatt i rättfärdighet, han har af lagen icke widare förbannelse utan wälsignelse att få. Derom kan mer läsas i pred. på Fastlagssöndag n:o 19 § 27.

20. Att frälsningen widare war en återlösning från djefwulens wåld, derom talar Herren i Marc. 3: 27: "Ingen kan gå in i den starkes hus och bortröfwa hans bohag, om han icke först binder den starke, och sedan kan han plundra hans hus." Derom heter det i Ebr. 2: 14, att Jesus skulle "genom döden nederlägga honom, som döden i wåld hade, det är djefwulen, och göra dem fria, som i allt sitt lefwerne måste trälar wara." I det första evangeliet heter det ock, att qwinnans säd skulle söndertrampa ormens hufwud (1 Mos. 3). Derom säger Luther i sin stora katekes öfwer andra bönen: "Men hwad menas med Guds rike? Swar: ingenting annat än det, att Gud har sändt sin Son Jesus Kristus i werlden, på det att Han skulle återlösa oss från djefwulens wåld och fångenskap, försätta oss i frihet, föra oss

till sig och regera oß såsom en rättfärdighetens, lifwets, frälsningens och saligheteus konung emot synden, döden och ett ondt samwete."

21. Om medlet för denna frälsning säger Skriften, att det är Kristi blod. I gamla testamentet war detta rikligen förebildadt genom offren. Derom heter det: "Lifwet är i blodet, derföre har jag gifwit blodet till edra själars försoning" (3 Mos. 17: 11). Det är den förklaring, som Herren sjelf gifwer, och i denna förklaring se wi förnämligast två stycken, nemligen att det är Gud, som gifwit — icke kräft, nej gifwit — blodet till wåra själars försoning, samt att blodet försonar, derföre att lifwet är i blodet. I blodets utgjutande gaf Kristus ut sitt lif, såsom Han sjelf säger: "Menniskans Son är kommen, på det att Han skall tjena och gifwa sitt lif till återlösning för många" (Matth. 20: 28).

22. Alltså: medlet för wår frälsning eller rentwagning från synden, det är Jesu blod eller hans i blodet för oß utgifna lif. Derom heter det hos Paulus angående den dagliga rättfärdiggörelsen genom syndernas förlåtelse: "Wi hafwa förloßning i Jesu blod, nemligen syndernas förlåtelse" (Eph. 1: 7. Col. 1: 14). Derom heter det hos Johannes om de i himmelen ewigt fullkomnade helgonens renhet: "De hafwa twagit sina kläder och gjort dem hwita i Lammets blod" (Upph. 7: 14). I Rom. 5: 9 säger Paulus, att wi äro rättfärdigade i Jesu blod. I 1 Joh. 1: 7 heter det: "Jesu Kristi, Guds Sons blod renar från alla synder." I Apg. 20: 28 heter det: "Han hafwer förwärfwat hjorden med sitt eget blod." I Ebr. 10: 19 heter det: "Wi hafwa frihet att ingå uti det heliga genom Jesu blod." Och åter: "På det Han skulle helga folket genom sitt blod, har Han lidit utom porten" (Ebr. 13: 12). I 1 Petr. 1: 18 heter det: "Weten, att I icke med förgängligt silfwer eller guld igenlösta ären utan med Kristi dyra blod." I Upph. 1: 5 heter det: "Kristus hafwer älskat oß och twagit oß af wåra synder i sitt blod." Och åter: "Du är dödad och har igenlöst oß åt Gud med ditt blod" (Upph. 5: 9). Så står det skrifwet, och Skriften kan icke warda om intet. Derom säger Luther, att Herren

"mig förtappade och fördömda menniſka förlossat, förwärfwat och wunnit hafwer från alla synder, från döden och djefwulens wåld, icke med silfwer eller guld utan med sitt heliga och dyra blod samt sin oskyldiga pina och död."

23. "Men," säger du, "hörde då icke till detta frälsningens werk äfwen Kristi fullkomliga uppfyllelse af den lag, som Gud hade genom Mose gifwit? Swar: Allt, hwad Kristus gjorde, hörde till wår salighet. Utan hans uppfyllelse af Guds lag, hade Han warit en syndare, hade dött såsom en syndare och hade då aldrig kunnat genom sin död frälsa oss från wåra synder. Hans fullkomliga renhet inför Guds lag war det oeftergifliga wilkoret för det, att hans död skulle wara en frälsande död. Detta låg ock uttryckt i lagen om gamla testamentets offer. Det war genom offerdjurets död försoningen skedde, men att offerdjuret skulle wara utan brist och att den offrande öfwerstepresten skulle wara ren från synd — det war ett wilkor, utan hwilket offret aldrig kunde blifwa ett försoningsoffer.

24. I alla de Skriftens wittnesbörd, som wi här ofwan anfört, se wi Guds egen förklaring på betydelsen af Kristi lidande och död. Allt war det ett werk af det fadershjerta, som war färdigt att offra allt, när det gällde de förlorade barnens räddning. Utgångspunkten till allt war Guds orubbliga nåd, ändamålet med allt war wår rättfärdighet och salighet, och det medel, som Gud begagnade till allt, war enfödde Sonens utgifwande. Men frågar någon: "Hwarföre skulle då Guds enfödde Son behöfwa lida och dö?" så är detta swaret: "Gud wille alltså slå honom med krankhet" (Es. 53: 10). "Det höfdes Honom, för hwilkens skull allting är, och genom hwilken allting är, då Han förde många barn till herrlighet, att Han deras salighetshöfding skulle genom lidanden fullkommen göra" (Ebr. 2: 10). "Och då Han fullkommen wardt, blef Han för alla dem, som Honom lyda, en orsak till ewig salighet" (Ebr. 5: 9). Och bakom detta Guds werk wet Skriften ingen annan grund än denna: Så älskade Gud werlden, intet annat kraf än detta: Gud wille hafwa igen de förlorade barnen. Stor är wår Gud.

25. Om denna återlösning heter det i Ebr. 9: 12, att det är en ewig återlösning. "Herrens förlöfta skola komma igen och komma till Zion med glädje; ewig fröjd skall wara öfwer deras hufwud, lust och glädje skola de få, och wärk och suckan måste bortgå" (Es. 35: 10). Och åter: "Alltså skola Herrens förlossade wända om och komma till Zion med fröjd, och ewig glädje skall wara på deras hufwud; glädje och fröjd skall fatta dem, sorg och suckan skall ifrån dem fly" (Es. 51: 11). Och åter: "Si Guds tabernakel bland menniskorna, och Han skall bo med dem, och de skola wara hans folk, och sjelfwer Gud med dem skall wara deras Gud. Och Gud skall aftorka alla tårar af deras ögon, och ingen död skall sedan wara, icke heller grät, icke heller rop, icke heller någon wärk warder mer, ty det första är förgånget." (Uppb. 21: 3).

26. Sådant will nu Herren Gud, att man skall predika öfwer hela jorden, på det att menniskorna måga lära känna Honom, och hwad Han har gjort, samt omwända sig till denne mannen, Jesus, såsom den der är af Gud förordnad till att wara deras frälsare. Derföre när du hör sådan predikan samt förnimmer, huru angelägen Herren warit och är om din salighet, så blif icke tillbaka utan låt beweka dig! Käre, hwad har du för nytta deraf, att du gifwer din själ till spillo åt döden, när det war Guds mening, att du skulle lefwa genom Jesus? Och will du icke taga den hjelp, som Gud har gifwit, då är din fördömelse wiß. Men du, som lefwer i tron på Jesus, håll ut en liten tid ännu. Snart är förloßningens dag inne. Under tiden waka, hwila wid Jesus, haf ditt lif i hans blod, wandra i Guds fruktan, och sist — far i Jesu namn och föröka den skara, som, ren gjord i Lammets blod, sjunger Guds och Lammets lof i himmelen ewinnerligen.

Lofwad ware Herren, wår Gud, som har besökt och förlossat sitt folk. Amen.

N:o 28.

Påskdagen.

Text: Matth. 28: 1—8.

Om sabbatsaftonen i gryningen på första sabbaten kom Maria Magdalena och den andra Maria till att bese grafwen o. s. w.

---

1. Om det historiska förloppet af de händelser, som woro förenade med Kristi uppståndelse, hafwa wi talat i predikan på annandag påsk uti första årgången af dessa predikningar. Ingen af evangelisterna berättar dessa händelser fullständigt, utan den ene omtalar ett den andre ett annat. De serskilda händelserna woro för dem wigtiga endast så till wida, som de bewisade det, som war hufwudsaken, nemligen att Jesus werkligen war uppstånden från de döda, och fördenskull läto de sig nöja med att anföra en eller annan händelse, som otwetydigt ådagalade detta. Derföre wilja wi ock med Guds nåd i denna predikan betrakta sjelfwa hufwudsaken samt till nästa predikan spara den serskilda händelse, hwilken Mattheus här omtalar, och hwars fortsättning utgör text på annandagen.

2. Kristi uppståndelse är först genom profeternas förutsägelser förkunnad. Derom säger Esaias: "Han är tagen utur ångest och dom: ho kan uttala hans lifs längd? Ty han är bortryckt utaf de lefwandes land" (Es. 53: 8). I Ps. 16: 10 står: "Du skall icke tillstädja, att din Helige ser förgängelse." Dessa ord tyda både Petrus och Paulus på Kristi uppståndelse. I Apg. 2: 29 säger

Petrus: "Efter David war profet och wißte, att Gud hade lofwat honom med en ed, att Han af hans länds frukt skulle efter köttet uppwäcka Kristus till att sitta på hans säte; såg han det framföre åt och talade om Kristi uppståndelse, att hans själ icke är öfwergifwen uti helwete, icke heller hans kött hafwer sett förgängelse. Denne Jesus hafwer Gud uppwäckt." I Apg. 13: 34, 35 säger Paulus: "Men att Gud uppwäckte Jesus från de döda, så att Han icke mer skall igenkomma till förgänglighet, sade Han så: Du skall icke tillstädja, att din Helige skall se förgängelse." — Hwad wi af detta förstå, det är, att apostlarna, sedan Herren hade öppnat deras sinnen, så att de förstodo skrifterna (Luc. 24: 45), hafwa sett Kristi uppståndelse bestämdt förutsagd i det gamla testamentet.

3. Men hwad profeterna om Herrens uppståndelse hade talat, det bekräftade Herren Jesus sjelf genom sina egna förutsägelser. Såsnart Han talade med lärjungarna om sin förestående död, tillade Han alltid, att Han skulle uppstå på tredje dagen (Matth. 16: 21). Och så kunnigt war det, att Han hade förutsagt sin uppståndelse, att fienderna sjelfwa efter hans död begärde wakt wid grafwen, emedan de kommo ihåg, att Han sagt, att Han skulle uppstå på tredje dagen (Matth. 27: 63). Men hwad Han sålunda hade förutsagt, det blef ock på tredje dagen efter hans död så uppenbart förwerkligadt, att intet rum för twifwel mer är möjligt för den, som älskar sanningen. Änglar förkunnade wid grafwen hans uppståndelse, Han sjelf wisade sig flere gånger för qwinnorna och för lärjungarna, och ehuru de i det längsta twiflade, måste de dock ändtligen gifwa wika för den lefwande werklighet, som stod för deras ögon: Kristus war sannerligen uppstånden. Han talade ju med dem, Han lät dem se sina händer och fötter och sina sår, Han åt i deras åsyn — det war icke möjligt att twifla längre; nej, de måste tro. Sedan war ock för dem ingenting så wißt som det, att Jesus war uppstånden; på den saken hängde hela deras lif, och för den predikan gingo de med glädje i döden, och tusen sinom tusen woro de, som följde dem efter.

4. Kristi uppståndelse framställes uti Skriften såsom Fadrens werk. Så säger Petrus: "Denne Jesus har

Gud uppwäckt" (Apg. 2: 32). Så säger Paulus: "Gud uppwäckte Jesus ifrån de döda" (Apg. 13: 34, 37). Och åter: "Kristus är uppwäckt ifrån de döda genom Fadrens herrlighet" (Rom. 6: 4). Och åter: "Gud uppwäckte Kristus ifrån de döda och satte Honom på sin högra hand i himmelen" (Eph. 1: 20). Och åter säger Petrus: "Honom har Gud uppwäckt på tredje dagen" (Apg. 10: 40)*). Det war Fadren, som hade sändt Honom, Fadren som hade gifwit Honom i döden, Fadren som uppwäckte Honom. Alltsammans är det af Gud; Fadren är den, som gör gerningarna. Deremot strider ingalunda det, att Herren i Joh. 2: 19 säger, att om judarna genom döden nederbröto hans kropps tempel, så skulle Han på tre dagar uppresa det — icke heller hwad Han i Joh. 10: 18 säger: "Jag har makt att låta mitt lif, jag har ock makt att taga det igen." Ty der tillägger Han genast: "Det budet fick jag af min Fader." Skriften och framför allt Herren Jesus sjelf är nogräknad i den saken, att wi uti allt, som Kristus talat och gjort, skola se Fadrens werk och ord. Hans gerningar woro icke gerningar, som Han i wårt ställe gjorde åt Gud, utan gerningar, som Gud genom Honom gjorde åt oß till frälsning.

5. På denna Kristi uppståndelse är hela den kristna predikan och tron grundad. Ty på den är det, som hela Skriftens lära om Kristi person och werk hwilar. Såsom Paulus säger: "Han är krafteligen bewisad wara Guds Son genom uppståndelsen ifrån de döda" (Rom. 1: 4). Wore Han icke uppstånden, då wore Han icke heller Guds Son. Men wore Han icke Guds Son, då wore Han icke heller Frälsaren. En menniska wore Han, stor och utomordentlig, men död och begrafwen. Wid hans graf skulle wi då kunna stå fulla af beundran, men någon Frälsare att hålla oß till hade wi icke, någon Frälsare att predika för syndare hade wi icke. Nej, allt hwad wi nu predika om frälsning och rättfärdighet i Jesu namn, det wore alltsammans idel lögn och bedrägeri. Det der evangelium, som dag efter dag gör syndare saliga, som

*) Läs för öfrigt Apg. 3: 15, 4: 10, 5: 30, Rom. 4: 24, 8: 11, 1 Cor. 6: 14, 2 Cor. 4: 14, Gal. 1: 1, Col. 2: 12, 1 Thess. 1: 10, 1 Petr. 1: 21 m. fl. st.

aflöser, tröstar, upprättar syndare, som gifwer dem kraft att försaka werlden och hennes lusta, som gör dem himmelsk sinnade, som drager deras hjertan till Gud och Jesus, ja gör dem förtroliga såsom barn med sin Fader i himmelen och hjelper dem att midt i döden sjunga om seger — det evangelium wore en saga, wisserligen skön, men dock en saga, om Jesus icke wore uppstånden.

6. Sådant förstå icke de ogudaktiga. De tänka — om de annars tänka något — de tänka så här: "Om ock icke Kristus är uppstånden, så är ju ändå evangelii lära lika herrlig, och den hafwa wi ju alltid qwar". Men sådant är idel bedrägeri. Ty evangelium är icke i allmänhet en lära om Gud, hans godhet, kärlek och andra egenskaper, utan evangelium är framförallt förkunnelsen af Guds frälsningsgerningar, huru Han utgifwit sin Son, på Honom kastat wåra synder, låtit Honom smaka döden för oß alla o. s. w. Och detta — det wore om intet, dereft Kristus icke wore uppstånden. Dermed wore ock fallen all säkerhet för det, att Guds hjertelag wore sådant, som evangelium säger. Ty just i Guds frälsningsgerningar är det, som wi hafwa borgen för det, att Guds hjertelag är sådant, som evangelium säger. Är derföre icke Kristus uppstånden, då faller allt Guds evangelium. I förra århundradet upprättades i Frankrikes hufwudstad en ny gudstjenst, som skulle wara bättre än kristendomen. Der skulle man låta fara Jesus samt i stället predika om Gud och dygd. Men inom kort måste den, som hade inrättat det, beklaga, att det icke gick bra med den nya gudstjensten. Då swarade honom en annan: "Jag wet ett sätt att få det till att gå bra: gå och låt korsfästa dig och stå sedan upp ifrån de döda på tredje dagen; då går det men icke förr". Det war rätt swaradt; han insåg, att hela kristendomen hwilade på Kristi uppståndelse. Alltid war det ock grundwalen för apostlarnas predikan, att Gud hade uppwäckt Jesus och gjort Honom till en Herre och Krist. Ja, huru de sammanfattat hela den kristliga predikan i ordet om Kristi uppståndelse, det se wi af Apg. 1: 21, 22, der det gällde att i Judas ställe wälja en apostel. Ty der säger Petrus: "Så måste nu en af dessa män, som hafwa warit tillsammans med oß

under hela den tid, då Herren Jesus ingick och utgick ibland oß, bliſwa med oß **ett wittne om hans uppſtändelſe.**" Detſamma ſe wi i Pauli ord, när han säger: "Om du bekänner med din mun Jesus, att Han är Herren, och tror i ditt hjerta, att **Gud har uppwäckt Honom från de döda,** så warder du salig."

7. Men är deremot Kriſtus uppſtånden ifrån de döda, då kunna wi predika evangelium med full wißhet och full frimodighet. Grunden till all sann wißhet är det, att den sak är sann, som man tror, och grunden till all frimodighet är det, att man är wiß på den sak, som man predikar. Det ſer man i profeternas, i Kriſti, i apoſtlarnas predikan. Der är intet owißt ljud, der är intet wacklande på målet utan en in i döden triumferande frimodighet. När derföre Lucas börjar ſitt evangelium, säger han, att han will låta ſin wän Theofilus weta "wiſſa ſanningen" om de ting, "ſom ibland oß allra wisſaſt äro". Och apoſtelen Paulus påpekar i 1 Theſſ. 1: 5, huru hans evangelium warit "icke allenaſt med ord utan både i kraft och i den Helige Ande och i full wißhet". Men all denna hans wißhet hwilade på Kriſti uppſtändelſe.

8. Hwad menniſkor ſpekulera i andliga ting, det blir alltid owißt, och om det än utgifwes för att wara säkert och klart, så står man der ändå alltid lika när, såſnart man gör den frågan: "Men är det då wißt, att eder klarhet är att lita på?" Hwad den ene säger wara klart, det förklarar den andre wara willfarelſe; hwad ſom den ena tiden gäller ſåſom en så oſwiklig ſanning, att man ler åt den, ſom wågar twiſla derpå, det gäller tio eller hundra år derefter ſåſom mörker. I deras mun är intet wißt. En enda liten omſtändighet, ſom man förbiſett, kommer en dag fram och rifwer de ſtolta wishetsbyggnaderna ned i grund. Men här har jag en man, ſom kan säga: "Hwad jag har hört och ſett, det talar och wittnar jag" (Joh. 3). När Han ware ſig ſjelf eller genom ſina apoſtlar säger, att Gud älſkar werlden, att Gud icke har ſatt oß till wrede utan till att ärfwa ewinnerligt lif, då är det den wiſſa ſanningen om Gud. När Han talar om den dom, till hwilken werlden bortgår, när Han talar om ſyndernas

förlåtelse, om rättfärdiggörelse af nåd, om Fadrens glädje öfwer hwar och en syndare, som omwänder sig, om det ewiga lifwet såsom en gåfwa af Gud utan penningar och för intet åt syndare, som woro döden wärda, när Han förkunnar, att hwar och en syndare, som ser Sonen och tror på Honom, har ewinnerligt lif, då är det den wissa sanningen. Ty Han, som säger det, är sanningen. Och att Han är sanningen, det wet jag deraf, att Han är Guds Son. Men att Han är Guds Son, det är "krafteligen bewisadt genom hans uppståndelse från de döda" (Rom. 1: 4). O så har jag då en person, wid hwilkens ord jag alldeles säkert kan trygga mig i mina allra wigtigaste lifsangelägenheter, och hwilkens ord bestå, ehwad menniskor gilla eller ogilla dem. Gud ware lof, att jag wet, att Kristus är uppstånden ifrån de döda, så att jag kan wara säker på hans ord.

9. Men såsom jag af hans uppståndelse wet, att Han är Guds Son, hwars ord är den lefwande Gudens wissa ord, så wet jag ock af samma uppståndelse, att Han är Kristus, Frälsaren. Ty när jag wet, att Gud har uppwäckt Honom från de döda och gjort Honom till en Herre och Krist, då ser jag deri ett uppenbart bewis, att Han fört den gerning ut, som Han hade åtagit sig, och då kan jag med full wißhet både sjelf lita på Honom och hänwisa hela werlden till Honom sägande: "Si Guds Lam, som borttager dina synder, Han är frälsaren". Derföre säger ock Paulus: "Kristus är för wåra synders skull utgifwen och för wår rättfärdiggörelses skull uppwäckt" (Rom. 4: 25). Om Kristus icke hade uppstått från de döda, så hade af hans utgifwande i döden aldrig kunnat följa rättfärdiggörelse för oß. Man hade då kunnat säga: "Han war utgifwen för att borttaga wåra synder, men det wardt Honom för swårt, Han gick det icke igenom". Men nu kunna wi säga: "Han har fullkomnat det; wi äro rättfärdiga gjorda i hans blod (Rom. 5), ty Han är uppstånden från de döda". Hela frälsningens werklighet hängde på uppståndelsen.

10. Fördenskull sjunger Paulus i 1 Cor 15 just med afseende på Kristi uppståndelse från de döda: "Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger? Dödens udd

är synden, syndens kraft är lagen. Men Gud ware tack, som oß segren gifwit hafwer genom wår Herre Jesus Kristus!" Synden war roten till döden och allt ondt; derföre hade ock döden genom synden kommit öfwer alla menniskor. Nu hängde all wår frälsning på det, att wi förlossades från synden. Der war skiljemuren. Att wara i synden, det war att wara skild från Gud, men att wara skild från Gud, det är död, andlig död, roten till både den lekamliga och den ewiga döden. Ja, dödens udd är synden; synden är just det, som gör döden till död. Nuwäl, hwar fanns hjelp? Lagen — kunde wäl han hjelpa? Nej, han war syndens kraft, genom honom kom aldrig rättfärdighet utan twertom: genom honom fick synden lif och kraft. Och då — hwar gifwes då seger? Jo, Gud ware tack, som gifwer oß seger genom Jesus Kristus! Det lagen icke kunde åstadkomma, det gjorde Gud, i det Han sände Sonen. Gjord till synd för oß led Han döden, rättfärdigad från synden stod Han upp ifrån de döda. Han hade gått det herrligt igenom. När Herren Jesus dog, då gåfwo lärjungarna allt förloradt, och de hade haft rätt deri, om Herren hade förblifwit i döden. När Han deremot war uppstånden från de döda, då woro de fulla af mod och wißhet. Och de hade rätt deri, ty de sågo, att om Jesus war uppstånden från de döda, då war segren och förloßningen gifwen och afgjord, det kunde då icke widare wara tu tal om den saken.

11. Så mycket kan bero på Kristi uppståndelse. Och att apostlarna werkligen hafwa sett saken så, det bewisar Paulus dels med de nyß anförda orden, dels ock då han i samma kapitel säger till de kristna i Corinth, att om Kristus icke war uppstånden, så woro de alla ännu i sina synder, och förtappade wore då alla de, som afsomnat i Kristus. Allt hwad de trodde och fröjdade sig uti, det war allenast tomma inbillningar, derest Kristus icke war uppstånden. Förtappade woro de, förtappade woro deras fäder, förtappade woro deras barn, och deras sånger om seger och lif och salighet — allt wore ett bedrägeri, ett mißljud, som endast kunde ljuda behagligt i dens öron, som är utgången till att bedraga werlden. Det wore då lögn, hwad Herren säger till lärjungarna,

att Han gick bort för att bereda dem rum. Det wore då lögn, hwad Johannes wittnar, att han i himmelen såg en segrande skara stå omkring Lammets thron, ja det wore lögn alltsamman, och ingen sång wore bedrägligare än sången om förloßningen i Jesus, alla trognas segersång i lifwet och i döden. O, det wore hemskt! Men nu, Gud ware lof, nu kunna wi sjunga om seger så mycket som heldst, det blir dock aldrig för mycket, ty Kristus är uppstånden. Genom ewigheten skall den sången fortfara, och det skall dock aldrig blifwa för mycket. Gud ware tack, som gifwer oß seger genom Jesus Kristus!

12. När Israel bäfwade för Goliat, då kom David, såg ingenting ut men kom i Herrens namn, och medan Israel darrade, wann han seger, och när Goliats hufwud inkastades i deras läger, då gick ett skri af glädje genom hela Israel och de sjöngo alla om seger, fastän ingen af dem hade warit med och hjelpt till i den kamp, der Goliat föll. Segren war ändå deras, emedan det war deras fiende, som war slagen. Hwilket allt är en bild af det, som skett i Kristus. Synden, döden, helwetet — öfwer allt wann Han seger, och segren war wår, ty det war wåra fiender, som blefwo slagna, och erfara den segren skall hwar och en, som ser Sonen och tror på Honom. Men borgen för den segren är hans uppståndelse. Hade man i Israels läger i stället för Goliats hufwud inkastat Davids stympade kropp, då hade man måst ropa: "Goliat har wunnit." Men nu när David kom igen, då war sjelfwa den saken, att han lefwande kom igen, ett tecken dertill, att han hade wunnit. Då kunde man ock glädjas och sjunga: "Goliat har tappat." Och när man fick se Goliats hufwud, då blef säkert sången riktig, så att äfwen de döfwa kunde höra, att det dundrade i lägret. Ja, Gud ware lof, det att Herren Jesus är kommen lefwande igen ur döden, det är den fullkomliga borgen derför, att Han wunnit seger. Är Kristus uppståndden, då kunna syndare wara wissa på den förloßning, som evangelium i hans namn förkunnar.

13. Men icke nog med det. Såsom hela det frälsarewerk, som Han under sitt kötts dagar utförde, får sin egentliga betydelse genom hans uppståndelse, så hwilar ock

på samma uppståndelse hela hans fortfarande konungadöme. Att tala om hans herradöme, såsom den der har all makt i himmelen och på jorden, såsom den der skall regera, tilldeß Han lägger alla sina fiender till en fotapall, det wore ju en galenskap, ifall Han icke wore uppstånden. Men nu, när Han är uppstånden, då kunna wi med Esaias sjunga: "Hans herradöme skall stort warda och på friden ingen ände, på Davids säte och på hans rike, att Han det bereda och stärka skall med dom och rättfärdighet ifrån nu allt intill ewighet" (Es. 9: 7), då kunna wi säga amen till ängelens sång: "Han skall wara konung öfwer Jacobs hus till ewiga tider, och på hans rike skall ingen ände wara" (Luc. 1: 33). Han är Herre öfwer lefwande och döda. Allt består genom Honom, och allt bär Han med sitt kraftiga ord.

14. Men när wi sådant weta, då will ock Gud, att wi skola låta det något betyda för wåra hjertan. Det är godt och wäl, att du hörer det, men bättre är, att du anwänder det såsom en kraft och en hjelp för sanwetet emot alla synder, emot döden och djefwulen, emot alla frestelser, twifwel och anfäktningar. När allt är ljust och klart i de första bröllopsdagarna, då synes det ju alldeles orimligt, att man någonsin skulle släppa evangelium. Men hwad det lider, får man lära annat. Hjertat är ett ostadigt ting. Så kan icke heller djefwulen tåla, att arma syndare skulle hafwa frid. Derföre såsnart den gamla orenligheten börjar framträda, straxt fattar han tag deri samt uppwäcker ofta i samwetet en sådan storm, att ingenting synes orimligare, än att evangelium ännu skulle gälla. Och då spörjes det, huru mycket du har qwar af det, som du hört om Kristi uppståndelse.

15. Fördenskull när du kommer uti sådan nöd, som nu sagdt är, och det synes, som ginge dig allt ur händerna, så att du ingenting har att hålla uti och ingen kraft att hålla heller, då kan du ingenting bättre eller rådligare göra än det, som just då synes dig dåraktigt och farligt, nemligen att nu på allwar låta det gälla, att Jesus Kristus är för dina synders skull utgifwen och för din rättfärdiggörelses skull uppwäckt. Ty det är en sak, som står, ehwad du går eller sitter eller ligger, wakar eller

sofwer, står eller faller. Kommer nu djefwulen och säger: "Ja, det wore allt rätt, att du trodde och tröstade dig med Guds nåd, dereft det icke wore så, att du med din egen synd och otrohet dragit denna förbannelsen öfwer dig", så swara: "Ja, det är allt rätt, Gud wet det, att det är mina egna synder och intet annat, som bragt mig uti detta elände, men hwad will jag göra, när denne min Herre Gud, som allting wet, gifwit mig sin Son till en frälsare och kastat mina synder på Honom? Hwad skall jag taga mig till, när jag hör och läser och ser det grundligt besegladt, att Han, som war sänd till min frälsning och som dog för mina synder, är gången ur grafwen och nu lefwer allenast för det embetet att rättfärdiga mig, twå mig ren af alla synder samt wara min hjelp och min helsa, min borg, min klippa, mitt lif, mitt allt?" Om jag nu här följde djefwulen och lupe undan, så kunde jag ju dermed icke göra den saken om intet, att min Herre Kristus är både död och uppstånden för mig. Om jag än gifwer mig till att förtwifla, så är Han ändock uppstånden. Alltså huru jag än bär mig åt, så stå Guds gerningar der ändå och det just sådana gerningar, som jag behöfwer — den der mannen Jesus är ändå syndares frälsare, just en sådan frälsare som jag behöfwer. Och hwarföre skulle jag då gå undan?

16. O det är ingen gräns på den blindhet, som genom synden inkommit i wår natur. Sålänge wi lefwa i wåra synder, kunna wi wäl höra domen och erkänna Guds ord för sanning, men det är, som anginge domen icke oß. Derföre äro wi säkra. Men hafwa wi en gång waknat upp till besinning öfwer wårt förtappade tillstånd, då höra wi wäl evangelium om Kristus, erkänna äfwen, att det är sanning, men det är bara, som anginge det icke oß. Wi sjunga, att Guds Lam borttager werldens synd, men under tiden jämra wi oß, som wore för oß ingen hjelp ur synden. Wi säga: **werlden — werlden** och hålla det så sannt, att wi wäl wille gifwa lif och blod derför, men under tiden mena wi i **wåra hjertan** icke werlden utan de fromma och gudfruktiga. Men så blinda äro wi, att wi icke se det. Wi höra, att i Jesu namn warder oß förkunnad syndernas förlåtelse, och att hwar

och en, som tror på Honom, blir genom Honom rättfärdigad från allt, hwarifrån wi icke kunna genom Mose lag rättfärdigas, och ändå jämra wi oß, som wore det icke oß tillåtet att tro till rättfärdighet. Det är, som måste der wara någonting förut, någon gerning, någon gudaktighet; att det står **hwar och en**, det se wi, förstås, men att wi, just sådana wi äro, rymmas åtminstone under den rubriken: **hwar och en** eller **hwar enda en** — det se wi icke; nej, det är, som stode der något emellan raderna om egen gudaktighet, wärdighet, bön, andakt eller dylikt, och det förwirrar oß alldeles. Det står wäl icke så skrifwet, det se wi wäl, men eftersom det ligger i hjertats natur, så taga wi för gifwet, att det ock ligger i sakens natur, och att man derföre måste läsa en liten smula annorlunda, än det står. Ty skulle jag läsa, som det står, så finge äfwen jag wara med och tro, och då — ja hwem wet, om det wore så farligt! Kanske det är bara djefwulen, som har något deremot.

17. Derför ware det åter och åter igen sagdt: såwidt du icke will förneka den heliga Skrift och säga, att Kristus icke är uppstånden, så är det riktigt gudlöst, när du går och tänker, att Gud skulle hafwa något deremot, att du enfaldigt tror, att äfwen du war med innesluten i det frälsningsråd, då Han beslöt att gifwa werlden Jesus till en Frälsare. Sådan gudlöshet mißhagar ock Herren på det allra högsta, fastän du tror, att det skulle miß-haga Honom, dereft du läte den gudlösheten fara och i stället enfaldigt trodde på Herren Jesus. Tänk, om ibland dem, som woro ormbitna, det hade funnits några, som warit så gudfruktiga, att de icke hade wågat se på koppar-ormen! Det hade wißt warit en underlig gudsfruktan, men Gud hade den icke behagat; dem sjelfwa hade den icke heller gagnat. Nej, såsnart någon kände bettet, straxt wände han sina ögon på kopparormen och det icke med hänsyn till sin fromhet, utan derföre att Gud hade sagt så. När bettet brände, hade man icke tid att spekulera öfwer sin egen fromhet eller annat, utan då ropade man efter hjelp, och då wände man ögonen genast åt det håll, der Gud sade: "Se hit! Här är hjelpen!" Och så är nu Guds wilja, att när du behöfwer en frälsare samt hör,

att Herren Jesus är dertill sänd, dertill död och uppstånden, du då sätter din lit till Honom och wet, att så sannt som Han är kommen, icke för att bedraga werlden, utan för att frälsa werlden, så sannt är det, att hwar och en, som betraktar Sonen och tror på Honom, har ewinnerligt lif.

18. "Ja, säger du, om jag blott hade något riktigt behof af nåd! Men det är just der swårigheten sitter, att jag icke har något riktigt lidande af min synd". Men det är taladt precis så, som om en ormbiten hade sagt: "Si jag wet wäl, att jag håller på att dö; ingenting wore bättre, än om äfwen jag finge se på kopparormen, men jag känner ännu icke swedan af bettet på det rätta sättet; om jag nu säge på kopparormen, så blefwe det kanske att se för lätt, det blefwe kanske blott ett sjelftaget seende". Tror du werkligen, att i hela Israel fanns en sådan dåre? Nej! Och se nu! Är det så med dig, att du icke behöfwer någon nåd utan kan wandra trygg, ledig och glad i dina synder, såsom hela werlden gör, då går du wisserligen förlorad, äfwen om du wet alla hemligheter i himmelen och på jorden; och du går då förlorad, icke derföre att Gud will, att du skall gå förlorad; nej att Han det icke will, det har Han bewisat dermed, att Han utgifwit sin Son för dig och uppwäckt Honom från de döda för dig, utan du går förlorad derföre, att du föraktar den frälsare, som du har fått. Men will du hafwa nåd, är du bekymrad om syndernas förlåtelse, och huru du skall få frid med Gud, så att du gerna wille hafwa någon, som hjelpte dig dertill, då är det ju mycket besynnerligt, att du ännu går och grufwar dig och undrar, om du må töras se på Jesus, hwilken dock just för det ändamålet är af Gud utgifwen, att Han skall hjelpa syndare till frid, förlåta dem deras synder och twå dem rena af all miss-gerning. Tänk: för det ändamålet har Han förnedrat sig sjelf, för det ändamålet är Han både död och uppstånden och till himmelen faren, och nu skulle det ändå wara twifwelaktigt, om Han är willig att befatta sig med en sådan syndare, som du är! O Herre Gud, huru hafwa wi blifwit så blinda!

19. Fördenskull låt nu fara allt grubblande öfwer,

huruwida du är riktigt wäckt, har en rätt bättring eller dylikt — alltnog du är en syndare, som måste fara till helwetet, om icke Gud förbarmar sig öfwer dig och förlåter dig dina synder alldeles för intet. Det wet du. Af evangelium wet du ock, att Gud har uppwäckt Jesus från de döda och satt Honom till en Herre och Krist, på det Han skulle gifwa syndare bättring och syndernas förlåtelse, och mer behöfwer du icke weta. Se på dem, om hwilka det i evangelium heter, att de hafwa trott på Jesus! Hwad är det, som utmärker dem alla? Tror du, att de skulle hafwa redt sig bra, om man kommit till dem med wåra katekeser och teologiska läroböcker samt börjat förhöra dem? Nej, de hade stått sig illa. Men de woro i någon nöd, och i den nöden wände de sig till Herren Jesus, emedan de genom evangelium hade hört, att Han war frälsaren — det war allt, och med syndernas förlåtelse, frid och fröjd fingo de gå tillbaka, taekande och lofwande Gud, som hade allting så wäl beställt, att Han nu ock hade gifwit syndare en frälsare. Hwilket allt är skrifwet dig och alla syndare till lärdom, hwilka gerna wille hafwa Guds nåd, om de allenast wißte, på hwad sätt de skulle komma dertill. Ja, här är brunnen för de törstiga — Jesus Kristus, här är bordet för de hungriga — Jesus Kristus, här är frälsaren för alla publikaner, skökor och andra syndare — Jesus Kristus, som war död och är åter lefwande worden. Och den der will, han komme utan penningar och för intet.

20. Men icke nog med det. I Kristi uppståndelse hafwa wi icke blott en säker tröst emot all samwetets förskräckelse öfwer synden utan ock en säker pant på det, att äfwen wi en gång skola uppstå ifrån de döda. Det ser ju underligt ut, när en kristen affomnar uti den lekamliga döden och hans kropp nedlägges i grafwen för att der förmultna. Stadnar man der wid det, som för ögonen är, så måste man säga: Si det är ute med dem. Så döma ju äfwen de ogudaktiga. Men der gäller det, att jag åter öppnar mina öron och hör, att ehuru det ser så ut, som wore här idel förgängelse å färde, så är det icke förgängelse utan allenast en stilla hwila och förwandling till ewig herrlighet efter Guds löfte. Derföre är alltid den sista

dagen för Guds barn den bästa dagen. Ty då warder det ordet fullbordadt: "Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger?" Det ordet är wäl redan nu alldeles **wißt**, men det är ännu icke **fullbordadt**, det är ännu i görningen, och borgen för deß fullbordan är alltid densamma: Jesus, wår broder, wår brudgum, wår frälsare, Han, som fått makten att uppwäcka de döda, är sjelf uppstånden och har gått för att bereda oß rum.

21. Derföre är det wisserligen dåraktigt, att Guds barn stundom frukta döden och grafwen. Det är sannt: icke blifwa de fördömda för det, men att betrakta saker annorlunda, än de werkligen äro, det har pina med sig, och hwad tjenar det wäl till att pina sig sjelf? Om någon i skymningen ser ett förskräckligt beläte målad på en wägg, men tror, att det är ett spöke, då måste han med förskräckelse fly. Nu är det sannt: det målade belätet kan icke göra honom någon skada ändå, men förskräckelsen och pinan — den hade han sluppit, om han hade tagit ett ljus och sett efter, hwad det war för något. Och sammalunda förhåller det sig här: när förskräckelse för döden påkommer, så tag Guds ljus och se efter, hwad döden är, nemligen intet annat än en slagen fiende, den der ingen makt har med dem, som lefwa i Jesus. Men kan du ändå icke blifwa lugn och oförskräckt emot honom, så kommer wäl en dag, då du får se, att han intet war att frukta. Ja, säger du, men tänk om jag i sjelfwa dödsstunden twiflar och fruktar, då är jag ju fördömd? Swar: Det war en fader, som skulle bära sin lilla son öfwer en ström. När de woro komna midt ut i strömmen, blef sonen förskräckt för forsens dån, och då sade fadren: "Nuwäl — efter du är rädd" — och så kastade han honom i strömmen. Tror du den historien? Nej, säger du, det war en osanning, men om Gud menar du, att om du bäfwar, när du kommer midt i forsen, så kastar Han dig ifrån sig i strömmen! Menar du, att det är för den orsakens skull Han kallas Fader öfwer allt, hwad fader heter i himmelen och på jorden? Skulle det wara för den skull Han sändt sin Son i döden? Nej, Gud ware lof! Bättre wore det wißt, om du i tron wore oförskräckt, ty då sluppe du mycken pina, men är du förskräckt, så går wäl din för-

ſkräckelſe öfwer, när du kommer hem. Ty hem kommer du ändå, eftersom du ser på Jesus.

22. Ändtligen hörer ock det till ett rätt betraktande af Kristi uppståndelse, att wi deraf lära att wandra uti ett nytt lefwerne. Såsom Paulus säger: "Wi äro sammanbegrafna med Kristus genom dopet i döden, på det att såsom Kristus är uppstånden ifrån de döda, så skola ock wi wandra uti ett nytt lefwerne" (Rom. 6). Ty först och främst: om Kristus är uppstånden ifrån de döda, så äro wi, som tro på Honom, icke widare uti wåra synder, och då är det ju förskräckligt, om wi ännu skulle wandra och lefwa uti synden. Derföre säger ock Paulus: "Om wi nu lefwa i anden, så låtom oss ock wandra i anden" (Gal. 5). Och åter: "Likasom I hafwen edra lemmar gifwit åt orenligheten och orättfärdigheten till tjenst ifrån den ena orättfärdigheten till den andra, så gifwen ock nu edra lemmar åt rättfärdigheten till tjenst, att de måga wara heliga. Hållen eder derföre, att I ären döda för synden och lefwen för Gud genom Jesus Kristus wår Herre" (Rom. 6) Och åter: "Om I nu ären uppståndna med Kristus, så söken det, som ofwantill är. Så döden nu edra lemmar, som på jorden äro: boleri, orenlighet, lusta, ond begärelse, girighet, hwilken är afgudadyrkan. Afkläden eder den gamla menniskan med hennes gerningar och ikläden eder den nya, den der förnyas efter hans kunskap och beläte, som har skapat henne. Så kläden eder nu såsom Guds utkorade, helgon och älskeliga, uti hjertans barmhertighet, wänlighet, ödmjukhet, saktmodighet, långmodighet, och unddragen hwarandra och förlåten hwarandra, om någon hafwer något klagomål emot den andre, såsom ock Kristus eder förlåtit hafwer, så gören ock I" (Col. 3). Och åter: "Wandren så, som Kristi evangelium wärdigt är."

23. För det andra: Om wi weta, att wi genom Kristi uppståndelse hafwa ett wisst och fast hopp om en salig uppståndelse, då må detta beweka oss att wandra så, som de der wänta att ewigt få wara med Herren Jesus. "Den som hafwer detta hopp, han rene sig, såsom ock Herren Jesus är ren", säger Johannes. Och apostelen Paulus slutar det herrliga kapitlet om de dödas uppståndelse med de orden: "Derföre waren fasta, owikliga och rika uti Her-

reus werk alltid" (1 Cor. 15). Tänk dock på, att du en gång skall förherrligad uppstå från de döda, och att redan nu genom hela skapelsen går ett Guds arbete till hennes förwandling, på det att hela skapelsen måtte, när den stora dagen kommer, befinnas i det skick, som motswarar den herrlighet, hwilken skall blifwa din och alla deras, hwilka någonsin lefwat och dött i tron på Jesus! Tänk derpå och fråga dig sjelf, huru det må rimma sig, att du, som är ämnad till sådan herrlighet, skulle wandra efter köttet! Nej, det wore ju alldeles himmelskriande. Derföre, när du detta wet, så se till, att du ock öfwar detsamma. Det är i alla fall det wäsendtliga ändamål, för hwars skull Herren ännu en tid låter dig lefwa här på jorden, att du genom ord och gerning skall wara ett lefwande wittne om Honom och hans uppståndelses kraft till syndares salighet.

O Herre Jesu, du som är oß af Fadren dertill sänd, att du skulle wara wår frälsare, gif oß din Helige Ande, att wi måtte fatta en rätt tröst af din uppståndelse samt ett wißt hopp om en salig uppståndelse från de döda. Hjelp oß ock genom din uppståndelses kraft att uppstå ifrån all synd samt under denna wäntans tid wandra så, som de der döda äro för synden samt lefwa för Gud genom dig, o Herre Jesu. Amen.

N:o 29.

Annandag Påsk.

Text: Matth. 20: 9—15.

Och wid de gingo till att kungöra det för hans lärjungar, si då mötte Jesus dem och sade: Hel eder! Då gingo de fram och togo på hans fötter och tillbådo Honom o. s. w.

---

1. Sedan wi uti den förra predikan hafwa betraktat werkligheten och betydelsen af den stora händelsen: Kristi uppståndelse från de döda, så wilja wi nu här, om Gud förlänar nåd dertill, närmare tillse, hwad lärdom wi kunna hafwa af den serskilda händelse, som Mattheus i detta kapitel omtalar. Texten på denna dagen utgör fortsättning af påskdagens text, och wi wilja här betrakta hela händelsen i deß sammanhang.

2. Det heter, att redan i gryningen af söndagen Maria Magdalena och den andra Maria kommo till att bese grafwen. Marcus och Lucas nämna ock, att deras ändamål war att smörja Herrens lekamen. De hade således uppgifwit alla tankar på hans uppståndelse. Men ändå hängde deras hjertan så fast wid Honom, att de wille ännu göra Honom, hwad de kunde: besöka grafwen och smörja hans lekamen. Om man, medan Herren Jesus lefde, hade frågat dem, om de älskade Honom, så hade de kanske mången gång måst twifla på sin kärlek, men när Han war död och war tagen ifrån dem, då wisade det sig klarare än förr, huru deras hjertan tillhörde Honom. Den första stund de kunde efter sabbaten, medan det ännu war mörkt, gingo de ut för att wid morgonrodnadens uppgång kunna wara wid grafwen.

3. Här kan man riktigt skåda Kristi lärjungar in i

hjertat. Medan allt går stilla och lugnt, ser man wäl icke ofta någon synnerlig kärlek hos dem. Nej, ofta se de ganska likgiltiga ut. Men blir det bara fråga om att förlora Honom, så att antingen yttre wäld reser sig upp för att undertrycka evangelium, eller werklära börjar intränga, då är det genast lif, då är man genast färdig och willig att lida allt heldre än att släppa Kristus. Sammalunda: se på en kristen, när han är i mörker och tycker sig hafwa förlorat Herren Jesus! Förr tycktes der icke wara mycken lifaktighet uti honom, nej i stället war der kanske mycken slöhet och slummeraktighet. Men när han börjat frukta, att han mist Kristus, se nu hwilken nöd och ångest som uppfyller hans hjerta! Nu har han ingen ro, förrän han åter får se Jesus. Ja, nu will han gerna döma sig såsom den uslaste och owärdigaste affälling, bara han åter kunde få se Herrens ansigte, bara Herren Jesus ännu wille förbarma sig öfwer honom, slå hans missgerningar neder och kasta hans synder i hafwets djup. Och hwad wittnar detta om icke det, att hans hjerta ändå lefwer i Jesus, fastän det wissa tider kan se mycket illa ut.

4. **Och si det wardt en stor jordbäfning, ty Herrens ängel steg ned af himmelen och gick fram och wälte stenen ifrån dörren och satte sig på honom.** Fienderna hade nu gjort sitt bästa och försökt innestänga Herren. Den sten, som Josef och Nikodemus hade wältat framför ingången till grafwen, den hade de förseglat samt försett med wakt. Men här halp ingenting. När Gud hade beslutit ett råd, då måste allt annat wika. Ängelen frågade hwarken Kaiphas eller Pilatus eller knektarna om lof. "Herren gör fiendernas råd om intet," säger David. Sammalunda har man i kyrkans historia gång efter annan sett, huru de wisa och wäldiga i denna werlden ansträngt alla sina krafter för att åter likasom innestänga Kristus i grafwen d. ä. göra om intet eller förhindra evangelium. Men trots all deras wakt och alla deras spetsfundigheter samt alla stenar af böter, fängelse, död och andra straff har ändå alltid evangelium brutit sig fram. Det finnes ingenting, på hwars utrotande man offrat så otroligt stor möda eller spillt så otroligt mycket blod som på evangelii

utrotande. Men aldrig har det hjelpt. Sedan man anſträngt och uttömt alla ſina krafter, går ännu evangelium omkring och gör ſyndare ſaliga. Kaiphas, öfwerſtepreſten, och Pilatus, landshöfdingen, gjorde, hwad de kunde. Päfwen, biſkopar, lärda, mäktiga, kejſare och konungar hafwa ock förſökt ſig på detſamma, men Herren har begabbat dem. Evangelium ſer wäl ringa ut, Kriſti rike ſer wäl ſwagt ut, ſåſom Han ſjelf ſåg ut, när Han wandrade här i ſyndeligt kötts liknelſe, och likwäl är detta rike det enda, ſom warit och är oöfwerwinneligt. Ty Herren bär det på ſina ſkuldror, och det är deß ſtarkhet. Derföre ſkola icke helwetets portar wara detſamma öfwermäktiga.

5. Det gifwer hjertat en oändlig trygghet att rätt beſinna detta. Känner den ſig i lekamlig mätto trygg, hwilken tillhör ett mäktigt jordiſkt rike, ſtyrdt af en konung eller kejſare, ſom har oöfwerwinneliga krigshärar att ſtälla mot hwilken fiende ſom helſt, då må det wara en oändligt mycket högre och bättre trygghet att tillhöra det rike, ſom icke kan bäfwa, ſamt wara under den konung, ſom öfwerwunnit ſynden, döden, djefwulen och allt ondt. Derföre ſäger David: "Den der under den högſtes beſkärm ſitter och under den allsmäktiges ſkugga bliſwer, han ſäger till Herren: Mitt hopp och min borg, min Gud, den jag hoppas (litar) uppå." Och åter: "Under dina wingars ſkugga har jag tillflykt, tills det onda går öfwer." Och åter: "Herren är ett beſkärm i nöden." Att fienderna begabba oß och hålla oß för dårar — hwad ſkadar det? Deras begabberi kan dock icke rubba eller ſkada wårt fäſte. Man ſkrattar icke omkull en befäſtad ſtad, ſom ligger på ett berg, ſwär icke heller omkull den ſamma. Nej, ſaligt är det folk, hwilkets Gud Herren är, det folk, ſom Han ſig till ett arf utkorat hafwer, det folk, hwars konung är Han, ſom war död men nu lefwer från ewighet till ewighet.

6. När wäktarena ſågo ängelen och hwad ſom ſkedde, **bleſwo de förſträckta af räddhåga och wordo, ſom de hade warit döda.** Men icke blott de utan ock qwinnorna bleſwo förfärade wid åſynen af ängelen. Dock förhöll det ſig mycket olika med de enas och de andras förſkräckelſe.

Medan det för krigsknektarna war en förfärlig sak, att Herren Jesus uppstod från de döda, så war för qwinnorna Herrens uppståndelse något så stort och herrligt, att de aldrig wäntade, att något dylikt skulle hända. Hade på förhand både lärjungarna och fienderna trott, att Herren skulle uppstå, så hade lärjungarna aldrig ett ögonblick lemnat grafwen och fienderna aldrig ett ögonblick wågat nalkas grafwen. Att qwinnorna woro förfärade, det skedde alltså derföre, att här war något så stort och utomordentligt å färde, som aldrig tillförene hade wederfarits dem. Det war icke saken, som förfärade dem, nej den gjorde dem riktigt saliga, men det utomordentliga och öfwernaturliga i sjelfwa händelsen gjorde dem bäfwande. Alldeles såsom ock herdarna i Bethlehem bäfwade och jungfru Maria förskräcktes wid ängelens budskap, så ock Zacharias m. fl. Det är en wäsendtlig åtskilnad, om jag bäfwar för det, att Herren Jesus winner seger, eller om jag bäfwar för det, att Herren på ett owäntadt och öfwernaturligt sätt utför sin seger. Om Herren Jesus i synlig måtto uppenbarade sig för en skara menniskor, både trogna och ogudaktiga, så skulle de alla förfäras, men på olika sätt. De ogudaktiga skulle förfäras såsom fiender förfäras öfwer dens närwaro, mot hwilken de strida, wännerna åter skulle förfäras, icke derföre att det för dem wore förfärligt att se Jesus, utan derföre att de icke hade wäntat en sådan öfwernaturlig uppenbarelse.

7. Derföre säger ock ängelen icke till krigsknektarna utan till qwinnorna: **Rädens icke.** Fienderna hafwa all anledning att rädas och bäfwa. Ty det heter, att den, som stöter sig på denna stenen Kristus, han warder krossad. Han kan wäl gå trygg och säker här en tid, men krossad skall han en gång blifwa. Derom säger Asaph: "Huru snart warda de ogudaktiga till intet. De förgås och få en ända med förskräckelse" (Ps. 73). Tänk: en ände med förskräckelse! Deremot gäller lärjungarna det ordet: **Rädens icke.** Denna uppmaning förekommer ock mycket ofta i Skriften. "Räds icke, du dotter Zion, si din konung kommer," heter det, Joh. 12: 15. "Frukta dig intet, du klena hjord," heter det i Luc. 12: 32. "Sägen till de

förtwiflade hjertan: waren wid godt mod, frukten eder intet" (Ef. 35: 4). "Så säger Herren Zebaoth: Jag will förlossa eder, att I skolen wara en wälsignelse, allenaft frukten eder intet och stärken edra händer. Alltså tänker jag nu igen i dessa dagar göra wäl emot Jerusalem och Juda hus, allenaft frukten eder intet" (Zach. 8: 13, 15). "Så frukta dig nu intet, du mask, Jakob, du fattiga hop Israel; jag hjelper dig, säger Herren och din förlossare, den Helige i Israel" (Ef. 41: 14). Och åter: "Nu säger Herren, den dig skapat hafwer, Jakob, och den dig gjort hafwer, Israel, frukta dig intet, ty jag hafwer förlossat dig; jag hafwer kallat dig wid ditt namn: du är min. Så frukta dig nu intet, ty jag är när dig" (Ef. 43: 1, 5). "Frukta dig intet, jag är med dig; wik icke af, ty jag är din Gud; jag styrker dig, jag hjelper dig ock, jag håller dig wid makt genom min rättfärdighets högra hand" (Ef. 41: 10). "Frukta dig intet: frid ware dig; war tröft, war tröft!" (Dan. 10: 9). "Si jag hafwer budit dig, att du skall wara tröft och wid godt mod; grufwa dig för ingenting och frukta intet" (Josua 1: 9).

8. Der ser du nu, huru Herren på det allra wänligaste umgås med de swaga lärjungarna, på det Han måtte upprätta och stärka dem. Såsom det heter: "En förbräkad rö skall Han icke sönderbryta, och en rykande weke skall Han icke utsläcka." Hans tal lyder icke så här: "Eftersom du är swag, will jag icke längre hafwa dig", utan så här: "Eftersom du är swag, så will jag hjelpa dig". Det förra kan en husbonde säga till en tjenare; det sednare är fadershjertats tungomål. Derföre säger ock Herren Jesus: "Kommen till mig alla I, som arbeten och ären betungade." Du, som icke kan reda dig sjelf utan måste förgås, om icke någon hjelper dig — si Gud är din Fader, Jesus är din Frälsare, lita på Honom och frukta dig intet! Du som har fallit i synd genom djefwulens förförelse och din egen begärelse, ditt eget lättsinne, din egen otrohet och sömnaktighet — si Gud är din Fader och har sändt Jesus till att wara din Frälsare; si hans blod renar ifrån alla synder. Du som skulle hafwa en rätt ånger men känner dig såsom död och fördenskull går der med tungt samwete och wet icke, huru du skall bete

dig — si Jesus säger: Kom till mig, sådan du är, ty jag är sänd för att hjelpa de elända, som ingen hjelpare hafwa, de usla och fattiga, de der med bekymmer lefwa. Hwad will du, att jag skall göra dig? Det skall wara min lust, att jag må göra dig godt.

9. **Rädens icke, säger ängelen, ty jag wet, att I söken Jesus, som war korsfäst.** Der man behöfwer den korsfäste Jesus, der behöfwer man icke rädas. Ty man har egentligen ingenting att rädas för. För det att man är en syndare, behöfwer man icke bäfwa, ty der någon är i Jesus, der är han död och begrafwen från hela det rike, som heter synd, samt uppstånden uti ett helt annat rike, der icke synd utan rättfärdighet tillräknas. Han är nu icke widare i sina synder utan bor och wistas i syndernas förlåtelse, der han lefwer under en nåd, som är wäldig öfwer alla hans synder. Att werlden hatar honom, det behöfwer han icke heller wara rädd för, ty hon har tillförene hatat Herren Jesus, och Han har öfwerwunnit henne. Dertill kommer, att Gud skall gifwa de sina ersättning tusenfaldig för det onda, som de måste lida af werlden, och då tjenar werldens fiendskap icke till annat än att samka Guds barn skatter hos Gud, och det är ju ingenting att wara rädd för. Att djefwulen anfäktar dem, det ser wäl grufweligt ut, men när de hafwa under Guds wingars skugga tillflykt, tilldeß att det onda går öfwer — hwad är det då att frukta? Att de förlora jordiska egodelar eller annat, det är ingenting att rädas för, ty sådant sker icke, utan att Gud ser, att det är nödwändigt för deras frälsning, och då är det ju godt, att det sker, men det, som är godt, är aldrig något att rädas för. Om du hade ett gyllene halsband om din hals och en fiende toge deri för att strypa dig, men en wän rusade fram till din hjelp, högge halsbandet utaf och förstörde det men räddade ditt lif — icke skulle du klaga för det. — Att Guds barn skola dö — si det är icke heller något att frukta för, ty döden kan icke behålla dem utan måste släppa dem igen; döden har för dem förlorat sin udd och är såsom en fiende, hwilken wäl har gewär men saknar både krut och bly och bajonett. Att domen kommer, det är icke heller för Guds barn något att frukta, ty de skola

icke komma i domen utan äro gångna från döden till lifwet. På den dagen wänta dem de orden: "Kommen I, min Faders wälsignade, och besitten det rike, som är eder tillredt från werldens begynnelse" — och de orden äro ju intet att frukta för. Kortligen, tager man tillsammans allt förskräckligt, som finnes i himmelen, på jorden eller under jorden, så angår dock intet deraf Guds barn. Det kommer icke åt dem, och då är det däraktigt, att de rädas derför. Allt — allt skall tjena dem till det bästa, och då är ingenting att frukta, ifall man icke skall frukta det, som är godt.

10. Ja, Gud ware lof, rädens icke — så heter det. Si, att du är eländig, jämmerlig och fattig, det allt wet Gud förut; ja Han känner dig mycket bättre än du sjelf, men just derföre är det Han will hjelpa dig. Se den mannen Jesus, hwilken, ehuru Han war i Guds skepelse, likwäl icke räknade för ros att wara Gud jemlik, utan förnedrade sig sjelf, led och dog på korset samt uppstod ifrån de döda — har du wäl hört, hwad meningen war med allt detta? Eller har du wäl besinnat, att meningen med allt detta war att frälsa dig? Saken förhöll sig så: Herren Gud såg, att du hade syndat och gått bort från Honom samt derigenom kommit i döden. Det kunde Han icke lida, utan hans hjerta brast icke af wrede öfwer det, att du hade syndat, utan af barmhertighet med dig, som höll på att gå förlorad, och så sände Han enfödde Sonen ut till att uppsöka dig och igenhemta dig, twå dig ren af dina synder uti sitt blod samt föra dig hem till din Fader igen. Och det hör du, det wet du, och likwäl går du och grufwar dig och rädes, såsom hade Herren Gud ändå bakom allt detta sitt werk den hemliga tanken att hjelpa dig, endast om du är from, men i annat fall kasta dig bort? Si du borde skämmas för sådan otro! Wåga dig dristelig tro, att Jesus gjort allt för dig. Ja, war alldeles icke rädd! Det är alls icke farligt att tro på Jesus. Det hafwa syndare lof att göra för intet.

11. Rädens icke, säger ängelen, jag wet, att I söken Jesus, som war korsfäst; **Han är icke här, Han är uppstånden, som Han sagt hade.** Tänk hwilken predikan. Nyss hade de sett Honom, räknad bland missgerningsmän,

dö på korset, sett Honom läggas i grafwen med genomstungen sida, död såsom en annan menniska. Allt hade gått så uppenbart till, att ingen widare kunde twifla. Nu kommo de för att besöka grafwen och smörja hans kropp, och så få de höra, att de äro alldeles i willfarelse, när de tro, att Han är död. O huru öfwerraskande måste icke det ordet wara för dem! Denna öfwerraskning kunna endast de till en del förstå, hwilka sjelfwa hafwa blifwit öfwerraskade af Guds ord. Tänk, när en syndare tager det alldeles för afgjordt, att Herren har öfwergifwit och förskjutit honom, och han tycker sig se så många uppenbara bewis derpå, att han icke widare kan twifla, men han kommer likwäl ännu en gång och hör evangelium, och Herren talar det honom in i hjertat, så att han får se, att Herren ändå lefwer och ännu är densamme och har aldrig tänkt öfwergifwa honom utan under hela tiden haft endast fridens tankar om honom, ja då kan han ju icke annat än blifwa öfwerraskad, rädd och blyg och glad och salig på samma gång. Ja det är förwisso allt så, som Gud har sagt.

12. Men ängelen låter det icke wara nog med det, att han **säger**, utan han **bewisar** ock, att Herren är uppstånden, när han tillägger: **Kommen och sen rummet, der Herren war lagd.** Ängelen war angelägen, att de skulle tro, emedan det war sanning, hwad han sade. Evangelium är aldrig en sådan predikan, som will blifwa trodd först framdeles, utan nu, nu straxt will hon blifwa trodd. Sålänge man icke tror, gör man Gud till en ljugare, och det är alltid synd. Men sådant förstår icke naturen. Det ser man allra heldst på fariseerna, hwilka äro så långt ifrån att weta, att det är synd att icke tro, att de ock warna syndare för att tro, gifwande före att det wore att till Guds misshag taga saken alldeles för lätt. Och sålunda inbilla de de arma själarna, att det är den bättring, som behagar Gud, att en icke tror evangelium genast utan wäntar dermed, hwilket dock är en grof missgerning. Men det ligger så alldeles i hjertats natur, att det icke finnes någonting, som så lätt fångar själar som detta. Ja, utan att någon behöfwer säga dem det, äro de ofta af sig sjelfwa i fruktan, att de till äfwen-

tyrs trott för lätt och för snart, alldeles som kunde man för snart tro, hwad Gud har gjort och sagt, eller att Jesus Kristus är uppstånden från de döda och gjord till en Herre och Frälsare för hela werlden. Är detta sannt förrän jag tror det, då är jag en dåre hwarenda minut, som jag går och icke tror; ja om det ock icke blefwe sannt, förr, än jag trodde, så wore jag ju en förfärlig dåre, som kunde med min tro göra en så stor sanning och dock icke gjorde den genast. Men nu är det sannt före och utan min tro, och Gud will hafwa det af dig, att du tror utan inwändning alldeles för intet och det på stunden. Ty Han wet, att du ändå aldrig är hjelpt med mindre, än att du får tro just så, som det står, får tro alltsammans på en gång om dig — dig sjelf.

13. Ja, Gud ware lof, att man icke behöfwer wara rädd utan får med barnaskapets ande luta sig intill Gud och säga: Du är min Fader; tack himmelske Fader, att du gaf mig en Frälsare, som tog synden ifrån mig! — Ja, här må wäl en kristen med all frimodighet trotsa synden, döden, djefwulen och allt ondt. Såsom David säger: "Herren är mitt ljus och min helsa, för hwem skulle jag frukta mig? Herren är mitt lifs kraft, för hwem skulle jag grufwa mig?" Och Paulus triumferar: "Hwem är den, som will anklaga, Gud är den, som rättfärdigar; hwem är den, som will fördöma, Kristus är den, som lidit hafwer döden; Han är ock den, som uppwäckt är, den ock sitter på Guds högra hand och manar godt för oss." — Gud är min Fader och min förlossare, Jesus är min broder och brudgum, i hans blod är min synd aftwagen och jag rättfärdigad; för mig lefwer Han, för mig beder Han, mig har Han lofwat att gifwa ewinnerligt lif samt bewara mig genom all nöd och fara. Och då lärer det wisserligen icke wara så lätt att säga, hwarföre jag skulle frukta. Och gör jag det än ofta, så bewisar det blott, att jag ännu är swag i tron, så att jag icke ännu rätt förstår evangelium och hwad det är, att Jesus är uppstånden från de döda.

14. Men ängelen låter det icke derwid bero, att han sålunda öfwerbewisar dessa qwinnorna, att Herren är uppstånden, utan han befaller dem, att de skola skyndsamt gå

och säga hans lärjungar, att Han är uppstånden ifrån de döda. Skyndsamt, säger han. Ty lärjungarna höllo på att uppgifwas af bedröfwelse. Det ordet gäller ock oß alla. Hwar helst du ser en syndare i nöd, gå genast och säg honom, att Jesus är uppstånden ifrån de döda. Ty att han är i nöd, det kommer deraf, att han icke riktigt wet och besinnar, att Herren Jesus är hans Frälsare. Derföre säg honom så här: "Käre broder, att du bekymras deröfwer, att du har syndat, eller deröfwer att ditt hjerta är så dödt och kallt, det är wäl allt rätt. Men att du går så der förtwiflad och rädd för Gud och wågar icke se Honom gladt i ansigtet eller barnsligt luta dig intill Honom med din nöd, det är icke bra. Broder, du glömmer, att Han har sändt sin ende Son i werlden, på det att Han skulle frälsa dig — du glömmer, att Herren Jesus är uppstånden från de döda samt worden en Herre och Krist med det embetet att förlåta synder och frälsa syndare. Wore det Guds mening att handla med oß efter wåra synder, så hade Han icke inrättat ett embete för att förlåta synder. War derföre wid godt mod! Jesus är uppstånden, och synderna äro dig förlåtna." — På sådant sätt will Herren Gud, att wi skola tjena hwarandra. Och om du den dag, då du är glad i Herren, gör din broder en sådan tjenst, så skall Herren, när du kommer i nöd, sända dig en broder igen, hwilken på samma sätt skall hjelpa dig och å hans wägnar förlåta dig dina synder.

15. Men ängelen tillägger till ytterligare förwißning, att Herren skulle gå före dem till Galileen, och att de der skulle få se Honom. För dem, som sedan skulle wittna om hans uppståndelse, war det af wigt, att de sjelfwa hade sett Honom wara uppstånden. Men icke blott det. Här woro ock omständigheterna sådana, att lärjungarna icke kunde tro, dereft de icke fingo se. Derföre hade qwinnornas berättelse den werkan på dem, att de blefwo förskräckta. Herren förebrådde dem wäl denna senhjertenhet att tro; för dem hade det warit bättre, och för Herren kärare, om de hade trott genast. Men när de det icke förmådde, så kom Han dem till hjelp, i det Han uppenbarade sig för dem. För Honom war det alltid angeläget att hjelpa dem till rätta, såsnart Han såg, att de höllo

på att duka under. Det budet hade Han fått af sin Fader, och att göra derefter — det war hans mat. Hwilket ock är skrifwet oß till ett exempel, på det att wi mätte weta, att när wår tro wacklar, så att wi twifla, äro modlösa och kraftlösa, då är det hans ögonmärke, huru Han mätte upphjelpa och stärka wår tro, på det wi mätte komma till frid och fatta ett godt mod igen. Och om än djefwulen söker intala oß, att Herren håller på att tröttna med oß för wår wacklande tros skull, så är det allenast lögn, ty Han säger sjelf, att Fadrens wilja är, att Han icke skall borttappa någon af dem, som Fadren gifwit honom. Och om det än låter naturligt för ditt hjerta, så låt det ändock fara, ty det är en lögn, med hwilken djefwulen söker bedraga dig. Bida blott en liten stund, så skall du få se det. För den rättfärdige går ljus upp igen uti mörkret, säger David. Och se på lärjungarna här. Den stund, då de allra minst wäntade något ljus, fingo de en sådan fröjd, som de aldrig förut egt.

16. När nu qwinnorna hört ängelens ord, gingo de skyndsamt från grafwen, ja flydde, ty deras hjertan woro på samma gång förskräckta och glada. Ja, huru war det för dem möjligt att icke wara glada, när de hade fått höra, att deras förlossare lefde. Och de sprungo för att kungöra det för lärjungarna. När hjertat är fullt af himmelsk fröjd, då will man dela med sig. "När du mitt hjerta fröjdar, då löper jag dina budords wägar," säger David, och här war budet det, att de skulle kungöra saken för lärjungarna, och de lupo — ja tungt war icke budet den gången. Men tänk, om ängelen hade sagt, att de skulle hålla saken tyst, då hade de säkert fått mycket swårt. Nej, Herrens Jesu fattiga lärjungar kunna wäl wara mycket skröpliga i bekännelsen men hålla saken alldeles tyst, det kunna de dock icke. Ja äfwen de allra uslaste Guds barn dragas alltid i hjertat till den hopen, der man älskar Herren Jesus. Sådant ser man icke på de falska kristna, äfwen om de synas starka. Lifwet, der det är äkta, bewisar icke alltid sin äkthet deri, att man är stark, utan deri, att man behöfwer Jesus samt behöfwer wara med dem, som lefwa i Honom.

17. Men wid de gingo för att kungöra det för

hans lärjungar, si då mötte Jesus dem och sade: Hel eder. Först fingo de af ängelen höra budskapet, hwars sanning ock bekräftades derigenom, att grafwen war tom. Sedan när de trodde ordet, fingo de se Jesus. Alltså först tro, sedan se, såsom Herren wid Lazari graf sade till Martha: "Om du trodde, skulle du få se Guds herrlighet." Lärjungarna åter, som fingo budskapet genom qwinnorna, och Thomas, som fick budskapet genom de andra apostlarna — de trodde icke, och derföre fingo de se Honom, på det de skulle tro. Såsom Herren sade till Thomas: "Eftersom du såg mig, Thomas, tror du." Alltså der först se, sedan tro. Huru kommer det nu till, att det går så olika? Swar: det är bättre att tro utan att se; och hwareft någon tror utan att se, der får han ock en gång se. Men om man icke förmår tro utan är swag och twiflar, då är Herrens Jesu embete högre än wår tro. Der wår tro hafwer en ände, der räcker ännu hans embete till, och då hjelper Han de swaga och senhjertade till tron derigenom, att Han låter dem få se. Han har gjort ett förbund med oß, att Han icke skall aflåta att göra oß godt. Och eftersom det är godt att hjelpa syndare till tron, så gör Han det. Ty Han tänker ewinnerligen på sitt förbund. Och Gud ware lof, att Han äfwen låter oß få weta det.

18. **Hel eder,** säger Han. Icke ett enda ord af förebråelse! Herren bestraffade wäl ock i sin tid, men aldrig när någons samwete war bäfwande. Nej, der Han ser syndare förskräckta, der är hans tal fullt af idel ljuflig sötma. Herren Jesus wißte, huru Han skulle behandla rykande wekar för att få dem till att brinna och lysa. Man klipper dem då icke utan sätter handen för dem och blåser så sakta på dem. Så gör ock Herren med bäfwande samweten, Han behandlar dem på det allra wänligaste och blåser så sakta på dem med sitt heliga evangelium, tills de börja lysa d. ä. få frid igen samt börja fröjdas och lofwa i stället för att sucka och jämra sig. Men der ljuset brinner och weken blir för lång, så att ljuset derigenom förswagas, der klipper man honom, d. ä. hwareft någon, som lefwer i tron, börjar blifwa stor i sina egna ögon och säker, så att han ringa aktar synden

eller icke till fylleſt beſinnar, hwad ett rättſinnigt wäſende är i Jeſus, der är tid att ſtraffa och tukta, på det icke ljuſet genom ſådan ondſka måtte miſta ſitt ſken eller åſtadkomma eldswåda. Derföre måſte man efter Herrens exempel göra denna åtſkilnad, ſå att man förbarmar ſig öfwer de ſwaga och blödiga ſammweten, far warligt med dem och med ſaktmodig ande upprättar dem men deremot ſtraffar dem, ſom börja bliſwa ſäkra och lata. Wille man ſtraffa de förra, ſå ſkulle man förderſwa dem, wille man lemna de ſednare oſtraffade, ſå ſkulle man derigenom befordra deras ſäkerhet och ſömn. Will man deremot tjena dem begge, ſå måſte man göra den åtſkilnad, ſom nu ſagd är.

19. Men Herren upprepar ock ängelens befallning, att de ſkulle gå och berätta ſaken för lärjungarna. Allenaſt gör Han den åtſkilnad, att när ängelen hade ſagt: **Hans lärjungar**, ſå ſäger Han ſjelf: **Mina bröder.** Det är, ſom wille Han rätta eller förbättra ängelens prediſkan. Det war nog ſannt, hwad ängelen hade ſagt, men det war för litet. De trogna äro Jeſu bröder, hans ſanna och werkliga bröder, ty Gud har tagit dem ſig ſjelf till barn efter ſin wiljas goda behag. Synas de än alldeles owärdiga till detta broderſkap, ſåſom ju lärjungarna wid detta tillfälle woro, ſå har dock Gud ſå welat, att de ſkulle wara hans Sons bröder. Sonen har ock fördenſkull måſt bliſwa menniſka, ja den allra meſt föraktade och wanwördade, på det att Han ſkulle wara de eländas broder. Kommer derföre djefwulen och werlden, pekar på mina ſynder och ſäger: "Si, du är juſt en riktig Kriſti broder!" då will jag ſwara: "Nuwäl, gällde det min gerning eller wärdighet, ſå wore jag wäl icke Kriſti broder. Men hwad will jag nu göra, när Herren Gud har gjort en gerning, hwarigenom jag bliſwit Kriſti broder? Jag har icke uppfunnit denna titel, icke heller någon annan menniſka eller någon ängel. Herren Kriſtus är den, ſom ſagt det, och jag gör ingenting annat än hör och tror, hwad Han ſäger."

20. Men att apoſtlarna icke woro Jeſu bröder genom ſin egen fromhet, det wiſar hela deras hiſtoria. Ty uti denſamma ſe wi många bewis på deras ſkröplighet.

Allra mest hade de syndat wid det tillfälle, då Herren togs ifrån dem. I deras kunskap war ock mycken willfarelse. Men hans bröder woro de, swaga, syndiga, i tron och lefwernet skröpliga, det är sannt, men bröder i alla fall. Herren hade tagit dem dertill efter sin egen wiljas goda behag, sin herrliga nåd till lof. Det war icke deras gerning utan Guds gerning, men hwad Gud gör, det skall man icke klandra. Han förbehåller sig att i sina ting få göra, hwad Han will. Will Han benåda syndare, twå dem rena och göra dem saliga — hwem will wäl förhindra det? Om konungen gör en bonde till grefwe, om en rik man tager upp ett fattigt, wanartigt barn såsom sitt, hwad kan man göra deråt annat än skaka på hufwudet och säga: "Det war då märkwärdigt." Kallar Kristus sina skröpliga lärjungar för bröder — ja besynnerligt är det; ingen hade kunnat tro det. Men huru skall man wäl bete sig dermed? Orden stå der nu en gång, och stryker man ut dem i hundra biblar, så stå de qwar i tusen sinom tusen. För att få bort de orden, måste man förfalska den heliga Skrift. Men gör man det, så är man ändå lika när, ty om man finge bort orden, så stode saken alltid qwar. Ja, om du för dina synders skull icke förmår tro orden, så stå de der ändå och äro sanna din tro förutan. När Herren Jesus mötte qwinnorna, så höll Han redan lärjungarna för sina bröder, men af dem war ingen, som trodde det i de dagarna. Allt beror uppå, huru Herren betraktar och framställer saken. Tror jag det då icke, så har jag pina, men saken är, som den är, den ändå. Fastheten af det, som Herren Gud talar, är någonting alldeles för sig, oberoende af alla wåra tankar; Guds ord är ett hälleberg, hwilket står lika stadigt, när det blåser, som när det är lugnt, lika stadigt wid midnattstid som wid middagen.

21. Men, säger du, war det då ingenting, som utmärkte lärjungarna såsom Jesu bröder? Jo. Herren kallade icke Kaiphas och Hannas för sina bröder utan allenast sådana fattiga syndare, som höllo sig intill Honom och trodde, att Han war frälsaren. Ty under allt elände och all uselhet både i kunskap, ord och lefwerne

finner man ändock alltid såsom utmärkande för dem detta: **på den personen Jesus litade de, att Han war Kristus, till Honom höllo de sig, emedan Han hade ewiga lifwets ord, som de behöfde.** Wäl brast deras tro ibland, såsom isynnerhet på långfredagen, men då war det äfwen ute med allt deras mod, deras frid, deras lefnads luft, hwilket ju bewisade, att de icke kunde lefwa utan Jesus. Af denna tillit till Jesus följde ock, att de gerna läto sig straffas och läras af Herren samt foro derefter, att de mätte wandra Honom till behag. Dessa tu ting äro ock alltid det utmärkande för Herrens bröder. Såsom Herren sade: "Den som gör min Faders wilja, som mig sändt hafwer, han är min broder, min syster och min moder." Men Fadrens wilja är, att wi tro på Jesus och wandra efter Honom. Derföre hwarheldst du ser en sådan syndare, så wet genast, att Han är Jesu broder. Och hör du, att han sjelf för sin stora uselhets skull icke wågar tro det, så wet, att Herrens ord gäller mer än hans tro. Derföre kan du säga honom, att det wore bra, om äfwen han trodde det.

22. Men äro wi nu bröder, då äro wi ock medarfwingar med Honom. Här i werlden dela wi samma lott som Han och måste lida allehanda twång, såsom Han sade till sina lärjungar: "I werlden hafwen I twång." Men det warar blott en liten tid. Några år — si det är ju icke så mycket. Den är i alla fall icke långt borta den sista dagen. Wi hafwa ännu icke lidit intill blods. Och skulle wi än nödgas lida intill blods, så är det snart öfwer, och dagen nalkas, då Herrens Jesu bröder af alla hedningar, slägten, folk och tungomål skola församlas, och på den dagen skall ingen klaga öfwer lidande, ingen klaga, att Herren icke hållit ord. Nej alla skola de wara såsom drömmande, allas tunga skall wara full med fröjd. Inga synder skola wara der mer, inga mißhälligheter, inga suckar, inga tårar, ty det första är förgånget. Då skola wi förstå fullheten af dessa Jesu ord: Mina bröder. Wi skola då förstå, att det icke war en wacker men öfwerdrifwen titel, utan att den titeln war sann. Ty alla de, som på Honom tro, de äro födda af samme Fader som Han. Derföre sade Han ock till Maria Magdalena, att

hon skulle säga bröderna: "Jag far upp till min Fader och eder Fader, till min Gud och eder Gud."

23. Medan sålunda qwinnorna woro på wäg för att underrätta lärjungarna om denna sak, gingo ock krigsknektarna in i staden och kungjorde händelsen för öfverstepresterna. Men långt ifrån, att det skulle hafwa rört dem eller bewekt dem till tro, widtogo de nu åtgärder att genom lögn få hela saken nedtystad och glömd. För dem war det ingen glädje, att Herren Jesus war uppstånden. Krigsknektarna läto ock lega sig till att kringbära lögnen, och Pilatus tog emot mutor för att icke röra i saken, och öfverstepresterna de offrade, läste, bådo och skötte gudstjensten, alldeles som hade de warit fromma och heliga män. Gud låter icke gäcka sig. Der man ihärdigt trotsar den uppenbara sanningen, der skall man till sist blifwa lemnad i ett wrångt sinne. Tänk hwilken fruktanswärd motsats! Medan Herren Jesus till de förskräckta lärjungarna, som gerna wille tro, fastän de icke förmådde det, sänder den allra ömmaste helsning, tillsägande dem frid, så låter han deremot dessa öfverstepräster förfalla i den grufligaste förhärdelse. De wille sjelfwa så hafwa det. Sådant borde billigtwis förskräcka alla säkra och sofwande syndare. Si du må taga dig före, hwad du will, för att lugna ditt samwete dermed, domen försofwer sig icke. Nej, han kommer, och we dig på den dagen! Gud öppne i tid dina ögon.

O, Herre Gud, förbarma dig nådeligen öfwer oß och hjelp oß! Gif oß en enfaldig tro, att wi måtte stadigt hålla oß intill dig samt i din kraft uppstå af synden, bekänna ditt namn, wandra i ett nytt lefwerne samt sist saligen skiljas hädan. Genom din Son, Jesus Kristus, wår Frälsare. Amen.

N:o 30.

Första Söndagen efter Påsk.

Text: Luc. 24: 36—48.

Som de nu härom talade, stod Jesus sjelf midt ibland dem och sade till dem: Frid ware eder! Då wordo de förfärade o. s. w.

---

1. Hwad här omtalas, tilldrog sig samma dag, som Herren Jesus war uppstånden ifrån de döda. De två lärjungar, som i Emmaus hade fått öppnade ögon, så att de igenkänt Herren Jesus, hade nyss kommit till de andra i Jerusalem samt höllo just på att berätta, huru Herren blifwit känd af dem, i det Han bröt brödet. Och medan de härom talade, stod Jesus midt ibland dem.

2. Hwad wi sågo i den förra predikan, det se wi ock här. Ty denna text framställer för oss, både huru lärjungarna och huru Herren Jesus äro sinnade. Lärjungarna kunde här icke berömma sig af någon kraft, frimodighet eller annat dylikt. Nej, här woro ömklighetsdagar å färde för dem. **Men omkring Herren Jesus rörde sig deras hjertan.** Och det är under den största swaghet lärjungatecknet. Guds barn kunna wara hwarandra grufligt olika i åsigter, i kraft, ja snart sagdt i allt, olika tider äro de icke heller sig sjelfwa lika, men ett är alltid lika för alla Guds barn öfwer hela jorden och i alla tider, nemligen att deras hjertan röra sig omkring Herren Jesus. Alla de trogna i gamla testamentet sågo framåt emot den förlossare, som Gud hade lofwat — Abraham, Mose, David, Esaias, Jeremias, Daniel — alla hafwa de lefwat på skilda tider, under mycket olika förhållanden, alla syndade de på mångahanda sätt, men det hade de lika, att deras hjertan woro riktade fram på

den tid, då förlossaren skulle komma. Derom säger Herren Jesus till sina lärjungar: "Många profeter och konungar åstundade se, det I sen". — Alla trogna i nya testamentet, hwarheldst man träffar dem, i Europa eller Asien, bland Amerikas indianer eller Afrikas negrer, o huru olika äro de icke alla så wäl i lekamlig som ock i andlig mätto, delade som de äro uti otaliga kyrkosamfund, men det hafwa de alla lika: omkring Jesus röra sig deras hjertan. Ja äfwen då, när de tycka, att det är slut med deras tro, kunna dock deras hjertan icke låta bli att se efter Jesus. Nej, wille Han ännu förbarma sig öfwer dem och slå deras mißgerningar neder, så skulle det göra dem öfwermåttan saliga.

3. Men huru Herren Jesus är sinnad, det se wi ock här. När lärjungarna trodde, att Han war långt borta, så stod Han midt ibland dem och tillsade dem frid. Och det skedde icke för lärjungarnas tros skull, ty deras tro hade swikit den gången. Icke heller skedde det för deras fromhets skull, ty de hade alla öfwergifwit Honom, och Petrus hade under eder och förbannelser förnekat Honom. Hwad som dref Honom, att just den stunden uppsöka dem, det war, att Han hade af Fadren fått ett sådant embete, att Han skulle hjelpa syndare. Det embetet war ock hans mat, och här såg Han en skara syndare, hwilka gerna wille hafwa hjelp. Till dem kommer Han derföre, och när Han ser, att det fattas dem tro, så wänder Han icke om och säger: "Om de hade en rätt tro, så skulle jag hjelpa dem, men nu kan jag det icke, eftersom de icke tro". Nej i stället för att **fordra** tron, **hjelper** Han dem till tron genom sitt ord. En sådan frälsare är Han, sådan frälsare är det ock de eländiga behöfwa, till en sådan frälsare är det wi ock genom evangelium hafwa att wisa syndare, en frälsare, som hjelper dem, hwilka sakna **allt**, samt hjelper dem för intet både till bättring, tro och helgelse genom sin nåds evangelium.

4. **Frid ware eder**, säger Han. Såsom wille Han säga: "Låten nu hugswala eder; det är icke så, som I tänken; jag är icke död utan lefwande och är ännu eder Jesus, eder broder". Herren will icke, att hans elända lärjungar skola gå suckande och ängsliga, såsom wore Han

död och tänkte icke mer på dem. Att det ser besynnerligt ut, ja understundom hopplöst, det är något, som aldrig kan undwikas, men det må se ut, huru det will och kan, så blifwer det ändå alltid wid det, som Han säger. Uti hans **ord** är det, du skall se hans **tankar**, och i ordet säger Han, att Han har fridens och icke bedröfwelsens tankar (Jer. 29: 11). Att ditt samwete wittnar emot dig, ja att du sjelf tycker, att du är alldeles wanmäktig, död och bortkommen, det är en sak för sig. Herren will ändå icke, att du skall gå der så, som hade du ingen frälsare, eller så som hade Han icke widare fridens tankar om dig. Nej, så säger Han: "Frid ware dig; låt hugswala dig; det är icke så förtwifladt, som det ser ut; att du är en syndare, det wet jag, derföre är jag ock kommen i werlden; att din tro swiker, det wet jag, derföre har jag ock gifwit dig evangelium. Käre, låt hugswala dig! Jag, jag har ännu icke tagit afsked från det embetet att frälsa syndare. Och ser det än stundom så ut, som hade jag öfwergifwit dig, så rätta dig icke derefter utan blif wid det, som jag har sagt." Herren Jesus är **angelägen** derom, att wi skola hafwa frid.

5. När nu lärjungarna sågo Herren, blefwo de förskräckta och trodde, att de sågo ett spöke. Sannerligen, det har icke gått lätt in i lärjungarnas hjertan, att Herren war uppstånden. Den s. k. wetenskapen har försökt, hwad den har kunnat, för att bewisa, att lärjungarna befunno sig uti en synwilla, när de trodde sig se den uppståndne Jesus. Och det är ju märkwärdigt, att lärjungarna i början trodde så sjelfwa. Men att det icke war en synwilla, derom blefwo de på det grundligaste öfwertygade, när de fingo taga och känna på Honom. Om lärjungarna aldrig hade kommit att tänka derpå, att det möjligen war en synwilla, då hade man tilläfwentyrs kunnat säga: "Ja, hwem wet, om det icke war så!" Men nu när de sjelfwa berätta sådant om sig, samt att de endast genom att taga på Honom låtit sig öfwertygas, då kommer man ingen wäg med sin förnekelse! Orimligt! heter det. Ja, så tyckte lärjungarna ock, men hwad wille de göra, när det ändå war sannt? Kan du icke

förklara det, som är sannt, så tror jag det ändå sanningen till ära och ditt inskränkta förstånd till trots.

6. När de nu sågo hans händer och fötter och sår, då blefwo de glada, ja så glada, att de för glädjes skull icke kunde tro. Se der lärjungasinnet igen: när Jesus är borta, så är allt mod borta, när Jesus kommer igen, då är der på stunden frid och fröjd. Hela Guds barns lif hänger på Jesus. Men att de för glädjes skull icke kunde tro, det betyder, att de blefwo så utom sig af glädje, att de icke wißte, om de skulle tro sina egna ögons och händers wittnesbörd. Hwilket är en bild af det, som ännu ofta sker. Ty då själar efter långwarigt och swårt mörker, hwari de alldeles trott sig wara af Gud öfwergifna, åter få ögonen upp till att se Jesus, att Han är deras frälsare, då kunna ock de uppfyllas af en sådan fröjd, att de för sakens storhets skull knappt wåga tro utan äro såsom drömmande. Men att det war werkligt, hwad lärjungarna sågo, det bekräftade Herren ytterligare derigenom, att Han tog och åt i deras åsyn. Och nu war ingen möjlighet att twifla widare. Så kan Herren Jesus på en liten stund wända bladet. Och tänk, huru ofta detta ännu sker! Efter otaliga spörsmål, twifwel och inre slitningar, deri man warit färdig att förgås, kommer Herren Jesus, talar enom ett godt nådens ord in i hjertat, löser dermed **samwetet** — och straxt är det slut med twiflen och slitningarna, och det är, som komme man från midnatt rätt ut i det klaraste middagsljus. Men det tror man sällan, att det är i **samwetet**, som mörkret sitter, att alla dessa slitningar af twifwel stå i sammanhang med ett samwete, som saknar den rätta friden och förtroligheten med Gud, och att de derföre aldrig kunna lösas i hufwudet utan endast i samwetet, derigenom att man tager Guds dom öfwer sig samt såsom dömd tror nåd för nåd. Ty det som icke går an att begripa, det går ännu an att erfara och upplefwa. Det hände en gång, att till en predikant kom en ung man, som gerna willeblifwa kristen; men det war så många saker beträffande Kristus, som han aldrig kunde få i sitt hufwud. Då frågade predikanten, om han ansåg det rätt, att man älskade Gud öfwer allt och näftan såsom sig sjelf. När

han derpå swarade, att det war klart, sade predikanten: "Nuwäl, gör då lagen, som du förstår, medan du twiflar på evangelium." Det slog den unge mannen, han började göra lagen, men sedan disputerade han aldrig om Kristus utan kom inom kort och frågade, om den näd, som i Jesu namn förkunnades werlden, rörde äfwen honom. Så snart han för egen del behöfde en frälsare, såg han genast, hwem som war frälsaren, och då war det hans hjertefråga: Huru han skulle kunna komma till den frälsaren. På den wägen allena är det de andliga knutarna lösas i sanning.

7. Derpå sade Jesus: **Dessa äro de ord, som jag sade till eder, då jag ännu war med eder, att allt måste uppfyllas, som är skrifwet i Mose lag och i profeterna och i psalmerna om mig. Och när Han hade det sagt, då öppnade Han deras sinnen, att de förstodo skrifterna. Då sågo de, att allt det, som nu hade händt, redan stod** skrifwet hos Mose och profeterna. Men det är ju underligt: under åratal hade de läst skrifterna och hört dem i synagogorna föreläsas, men aldrig hade någon af dem riktigt sett, hwad som stod skrifwet, och detta fastän de woro Jesu lärjungar. Wißt hade de läst Esaias femtiotredje kapitel, men att det icke fick tagas efter orden, så som det stod skrifwet, det, tyckte de, låg i sakens natur. Hwad de skriftlärda alltifrån barndomen hade predikat in i deras sinnen om Skriftens ande på sidan om det klara ordet, det låg ännu såsom en surdeg qwar och grumlade deras syn, så att de läste och läste och sågo ändå aldrig, huru det stod. Men såsnart de fingo genomlefwa det, då öppnades deras sinnen, och då stodo de der helt förundrade öfwer att se, att det i alla tider hade stått så der skrifwet, ehuru deras ögon warit förhållna. Dock hade de under tiden, medan de läste så, som det icke stod skrifwet, warit Jesu lärjungar, ty de hade ändå hållit sig intill Herren Jesus och trott, att Han war Kristus. Men mycken pina hade de besparat sig, om de i tid hade sett upp med ögonen öfwer, hwad som stod skrifwet, samt mer aktat **ordet** än de skriftlärdas funder, äfwen om dessa förekommo dem begripligare än det, som stod skrifwet.

8. Så skall det alltid bero på ett Guds gifwande, om man skall förstå skrifterna, och aldrig skall det ske på någon annan wäg än den, att man får genomlefwa det. Man må studera, huru mycket man will, samt tycka sig förstå allting så klart: när det till sist gäller, är man alltid bortkommen igen, dereft man icke genomlefwat det. Luther hade aldrig förmått upprätthålla den läran, att rättfärdiggörelsen war af tron, dereft icke han sjelf hade blifwit rättfärdigad på den wägen. Derföre skall du aldrig förfäras för de höga och kloka andar, som trösta på sin kunskap och sitt förstånd. Der hjertat är dödt, der gäller ingen kunskap och inga betyg. Nej, när man prestwiger andligen döda män, borde man i deras prestbref skrifwa, att de förnimma intet af det, som Guds Ande tillhörer. Då skrefwe man sanning, och då wißte församlingarna, hwad de hade att rätta sig efter.

9. Hwar deremot någon behöfwer Jesus och sätter sin lit till Honom, att Han är Kristus, der skall man hålla en sådan för en kristen, äfwen om han far mycket wilse i förståndet. Wi äro nu, Gudi lof, någorlunda öfwade i det att se Kristi bröder under mångahanda skröplighet i lefwernet — men att se Kristi bröder under mycken skröplighet i kunskapen och den andliga omdömesförmågan, derpå hafwa wi otroligt mycket att lära. Jag wille heldre, med en enfaldig tro på Jesus i hjertat, fara wilse i förståndet och kunskapen än hafwa det så rätt i hufwudet, att jag stötte mig på de swaga eller i hjertat blefwe olustig mot dem, som fara wilse. Derföre om du ser någon, som icke kan lefwa utan Jesus, men densamme ännu i kunskapen far wilse och ser icke, hwad som står skrifwet, så anwänd du ditt bättre ljus icke till att bränna honom utan till att tjena honom dermed. Men kan han ändå ingenting se utan förblir i sin willfarelse, så lemna det åt Gud och wet, att när han kommer hem, så får han se, att det war så, som det stod skrifwet. Men under tiden älska honom och tjena honom, såsom tjenade du Kristus. Ty när allt kommer omkring, torde han med sin klena kunskap tro enfaldigare än du med ditt bättre ljus, och då tycker Herren för wisso bättre om hans enfaldiga tro än din stora kunskap, fastän Han ju äfwen

wille, att wi säge upp med ögonen öfwer hans ord, så att äfwen wår kunskap blefwe sann.

10. Men beror det nu på Herrens gifwande, att wåra sinnen blifwa öppnade till att förstå skrifterna, då må det mana oß att aldrig umgås med Guds ord utan att **bedja** om öppnade sinnen. Der man tror sig allting så klart och redigt förstå, att man icke behöfwer bedja, der skall man ingenting få. På det högsta skall kunskapen derigenom förökas, men hjertat skall alltid blifwa fremmande derför, och då är hufwudsaken förlorad. Mycket bättre är det att hafwa ett grumligt evangelium i hjertat än att hafwa ett klart evangelium i hufwudet, medan hjertat är fremmande derför. Ja der hjertat icke lefwer i evangelium, der har **kunskapen** den werkan, att den uppblåser, hwaraf följer parti, otidigt dömande, kif och träta, hwilket allt Paulus räknar till köttets gerningar. Derföre säga wi ännu en gång: när du hör eller läser ordet, glöm icke att bedja om öppnade sinnen, på det ordet må få rum i ditt hjerta. Ty endast så lefwer själen deraf. Och att wara i sanning evangelisk, det är icke att endast hafwa en evangelisk **åsigt** och strida för den, utan det är **att genom evangelium uti hjertat lefwa i ett godt och enfaldigt barnaförhållande till Gud.**

11. Men att Herren säger: Allt måste uppfyllas, som är skrifwet i Mose lag och i profeterna och i psalmerna om mig — det innebär en för oß mycket wigtig lärdom. Allt måste uppfyllas, som står skrifwet. Att Kristus skulle lida, det måste ske, ehuru lärjungarna försökte hindra det. Det war skrifwet så i profeternas böcker. Fastän lärjungarna intet förstodo utan woro fulla af willfarelse, ja rent af försökte hindra det, så wißte och förstod Gud, hwad Han hade talat, och derefter gick det. Att Kristus uppstod från de döda, det måste ske, ehuru fienderna försökte förhindra det, och ingen af lärjungarna trodde det. Det stod skrifwet i profeterna och psalmerna. Wi hafwa här åter den wigtiga lärdomen, att Guds ord icke beror af wår tro. Nej, det må wara ett domsord eller ett nådesord, som står der, ehwad wi tro, begripa, förneka eller bekänna det — så som det är taladt, så sker det och icke annorlunda. De ogudaktigas dom är

lika wiß, äfwen om de icke tro den utan le åt talet derom. Guds barns salighet är lika wiß, äfwen om de twifla. Det står i Guds ord så skrifwet, och derefter går det. Allt måste fullkomnas, och det är detta, som gör Guds barns ställning så trygg. Det måste fullkomnas utan rubbning af deras tro eller twifwel, det måste fullkomnas blott derföre, att det står så skrifwet. När deras sinnen och ögon äro förhållna, så att de intet se, intet förstå, intet minnas, intet förmå att tro, då kommer ännu Herren wäl ihåg, hwad Han har talat till dem. När man sådant hör, bör man säga amen och sjunga hallelujah.

12. **Så är det skrifwet, och så måste Kristus lida och på tredje dagen uppstå ifrån de döda.** Att Kristus måste lida, det war Guds ewiga frälsningsråd; werlden kunde icke utan genom hans död och blod frälsas, och werlden måste frälsas, ty Gud älskade henne, och då måste Kristus lida, dö och åter uppstå ifrån de döda. Hela gamla testamentets förebildande gudstjenst wittnade om en frälsning genom blod. Wårt tillstånd alltifrån syndafallets dag war ett tillstånd af andlig och ewig död. Men ur denna död kunde wi icke frälsas utan genom Kristi lif. Derföre måste Han utgifwa sitt lif i döden. Det war fullt allwar med det, som Gud af sin kärlek hade beslutit. Gud ser efter, hwad som behöfwes, och derefter talar och handlar Han samt aktar intet offer för dyrt. Men oß bjuder Han att sätta lit till det, som Han talar och gör och gifwer.

13. Men Herren tillägger: **Och skall i hans namn predikas bättring och syndernas förlåtelse.** Nu, sedan hans gerningar äro gjorda, nu skall man predika, och det icke i eget namn utan på grund af hans namn d. ä. på grund af hans person och werk, ty all sann predikan måste stödja sig på Kristus och hans werk. Och hwad skall man nu, stödd på Honom, predika? Swar: "Den bättring, som är till Gud, och den tro, som är till wår Herre Jesus Kristus" (Apg. 20: 21), eller såsom här står: bättring och syndernas förlåtelse.

14. Det ordet bättring betyder egentligen sinnesändring samt utmärker en förändring af sinnets riktning. Af naturen är menniskans sinne riktadt på werlden. Syn-

den har så fullkomligt fört oß bort från det lif, som är af Gud, att wårt hjerta i all sin diktan och traktan är wändt från Honom, ja fiendtligt mot Honom. Och ur detta tillstånd kan menniskan icke upphjelpa sig sjelf, icke heller den ene den andre. Alla wisas wishet och alla frommas fromhet har ännu aldrig förmått upphjelpa en syndare ur hans elände. Kan wäl en död hjelpa en död eller en blind leda en blind? I detta tillstånd af död befunno wi oß, när Gud sände Sonen för att frälsa oß. Och nu när Sonen hade fullbordat det werk, som Fadren hade gifwit Honom, att Han skulle göra, då befaller Han sina lärjungar att, stödda på hans gerningar, predika sinnesändring. Huru apostlarna hafwa detta gjort, det bewisa ock deras predikningar. Så säger Petrus i Apg. 2: 38: "Ändren edert sinne, och hwar och en låte sig döpas i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse". I Apg. 17: 30 säger Paulus till folket i Athen: "Ändock Gud hafwer öfwersett här till dags sådan fåwitskhets tid, förkunnar Han dock nu menniskorna, att alla allestädes skola ändra sitt sinne". I Apg. 3: 19 säger Petrus: "Så ändren nu edert sinne och omwänden eder, på det att edra synder måga afskrapade warda". Det att predika bättring förstodo apostlarna icke så, att de genom beskrifningar på bättringens kännetecken skulle utestänga menniskor från nåden. Nej att predika bättring, det war för dem detsamma som att bjuda syndare wända om och komma till Jesus, alldeles såsom man bjuder till ett gästabud och säger: Allt är redo, kommen genast.

15. Men, säger någon, icke kan wäl menniskan ändra sitt sinne? Nej, derföre står det ock: "Gud hafwer upphöjt Jesus till en Herre och frälsare till att gifwa Israel bättring och syndernas förlåtelse" (Apg. 5: 31). Men just igenom ordet är det, Han gifwer det. När Herren till mannen med den förtwinade handen sade: "Räck ut din hand", eller när Han till den borttagne sade: "Stå upp och gå", eller när Han till den döde Lazarus sade: "Kom ut!" då war det att uträcka handen, att stå upp, att komma ut något för de personerna i sig omöjligt, men i ordet, som Herren sade, war hans kraft närwarande, så att Han sjelf genom ordet gaf helsa och

lif. Sammalunda är det ock här. Det wisar äfwen erfarenheten, huru Herrens bättringsrop griper syndares hjertan, så att den ene efter den andre wänder om. Herrens kraft är med uti det ordet, genom hwilket Han kallar dem till bättring.

16. Men hwad Guds ord menar med bättring, derom hafwa wi de tydligaste och herrligaste framställningar. När den förlorade sonen kom hemåt med den bekännelsen: "Fader, jag hafwer syndat i himmelen och för dig och är icke wärd härefter kallas din son" — då war det bättring; när publikanen i templet slog sig för sitt bröst och sade: "Gud miskunda dig öfwer mig syndare" — då war det bättring; när röfwaren på korset wände sig till Jesus och sade: "Herre tänk på mig, när du kommer i ditt rike", då war det bättring; när på den första pingstdagen efter Kristi himmelsfärd tre tusen menniskor fingo ett stygn i sina hjertan samt började fråga, hwad de skulle göra — då war det bättring. Bättring är icke det, att man företager sig den eller den gerningen eller gudaktighetsöfningen för att förbättra sin ställning eller förbereda sig till nåden, utan bättring är det att komma med sina synder till Jesus. När derföre Herren ropar: "Gören bättring", så will Han icke säga: "Gören det och det, så will jag sedan förlåta eder edra synder", utan det will Han säga: "Kommen med edra synder till mig, att jag må förlåta eder dem!" När derföre bättring predikas så, att enfaldiga själar skrämmas eller tillbakahållas från Kristus, och det heter: "Du får ännu icke tro, ty du måste först göra bättring" — då är det en falsk och antikristisk predikan. Just det att komma till Jesus med sina synder, det är att göra bättring, och att komma nu, det är att göra bättring nu, och nu är den behagliga tiden.

17. Det låter wisserligen naturligt och rätt, när det heter, att man icke må komma, så owärdig man är. Hjertats natur är sådan, att det synes mycket frommare och gudfruktigare, att man icke tror genast utan först arbetar och mödar sig med allehanda gerningar. Men wakta dig för det talet! Det är endast djefwulen, som så förwändt wår natur. Sedan hafwa de skriftlärda af hans

förförelse gjort en lära, sägande, att det ligger i sakens natur, ja lastande och fördömande såsom ett nytt, lösaktigt evangelium det, att man bjuder syndare att komma nu och tro nu. Men wakta dig för deras sunder och se i stället på den heliga Skrifts ord och exempel, hwilka wisa dig raka wägen till Herren Jesus.

18. Men Herren tillägger, att det i hans namn skall predikas syndernas förlåtelse. Med syndernas förlåtelse menas det, att Gud ingen synd tillräknar. Syndernas förlåtelse kallar ock Paulus i Rom. 4 rättfärdighets tillräknande, ty der man förlåter någon hans synder, der räknar och handlar man med honom så, som hade han intet syndat utan wore rättfärdig. Syndernas förlåtelse är ett upphäfwande af synden, såsom Nathan sade till David: "Herren har tagit din synd bort", och såsom ängelen i Zach. 3 sade till Jehosua: "Si jag hafwer tagit dina synder ifrån dig och klädt dig uti högtidskläder". Såsnart derföre synden är förlåten, så är syndaren rättfärdigad från synden. Derom säger Paulus i Apg. 13: 38: "Så skall eder weterligt wara, att genom Jesus warder eder förkunnad syndernas förlåtelse, och ifrån allt, hwarifrån I icke kunden genom Mose lag rättfärdigas, blir hwar och en, som tror på Honom, rättfärdigad". Det är: genom lagen kan ingen rättfärdiggörelse från synd ske, ty han fördömer syndare, hwilket är motsatsen till att rättfärdiga. Att derföre i lagen söka rättfärdighet är den största galenskap. Nej, rättfärdiggörelsen från synden kan icke ske på annat sätt än så, att edra synder förlåtas eder, och sådan syndaförlåtelse är det wi hafwa att i Jesus förkunna eder.

19. Denna syndaförlåtelse sättes i Skriften tillsammans med bättringen eller sinnesändringen. Så heter det i de förr anförda språken: "Ändren edert sinne och omwänden eder, på det att edra synder måga afskrapade warda". Och åter: "Ändren edert sinne, och hwar och en låte sig döpa i Jesu namn till syndernas förlåtelse". Sammalunda säges om Johannes, att han predikade bättringens döpelse till syndernas förlåtelse (Luc. 3: 3). Likaså heter det i Es. 55: 7: "Den ogudaktige öfwergifwe sin wäg och syndaren sina tankar och omwände sig till Her-

ren, så förbarmar Han sig öfwer honom, och till wår Gud, ty när Honom är mycken förlåtelse". Det är ock, hwad Skriften på det bestämdaste wittnar, att sålänge menniskan lefwer uti sina synder, icke hyllar Sonen utan föraktar Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, sålänge hwilar ock öfwer henne Guds wrede. Så säger Johannes: "Den som icke tror Sonen, han skall aldrig få se lifwet, utan Guds wrede blifwer öfwer honom". Så säger Jesus: "Om I icke tron, skolen I dö i edra synder". Så säger Paulus: "Om I lefwen efter köttet, skolen I dö; köttets sinne är döden". Och emot denna bestämda dom kan menniskan icke hjelpa sig dermed, att hon smyckar sig med egen rättfärdighet, ty honom, som håller sig wid gerningarna, warder lönen icke räknad af nåd utan af pligt, och alla de, som med lagens gerningar umgå, äro under förbannelse, emedan det är skrifwet: "Förbannad ware hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som skrifwet är i lagen, så att han det gör". Att Gud har tålamod och ännu wäntar på syndares bättring, det omintetgör ingalunda den dom, som öfwer dem hwilar, sålänge de framhärda i sin otro. Nej, du må göra så mycket godt, som någon kristen någonsin gjort, du må kunna med munnen berömma nåden och evangelium så mycket, som någonsin någon profet eller apostel kunnat det, du förblifwer dock med allt detta under wreden, sålänge du icke hyllar Sonen. Trots all din kunskap, din bekännelse och dina ord äro dig dock dina synder behållna. Och tror du det icke, så är det i alla fall så. Herrens ord och dom kan icke rubbas. Och den nalkas med haftighet den dag, då du skall få se det. Men we dig på den dagen.

20. Derföre heter det i Guds ord till hwar och en, som will hafwa syndernas förlåtelse: Bättren eder och tron evangelium d. ä. wänden eder om till Herren Jesus, hwilken eder i evangelium förkunnas, såsom den der har makt och embete att förlåta synder, ty Han är försoningen för edra synder, Han är den, som Gud har upphöjt till att gifwa Israel bättring och syndernas förlåtelse. När Israel hade syndat och Gud, för att straffa dem, lät brännande ormar komma öfwer dem, då lät Han ock

Mose på ett träd upphänga en kopparorm med tillsägelse, att hwar och en, som på honom såg, skulle blifwa helbregda. Hwarhelst derföre någon döende ropade efter hjelp och frågade, hwad han skulle göra, kunde man swara honom: "Ingenting göra, ty ingenting hjelper, som heter gerning; allenast se på kopparormen — han gör det, ty honom har Gud insatt dertill." Sammalunda heter det här till syndare, som fråga, hwad de skola göra för att få syndernas förlåtelse: "Låt fara alla gerningar, ty der hjelper intet, som heter gerning; allenast se på Jesus — Han gör det, ty Honom har Gud insatt och förordnat dertill." Derföre säger apostelen: "Låtom oß dristeligen framgå till nådestolen, att wi måtte finna nåd och få barmhertighet på den tid, oß hjelp behöfwes." Alltså: till nådestolen med allt, men nådestolen är Jesus, ty Honom har Gud satt till en nådestol genom tron i hans blod. Derom säger ock Jesus: "Kommen till mig alla I, som arbeten och äro betungade, d. å. I som till följd af edra synder hafwen ondt och tungt samwete, I som gerna willen wara rättfärdiga inför Gud, om I allenast wißten, huru I skullen komma dertill, liten på mig, ty mig har Gud sändt, att jag skulle förlåta eder edra synder samt gifwa eder den rättfärdighet, som lagen aldrig kunde åstadkomma. Kommen I, som hafwen lefwat i otukt, i dryckenskap, kommen I, som hafwen lefwat i swordom, gudsförakt, hat, lögn och all annan styggelse hemligen eller uppenbarligen — kommen, si jag är eder broder Jesus, mig har Gud sändt, på det jag skulle gifwa eder sinnesändring och syndernas förlåtelse". Ty såsom Gud hade låtit upphänga kopparormen till helbregdagörelse för alla ormbitna utan åtskilnad, ehwad de hade ett eller hundra får, sammalunda har Han ock utgifwit sin enfödde Son till rättfärdiggörelse för alla syndare utan åtskilnad, ehwad de lefwat finare eller gröfre i synden.

21. Deraf skall man ock förstå, när man kan säga, att en syndare har syndernas förlåtelse. "När jag wille förtiga det", säger David, "så förswäktade mina ben genom min dagliga gråt, ty din hand war dag och natt swår på mig. Men jag sade: jag will bekänna för Herren min öfwerträdelse, då förlät du mig min synds mißger-

ning. I den samma stunden du kommer till Herren uti din syndanöd med denna bekännelsen: "Fader, jag har syndat i himmelen och för dig" — i den samma stunden har du ock syndernas förlåtelse. Alldeles såsom de ormbitna woro helbregdagjorda i samma stund, som de i sin nöd wände ögonen på kopparormen. Och kan du för din öfwerflödande nöds skull icke genast tro det, så har du det likwäl. Ty så säger Herren: "Allenast känn din mißgerning, att du emot Herren din Gud syndat hafwer". Herren begär ingen betalning, inga löften, Han säger icke: "Förbättra det eller det, bed så eller så", Han säger icke: "När du har ångrat nog, när din bättring först är riktig, när du öfwerwunnit syndautbrotten" — nej allenast detta: "Känn din mißgerning". Du är kall, skrymtaktig, full af onda lustar, de der ock ofta taga öfwerhand öfwer dina lemmar, du är hård, oböjlig och wrång, har kanske ock grofwa brott eller laster på ditt samwete — ja, hwad will du då göra? Bota det är omöjligt. Blott en wäg står åter, på hwilken du kan rättfärdigas, nemligen syndernas förlåtelse, och den hafwa wi befallning att förkunna dig. Den befallningen hörde till de sista ord, Herren Jesus talade till sina lärjungar. Och deraf kan du förstå, huru wigtig Han räknade den saken. — Ja, säger du, men bättringen då? Jag har ju ingen bättring, och huru kan jag då tro syndernas förlåtelse? Swar: Det är bättring, att du känner din mißgerning samt kommer till Jesus och begär nåd, ty Honom har Gud förordnat dertill, att Han skulle frälsa syndare. Menniska, dina synder äro dig förlåtna! Jag, säger Herren, jag utstryker dina mißgerningar för min skull och kommer dina synder intet ihåg. Är du nöjd med det? Ty nog är det tillräckligt, och nog är det sannt.

22. Sådan syndaförlåtelse will nu Herren Jesus, att hans lärjungar skola förkunna i hela werlden i hans namn, och det både offentligt och enskildt. Ty för Gud är intet anseende till personer, ingen förtjenst eller wärdighet. I hans ögon äro alla lika stora syndare, och om allas frälsning är Han lika angelägen. Att röfwarena på korset skulle blifwa saliga, det låg Honom lika mycket om hjertat som det, att hans moder Maria skulle blifwa

salig. Huru grufligt det än må wara med dig, den befallningen hafwa wi likwäl att förkunna dig syndernas förlåtelse, och det utan någon din gerning eller beskaffenhet, allenast du will bekänna din mißgerning och icke sjelfwiljande drager dig undan för att i ro få förblifwa i dina synder. Men på det att wi måtte weta detta riktigt, tillägger Herren, att lärjungarna skulle begynna med Jerusalem. Den staden, som hade syndat grufligare än någon annan stad, den stad, som hade stenat profeterna och korsfäst lifwets förste — den staden skulle framför alla andra städer höra den predikan, som i Jesu namn förkunnade syndernas förlåtelse och rättfärdiggörelse genom tron på Honom. Sådant allwar har Herren Gud med syndares frälsning, och så angelägen är Han, att wi skola förstå, att syndernas förlåtelse är alldeles oförskylld, att Han befaller, att den brottsligaste staden skall wara den första, som hör predikan derom. Nuwäl! du kan icke wärre wara än den brottsligaste; och är du den brottsligaste, då hafwa wi befallning att gå **först** — icke sist — nej först till dig med predikan om syndernas förlåtelse i Jesu namn. Derföre war wid godt mod, dina synder äro dig förlåtna! Men är ditt samwete ändå owißt, så gå till någon broder och tala om din nöd för honom och bed honom, att han å Guds wägnar förlåter dig dina synder. Ty dertill hafwa Guds barn makt enligt Guds ord.

23. Slutligen tillägger Herren: **Men I ären wittnen till allt detta.** I de orden sammanfattar Han hela det evangeliska embetet. Lärjungarna hade sett alla hans gerningar, och nu skulle de ut i hela werlden och wittna derom. Och se, huru de hafwa gjort. Makt, ära och rikedom — det hafwa de icke sökt, men wittnat, att Jesus Kristus kommit i werlden för att frälsa syndare, det hafwa de gjort. "Detta är wittnesbördet", säger Johannes, "att Gud har gifwit oß det ewiga lifwet, och det lifwet är i hans Son". För det wittnesbördet hafwa de låtit allt annat fara, ja lidit hudflängning, spott och hån samt slutligen döden. De hade med egna ögon sett alltsammans, och det war det, som gaf dem wißhet och frimodighet, såsom Petrus sade till rådet: "Wi kunna icke annat än tala det, som wi hafwa hört och sett" (Apg. 4: 20).

Detta är det ock, som gifwer deras wittnesbörd kraft. När wi tro på Jesus, är det icke några fabler wi följa utan wittnesbördet af dem, som sjelfwa sett och hört alt, hwad de förkunna, och som hafwa beseglat sitt wittnesbörd med sitt eget blod.

24. Men såsom apostlarna woro wittnen, så äro ock alla rätta lärare i församlingen ingenting annat än wittnen. Der man förwandlat det evangeliska embetet till en werldslig myndighet, der har man förstört alltsammans. Hwad evangelii predikanter fått myndighet till, det är att wittna om Jesus, det och intet annat. Men till det att wara wittne, hörer att hafwa "hört och sett" d. ä. genomlefwat det, som man skall wittna. När derföre de, som äro andligen döda, sättas till lärare i församlingen, så är det twert emot Guds ordning. Han har aldrig kallat dem, hade de ock hundra fullmakter på sitt embete. Herren har aldrig förordnat andligen döda myndigheter till att i församlingen insätta andligen döda lärare till att wittna om det, som de aldrig sett eller erfarit. Sådant är öppet trots emot klara Guds bud. Men hwarhelst någon tror på Jesus, der är han genast kallad att wittna om Herrens dygd. Har han gåfwor att predika offentligt, så will Herren, att han skall bruka de gåfworna, samt har öfwerlåtit åt församlingen att pröfwa och kalla honom dertill. Har han icke den gåfwan, så har han någon annan, och det är Herrens wilja, att alla trogna skola, med ord och gerning, hwar och en efter sin gåfwa, offentligt eller enskildt wittna om Jesus, på det att äfwen andra må tro på Honom samt genom tron hafwa lif i hans namn.

O Herre Jesu, dig ware lof, att du har befallt, att man i ditt namn skall predika bättring och syndernas förlåtelse! Gif oß då din Helige Ande och hjelp oß till en enfaldig tro, på det wi ock måtte kunna med frimodighet bära wittne om dig inför all werlden, tills wi ock med dig få ingå i det ewiga lifwet. Amen.

N:o 31.

Andra Söndagen efter Påsk.

Text: Joh. 10: 1—10.

Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Hwilken icke går in genom dörren i fårahuset utan stiger annorstädes in, han är en tjuf och en röfware, men hwilken som går in genom dörren, han är herden för fåren o. s. w.

---

1. Det är en ganska swår sak att predika öfwer en text, sådan som denna är. Ty att predika annorlunda, än Herren Jesus här talar, det går icke an; att förtiga eller undansticka eller öfwersopa, hwad Herren säger, det går icke heller an. Att deremot framhålla, hwad Han säger, det stöter ju så twert emot många förhållanden, hwilka ibland oß råda och gälla såsom en god och Gud behaglig ordning. Sådan predikan måste derföre grufligen förbittra dem, som deraf träffas, ja det kan ock hända, att äfwen sådana, som äro lefwande Guds barn, deraf blifwa bekymrade, emedan de af barndomen äro wana att såsom något heligt betrakta sådant, som dock Herren här straffar. Må derföre Herren hjelpa oß att predika efter sanningen utan fruktan och så, att det blir till gagns.

2. Såsom wi höra, dömer Herren Jesus här öfwer herdar eller lärare samt begagnar derwid sådana förfärliga och hårda uttryck, som annars icke plägade gå af hans mun. Men att Han begagnar sådana uttryck, det gör Han icke för att smäda de falska herdarna utan derföre, att nitälskan om själars salighet alldeles fräter Honom, när Han ser, huru de, som skulle wara herdar för hjorden, twertom gjorde allt, hwad de förmådde, för att hindra själar från att ingå i Guds rike. Hwilket ock alldeles

nyß hade wisat sig deri, att de hade ur synagogan utdrifwit en man, som bekände Kristus, sedan han blifwit af Honom botad från sin blindhet, hwarom berättas i det föregående kapitlet. Det war ur djupet af sitt hjertas nöd Herren Jesus ropade så, som Han gjorde. I sjelfwa werket finnes ock ingenting så grufligt upprörande som det, att de, hwilka äro satta till att underwisa syndare till salighet, twertom anwända sitt embete och sitt inflytande till att förföra dyrköpta själar, på det de icke måtte omwända sig till Herren och blifwa lefwande gjorda.

3. **Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Hwilken icke ingår genom dörren i fårahuset utan stiger annorstädes in, han är en tjuf och en röfware.** Hwad det nu är att ingå genom dörren, derom hafwa somliga menat, att det är detsamma som att på den lagliga wägen eller i laglig ordning komma in i predikoembetet. Att stiga annorstädes in, det skulle då wara att tränga in i predikoembetet på annan wäg än den i lag bestämda, såsom när t. ex. en lekman tager sig till att förkunna evangelium för syndare, ehuru han icke har fullmakt af konungen eller biskopen. Att emedlertid sådan tolkning är menniskors funder, hwilka blifwit uppfunna för att skydda de många, hwilka annars skulle drabbas af den domen, att de äro tjufwar och röfware, det är uppenbart af v. 9, der Herren med klara ord säger: **Jag är dörren.** Att gå in genom dörren, det är alltså att gå in genom Honom. Att stiga annorstädes in, det är att inkomma på annan wäg än genom Honom, wore det än genom konungens eller någon annan myndighets fullmakt.

4. Alltså sätter Herren det såsom tecken på falska lärare, att de icke gått in i fårahuset genom Honom. Att de för öfrigt kunna wara i det yttre olika, så att somliga äro i wiß mening fromma, anständiga och i borgerligt afseende aktningswärda menniskor, andra deremot äro drinkare, swärjare, horkarlar eller på annat sätt förfallna i grof ogudaktighet, det gör till denna saken intet. Domen är öfwer dem alla den samma: De hafwa icke gått in genom dörren — och hade de än icke något annat fel, så äro de dock genom detta enda förhållande under den domen, att de äro tjufwar och röfware. Det kan synas

hårdt, ja förfärligt, men hwad som är beſtämdt, det är, att ſå talar Herren i denna text. Herren wißte icke af det ſaktmod eller den mildhet, ſom låter allt wara godt, allenaſt det ſer fromt, nitiſkt och allwarligt ut. Nej, der förfärliga förhållanden råda, der uttalar Han en förfärlig dom. Och när Han det gör, då är det fåfängt att förſöka ſtrida deremot. Den enda utwägen till bot är den, att wi wakna upp öfwer werkliga förhållandet ſamt börja ropa till Herren om hjelp till den gamla ſurdegens utrenſande.

5. Men att ingå genom Kriſtus, det är att af Honom och genom Honom wara ſatt till lärare. Dertill hörer förſt och främſt tron på Herren Jeſus, ſå att den, ſom ſkall wara fårens ledare, ſjelf lefwer i Jeſus. Annars går det, ſåſom Herren ſäger: "Kan ock en blind leda en blind? falla de icke begge i gropen?" Eller huru ſkulle den wara af Herren Jeſus ſatt till fårens ledare, hwilken ſjelf intet förnimmer af det, ſom Guds Ande tillhörer? Eller ſälter man wäl i lekamliga ting dem till lärare, hwilka äro lekamligen döda? Bort det. Alltſå till det att wara genom Herren Jeſus ſatt till lärare för fåren hörer förſt det, att man ſjelf lefwer i Jeſus.

6. För det andra hörer dertill Herrens Jeſu ſinne eller det, att den, ſom ſkall wara herde, äfwen har det herdeſinne ſom Herren Jeſus, ſå att han är willig att förſaka ſig ſjelf ſamt lefwa och dö för att ſamla ſjälar till Guds rike. Eller ſkulle wäl Herren till herdar i ſin förſamling hafwa ſatt ſådana, hwilka icke bekymra ſig om ſjälarna utan i ſtället om ſin egen nytta och beqwämlighet, hwilka icke för ſjälarnas ſkull utan endaſt för inkomſternas ſkull ſökt eller ſitta qwar i det embetet? Bort det. Der man icke lefwer i tron och icke har Herrens Jeſu ſinne, der är man förwiſſo icke ingången i fårahuſet genom Herren Jeſus.

7. För det tredje hörer dertill kallelſe, hwilken är twåfaldig, nemligen inre och yttre. Den inre kallelſen beſtår uti en inre drift eller maning af Herren genom den Helige Ande, hwilken maning gör, att man i hjertat känner en innerlig åtrå efter att i det embetet få tjena Herren Jeſus och ſamla ſjälar till Honom. Sådan inre ma-

ning kan aldrig förklaras utan endaft erfaras. Äfwen om detta kan man begagna den bilden: "Wädret bläser, hwart det will, och du hörer deß röst, och du wet icke, hwadan det kommer, eller hwart det far." Den yttre kallelsen deremot sker genom Guds församling, hwilken efter Herrens fullmakt till herdar kallar sådana ibland sig, hwilka hon ser drifwas af Kristi sinne och kärlek till själarna samt hafwa de dertill erforderliga gåfworna. Der man åter å ena sidan ingen annan inre maning har än en innerlig åtrå att i det embetet winna sin lekamliga utkomst, å andra sidan ingen annan yttre kallelse än de ogudaktigas röst samt konungens eller domkapitlets fullmakt, der är man ingalunda inkommen genom Herren Jesus utan faller ohjelpligt under den dom, som Herren här uttalar. Hwareft 1:o) finnes lif i Guds Sons tro, 2:o) Herrens Jesu sinne, 3:o) Andens inre maning att i herdeembetet få tjena Herren Jesus, 4:o) Andens gåfwor och Guds församlings kallelse till detta werk, der är en rätt herde, wore han än i werldens ögon den simplaste lekman, såsom Herren Jesus sjelf war. Der detta deremot saknas, der är ingen rätt herde, han må berömma sig af sin fullmakt och sitt embete, så mycket han will.

8. Att Herren kallar falska lärare för tjufwar och röfware, dermed åsyftar han det, att de stjäla fåren från deras rätta egare samt dräpa dem. Såsom Han ock säger i v. 10: **Tjufwen kommer icke utan för att stjäla, slagta och förgöra.** Detta sker derigenom, att de medelst falsk lära och ogudaktigt exempel draga menniskors hjertan från Herren eller befästa dem uti deras ogudaktighet. Sådant ser man synnerligen på dem, hwilka på Kristi tid wille gälla såsom folkets herdar och ledare. För dem war det icke angeläget att draga syndare till Jesus af Nazareth såsom den rätte brudgummen och frälsaren. Och när någon trodde på Jesus, då war det icke deras wisa, att de med Johannes sade: "Den som bruden hafwer, han är brudgummen, men brudgummens wän, som står och hörer honom, han fröjdar sig af brudgummens röst; denna min fröjd är nu fullkommen". Nej, utan när folket trodde på Herren, då samlades dessa herdar till ett råd och sade: "Hwad göra wi? Låta wi denna mannen så blifwa, då tro alla menniskor på Honom." Derföre ropade ock Her-

ren öfwer dem: "We eder, som tillsluten himmelriket för menniskorna! Sjelfwa gån I icke derin, och dem som ingå wilja, tillstädjen I icke ingå." Allt sitt inflytande anwände de derpå, att de måtte förhindra syndare att komma till Jesus. Detta parti menar ock Herren här, när Han i v. 8 säger: **Alla de, som före mig komna äro, de äro tjufwar och röfware** d. ä. hela hopen af lärare och ledare, som Herren Jesus wid sitt framträdande fann före sig i folket, de woro tjufwar och röfware. Hwarom ock hela deras förhållande till Honom bar wittne.

9. Nu frågas: Hafwa då dessa Herrens ord tillämpning äfwen på wåra förhållanden? Swaret derpå kan icke blifwa mer än ett. Den swenska statskyrkan har förwisso stor rikedom på sådana herdar, om hwilka man måste säga: De äro tjufwar och röfware. Der finnas herdar, som äro drinkare, swärjare, spelare, giriga, horkarlar — herdar, hwilka icke fråga efter menniskornas själar utan endast efter de lekamliga inkomster, som deras embeten inbringa. Der finnas herdar, som äro allrabäst belåtna dermed, att omkring dem råder andlig död, herdar, för hwilka näst lekamliga förluster intet finnes, som förorsakar dem så mycket bekymmer som det, att i deras församlingar uppstå andliga rörelser. Der finnas herdar, hwilka, när själar wakna upp eller komma till lif och frid, framträda såsom dessa själars mest hårdnackade och hätska fiender, medan de hafwa all sin lust, sitt umgänge och sin fröjd bland de ogudaktiga. Sådant är uppenbart för hwar mans ögon; dylika herdar göra ock ofta ingen hemlighet deraf utan berömma sig fastmer deröfwer.

10. Andra åter äro wisserligen icke så grofwa utan äro mer fromma och medgörliga men hafwa dock icke kommit in genom Herren Jesus. Och då gäller dem densamma domen. Det kan synas hårdt dömdt, såsom wi förut hafwa sagt, men wi upprepa det: när det likwäl är så, då är det uti **sjelfwa saken** men icke uti **domen**, som det förfärliga ligger. Och hölle man än inne med domen, så wore dock saken densamma. I denna werlden gälla de ofta såsom lärda, utmärkta, redbara prester, de der på berömwärdt sätt sköta sina församlingar o. s. w. Det är egentligen icke mer än tre fel de hafwa: De lefwa icke i Jesus, de hafwa icke

kommit in i embetet genom Jesus, de föra icke själar till Jesus. Men just detta gör, att medan werlden prisar dem, så lyder Herrens dom sålunda: De äro tjufwar och röfware. Eftersom de icke församla med Herren, så förskingra de. Ja det ser man ofta, att de ogudaktiga i sin fiendskap mot evangelium stödja sig ofta mycket mer wid sådana döda prester, som utwertes synas fromma, än wid sådana, som lefwa i uppenbar ogudaktighet.

11. Men, säger du, är det lämpligt att nu för tiden framhålla sådant? Kan det icke werka oro, och kan icke derigenom sjelfwa embetet blifwa föraktadt, hwilket dock är ett godt och guddomligt embete? Derpå swara wi: Har Herren Jesus funnit det lämpligt, så måste det förwisso wara lämpligt att framhålla det öfwerallt, hwareft sådana förhållanden ega rum, hwilka drabbas af denna dom. Eller skulle det wara lämpligt att i predikan bestraffa och warna för alla andra synder blott icke för denna? Att bestraffa och warna för sådana, som stjäla lekamliga ting, men icke för sådana, som stjäla och förderfwa själar? Eller att bestraffa och warna för sådana allenaft, på hwilkas hela yttre man kan se, att de äro tjufwar, men icke för sådana, hwilka, ehuru de äro tjufwar, likwäl i yttre mått framträda och äro så klädda, att de icke se ut, som wore de det? War wiß: själafienden har ingenting deremot, att man med ordets swärd står wakt mot honom wid fårahusets öfriga dörrar, allenaft man lemnar en port ledig för honom. Sannerligen: det behöfwes dels för dessa falska herdars skull till ett wittnesbörd öfwer dem, om de till äfwentyrs en gång kunde wakna till besinning, dels för själarnas skull, på det de icke måtte blifwa förförda. Man winner ingenting med att öfwerskyla det grufliga förhållande, att der sitta i predikoembetet med titeln herdar sådana, som enligt Herrens dom äro röfware. Allenaft må man se till, att der fälles en rätt dom enligt Herrens Jesu exempel och i hans sinne, så att intet sker af lättsinne eller med hån eller med gyckel, med bitterhet, begabberi eller triumf, utan såsom när man af hjertats nöd ropar öfwer något, som håller på att gå förloradt, och som är mer wärdt än himmel och jord.

12. Hwad åter angår den oro, som kan följa deraf, att sådant framhålles, må man anbefalla den saken åt Herren. Det blef förwisso oro äfwen af det, som Herren sjelf talade, men Han talade ändå. För öfrigt är wäl den ro litet wärd, hwilken köpes genom att förtiga sådant, som Herren Jesus talat, eller genom att låtsa så, som anginge hans tal icke widare den tid, som nu är. Men att embetet derigenom skulle blifwa föraktadt, det är alldeles orimligt. Twertom när man ser uti embetet såsom herdar sådana, som äro tjufwar, och man ändå tiger, såsom wore det icke mycket att tala om, då föraktar man wisserligen embetet. Med sådant bringar man ock embetet i förakt hos dem, som icke kunna åtskilja person och embete. Predikar man åter med allwar deremot, så må det åtminstone wara uppenbart, att man håller det embetet heligare än så, att falska herdar borde få innehafwa det.

13. Om de orätta herdarna säger Herren i Hes. 34 följande: "We Israels herdar, hwilka föda sig sjelfwa. Skulle icke herdarna föda hjorden? Men I åten det feta och klädden eder med ullen och slagtaden det gödda, men fåren willen I intet föda. De swaga stärkten I intet, och de sjuka heladen I intet, det sårade förbunden I intet, det förwillade hemtaden I icke igen, och det borttappade uppsökten I intet, utan strängeligen och hårdeligen hafwen I rådit öfwer dem. Och mina får äro förskingrade, likasom de der ingen herde hafwa, och äro alla wilddjur till spis wordna och platt förskingrade och gå wilse här och der på bergen och på alla höga backar, och äro förströdda öfwer hela landet, och ingen är, som efter dem frågar eller något sköter om dem." — Detta är i sanning en gruflig men sann beskrifning. Och we de herdar, på hwilka den passar in!

14. **Men hwilken som går in genom dörren, han är herden för fåren,** d. ä. hwilken som, drifwen af Herrens Jesu kärlek och sinne samt kallad af Honom, går in i fårahuset såsom lärare, han är en herde för fåren. Honom erkänner Herren Jesus, äfwen om werlden icke erkänner honom. För honom låter dörrawärden d. ä.

dörrwaktaren upp, och fåren höra hans röst d. ä. Guds barn höra och följa den röften, emedan de igenkänna densamma såsom den rätte gode herdens röst.

15. För att rätteligen förstå denna bild, är nödigt weta, att uti Österlandet fårahjordarna om aftonen infördes på en med mur omgifwen gård för att der tillbringa natten, samt att alltid en underherde då höll wakt wid dörren. Ofta brukades, att flera fårahjordar samlades på samma gård. När nu morgonen inbröt, kommo herdarna för att hemta hwar sin hjord. För dem upplät äfwen dörrwaktaren, och när de ropade på fåren, så hörde deras får deras röst, och hwart och ett får följde sin herde. Hwilket allt är en skön bild af det förhållande, att de serskilda församlingarna på jorden höra till ett och samma fårahus samt en och samma öfwerherde, hwilken åt de serskilda underherdarna anförtrott det embetet att å hans wägnar wårda serskilda delar af hans stora hjord.

16. Att Herren Jesus liknar de trogna wid en fårahjord, det är en äfwen i gamla testamentet wanlig bild. Med denna bild will Skriften rätt lifligt afmåla det innerliga förhållande, som råder mellan Herren och hans trogna. Ty såsom Österlandets herdar hade all sin egendom i sina får och derföre wårdade dem natt och dag på det allra omsorgsfullaste, ja med en sådan kärlek, att de för deras skull ofta utsatte sig för de mest ögonskenliga lifsfaror, alltså äro de trogna Herrens Jesu får, hans rätta arf och egendom, hwilken Han köpt med sitt eget blod samt natt och dag wårdar på det allra trognaste, på det att intet må fattas dem. Å andra sidan åter: såsom fåren icke kunna reda sig sjelfwa utan i allting bero af herden samt fördenskull hålla sig omkring honom, så bero ock Guds barn i allting af Herren Jesus, hålla sig derföre till Honom, höra och följa Honom men ingen annan samt wänta af Honom allt, hwad de behöfwa. Det hände en gång, att en herde hade falskeligen blifwit af en annan anklagad för att hafwa stulit några af hans får. När nu domaren hade ransakat om detta ärende samt icke genom några wittnesmål kunde komma till wißhet, om den anklagade war tjuf eller icke, lät han

hemta de omtwiſtade fåren. Sedan befallde han åklagaren gå ut på gården, der fåren woro, och ropa på dem. Han gjorde ſå, men fåren rörde ſig icke, ja ſågo icke ens på honom. Sedan befallde domaren den anklagade göra ſammalunda, och ſåſnart han öppnade ſin mun, ſtraxt ſpände fåren öronen och lupo till honom. Och då gjordes der icke mer wittne behof. Sammalunda bewiſa ſig Herrens Jeſu får ſåſom hans derigenom, att de höra och löpa efter hans röſt allena.

17. Men att Herren här kallar menſkliga lärare för herdar och ſäger, att de kalla ſina egna får, och att fåren höra dem, det är icke ſagdt i den mening, ſom egde de fåren, utan allenaſt i den mening, att de äro de, åt hwilkas wård fårens egare anförtrott ſina får. Ty ſålunda har Herren uti ſin förſamling kallat och inſatt lärare till att wårda de trogna, på det de icke genom djefwulens bedrägeri eller menniſkors liſt måtte blifwa bortförda från ſanningen. Derom ſäger Paulus till de äldſta i Epheſus: "Så haſwen nu akt på all hjorden, uti hwilken den Helige Ande har inſatt eder till biſkopar för att wårda Guds förſamling." Herren är den ende, rätte gode Herden, och de äro herdar endaſt ſå till wida, ſom Han ſatt dem att wårda hans får. Sammalunda ſe wi ock, huru Herren efter ſin uppſtåndelſe wid ett tillfälle trenne gånger frågar Petrus: "Simon Jona, älſkar du mig?" ſamt efter hwarje ſwar ſäger: "Föd mina får, föd mina lam!" Med denna befallning inſätter Han honom till herde för att wårda de får, ſom Han köpt med ſitt eget blod.

18. Men hwad ſom hörer till en rätt herdes embete, det förſtå wi framförallt af det, ſom Herren i Heſ. 34 anklagar de falſka herdarna för att icke haſwa gjort. Ty när Han der ſäger, att Han ſkall hemſöka de falſka herdarna derföre, att de icke gjort det eller det, ſå är uppenbart, att detta hörer alldeles wäſendtligt till en herdes embete.

18. Alltſå will då Herren framför allt haſwa det af en herde, att han föder hjorden. Sådant ſker allena genom evangelium. Derföre tillkommer det den rätte herden att i tid och otid driſwa evangelium, förkunnande

den korsfäfte Jeſus Kriſtus, ſåſom den der är för wåra ſynders ſkull utgifwen och för wår rättfärdiggörelſes ſkull uppwäckt. Derom ſäger Paulus, att han i Korinth icke hade hållit ſig för att weta något annat än Jeſus Kriſtus och Honom korsfäſt. Derom ſäger han ock: "Wi predika den korsfäfte Kriſtus, för Judarna en förargelſe och för Grekerna en galenſkap." Det kan wäl ſtundom förekomma gammalt och enformigt att ſtändigt drifwa, predika och höra enahanda. Men det är i alla fall endaſt den predikan, ſom föder ſjälar på nytt ſamt uppehåller hjorden. Att underwiſa om goda gerningar ſamt förmana till ett heligt lefwerne, det är ock godt ſamt bör ſke med all ifwer och ihärdighet, men födan för hjorden ligger icke i den predikan.

20. Derföre ſade ock Herren till Petrus ſåſom det wäſendtligaſte af hans embete: **Föd mina får** eller: "för mina får på bete!" Ty hafwa fåren mat, då låter wäl ock det öfriga hjelpa ſig, men få de icke föda, då är det förloradt med allt. När David priſar Herren ſåſom ſin herde, ſäger han förſt: "Han föder mig på en grön äng och förer mig till friſkt watten" (Pſ. 23). Detta är wigtigt för hwarje herde att alltid faſthålla. Ty det dröjer icke länge, förrän han ſkall få ſe allehanda oarter hos fåren. Der kommer då djefwulen ſnart, dereſt han icke är waken, ſamt freſtar honom till otålighet och oluſt, ſå att han icke wet ordet af, förrän han är ſå upptagen med att drifwa, tukta och ſlå fåren, att han rent af glömmer att gifwa dem mat. Kommer man nu och ſäger honom det och beder honom, att han mätte ock **föda** hjorden och föra henne ut på evangelii gröna äng, då förekommer honom detta, ſåſom tålde icke fåren helſoſam förmaning, hwilket gör, att han börjar drifwa och tukta deſto wärre. Mängen, ſom i begynnelſen war en ljuflig och älſkelig herde, har på den wägen blifwit en tuktomäſtare. Det ſynes dem ſjelfwa, att de hafwa ſå rätt, och de tycka, att det är bara enſidighet, lösaktighet, klemighet, att man icke inſer och gillar det. Men de bete ſig alldeles ſå, ſom gåfwe man ſig till att ſlå ett litet barn, hwilket ſkriker derföre, att det icke får mat, eller ſåſom ſände man på apotheket efter allehanda beſka och bittra läkemedel för att bota

ett barn, hwilket tynar af för det, att det icke får mat tillfylleft.

21. Jag såg en gång tre eller fyra män, hwilka med långa piskor drefwo framför sig en hjord på wid paß tretio får. Dupphörligt smälde piskorna. Ty medan de slogo ett får på ena sidan af wägen, lupo tio öfwer på den andra sidan. Ingen kunde tadla männen för det, att de icke hade nit eller arbetade; nej de lupo och arbetade så, att swetten rann från deras panna. På ett annat ställe såg jag en gång en herde, en pilt, med kanske twå eller tre hundra får, han hade ett stycke bröd i handen, och med det ledde han hela hjorden så, att fåren hade så när trampat ned honom. Sådant kan tjena till förklaring af det, som Herren här säger om en god herde: **När han har utsläppt sina får, går han före dem, och fåren följa honom, ty de känna hans röst.** Går man före fåren med bröd, så uträttar man wisserligen mer, än om man går efter dem med piskan.

22. Är det widare så, att Herren tadlar de falska herdarna för det, att de icke stärka de swaga, så måste det då enligt hans meuing höra till en rätt herdes embete att stärka de swaga. I Guds rike finnas alltid sådana, som äro swaga. På wißt sätt äro de alla swaga, men somliga äro dock mer skröpliga än andra; der gifwas alltid sådana, hwilka man wäl icke kan frånkänna andligt lif, men hwilka dock äro så besynnerligt skröpliga i ett eller annat afseende, att de göra församligen riktiga bekymmer. Att nu regera hårdeligen öfwer sådana, ännu mer att förakta dem eller tala illa om dem, det är falska och andligen döda herdars sätt. Ty för dem är det en riktig förnöjelse att få peka på sådana och tala illa om dem. Det rätta herdesinnet deremot lider med de swaga, förbarmar sig öfwer dem, söker upphjelpa och stärka dem, på det att det måtte blifwa bättre med dem. Ett sådant sinne och förfarande begär ock Herren af dem, som Han will hafwa till herdar i sin församling.

23. Detta är wisserligen en allwarsam pröfwosten för alla, som äro i herdeembetet. Ty just i förhållande till de swaga är det, som det rätta herdesinnet mest sättes på prof. Att trifwas med dem, som äro starka och

förträffliga, det är ingen konſt, men att blifwa ſwag med de ſwaga, att ſtiga ned till dem, att låta deras ſwaghet wara ens egen nöd, den man dagligen bär fram till nådeſtolen, att öfwerſkyla, twå fötterna, ſamt i allting wara ſåſom den herde, hwilken bär de ſwaga fåren på ſina ſkuldror, det är en helt annan ſak. Derom ſäger Paulus: "För de ſwaga är jag ſwag worden, på det jag må winna de ſwaga" (1 Kor. 9: 22). Och de kriſtna i gemen förmanar han: "Den ſwaga i tron tagen upp" (Rom. 14: 1). Och åter: "Skola ock wi, ſom ſtarka äro, draga deras ſkröplighet, ſom ſwaga äro" (Rom. 15: 1). Och åter: "Tröſten de klenmodiga, hjelpen de ſwaga" (1 Theſſ. 5: 14). Tänk efter, du ſom är ſatt till herde: är det detta Herren Jeſus finner hos dig, när Han ſer på dig? Förſök icke undſkylla dig eller undwika den frågan. Ty du ſkall göra räkenſkap en gång för ditt ſögderi, och det på allwar. Fåren äro dyrt aktade i Herrens ögon.

24. Men är det nu ſå, att Herren fordrar, att herdarna ſkola ſtärka de ſwaga, då ligger deruti en oändligt rik tröſt för dem, ſom äro ſwaga. Ty häraf kan du märka, att det är lögn, hwad djefwulen intalar dig, att Herren för din ſwaghets ſkull måſte tröttna med dig och blifwa liknöjd om dig. Att du är ſwag, det är wißt bedröfligt, och bättre wore utan twifwel, om du wore mer på din wakt, om du flitigare brukade nådemedlen, om du mer wandrade i anden, o. ſ. w. Men att Herren för din ſwaghets ſkull blifwit trött på dig, det är en lögn, med hwilken endaſt djefwulen will ſkrämma dig från nådeſtolen för att få dig i ſina klor. Herren will twertom, att du ſkall blifwa qwar wid nådeſtolen, på det att du måtte blifwa ſtark. Från nådeſtolen har Han ännu aldrig bortdrifwit någon. Han har haft ſyndare der af alla ſlag: publikaner, ſkökor, drinkare och andra dylika hafwa der blifwit fritt emottagna; hafwa de ock fallit igen, ſå hafwa de blifwit lika fritt mottagna igen; men bortdrifwen har ingen blifwit icke till en. Nej, Herren är icke ſå beſkaffad, att man kan hafwa orſak frukta ſådant af Honom. Wore du ock ſwagare än någon annan, ſom du ſett eller hört talas om, ſäkert är alltid det, att från nådeſtolen behöfwer du icke gå. Om än

hafwet rafade och fwallade, få att för deß bullers fkull bergen omkull fölle, ligg du ändock qwar, till deß Herren kommer fjelf och fäger, att du mäfte bort.

25. Widare hörer det till en rätt herdes embete att hela de fjuka och förbinda de fårade. De fjuka och fårade äro fådana fjälar, hwilka genom fynden blifwit fårade i fina famweten, få att de äro i nöd deröfwer. Ett exempel på fådan nöd läfa wi i Pf. 31: 11, der David fäger: "Mitt lefwande är förtärdt wordet af bedröfwelfe och mina år af fuckande, min kraft är igenom min mißgerning förfallen, och mina ben äro förfmäktade." Ett annat exempel hafwa wi i Pf. 32, der det heter: "När jag wille förtiga det, förfmäktade mina ben genom min dagliga gråt." Åter ett annat exempel fe wi i Pf. 51, fom David fjöng, när Nathan hade warit hos honom efter hans fall med Batfeba. Åter ett annat exempel fe wi i Petrus, när han hade förnekat Herren och fwurit derpå, att han icke kände Honom. Dylika exempel få wi ock ännu alltid fkåda. Den ene förfyndar fig genom wrede, den andre genom menniffkofruktan, den tredje kan wäl falla fåfom David eller Petrus o. f. w. Der gäller det då för den, fom är fatt till herde, icke att farga och lägga ften på börda utan att förbinda och bota med evangelii balfam. Det fynes wisferligen motbjudande att komma med evangelii balfam till en, fom t. ex. fallit i hor eller druckit fig drucken eller blifwit öfwerrumplad af någon annan begärelfe. Men hwad will man göra? Att de hafwa fyndat och fallit, det kan aldrig förfwaras eller urfäktas, men man kan dock icke derföre gifwa dem till fpillo, få länge man wet, att Herren Jefus är fyndares frälfare, och att i hans blod är en källa öppen till rening från all fynd. Och ju mer bedröfligt det är, att de hafwa fallit, defto mer nödigt är det att fnarligen hafwa dem fram till nådeftolen, på det de må finna nåd och blifwa upprättade ur fynden.

26. Sådant är förwiffo åter en pröfwoften för alla dem, fom äro fatta till herdar i Guds förfamling. Säg, förbarmar du dig öfwer de fjuka och fargade i hjorden, få att om du hör, att någon fallit, du då aktar honom, få att ingen annan får höra det? Eller löper

du då till för att med saktmodig ande upprätta honom efter Pauli ord: "Om någon menniska råkade falla i någon synd, I, som andliga ären, upprätten honom med saktmodig ande?" Tänk efter! Gör du så? Skola de sjuka och sargade kunna på den ytterste dagen om dig wittna, att du warit dem en sådan herde? Eller har kanske Herren ur deras hjertans djup hört nödrop deröfwer, att du farit illa med dem och sargat dem desto mer och det kanske under sken af nit? Käre, gör upp dina räkenskaper, medan det heter i dag! Wißt skola, om du börjar förbarma dig öfwer och förbinda de sargade, wißt skola då tjensteqwinnans söner komma och säga, att du klemar med köttet o. s. w., men Herren Jesus skall tacka dig derför, och Han är den, som eger fären. Tänk, om en herde wid redogörelsen för fårens egare skulle komma och säga: "Det och det fåret, det war swagt, det blef sargadt af ulfwen, derföre slog jag det och lät det gå!" Menar du icke egaren skulle säga: "O du otrogna herde, hwarföre tog du det icke upp i din famn, förband det och bar det?" Jo, så skulle han säga.

27. Så ligger ock uti detta åter en tröst för de sargade, emedan de här kunna se, att om de än hafwa fallit ganska grufligt, så will dock Herren icke förkasta dem utan twertom förbarma sig öfwer dem, slå deras mißgerningar neder och kasta deras synder i hafwets djup. Du kan wäl tycka, att det är så förfärligt illa med dig, att det åtminstone för dig måste war slut på nåden, eftersom du stupar så grost och så ofta, ja du wågar kanske icke ens för den mest förtrogna broder uppenbara allt, huru illa det är; men ett är alltid säkert, nemligen att Herren icke förkastar dig för det utan ännu låter det ordet gälla: "Den till mig kommer, honom kastar jag icke ut." Är du ock den sämste, så är det ju ändå godt, att du får wara med på nåd, på ren nåd, på fri nåd, på ewig nåd. Och säg: huru illa det än är med dig, kan du dock icke låta bli hålla dig intill Herren Jesus — eller huru? Du ser ändå efter hans kors och håller Honom ändå för din frälsare? Nuwäl, att sålunda hålla sig intill Honom, det är att tro på Honom. Är det ock en swag tro, så är det dock en rätt tro, och det är hufwud-

saken. Den som sålunda håller sig intill Herren Jesus, han skall icke komma på skam ewinnerligen.

28. Ytterligare hörer det till en rätt herdes embete att uppsöka det borttappade och igenhemta det förwillade. Med de förwillade och borttappade menas sådana, som genom djefwulens list, köttets begärelse, werldens bedragelse kommit bort från hjorden, affallit ifrån tron och mist Kristus, såsom Paulus säger. Sådana finnas ock. Ja, de äro kanske icke så få, hwilka börjat wäl men blifwit hindrade i loppet. Om sådana är nu Herrens wilja, att herdarna icke skola låta bero derwid, att de beklaga dem, utan att de uppsöka och igenhemta dem. Om en fader hade förlorat ett barn, som på ett eller annat sätt förswunnit, hwem wille icke wara med för att hjelpa honom uppsöka det? Det hände för några år sedan i Amerika, att ett barn blef bortröfwadt. Det war föräldrarnas enda barn. Underrättelsen derom spred sig i alla tidningar, barnets porträtt trycktes ock i alla möjliga tidningar, och hela landet war i rörelse för att återsöka det förlorade barnet. Men om förlorade Guds söner och döttrar hör man den ena gången efter den andra, och huru mycket bekommer det oß. Tänk efter! Och du som är en herde, eller åtminstone skulle wara det, gör upp din räkning med hjordens herre och frälsare. Du har Guds förlorade söner och döttrar i din församling, barn, för hwilkas frälsning Herren Jesus utgifwit sitt lif till en lösen. Deras Fader ropar efter dem, hela dagen uträckande sina händer efter dem med hjertat bristande af barmhertighet, och du — kära, kan man se på dig, att du är den Gudens herde? Läs Pauli bekännelse i Apg. 20, der han säger: "Jag hafwer intet försummat, det eder kunde wara till nytta, att jag ju hafwer förkunnat eder och lärt eder uppenbarligen och synnerligen. Derföre betygar jag, att jag oskyldig är till allas blod" o. s. w. O det finnes herdar, hwilka man kan få höra tala derom, att det icke är mycket att göra i deras församlingar, och dock äro de öfwerallt omgifna af förlorade Guds barn, hwilka de skulle igenhemta till deras fader och deras frälsare. Men de besinna det icke. Säger man dem det,

så kunna de wäl se det och beklaga det men fortfara likwäl i sin försoffning. Sådant är förfärligt.

29. Men i detta hafwa wi ock åter ett trösteord för alla borttappade och förwillade, emedan wi här se, att om det ock wore så illa med dig, att du rent af wore affallen, så ser Herren ändå efter dig i barmhertighet och will icke, att du skall förgås, utan att du må omwända dig och lefwa. Derföre ropar Hán ock genom profeten: "Omwänden eder I affälliga barn, så will jag hela eder ifrån eder olydnad." Och åter säger Han: "Kommen och låtom oß gå med hwarannan till rätta; om än edra synder wore blodröda, skola de dock warda snöhwita, och om de än wore rosenfärgade, skola de dock warda såsom en ull." Det kan aldrig wara wärre med en menniska än så, att hon efter att hafwa warit en kristen, nu är affallen. Men sannt blifwer det ändå, att Herren har undfått gåfwor för de affälliga ock. Och så allwarlig är Herren i den delen, att Han hotar att med straff hemsöka sådana herdar, som icke wilja hjelpa Honom att uppsöka det förlorade och igenhemta det förwillade. Och det bör ju wara nog.

30. Om en god herde säger widare Herren Jesus, att **han kallar sina egna får wid namn** d. ä. han känner dem på det allra noggrannaste, och **leder dem ut** d. w. s. ut på betesmarken. Det är hans förnämsta göromål och egentliga embete. **Och när han släppt sina egna får ut, går han före dem** d. ä. han är sjelf för hjorden en föresyn i tro, i helgad umgängelse, sjelfuppoffring o. s. w. Såsom Paulus säger: "Waren mina efterföljare, såsom jag är Kristi" (1 Kor. 11: 1). Och åter: "Waren ock, kära bröder, mina efterföljare och sen på dem, som så wandra, som I oß för en efterdömelse hafwen" (Phil. 3: 17). Och åter: "Derföre förmanar jag eder, waren mina efterföljare" (1 Kor. 4: 16). Och åter: "I ären wordna wåra efterföljare och Herrens" (1 Thess. 1: 6). Lyckliga äro förwisso de församlingar, hwilkas herdar utgöra sådana lefwande afbilder af Kristus, att fåren kunna sägas följa Honom, när de efterfölja dem. Men hwar finnes dessa församlingar, der man kan säga: "Will du weta, hwad det är att efterfölja Kristus, så se på wår

herde; han utgör ett lefwande exempel derpå". Äfwen bland de herdar, som werkligen tro på Herren Jefus, finnas många, hwilka aldrig kunna fäga till fina förfamlingar fåfom Paulus: Wandren få, fom I oß för en efterdömelfe hafwen. Nej, der är uti dem en förfumlighet, en jordifkhet, en fjelfwifkhet, fom gör, att de alltid måfte wara fkygga för fådana apoftelens ord. Gifwe Gud, att hwarje troende herde måtte befinna det. Det är lätt gjordt att förfumma fig; och när man blifwit förfumlig, är det ock lätt gjordt att börja lyßna till den tröft, hwarmed djefwulen förföker föfwa fjälen, då han hwifkar: "Hwem kan wara fåfom en apoftel? Det wore ju förmätet att tänka, att man fkulle kunna komma dertill, att man i fin mun kunde taga en apoftels bekännelfe" o. f. w.

31. Men om fåren fäger Herren, att de följa den rätte herden efter, emedan de känna hans röft. Der de fe herdefinnet och höra den predikan, fom föder deras fjälar, der följa de med, äfwen om den herden är aldrig än få fkröpligt utruftad med affeende på gåfwor, lärdom och annat. **Men den fremmande följa de icke utan fly från honom, ty de känna icke deras röft, fom fremmande äro.** De fremmande herdarna tycka, att detta är befynnerligt. Ja ofta får man höra det ftämplas fåfom något okyrkligt, fåfom ett förakt för predikoembetet o. f. w., att fåren fly från dem. Men få betraktade icke Herren faken, när de fattiga i Israel öfwergåfwo de fkriftlärda och öfwerfteprefter, famt höllo fig intill Honom. Nej Herren gillar och erkänner fåfom rätt det, att fåren fly från fådana herdar, fom icke gått in genom Honom.

32. Nu tillägger Herren och fäger: **Hwilken fom ingår igenom mig, han fkall blifwa falig och fkall ingå och utgå och finna bete.** Han fkall blifwa falig (egentligen: han fkall frälfas) d. ä. medan de andra fkola fåfom tjufwar och röfware ftraffas och bortkaftas, få fkall han bewaras och frälfas. Det är ett löfte, på hwilket de weta att fätta wärde, fom äro rätta herdar. Ty menfkligt att tala äro wäl inga uti få ftor fara fom de. Fåren weta icke ofta, hwad nöd det är, fom preffar herden. Djefwulen fer wäl, att får han blott herden fatt, få ta-

ger han nog många får med honom. Derföre är det wißt under öfwer under, om en herde skall kunna bewaras. **Men han skall frälsas,** det är löftet, och det är hans säkerhet: Äfwen han skall frälsas, han skall äfwen han få gå med fåren in i det himmelska fårahuset. Faror skall han wäl wara utsatt för: den ena gången skall han frestas att wika för menniskors hat, förakt, förföljelse, den andra gången att snärjas af smicker, åter en annan gång att mißtrösta och blifwa slö, när han ingen frukt ser, eller när han möter motstånd och otacksamhet, åter en annan gång att förhäfwa sig, när han får se frukt, åter en annan gång att känna afund, om han ser någon herde, som är utrustad med större gåfwor än han sjelf, eller hwars arbete är mer wälsignadt än hans o. s. w. O, det kan ingen tro utan att hafwa erfarit det, hwad afgrunder som ligga på sidan om den trogne herdens wäg. **Men han skall frälsas.** Gud ware lof, han skall frälsas äfwen han. Det har Herren lofwat.

33. Det andra löftet, som den rätte herden här har, är detta: **Han skall ingå och utgå och finna bete** (egentl. betesmark) d. ä. finna bete åt fåren. Det är ock ett löfte, som de rätta herdarna wäl behöfwa, när de riktigt pressas af den frågan, hwar de skola finna bete för fåren. Ty för den, som är en werklig herde, räcker det icke till att hafwa studerat eller att wara lärd eller hafwa lätt för att tala eller skrifwa. Nej för honom är det fråga om något mer, det är fråga om **föda** för själarna, och der förslår icke hans lärdom. Bete åt herden för fåren kan endast gifwas af Herren. Och då är det för dem, som hafwa samwete att känna, hwad det gäller — för dem är det godt att hafwa ett sådant löfte som det, att de skola finna bete för fåren genom att sjelfwa ingå genom Jesus och lefwa i Honom. Der sådant lefwande umgänge med Herren icke är, der är man snart utpredikad, men der herden lefwer förtroligt med sin mästare, der skall han dag efter dag, lefde han än i hundra år, finna bete, icke gammal halm eller näfwer utan godt, nytt, friskt gräs för de honom anförtrodda fåren. Begge delarna bekräftas äfwen af erfarenheten. Alltså: war icke ängslig deröfwer, att du har dåliga gåfwor, klena

studier, liten förmåga eller dylikt. Herren söker af sina skaffare icke gåfwor eller lärdom utan trohet. Och bewisa du bara trohet! Nog skall Herren gifwa dig bete för fåren. Derom är ingen fråga.

34. Slutligen tillägger Herren: **Tjufwen kommer icke utan till att stjäla, slagta och förgöra.** Det är en hård dom, mot hwilken de skriftlärda säkert hade efter sitt eget omdöme kunnat upplyfta sina finger mot himmelen och swära, att de alls icke wille annat än godt. Men Herrens dom förblifwer ewinnerligen. Om sig sjelf deremot säger han: **Jag är kommen, på det att de skola hafwa lif och öfwer nog hafwa.** Af naturen äro wi alla döda i öfwerträdelser och synder. Genom Adams fall kom nemligen döden till konungawälde öfwer alla, emedan synden trängde igenom till alla. Men Gud wille icke, att wi skulle förblifwa i döden, utan förbarmade sig öfwer oß, gaf enfödde Sonen ut i wår synd, nöd, död och förbannelse, på det att wi genom hans blod skulle förlossas från alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld. Derom säger Paulus: "Kristus har gifwit sig sjelf ut för oß, på det att Han skulle återlösa oß från all orättfärdighet samt rena åt sig sjelf ett egendomsfolk" (Tit. 2: 14). Derom säger Johannes: "Deruti är Guds kärlek uppenbarad på oß, att Han har sändt sin enfödde Son i werlden, på det att wi skola lefwa genom Honom" (1 Joh. 4: 9). Derom säger ock Paulus: "Kristus friköpte oß från lagens förbannelse, worden en förbannelse för oß" (Gal. 3). Och åter: "Honom som af ingen synd wißte, Honom har Gud gjort till synd för oß, på det att wi skulle blifwa Guds rättfärdighet genom Honom" (2 Kor. 5: 21). Allt, allt går det ytterst derpå ut att förlossa oß från den död, hwari wi genom Adams synd kommit, samt återgifwa oß det lif, som wi genom synden förlorat. Såsom Herren ock här uttrycker ändamålet med sin sändning, då Han säger: "Jag är kommen, på det att de skola hafwa lif." Men sättet för förloßningen från döden, det war **förloßningen från synden** eller wår rättfärdiggörelse. Det wisar Paulus i Rom. 5, der han å ena sidan sätter döden såsom en frukt af den genom Adam öfwer oß komna synden, å andra sidan deremot sätter lifwet såsom en frukt af nå-

dens och rättfärdighetens gåfwas öfwerflöd (Rom. 5: 17). Hela wår frälsning hängde derpå, att wi blefwo rättfärdiga. Det ſe wi ock i gamla teſtamentets offer. Allt gick derpå ut att genom offerblodet rena folket från ſynden ſamt **derigenom** frälſa det från wreden. Kunde wi icke bliſwa rättfärdiga, då woro wi dödens roſ för ewigt, men gafs ett offer, ſom borttog ſynder, då war i det offret dödens wälde till intet gjordt. Och det offret gafs. Gud war den, ſom ſjelf gaf det, och Jeſus hette offerlammet. Ty ſå älſkade Gud werlden.

35. Men hwad outſäglig tröſt i deſſa ord ligger för de arma fåren, derom är här icke widare tillfälle att tala. Icke behöfwas heller derom många ord. Ty här är en ſådan frälſare, hwilken, ehuru han war i Guds ſkepelſe och war Gud jemlik, ändock förnedrade ſig ſjelf allt intill döden, och detta blott i det ſyftet, att wi, ſom för wåra ſynders ſkull woro döden wärda, ſkulle bliſwa förloſſade från döden ſamt återſtällda rena och rättfärdiga och ſaliga åt wår Fader och Gud. Detta är ſå ſtort, att wåra hjertan aldrig kunna fatta det, ännu mindre wår tunga uttala det. Tänk, ſå wille wår egen himmelſke Fader hafwa det.

Och nu, Herre Jeſu, förbarma dig öfwer oß, afhåll och förhindra de falſka herdar och gif herdar efter ditt ſinne. Bewara genom ditt namn alla rätta herdar och wälſigna deras arbete till ſjälars ſalighet, ditt namn till ära och pris. Amen.

N:o 32.

Tredje Söndagen efter Påsk.

Text: Joh. 14: 1—12.

Första predikan.

Och Jesus sade till sina lärjungar: Edert hjerta ware icke bedröfwadt, tron på Gud och tron på mig o. s. w.

---

1. Detta är begynnelsen till det trösteliga afskedstal, som Herren Jesus höll till sina lärjungar den sista aftonen före sin gång till Fadren. När Han skulle skiljas ifrån dem, samlade Han dem till påskalamsmåltiden, instiftade ock derwid den heliga nattwarden, twådde deras fötter, förmanade och tröstade dem, alldeles såsom en fader hugswalar och förmanar sina barn, när han är färdig att skiljas från dem och fara hädan. Ty det låg den käre Herren om hjertat, att dessa lärjungar måtte rätt förstå, hwad som komma skulle, på det de icke måtte gifwa sig öfwer, när de fingo se Honom tagas ifrån dem, hudflängas, korsfästas och dödas, hwilket ju annars måste grufligen förwirra dem, när de intet annat wäntade än att få se herrlighet och ära. Derföre sedan Han nu satt sig med dem, twagit deras fötter och talat om sitt förestående förherrligande, så säger Han widare:

2. **Edert hjerta ware icke bedröfwadt.** Såsom wille Han säga: "Jag wet helt wäl, mina kära lärjungar, huru det skall gå eder, när jag skiljes ifrån eder och lemnar eder ensamma efter mig, att räddhåga och fruktan då i fullt mått skola öfwerfalla eder. Ty I skolen skåda sådant elände på mig, att hjertat i eder skall wilja försmäkta så, att I icke skolen kunna se, hwarthän I mågen taga eder tillflykt. Detta säger jag eder på förhand, på det I icke straxt skolen låta modet alldeles falla utan driftigt rusta eder till striden och, när stunden är kommen, minnas min förmaning, att

I icke straxt gifwen tapt och förtwiflen". (L.) Det har wisserligen uppfyllt Herrens hjerta med ett innerligt medlidande, när Han förutsett, hwad nöd lärjungarna skulle komma uti. Derföre har Han ock gjort, hwad Han kunnat, för att trösta dem. Likasom wille Han säga: "Det kan nu icke hjelpas, det är Fadrens råd och beslut; waren blott icke bedröfwade; det är icke så farligt. I skolen ingenting förlora derpå." Derefter tillägger Han:

3. "**Tron på Gud,** d. ä. liten på Gud, eder himmelske Fader; hans råd kan icke blifwa om intet; när det för edra ögon ser förtwifladt ut, så sätten eder lit till Honom; Han förmår göra utöfwer allt, hwad I kunnen tänka, för Honom är det aldrig förtwifladt, aldrig mörkt. Han är allsmäktig och trofast, och hans högra hand behåller segren. Liten på Honom och weten, att hans ord och werk kan aldrig blifwa om intet. Djefwulen må rasa huru mycket som heldst, eder wanmakt må wara huru stor som heldst; hwilen ändock stilla wid Honom och weten, att Han eder förutan skall föra sitt råd och werk herrligen igenom. **Och tron på mig,** d. ä. liten på mig; fastän det ser ut, som wore jag öfwerwunnen och min sak till intet gjord, så liten ändå på mig, att jag skall utföra det werk, till hwilket Fadren har sändt mig. Djefwulen skall wäl jubla, fienderna skola triumfera, allting skall se så ut, som hade de öfwerhanden, och som wore jag förlorad, men liten ändå på mig; jag skall göra det; det är ingen fara". Det wißte ju Herren: kunde blott lärjungarna blifwa orubbade i sin tillit till Honom och Fadren, så hade det ingen fara. Ty tron trotsar allt och öfwerwinner allt, synden, döden, werlden, djefwulen och allt ondt.

4. Men hwad Herren här säger till sina lärjungar, det gäller ock alla kristna. Ty will du wara en kristen, så war wiß, att du såsom apostlarna skall komma i allehanda nöd och trångmål, der din egen wishet och kraft skall ingenting förslå, och det skall se ut, som wore allt förloradt, och som hade Gud alldeles öfwergifwit dig. Och i sådan nöd gäller det: **lita på Gud.** Du har hans ord, der säger Han dig, hwad Han tänker om dig, der lofwar Han att lekamligen uppehålla dig, såsom Han föder fåglarna och kläder liljorna, der lofwar Han att andligen

bära dig intill åldern, och intill deß du grå warder, att upplyfta, bära och hjelpa, att dagligen och mildeligen förlåta dig dina synder och gifwa dig ewigt lif. Will nu det, som för ögonen är, icke draga öfwerens med det, som du af ordet hör, då står du i walet att antingen följa känslan och förtwifla eller följa ordet och trots det besynnerliga utseendet lita på Gud. Ty att tro på Gud, det är ingenting annat än att i all enfaldighet sätta sin lit till Honom, så som när ett barn sätter lit till sin fader. När du widare af ordet hör, huru Gud har sändt sin enfödde Son för att frälsa dig från dina synder, att å hans wägnar göra dig salig, så lita på Honom, att Han gör, hwad Han fått uppdrag till. Kännes det än stundom så, som hade Han öfwerlemnat dig i ett wrångt sinne, så att du icke widare kan hafwa någon nåd att wänta, lita ändå på Honom. Är du icke wärdig, så är det dock Fadrens bud, att Han skall frälsa dig. Och så wißt du kan weta, att Han icke går från sin Faders bud, så wißt kan du trots all synd och owärdighet lita på Honom för din egen del. Fadrens trofasthet och Sonens lydnad, det må wara grundwalar, som duga att bygga på. Håller icke det berget, så håller ingenting.

5. En sådan lit till Herren är det wi se hos Abraham, hwilken ock i Skriften framställes såsom ett mönster af den rätta tron. När Gud sade honom, att han skulle blifwa en fader för många folk, och att i hans säd skulle alla slägten på jorden blifwa wälsignade, då såg det mer än mörkt ut. Ingen son hade han, och gamla woro både han och hans hustru. Men han twiflade icke i otro, frågade icke heller efter sin halfdöda kropp eller Saras döda moderlif utan litade på Gud och gaf Honom äran, såsom Paulus säger i Rom. 4. **Han höll Honom trofast, som hade lofwat det** (såsom det ock står om Sara i Ebr. 11: 11). Sådana äro Abrahams tros fotspår, såsom Paulus säger: "Så är detta icke allenast skrifwet för hans skull, att honom tillräknadt wardt, utan ock för wår skull, hwilka det också tillräknadt warder, när wi tro på Honom, som uppwäckte wår Herre Jesus ifrån de döda" (Rom. 4: 24).

6. De fariſeer hafwa förſökt att göra tron ſå konſtig ſom möjligt genom allehanda gerningar, wilkor och ſ. k. ordningar. Ty det bjuder emot hela wår natur, att tron ſkulle wara ſå enkel. Men låt du allt ſådant fara och wet, att tron är den enfaldigaſte ſak under ſolen, ſåſom du ock kan ſe af Skriftens exempel. Alltſå när du i ordet hör, huru Gud är ſinnad emot dig, ſamt huru Han har ſändt enfödde Sonen i werlden till en frälſare, ſå lita du enfaldigt på Honom och på den, ſom Han har ſändt, Jeſus Kriſtus. Ty deruti ſtår tron, icke att du mycket wet eller kan tala eller kan utreda, utan att du i hjertat litar på Honom, ſom uppwäckt Jeſus från de döda, ſamt håller dig med alla dina ſynder intill denne Jeſus, hwilken Gud uppwäckt och gjort till en herre och Kriſt för att göra ſyndare ſaliga. Och ſynes det än ſtundom alldeles förtwifladt, ſå håll ändå ut. Såſom Aſaf ſäger: "Likwäl förblifwer jag wid dig, Herre." Ehwad än hända må, lita ändå på Gud och den Han ſändt. Det allena är tryggt, och det får du göra för ingenting. Ingen kommer på ſkam, den dig förbidar, ſäger David (Pſ. 25).

7. **I min Faders hus äro många boningar.** Såſom wille Han ſäga: "När I hafwen intet på jorden, när menniſkorna förſmäda, förfölja och döda eder, eller när annat inträffar, ſom gör lifwet tungt och bittert, då läggen det icke ſå ſerdeles på ſinnet, I ären ändå icke hemma här utan hafwen ett bättre hem. I min Faders hus äro många boningar, när det icke finnes rum för eder på jorden". Dermed wänder Han deras blick på den föreſtående ewiga herrligheten, hwilken wäl borde uppwäga allt, hwad de fingo lida på jorden. Såſom ock Paulus ſäger: "Jag håller ſå före, att denna tidens wedermöda är icke att likna wid den herrlighet, ſom på oß uppenbaras ſkall." Och åter: "Wår bedröfwelſe, den dock timlig och lätt är, föder i oß en ewig och öfwer all mått wigtig herrlighet." På ſamma ſätt hänwiſar ock Petrus de kriſtna till det ewiga, owanſkliga och oförgängliga arf, ſom är förwaradt åt dem i himmelen. Sådant böra äfwen wi låta komma oß till tröſt, ſå att wi i alla widrigheter uppmuntra wårt hjerta och ſäga: "Gud ware lof, det har alltſammans en ända; hwad wi här förlora, det är

endaſt ſtoft och mull; ſnart bo wi hos wår Fader; blott en liten tid och wi bo i det goda, i det goda land, der Herren Gud ſjelf bor, ja icke blott i ſamma land utan i ſamma ſtad; icke blott i ſamma ſtad, nej i ſamma hus och hem, der Herren Gud ſjelf bor."

8. Om tillſtåndet i Fadrens hus ſäger Johannes: "När Kriſtus uppenbar warder, då warda wi Honom lika, ty wi få ſe Honom, ſådan Han är" (1 Joh. 3). Och Eſaias ſäger: "Herrens förlöſta ſkola komma igen och komma till Zion med glädje; ewig fröjd ſkall wara öfwer deras hufwuden, luſt och glädje ſkola de få, wärk och ſuckan måſte bortgå" (Eſ. 35). Och David ſäger: "När Herren Zions fångar löſande warder, då ſkola wi wara ſåſom drömmande, då ſkall wår mun full med löje wara och wår tunga full med fröjd" (Pſ. 126). Och Johannes ſäger: "De ſkola intet mer hungra eller törſta, icke heller ſkall ſolen falla på dem, icke heller någon hetta; och Gud ſkall aftorka alla tårar af deras ögon" (Uppb. 7). Och Paulus ſäger: "När edert liſ Kriſtus uppenbarad warder, då warden ock I uppenbarade med Honom i herrligheten" (Kol. 3). Och när apoſtelen hade warit uppryckt till himmelen, ſäger han, att han der ſett och hört ſå outſägliga ting, att inga menſkliga ord funnes, hwarmed de kunde uttryckas. Herren ſammanfattar alltſammans i få ord, när Han ſäger: "Fader, jag will, att der jag är, der ſkola de ock wara med mig, ſom du mig gifwit hafwer, att de ſkola ſe min herrlighet, ſom du mig gifwit hafwer" (Joh. 17). Med ſådana och många dylika ord framſtäller Skriften för Guds barn, hwad de hafwa att wänta. Käre, om du annars tror på Jeſus, gif dig icke utöfwer, om det än ſtundom kännes ſwårt: det är alltid bättre att genom bedröfwelſe med Guds folk gå in i ewig herrlighet än att med werlden genom löje gå bort till ewig eld, gråt och tandagnißlan. Såſom Herren ſäger: "Saliga ären I, ſom nu gråten, ty I ſkolen le. We eder, ſom nu len, ty I ſkolen gråta." Guds folk är på wäg ut ur allt elände hem till himmelen, till de många boningarna i Fadrens hus, ty det har Herren ſagt. På den ſaken hafwa wi wiſſa och faſta Guds **ord.**

9. **Om så icke wore, skulle jag hafwa sagt eder det** (grt.). Säsom wille Han säga: "Waren wissa derpå, att jag icke har bedragit eder, nej wore det icke rum i Fadrens hus, så hade jag omtalat det för eder, det kunnen I lita på". Detta är ock för oß tröfteliga ord, så att wi kunna sammalunda säga sådana själar, som äro i twifwel och förskräckelse: "War icke orolig; hade Han icke welat hafwa mig med, så hade Han nog sagt ifrån, ty Han war kommen icke för att förhemliga utan för att uppenbara sin Faders wilja och råd. Derföre om du frågar, huru du må kunna wara wiß, så är detta swaret: Derföre att Han icke sagt ifrån, att du utgör något undantag". Står det "alla", står det, att Gud gifwit sin Son åt **werlden** till en frälsare, då bör den, som är en af werlden, läsa, som det står, och wara nöjd samt bjuda djefwulen farwäl med alla hans inkast och pilar.

10. **Jag går för att bereda eder rum,** d. ä. "i de många boningarna skall jag bereda ett rum äfwen åt eder, så att I icke skolen behöfwa blifwa utanför, och derföre går jag nu bort". Med dessa ord will Han lära dem, att med de rätta ögonen betrakta hans död, på det de icke måtte tro, att de skulle förlora något derpå. Han skulle såsom en förelöpare ingå före dem in i den ewiga herrligheten för att bereda äfwen deras förherrligande tillsammans med Honom, såsom Han i Joh. 17 säger: "Fader, jag will, att der jag är, der skola de ock wara med mig, som du mig gifwit hafwer, på det att de skola se min herrlighet, som du mig gifwit hafwer." Detta borde ju hafwa tröstat lärjungarna, så att de wid åsynen af hans lidande skulle hafwa sagt: "Nu går Han, nu går Han, si Han gör, såsom Han har sagt, fastän det ser förfärligt ut." Men när det kom, förlorade de ordet ur hjertat samt följde ögonen och förtwiflade Oß böra ock dessa orden gifwa en helsosam lärdom, så att, när öfwer oß kommer allehanda lidande, wi då akta uppå sådana ord, som förklara det lidandets rätta betydelse, samt rätta oß efter dem och icke efter skenet. Derföre när Herren säger: "Jag skall göra dig utkorad i bedröfwelsens ugn", så borde wi genast, så snart någon bedröfwelse påkomme, wara färdiga att tillämpa det och

säga: "Si der, Han kommer ihåg sitt ord och handlar med oß alldeles efter sitt löfte". Sammalunda när Herren sagt: "Hwar J nu liden agan, så bjuder sig Gud till eder såsom till barn", då borde wi åter genast wara färdiga med tillämpningen, så att wi sade: "Si der, Han erkänner oß ändå för barn, will ock, att wi skola weta det, derföre wisar Han oß det genom agan". Det wore ett rätt och saligt bruk af ordet.

11. **Och om jag än går bort till att bereda eder rum, skall jag likwäl komma igen och taga eder till mig, på det att, hwar jag är, der skolen J ock wara.** "När J nu sen mig fara hädan, så weten ock det, att jag icke allenast går för att bereda eder rum, utan att jag äfwen en gång skall komma igen för att hemta eder till mig. Såsom när en fader skiljes från sina barn för att resa någonstädes uti något ärende, och barnen då tänka: Han kommer snart igen, alltså tänken ock J sammalunda. Det will Han ock hafwa sagt oß till tröst, på det att, när det blir mörkt och bekymmersamt, wi då måtte sjunga i wåra hjertan och säga: "Han kommer igen; ännu en liten tid och Han kommer igen, och då skola wi gå med Honom in i hans herrlighet, för att besitta det rike, som af werldens begynnelse warit oß beredt. Han kommer igen såsom en trolofwad för att hemta sin trolofwade och hafwa henne till brud för ewigt." Såsom Han ock säger: "Fader, jag will, att der jag är, der skola de ock wara med mig, som du mig gifwit hafwer" (Joh. 17). Och åter: "Hwar jag är, der skall ock min tjenare wara" (Joh. 12: 26). Derom säger ock Paulus: "När edert lif Kristus uppenbar warder, då warden ock J uppenbarade med Honom i herrligheten" (Col. 3). Och åter: "Wi skola wara hos Herren alltid" (1 Theß. 4: 17). Och der skall ingen synd mer wara och ingen död, icke heller någon wärk eller gråt, ty det första är förgånget, och allt är nytt. Blott en liten tid, och Han kommer, Han kommer. Men hwad Han dröjer, det gör Han derföre, att Han är långmodig mot syndare och wäntar på deras bättring. Och betänker du, hwad det skulle hafwa warit, om Han hade kommit, medan du sjelf lefde i otro, så skall du wäl unna dem, som ännu äro otrogna, att Herren åter en tid har tålamod med dem.

Din ſalighet ſkall derpå aldrig lida. Det wore icke godt, om den, ſom ſjelf fått ſin ſäd in under tak, icke wille unna ſin broder uppehållswäder, till deß äfwen han fått berga ſitt. Derföre må wi wäl ſäga: "Ehuru det för min egen del wisſerligen wore bäſt, om Herren komme ſnart, will jag dock icke ſe illa derpå, att Han ännu dröjer, ifall derigenom ännu flere ſjälar kunde winnas. Tuſen år äro för Honom ändå icke mer än en dag."

12. **Och hwart jag går, weten I, och wägen weten I.** Det ſade Herren för att mer wäcka deras uppmärkſamhet på det, ſom Han ſade. Genaſt inföll ock Thomas och ſwarade: **Herre, wi weta icke, hwart du går, och hurn kunna wi weta wägen?** Hade de mer aktat på det, ſom Herren förut talat med dem, ſå hade de wisſerligen wetat det. Men ſå är det. Förrän man behöfwer det, aktar man icke derpå, och derföre ſtår man der rådwill och förtwiflad, när man behöfwer det. Men att lärjungarna kunde wara ſå grufligt okunniga och ändå wara rätta trogna lärjungar, deraf ſkall man iſynnerhet ſe, att det, ſåſom ofwanföre är ſagdt, icke kommer an på mycken kunſkap, ſå att det wore förloradt med en ſyndares ſalighet för det, att han wore okunnig och toge miſte i den eller den läropunkten. Ett annat dylikt exempel ſe wi i Petrus, när Han tog Herren affides och ſtraffade Honom för det, att Han talade om ſin död. Men troende war han ändå. Ty hwad ſom utmärkte lärjungarna ſåſom troende, **det war, att de i hjertat hade ſin lit till Jeſus, att Han war Kriſtus, frälſaren, ſamt att de fördenſkull höllo ſig intill Honom.**

13. Det är en outſäglig tröſt att få upp ögonen öfwer detta förhållande. Ty då den ena röſten ropar hit och den andra dit, och hwar och en hänger ſyndares ſalighet på ett hår, på den eller den ſerſkilda läropunkten, då kan man ju bliſwa förtwiflad. Tänk, om jag tager miſte i den eller den punkten, på hwilken dock den och den ſäger, att ſaligheten hänger! Och hwem har rätt! Den ena ſäger ſå, den andra ſå, och hwar ſkall jag då finna den ſak, på hwars rätta kännedom det beror, om jag ſkall bliſwa ſalig eller fördömd? Wisſerligen kan en arm ſjäl bliſwa ſönderſliten med mindre än detta. Ja der kan det

wisserligen blifwa en gruflig nöd. Men då är det jag skall hafwa gagn af att få swar på den frågan: **Hwad war det, som utmärkte de första troende såsom troende?** Och när jag då ser, att deras tro utmärktes deraf, att de litade på och höllo sig intill Jesus, såsom den der war Kristus, den frälsare, som Gud tillförene hade lofwat och nu hade sändt, då will ock jag lita på Honom, att Han är Kristus, äfwen min frälsare, samt råda andra att sammalunda lita på Honom. Sedan will jag ock med Guds hjelp söka sanningen i alla punkter, såsom Gud i ordet uppenbarat densamma, men ehwad jag får nåd att se mer eller mindre deraf, ware sig i ett eller annat stycke, så will jag dock alltid fara fort **att hålla Honom för Kristus, frälsaren, samt med all min uselhet hålla mig intill Honom, såsom min frälsare.** Ty deri är lifwet, nemligen i den personen Jesus, såsom Paulus säger: "Guds nådegåfwa är det ewiga lifwet i Jesus Kristus, wår Herre." För grenen kommer det an uppå icke att mycket weta om stammen utan att **wara i** stammen. Barn förstå icke alltid sin faders tankar och gerningar, men att **lita** på honom, det förstå de sig på, ty det är en sak för hjertat, och hjerta hafwa äfwen de små, hjerta hafwa äfwen de fåkunniga.

14. **Jesus sade till honom: Jag är wägen och sanningen och lifwet; ingen kommer till Fadren utan genom mig.** Jag är wägen, säger Han, och dermed uttrycker Han, att det icke finnes någon annan wäg eller annat sätt att komma till Fadren och hans hus utan genom Jesus. Allt hwad menniskor kunna försöka eller upptänka af gerningar eller annat, det duger intet. Du må läsa, studera, arbeta och betwinga ditt hjerta allt, hwad du förmår, du må göra böner och öfwa gudaktighet mer än alla helgon och hafwa nit så som ingen annan, och det är ännu icke wägen. Werlden menar, att hwar och en blir salig på sin tro, allenast man lefwer dygdigt och redbart, men nej, det är bedrägeri, och ju wissare hon är i det bedrägeriet, desto wissare är hennes förderf. Jesus, Jesus ensam är wägen. Paulus såg många, som hade nit om rättfärdigheten, men foro efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och om dem tänkte han icke:

"Si de äro dock allwarliga, man måſte hoppas det bäſta om dem." Nej, öfwer dem hade han ſådan pina, att han ock för deras ſkull önſkade ſig ſjelf bortkaſtad från Kriſtus. Det ligger nära till hands att låta allt wara bra, endaſt der är andligt nit och allwar. Men nej, är wägen orätt, ſå förer nitet icke hem utan bort. Och wägen, den ena enda wägen är Jeſus. Utan att wara i Jeſus ſkall ingen enda menniſka blifwa ſalig. Men att wara i Jeſus, det ſker allenaſt genom tron på Honom. O du ſom detta hör, må det wara dig ſagdt: **utan** Jeſus ſkall du aldrig hitta hem till Fadrens hus; **med** Jeſus ſkall du aldrig kunna komma bort. Han är wägen och Han allena. Men alla dem, ſom wilja genom lagens gerningar tränga fram, om dem heter det: Honom, ſom werkar, warder lönen räknad icke af nåd utan af pligt; alla de ſom äro af lagens gerningar, de äro under förbannelſe; af lagens gerningar ſkall intet kött rättfärdigas inför Gud. Den domen kan aldrig rubbas, och dig föreligger walet att antingen foga dig efter den domen och frälſas eller att ſtrida emot den domen och förtappas. Ett tredje gifwes icke.

15. **Jag är ſanningen,** ſäger Herren, d. ä. Han är den ſanna och fullkomliga uppenbarelſen af Fadren. Derom ſäger Johannes: "Nåden och ſanningen är kommen genom Jeſus Kriſtus." I gamla teſtamentet fanns wäl ſanning, men icke ſanningen i ſin fullhet. Guds anſigte war der icke fullkomligt uppenbaradt. Derföre ſträckte ſig ock det gamla teſtamentets heliga i hoppet fram emot den fulla uppenbarelſens ljus. Såſom Herren ſäger till lärjungarna: "Många profeter och konungar åſtundade ſe det, ſom I ſen, och fingo dock icke ſe det, och höra, det I hören, och fingo dock icke höra det." Han är den rättfärdighetens ſol, hwilken med de ſträlar, Han ſände framför ſig, ſåſom en morgonrodnad upplyſte äfwen gamla teſtamentet. Nu är den ſolen uppgången i ſin fulla herrlighet. Utom Honom är i guddomliga ting idel lögn. Från den ſtund wi blefwo ſyndens barn, hafwa wi alla warit lögnens barn. All gudstjenſt, ſom menniſkor uppfunnit, och allt hwad menniſkor lärt efter det naturliga förſtåndet om den rättfärdighet, ſom inför Gud gäller, allt, allt har det

warit bedrägeri; millioner och åter millioner menniſkor hafwa famlat och famla ännu i mörker, och kunna icke annat än famla i mörker, ſålänge de icke känna Honom, ſom är ſanningen. Derom aflägger erfarenheten ſtändigt nya wittnesbörd. Det går för hela werlden på måfå, det bär utföre, alltjemt utföre; hwarthän det bär, det wet hon icke, men hon gisſar, hon gisſar, att det går bra. Hon ſätter ſin ſjäls ſalighet på en gißning, ty hon känner icke Honom, ſom är ſanningen, Jeſus Kriſtus.

16. Men då Herren ſäger: "Jag är ſanningen", ſå will Han icke allenaſt hafwa ſagt, att hans predikan och lära är den wiſſa ſanningen. Nej, Han är ſjelf i ſin perſon ſanningen, hans egen perſon är mer än någon lära eller predikan en uppenbarelſe af Gud. Ja, ännu mer: genom predikan eller lära allenaſt kan ingen komma till ſanningen, utan dertill fordras att wara och leſwa i Jeſus. Ty Han är ſanningen. Den allra meſt olärda och enfaldiga menniſka, ſom leſwer i Jeſus, wet och känner ſanningen, medan den lärdaſte och ſkarpſinnigaſte profeſſor, ſom icke leſwer i Jeſus, wandrar i mörkret och förnimmer intet af ſanningen. Såſom Herren ſäger: "Jag tackar dig, Fader, att du hafwer detta fördolt för de wiſa och förnuftiga men hafwer uppenbarat det för de fåkunniga; ja, Fader, ty ſå har warit behagligt för dig." Och Paulus ſäger: "Hwar äro denna werldens wiſa, hwar äro de ſkriftlärda? Har icke Gud gjort denna werldens wisdom till galenſkap?" Jeſus allena är ſanningen, och ſåſnart man ſläpper Honom, irrar man i mörker och kommer längre och längre bort. Det har ock de ſkriftlärdas exempel i alla tider wiſat.

17. **Jag är liſwet,** ſäger Han, och dermed menar Han icke blott det, att Han giſwer de döda liſ, utan att Han ſjelf är liſwet, ſå att ingen kan leſwa andligen och ewinnerligen utan i Honom. Derom ſäger Johannes: "Detta är wittnesbördet, att Gud oß giſwit hafwer det ewiga liſwet, och det liſwet är i hans Son." Derom ſäger Paulus: "Guds nådegåfwa är det ewiga liſwet i Jeſus Kriſtus, wår Herre." Och åter: "I ären döda, och edert liſ är fördoldt med Kriſtus i Gud." Och åter: "Jag leſwer, dock icke nu jag, utan Kriſtus leſwer i mig, ty det

jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit sitt lif för mig." Och åter: "Kristus är mitt lif, och döden är min winning." Saken förhåller sig så: Synden är en skilsmessa från Gud, men att wara skild från Gud, det är död. Att derföre blifwa lefwande gjord igen, det beror derpå, att själen blir rättfärdigad från synden. Men sådan rättfärdiggörelse är endast i Kristus. Han är lagens ände till rättfärdighet för hwar och en, som tror. Derföre sätter ock Paulus i Rom. 5 emot hwartannat: Adam — synden — döden å ena sidan; Kristus — rättfärdigheten — lifwet å den andra. Kristus är syndares lif derigenom, att Han är syndares rättfärdighet. Och emedan i ingen annan är rättfärdighet, derföre är ock i ingen annan lif. Såsom Petrus säger: "I ingen annan är salighet, ty det är icke heller något annat namn, under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola blifwa saliga." Menniskan må företaga, hwad hon will, slutet blir ändå döden, dereft hon icke är i Jesus. Fördenskull säger ock Herren, att till Honom skola på den ytterste dagen komma sådana, som skola säga, att de i hans namn profeterat, utdrifwit djeflar och gjort under och skola dock warda bortwisade, emedan de aldrig warit kända af Honom. Derom säger Han ock till Judarna: "Utan att I äten menniskans Sons kött och dricken hans blod, hafwen I icke lif i eder." Derpå hänger lifwet: icke på den eller den läran eller kunskapen eller gerningen utan på blifwandet i Jesus. Wißte du än all evangelii hemlighet och wore så wiß, att du ock wille dö för evangelium, så wore du dock andligen död, dereft du icke wore i Jesus.

18. **Ingen kommer till Fadren utan genom mig.** Att de förlorade barnen skola komma till Fadren igen — det är det stora mål, dit hela Guds frälsningswerk syftar. Och medlet, det är Jesus och ingen annan. Såsom uti öknen Gud hade låtit upphänga kopparormen till helbregdagörelse för alla ormbitna, och ingen ormbiten kunde blifwa helbregda utan genom kopparormen, alltså har ock Gud utgifwit enfödde Sonen till rättfärdiggörelse för alla menniskor, och ingen skall kunna blifwa helbregdä från sina synder utan genom Honom. Nej, det är Fadrens

ewiga råd. Han har gifwit Jesus werlden till en frälsare, Jesus men ingen annan. Såsom Luther säger: "Gud har en gång för alla fattat sitt beslut och sagt om Kristus: Här är mannen, som I skolen höra, om I wiljen komma till mig och blifwa saliga". Will du icke hafwa denne frälsaren, nuwäl, det står dig fritt att förakta Honom, men till Fadren skall du icke komma utan genom Honom. Will du icke hafwa den frälsare, som Gud har gifwit, så måste du frälsa dig sjelf, och då är din ände gifwen. Man hör ofta de ogudaktiga säga, att det ju wore obarmhertigt af Gud, om Han förkastade någon enda menniska. Men märk djefwulens bedrägeri! Skriften wittnar, att Gud will ingen syndares död, att Han will, att alla menniskor skola frälsta warda o. s. w. Fördenskull har Han utgifwit enfödde Sonen, genom Honom upprättat för hela werlden ett frälsningsförbund, satt Honom till en nådestol i hans blod. Sedan har Han till all werlden låtit bud utgå om detta sitt werk, bedjande och förmanande alla, att de nu måtte wända sig till denne frälsaren, till denna nådestolen. Det budet höra nu alla, och si der swara många: "Den frälsaren wilja wi icke wända oß till". Säger man dem då deras ändalykt och dom, så swara de åter: "Det wore ju obarmhertigt af Gud, om Han skulle låta oß förgås". Tänk, obarmhertigt af Gud, som offrat allt för deras frälsning — obarmhertigt af Honom, att menniskor förgås, som icke wilja annamma den frälsare, Han gifwit. Det är alldeles detsamma, som om de ormbitna i öknen hade sagt: "Den kopparormen bry wi oß icke om", och sedan hade anklagat Gud för obarmhertighet, eftersom Han lät dem förgås. Hwad skulle man hafwa swarat dem annat än det: "Gud har beredt eder frälsning; mer kan Han icke göra; wiljen I icke låta eder frälsas, så ware det eder egen skuld, att I måsten dö".

19. O I arma själar, som wandren efter edra egna tankar, låten säga eder: Det är eder beredd en ny och lefwande wäg in i himmelen. Sedan det wardt eder omöjligt att genom egna gerningar gå derin, har Gud förbarmat sig öfwer eder och beredt eder en ny wäg, på

hwilken äfwen de allra brottsligaſte och owärdigaſte kunna komma in, en wäg ſom omintetgör all åtſkilnad och lemnar öppen tillgång till Fadren in i det allraheligaſte för "allehanda publikaner och ſyndare". Du må hafwa warit en drinkare, horkarl, ſköka, mördare, röfware eller hwad annat ſom helſt: här är wäg för ſyndare för intet till Fadren; här är ſanning, ſom frälſar de öfwermåttan brottsliga, här är lif för de döda. Jeſus, Han är wägen, Han är den ſanningen, Han är det lifwet. Håll dig icke på afſtånd, låt icke djefwulen inbilla dig, att detta allt gäller endaſt andra, och att du är något undantag; nej owärdig, brottslig, förtappad, fången ſom du är i grofwa, förfärliga ſynder, gå med allt till Jeſus, ty Honom har Gud uppwäckt och gjort till en Herre och Kriſt för att gifwa ſyndare ſinnesändring och ſyndernas förlåtelſe. Gå i dag, genaſt. Det är icke för bittida, icke är det heller för ſent. Nej, nu är den behagliga tiden, nu är ſaligheténs dag. Jeſus håller på, nu, nu i dag att frälſa ſyndare från döden och föra dem till ewigt lif nu. Följ derföre med nu, juſt nu. Hans luſt är att winna ſtora, riktigt ſtora ſyndare. Hör nu det. Låt ſäga dig och kom genaſt. Si dörren är öppen!

O Herre Jeſu, du ſom är wägen, ſanningen och lifwet och ſom af Fadren är ſänd för att frälſa ſyndare, förbarma dig öfwer alla dem, ſom du har wunnit, och bewara dem! Förbarma dig ock öfwer alla dem, ſom ännu gå fremmande för dig, och drag dem till dig, att de måtte lefwa! Tänk derpå, att wi dig förutan kunna ingenting göra. Ja, Herre Jeſu, dig befalle wi det, ty du är wår frälſare, du allena. Amen.

N:o 33.

Tredje Söndagen efter Påsk.

Text: Joh. 14: 1—12.

Andra predikan.

---

1. Sedan Herren hade framställt sig såsom wägen, sanningen och lifwet, tillägger Han: **Känden I mig, så känden I ju ock min Fader, och nu kännen I Honom och hafwen sett Honom.** Nu, säger Han: nu sedan jag sagt eder, hwem jag är, så kännen I ock min Fader. Att detta är meningen, det se wi af v. 9. Men lärjungarna wißte icke, att de sågo Fadren, när de sågo Sonen, derföre sade Filippus till Herren: **Låt oß se Fadren, så hafwa wi nog.** Derpå swarade åter Herren och sade: **Jag är så lång tid när eder, och du känner mig icke? Filippus, den mig ser, han ser Fadren.** Dermed uttalar Herren sin förundran deröfwer, att lärjungarna på så lång tid hade så litet lärt, att de ännu kunde tro, att det war något annat att se Fadren än att se Sonen. Fördenskull tillägger Han frågande: **Huru säger du: låt oß se Fadren?**

2. Hwad wi här först märka, är detsamma som wi redan hafwa sett hos Thomas, nemligen den okunnighet, hwilken ännu uppenbarade sig hos dem, som dock woro Herrens Jesu rätta och trogna lärjungar. Ty tänk, huru underligt detta är. I tre år hade dessa lärjungar warit tillsammans med Herren Jesus samt blifwit underwisade af Honom, men likwäl kunna de komma fram med de besynnerligaste frågor. Sådant är wisserligen egnadt att å ena sidan wisa oß hjertats grufliga mörker, å andra sidan deremot Herrens Jesu brinnande barmhertighet och tålamod. Herren hade icke sparat på un-

derwisning, nej, dag ut och dag in hade Han hållit på att för dem uppenbara Fadren och hans råd, såsom Han säger: Ingen känner Fadren utan Sonen och den, för hwilken Sonen will det uppenbara, och åter: Allt det jag hafwer hört af min Fader, det hafwer jag kungjort eder. Men nej, det gick ändå icke in i deras hjertan. Såsnart Han sade något, som icke rimmade sig med deras egna förut fattade tankar, så förstodo de icke, hwad Han sade. Huru tydliga hans ord än woro, så heter det dock, att talet war dem så fördoldt, att de icke kunde begripa det. Huru mycket Han än talade om sin död, så förblefwo de dock wid den tanken, att Han icke skulle dö; huru mycket Han än talade om sitt rikes andliga natur, behöllo de dock ständigt den tanken, att hans rike skulle wara af denna werlden; huru tydligt och oupphörligt Han än uti sin underwisning talade om "deras Fader i himmelen", kände de Honom ändock så litet, som Philippi fråga här wisar. Hjertats mörker låter sig icke på en gång skingras. Det tog djupt det fall, som Adam gjorde; det trängde igenom hela wår natur.

3. Men å andra sidan se wi ock i detta Herrens Jesu innerliga barmhertighet och tålamod. Han tröttnade icke med lärjungarna för det, att de woro okunniga, nej utan Han underwisade dem ju mer och mer, wäntande att det skulle blifwa bättre med deras insigt, alldeles såsom man alltid måste göra i en skola. Ty der får man icke förtröttas för det, att lärjungarna icke strax warda fullkomna, utan man måste säga dem en sak om och om igen och hafwa fördrag dermed, att de åter glömma den, samt wara nöjd, om det går åtminstone något litet steg om året framåt. Och att Herren Jesus i den delen icke warit den sämste läromästaren, derom bär den evangeliska historien wittne.

4. Af detta må wi nu hemta twenne för oss mycket wigtiga lärdomar. Först ligger deri en wäldig tröst för alla fåkunniga. Alla fara wi wilse, den ene i ett stycke, den andre i ett annat. Med bästa wilja i werlden, att lära känna sanningen, blifwer det ändå alltid derwid, att "sanningens kunskap" är oss för hög och wåra hjertan för trånga. Sjelfwa apostelen Paulus har måst bekänna:

Icke att jag det allaredan fattat hafwer eller allaredan fullkommen är, men jag far fast derefter. Af sådan wärt hjertas inskränkthet kommer det, att Guds barn, de der dock af hjertat åstunda sanningen, dock hafwa så olika meningar. Den ene ser ett stycke bättre än en annan, och åter ett annat stycke sämre än en annan. Så ser ock en och samma kristen icke alla gånger allting lika. Hade wi nu icke en öfwersteprest, som kunde "warkunna sig öfwer dem, som såkunniga äro och wilse fara", så wore wi alla ewinnerligen förlorade. Men här se wi, att det är just en sådan öfwersteprest wi hafwa. Derföre behöfwa wi icke gifwa oß öfwer eller förtwifla för det, att wi finna ännu mycket, som är mörkt och dunkelt, eller för det, att wi i det ena eller det andra stycket icke kunna förstå Skriften utan ännu äro mycket okunniga. Herren Jesus kan wäl warkunna sig öfwer dig för det, att du är okunnig eller tager miste. Icke behöfwer du ängslas eller wrida händerna för det. Utan gå du enfaldigt fram till Herren Jesus och säg: "Si, du wet, att jag är såkunnig och förstår litet eller intet, ändock jag ju gerna wille weta sanningen, derföre har jag intet annat råd än att öfwerlemna mig åt dig, emedan jag wet, att du är Frälsaren. Led mig du med dina ögon och bär mig på dina armar, annars är det förloradt med mig". Men när du sålunda har befallt dig åt Honom, så låt fara din oro och lita på Honom, att Han icke skall bedraga dig. När du reser på en jernwäg, är det wäl icke sagdt, att du wet, huru lokomotivet är inrättadt, men att det drager dig fram, det är ändå säkert, bara du är med på tåget. Sammalunda här: Är det ock mycket, som du icke förstår af det, som rörer Guds frälsningsråd, så är det ändå alltid säkert, att Herren förer dig fram, allenast du håller dig till Honom. Ty Han har ett sådant bud af sin Fader, och Han är kommen icke för att göra sin utan för att göra Fadrens wilja, men Fadrens wilja är, att hwar och en, som ser Sonen och tror på Honom, skall hafwa ewigt lif.

5. Om denna sak säger Luther följande kostliga ord: "Ett så grost miβtag begår ännu denne store apostel, hwilken så länge hade hört och följt Kristus.

Men detta är oß en stor tröst och wisar tydligt, huru swårt det faller sig för wår besmittade natur och wårt förnuft att låta wåra egna inbillningar och drömmerier om Gud fara, och att hålla oß allena till Kristus, då sjelfwa apostelen icke kunde slita sig lös ur dyn, änskönt han hade Kristus i egen person framför sig och talade med Honom derom. Den tröften skola wi då här weta att tillegna oß under känslan af wår skröplighet, att Herren både will och kan hålla oß till godo, om wi, sedan wi tagit wid tron, i begynnelsen glida åt sidan och fela om spåret, endast wi icke såsom förrädaren Judas alldeles affalla **och wända Honom ryggen**, utan söka att komma tillbaka på wägen igen, såsom Filippus här gjorde, **hwilken likafullt förblef hos Jesus, och lopp icke öfwer till fienden**, ehuru hans **tankar** foro wilse och både han och de andra ännu woro swaga i tron och i Herrens rätta kännedom. Men då **de hängde wid Honom** och **åstundade underwisning** såsom hans lärjungar, höll Kristus dem också för sina rätta lärjungar och äkta kristna". — Märk hwilka dyrbara ord! Tankarna foro wäl wilse, men **hjertat** det wände dock icke ryggen åt Herren eller lopp öfwer till fienden, utan hängde fast wid Jesus och åstundade underwisning. Så såg Filippi tro och lärjungaskap ut.

6. Den andra lärdom, som häraf är att hemta, är att när wi se, huru Herren Jesus har haft tålamod med de fåkunniga och dem, som farit wilse i sina tankar, så böra ock wi wäpna oß med detsamma sinnet. Af naturen hafwa wi en synnerlig benägenhet att hänga lifwet på wissa åsigter, hwaraf följer, att när wi se någon, som icke har de åsigterna, så äro wi färdiga att döma ut honom från lifwet, bliswa i hjertat bittra och olustiga emot honom o. s. w. Men att sådant icke är Herrens Jesu sinne, det se wi tydligt af detta exempel. Derföre om du will likna Herren Jesus, så se här, huru Han wisar dig ett sådant exempel, att hwarhelst du finner någon, som i hjertat hänger wid Herren Jesus, du håller honom för en rätt Herrens Jesu lärjunge och broder, äfwen om han i tankarna far mycket wilse och icke genast förstår sanningen, så att han låter rätta sig.

Men kommer djefwulen och will göra dig olustig emot honom, så swara du: "Hwem är jag, att jag skulle förbittras på den, som Herren Jesus kallar sin broder? Har Herren sin lust uti honom, hwarföre skulle då jag se surt på honom? Att han i den eller den punkten far wilse, det ser jag, men att han såsom en syndare behöfwer Jesus och håller till wid hans kors, det ser jag ock, och det betyder mer. Sjelf will jag ju ock hwila hos Jesus och wara hans lärjunge, ehuru jag wisserligen wet, att Herren hos mig ännu finner mycken willfarelse". Si, det wore Guds och de heliga änglars glädje, att du sålunda kunde följa Herrens exempel och se Jesu bröder uti dem, som i hjertat tro på Jesus, äfwen om de både i kunskapen och lefwernet äro skröpliga.

7. Men hwad Herren swarar på Filippi fråga: Den mig ser, han ser Fadren, det är ord, hwilka för oß äro af den allra största wigt, emedan de säga oß, huru wi skola få en rätt bild af Fadren. Af naturen äro wi alldeles förmörkade, så att wi tänka oß Gud såsom en bödel eller tyrann, hwilken man måste fly, eller emot hwilken man måste se sig om efter hjelp. Det wisar historien om syndafallet. Ty när Herren efter fallet kom gående i örtagården, så gömde sig Adam och Eva för Honom, sålunda sökande skydd emot Honom. Detsamma se wi ännu tydligare i hedningarnas exempel. Ty de hafwa i sina hjertan och samweten en sådan bild af Gud, att de måste ständigt bäfwa samt försöka genom offer och allehanda gerningar blidka Honom. På samma wis se wi ock, huru de påfwiska taga sin tillflykt till allehanda helgon, ropande på dem och bewekande dem med allehanda gerningar, att de måtte hjelpa dem emot Gud. Ja äfwen ibland oß, som ju skola wara något annat än hedningar och katoliker, råder samma tanke om Gud. Hela werlden går och är rädd för Gud, hwilket hon bewisar dermed, att hon, för att kunna hafwa ro, måste hålla Gud fjerran från alla sina tankar. Och såsnart någon waknar till besinning öfwer sitt tillstånd, straxt frågar han i hjertat efter hjelp emot Gud; ja der komma då ock många, hwilka hänwisa honom att hos Sonen söka den hjelp, han behöfwer emot

Fadren, att taga Sonen och hans werk samt sätta det såsom wärn och sköld emot Fadren o. s. w. Ty förnuftet kommer ändå aldrig utöfwer det, att wår synd måste hafwa förwandlat Fadrens hjertelag, så att wi nu måste söka hjelp emot Honom, dereft wi icke wilja, att Han skall förderfwa oß. Ja, många, som werkligen äro troende, känna dock Fadren så litet, att näftan all deras frid och tillförsigt i förhållande till Honom är grundad på det, att de hafwa i Sonen en ständig och pålitlig hjelp emot Fadren, eller att Fadren genom Sonens werk är likasom bunden, så att de icke behöfwa frukta Honom. Så alldeles förmörkade hafwa wi genom synden blifwit.

8. Men hwad Herren säger, att så länge man icke känner Fadren, känner man icke heller Sonen, det menar Han på fullt allwar. Ty så lyda hans ord: Jag är så lång tid hos eder och du känner mig icke. Har man falska tankar om Gud, så förstår man aldrig Kristus och hans werk rätt. Det wisar äfwen den erfarenhet, som wi hafwa påpekat. Ty när man föreställer sig Fadren såsom en sådan Gud, hwilken behöfwer blidkas eller försonas, då följer ock alltid det, att man föreställer sig Sonen såsom kommen för att blidka Honom, på det Han icke måtte förderfwa oß. Då tänker man det wara Sonens werk att göra det möjligt för Gud att älska eller wara nådig eller bewisa nåd o. s. w. Och läser man än i Skriften, att Sonens werk åsyftade wår frälsning, så wänder man det genast om och säger: "Nuwäl, det åsyftade wisserligen wår frälsning, men på det sättet att det blidkade Guds wrede och gjorde honom nådig emot oß." Det är så alldeles inrotadt i wårt af synden förwillade hjertas natur, att det är näftan omöjligt att få det derut. Att det war Gud, som af brinnande kärlek sände Sonen, det se wi wäl i Skriften, men strax wänder man det om och säger: Det gjorde Gud i den affigten att af Sonen få utkräfwa, hwad wi woro skyldiga. Korteligen: så länge wi icke känna Fadren rätt, så förstå wi aldrig heller Sonens werk rätt utan se alltid uti detsamma på ett eller annat sätt en hjelp eller ett wärn emot Gud.

9. Emot alla sådana falska föreställningar gifwer oß Herren här den rätta regeln, efter hwilken wi skola

döma om Fadren, sägande: "Den mig ser, han ser Fadren." Derföre såsnart någon will gifwa dig en bild af Fadren, så se genast till, om den bilden passar på Sonen. Hwar nu så är, att den passar på Sonen, så håll den för rätt och sann, hwar den åter icke passar på Sonen, så war wiß, att det är en falsk bild. Ty Sonen är Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta beläte. Och kommer man med aldrig än så skenfagra bewis, så swara du: "Nuwäl, sådant förstår jag icke, men det ser jag, att jag genom detta får en annan bild af Fadren än af Sonen, så att Fadren icke blifwer lika god och from som Sonen. Derföre wet jag ock, att den bilden är falsk. Ty Sonen har sjelf lärt mig att om Fadren icke tänka annat, än hwad jag i evangelium ser Honom sjelf wara och göra. Derföre will jag med Guds hjelp behålla den bilden."

10. Om denna sak säger Luther följande: "På mig, säger Herren, skall du se. Öppnar sig då ditt hjerta för hwad du ser hos mig och hör af mig, såsom jag wisar mig mot dig och låter höra af mig, så finner du wisserligen Fadren och har sett och känt Honom på det rätta, tillbörliga sättet. För det första upptäcker du nemligen i Kristi person, att Han icke ser surt på någon eller handlar illa med honom eller skrämmer och bortjagar någon, utan att Han både med ord och gerningar lockar och drager alla på det herrligaste till sig, så att Han wisar sig blott såsom en tjenare, hwilken gerna will hjelpa enhwar. Deßlikes ser du också, att Han för din skull låter sig fastnaglas på korset och af barmhertighet utgjuter sitt blod. Detta kan du nu se med dina ögon. Dernäst hörer du med dina öron allenast sådana ömma, ljufliga ord som: Edert hjerta ware icke förfäradt! Kommen hit till mig I alla, som arbeten och ären betungade! Hwilken som tror på mig, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif, och andra dylika ord, hwaraf hela Johannis evangelium är fullt. Såsom du nu hör och ser, att Kristus wisar sig mot dig, hör och ser du tillika Fadrens sinnelag. Ty de ord, som jag talar till eder, säger Han, äro icke mina utan Fadrens; och åter: Det är min Faders wilja, att hwilken som ser Sonen och tror på Ho-

nom, skall hafwa det ewiga lifwet. — Derföre skall du frimodigt göra denna slutsats: "Jag wet mig ingen annan Gud i himmelen och på jorden än den, som tilltalar och behandlar mig, såsom jag här ser och hör i Kristus." — Sålunda är allt sammansmält uti en deg, att allt utgår ifrån Fadren igenom Sonen, såsom Kristus ock säger: "Hwad jag talar, det talar icke jag utan Fadren".

11. Si det wore nu det rätta wapnet mot alla de wrångbilder af Gud, som wi af naturen hafwa i wåra hjertan, eller som andra wilja ingifwa oß. Derföre när du ser, huru Sonen går omkring, gör wäl och hjelper alla, så wet, att just så ser Fadren ut. När du uti Honom ser en sådan rättfärdighet, som intet kräfwer utan allting gifwer, en sådan rättfärdighet, som icke söker upprättelse för sig utan upprättelse för dig, en sådan rättfärdighet, som efter intet annat ser än det, huru du mätte blifwa hulpen upp ur din synd och död, såsom profeten säger: "Si din konung kommer till dig, rättfärdig och en hjelpare," så kom ihåg, att just sådan är Fadren och hans rättfärdighet. När du ser Sonen aflösa en synderska, hwilken efter Mose lag skulle stenas, när du ser Honom gråta öfwer Jerusalem, när du ser Honom uppsöka och upprätta de swaga och sörjande lärjungarna o. s. w. så wet, att det är Fadrens sinne du ser. Ty just så der full af brinnande kärlek, just så der wänlig, mild, barmhertig är Fadren. Så snart du tänker Honom annorlunda än Sonen, så gör du Honom orätt.

12. Ja, säger du, men Fadren står ju i förhållande till oß icke blott såsom den barmhertige Fadren utan äfwen såsom den rättfärdige domaren. Derpå swarar Jesus med klara och bestämda ord sägande: **Icke heller dömer Fadren någon utan har gifwit all dom åt Sonen.** Nej, icke ens i det afseendet slå dessa orden fel: Den mig ser, han ser Fadren. Hos Fadren finnes ingen annan dom än du ser i Sonen, ty har Fadren gifwit all dom åt Sonen, då är det ju Fadrens dom du ser, när du ser Sonen döma. Såsnart derföre någon will om Fadrens dömande ingifwa dig annat än hwad du ser uti Sonen, så wet, att der är willfarelse å färde. Öfwer dem, som icke hylla Sonen, öfwer dem hwilar

dom både från Fadrens och Sonens sida, och Sonen är den som engång på den ytterſta dagen ſkall utföra den domen. Men någon annan dom finnes lika litet i Fadren ſom i Sonen. När du derföre tänker, att Sonen är kommen för att hjelpa dig emot Fadrens dom, ſå fara dina tankar utom Skriften och det blir då icke ſannt, att Fadren har gifwet all dom åt Sonen. Nej, Sonen är kommen för att å Fadrens wägnar **hjelpa och frälſa dig, men der du icke will låta dig frälſas,** der faller du ändtligen under både Fadrens och Sonens dom. Ty det är domen, att ljuſet är kommet i werlden och menniſkorna älſkade mer mörkret än ljuſet.

13. När Herren Jeſus i ſin bergspredikan förmanade ſina lärjungar att älſka ſina owänner, wälſigna dem, af hwilka de blefwo bannade, bedja för och göra dem wäl, af hwilka de blefwo hatade och förföljda, att gifwa, att göra wäl och låna utan hopp att få något igen o. ſ. w., då ſade Han ſåſom bewekelſegrund: **På det I ſkolen wara eder Faders barn, ſom är i himmelen, ty Han låter ſin ſol uppgå öfwer onda och goda och låter regna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga, Hau är mild mot de otackſamma och onda. Waren derföre fullkomliga, ſåſom eder himmelſke Fader fullkomlig är.** Der har du alltſå en alldeles wiß och pålitlig beſkrifning af Fadren. Älſka owänner, wara mild mot de otackſamma och onda, göra wäl emot fiender och förföljare o. ſ. w. — ſå ſer hans fullkomlighet ut. Sådant ſtämmer ock alldeles in på det, ſom wi ſe i Sonen. Det må nu ſynas dig huru orimligt ſom helſt, ſå ſtår det i alla fall ſå ſkrifwet. Att älſka wänner, att wara wänlig och mild mot dem, af hwilka man röner mildhet, det är icke mer, än hwad publikaner och ſyndare kunna åſtadkomma, det är alldeles för litet för Guds barn och ännu mycket mer för litet för deras Fader. Nej, bättre Fader hafwa wi, ſåſom nu ſagdt är. Ty wår Fader är en ſådan Fader, ſom älſkar icke blott wänner utan owänner och det ſå, att Han för deras frälsning utgifwer enfödde Sonen. Ja, Han är Fader öfwer allt, hwad fader heter i himmelen och på jorden. Derföre ſäger ock Herren Jeſus: "Ingen är god

utan Gud allena." Ja, god är wår Gud och Fader, just sådan som Herren Jesus war. När wi hade fallit, tänkte Han endast på att upprätta, när wi woro förlorade, tänkte Han endast på att frälsa. När wi tänkte, att wi behöfde någon, som hjelpte oß emot Honom, så sände Han sjelf enfödde Sonen för att hjelpa oß upp ur wåra synder, hjelpa oß till frid och hjelpa oß hem till wår Fader igen. Och nu, nu uträcker Han hela dagen sina händer till det ohörsamma folk, som efter sina egna tankar wandrar på den wäg, som icke god är. Nu, nu söker Han intet annat, än att Han måtte draga alla syndare till denne frälsaren, som Han gifwit werlden. Sådan är wår Fader.

14. Det är alltså summan af dessa Herrens ord, att du låter fara alla sådana tankar om Fadren, enligt hwilka Han blir annorlunda beskaffad än Sonen. Uti Honom är förwisso intet annat sinne, ingen annan rättfärdighet, intet annat kraf, inga andra tankar än uti Sonen. Det grufliga fall, som wi hafwa gjort, har aldrig det minsta kunnat förändra Honom. Nej, såsom du ser en jordisk fader wid sin sons fall wäga det ytterSta för att rädda honom, alltså wet, att det är den förändring som wårt fall förorsakat i Fadrens hjerta, att hans hjerta brustit af barmhertighet så, att Han gifwit det ytterSta för wår räddning. Ty när Han gaf den enfödde Sonen, då gaf Han det ytterSta. Något högre hade Han icke att gifwa. Och det är wigtigt att wi besinna detta; Gud är angelägen derom. Ty dels gäller det hans egen ära, dels är det för oß omöjligt att rätteligen känna Sonen och hans werk, dereSt wi icke känna Fadren. Såsom Herren i denna text säger: "Känden I mig, så känden I ock min Fader".

15. Widare tillägger Herren: **Tror du icke, att jag är i Fadren och Fadren i mig?** Tror du icke, att der mellan mig och Fadren råder en sådan gemenskap, att man icke kan känna och se mig utan att tillika se och känna Fadren? **Orden, som jag talar till eder, talar jag icke af mig sjelf; Fadren, som är i mig, han gör gerningarna.** Såsom wille Han säga: "Hwarken mina ord eller mina gerningar äro mina egna. Allt hwad jag talar,

det talar jag, såsom Fadren har befallt mig att tala; det är alltsammans Fadrens ord; allt hwad jag gör, det gör jag icke af mig sjelf, utan det är alltsammans Fadrens gerningar, hwilka Han utför genom mig." Med dessa ord framställer Herren Jesus hela frälsningens werk med allt, hwad dertill hör, såsom utgående från Fadren. När wi hade fallit, då war det Fadrens werk att frälsa oß, och werkets utförande uppdrog Han åt enfödde Sonen. Och Sonen war Fadren lydig, åtog sig werket, led och dog för wåra synder, uppstod för wår rättfärdiggörelses skull samt sitter nu på Fadrens högra hand i himmelen, såsom den der regerar, tilldeß Han lagt alla sina fiender sig till en fotapall. Det war icke Fadren, **som skulle hafwa** de gerningar, som Herren Jesus gjorde; sådant står ingenstädes skrifwet. Nej det war Fadren, **som genom Sonen gjorde** de gerningarna och det **åt oß**. På det sättet lärer oß Herren här att betrakta hans ord och werk. På det sättet blir det ock sanning, hwad Han säger: Den mig ser, han ser Fadren. Ty när det är Fadren, som talar orden, och Fadren, som gör gerningarna, då är det ju riktigt Fadren man hör och ser i de orden och i de gerningarna. Ja, Gud ware lof, så är det ställdt. Alltsammans är det af Gud wår Fader **genom** Jesus, wår broder. Så har Herren Jesus sjelf talat, och Han måste wara att lita på. Ja, wälsignad ware Gud och wår Herres Jesu Kristi Fader.

16. Men när du sådant wet, så låt det icke wara en död kunskap allenast, utan se till, att du ock låter det finna något rum uti ditt hjerta, fastän hjertat är trångt. Alltså när du behöfwer weta, hwad Gud tänker om syndare, så se, huru Herren Jesus talar och handlar med syndare. Der kommo gång efter annan till Honom sådana, som woro i nöd och behöfde hans hjelp, och hör nu huru Han talade med dem: "Hwad will du att jag skall göra dig?" "War wid godt mod, dina synder förlåtas dig". "Jag will, war ren" o. s. w. Nuwäl, det är alltså Fadrens ord, det är hwad Fadren har att säga till nödställda syndare. Derföre när du ser, att du är en syndare och befinner dig i nöd, så låt icke djefwulen för ditt samweta afmåla Gud, såsom den der öfwer dig uttalar dom

och förbannelse, utan laga så att du föreställer dig Honom, såsom den der, full af hjertlig kärlek, frågar: "Hwad will du, att jag skall göra dig?" o. s. w. Ty det öfverensstämmer med en fader och isynnerhet med den bild af Gud, som du ser i Herren Jesus. Sammalunda när du finner, att Herren Jesus icke allenast talar godt med syndare utan ock gör dem godt, så se till, att du äfwen tillämpar detta på Fadren, hwars gerningar det är Herren Jesus gör. För den skull när du har syndat och djefwulen kommer och will föremåla dig Fadren, såsom den der är färdig att låta sin wrede bryta lös öfwer dig, så betrakta Honom i stället, såsom den der skyndar dig till hjelp och will icke, att du skall förgås, ja såsom den der är färdig att lemna de nio och nittio rättfärdiga i öknen för att gå och hjelpa dig, som har syndat. Ty sådana gerningar ser du i Herren Jesus, och Han förklarar sjelf, att det är bara Fadrens gerningar Han gör. O det kan då göra hjertat godt ända ner i djupet, att se, att man får tänka godt om den käre himmelske Fadren.

17. Ytterligare säger Herren: **Tron mig, att jag är i Fadren och Fadren i mig** d. ä. låten säga eder, waren wissa derpå, att jag är i Fadren och Fadren i mig. Om jag än ser ringa ut, och om det än går twert emot alla edra tankar, så blifwen dock wid det, som jag har sagt. **Annars tron mig för gerningarnas skull,** ty gerningarna äro de, som bära wittne om mig, att Fadren hafwer mig sändt, och att Han är i mig. Eller huru? Sen I icke, att de gerningar, som jag gör, äro just sådana gerningar, som man kan wänta af Honom, som heter Fader öfwer allt, hwad fader kallas, i himmelen och på jorden? Såsom Han ock annorstädes säger till judarna: "Gör jag icke min Faders gerningar, så tron mig icke, men gör jag dem, så tron då gerningarna, om I icke wiljen tro mig" (Joh. 10: 37). På samma sätt hänwisade Han ock Johannes Döparen till sina gerningar, sägande till hans lärjungar: "Gån och sägen Johannes igen, hwad I hafwen hört och sett: de blinda se, de halta gå, de spetälska göras rene, de döfwa höra, de döda resas upp och för de fattiga förkunnas evangelium. Herren Jesus är angelägen derom, att lärjungarna skola

tro, att det är Fadren, som är i Honom och gör gerningarna. Det är Honom icke likgiltigt, hwad lärjungarna tänka om Fadren, ty Han är mån om Fadrens ära. Och förrän wi se Fadren såsom den, hwilken är i Sonen och gör de gerningar, som wi finna i Sonen, förr känna wi icke Fadren rätt.

18. Men att Herren Jesus riktigt tigger och ber lärjungarna, att de måtte tro, det är för oss en outsäglig tröst. Ty deraf lära wi, att alla de röster, som warna syndare för att tro på Jesus, äro från djefwulen. Är det någon röst i ditt inre eller är det någon röst utom dig, som skrämmer dig för Jesu kors eller som will göra dig owiss, huruwida en sådan syndare som du må få sätta din lit till Herren Jesus, så wet att den rösten är från djefwulen. Ty här ser du, att det är Herrens Jesu innerliga bön till dig, att du måtte tro, och att Han gör allt för att beweka dig till tron. Det finnes intet enda exempel derpå, att Han wägrat någon syndare att tro, eller att Han befallt apostlarna att göra det, intet enda exempel derpå, att Han warnat en syndare för att tro genast, eller rådt någon att wänta med tron, eller misstyckt, att någon werklig syndare trott genast. Men att Han misstyckt och tadlat menniskor för det, att de icke trott, eller för det att de warit senhjertade att tro, att Han grätit öfwer menniskors otro samt fröjdats deröfwer att någon trott, ja att Han både sjelf bedit och trugat syndare att tro samt befallt sina lärjungar att göra sammalunda, det se wi i evangelium. Derföre hörer det wisserligen till djefwulens allra finaste mästerstycken, när han kan ingifwa en mennisklig räddhåga för att tro, såsom wore det henne icke ännu tillåtet, eller när han af bättringen och tron kan göra stängsel, hwarmed han från Herren Jesus afhåller syndare, hwilka wäl behöfde och gerna wille tro, om de bara wisste, att det wore dem tillåtet. För den skull när sådant kommer dig före, så låt det fara och lyd i stället Herren Jesus, hwilken här och annorstädes bjuder och beder dig sätta din lit till Honom, såsom den der är kommen från Fadren för att frälsa dig, hwilket ock är uppenbart af alla hans ord och gerningar.

19. Slutligen heter det i denna text: **Sannerligen, sannerligen säger jag eder; den der tror på mig, de gerningar, som jag gör, skall han ock göra och skall göra större än dessa; ty jag går till Fadren.** Med de orden syftar Han utan twifwel på apostlarnas werksamhet, hwarigenom evangelium skulle blifwa utbredt öfwer hela jorden. Ty detta werk är wida större än alla de under, som Herren Jesus gjorde, när Han botade de sjuka, uppwäckte de döda o. s. w. Ty att en enda syndare omwändes från mörkret till ljuset, det är wida större werk än om alla sjuka på en gång blefwe helbregda. Ett sådant werk skulle ock apostlarna utföra i mycket widsträcktare mån än Herren Jesus sjelf. "Ty Han har för sig utwalt endast en liten wrå, der Han predikat och gjort under, så ock endast en liten tid; men apostlarna och deras efterföljare hafwa kommit öfwer hela werlden" (L.). Men att tron på Honom kan uträtta så stora ting, dertill angifwer Han sjelf grunden, då Han säger: "Ty jag går till Fadren." Hemligheten af den kraft, med hwilken Guds rike trots redskapens ringhet och hindrens storhet likwäl går framåt, är den, att det rikets herre och konung är upphöjd på Fadrens högra hand i himmelen och har all makt i himmelen och på jorden. Och sålänge Han besitter den platsen, sålänge skall djefwulen fåfängt rasa och storma. I hans namn skola hans lärjungar winna den ena segern efter den andra.

O Herre Jesu, hjelp oß du till en rätt enfaldig tro! Herre Jesu öppna oß ögonen, att wi måtte känna dig och din Fader. Ja, led oß i ditt ljus och i Guds fruktan till ewigt lif efter det embete, som du fått af din och wår Fader. Amen.